Anotace na analytické rovině

Návod pro anotátory

Jan Hajič, Jarmila Panevová, Eva Buráňová, Zdeňka Urešová, Alla Bémová

Jiří Kárník, Jan Štěpánek, Petr Pajas

11. 10. 1999

ÚFAL MFF UK Praha

Editoři: Eva Hajičová, Petr Sgall

Projekt MŠMT VS96151, granty GAČR 405/96/0198 a 405/96/K214

Obsah

1 Prostředí **7**
1.1 Organisační začlenění a financování 7
1.2 Vazby v rámci projektu 7
1.2.1 Morfologická úroveň 7
1.2.1.1 Slovní tvar (atribut form, SGML atribut <f>) 8
1.2.1.2 Lemma (lemma, SGML atribut <l>) 8
1.2.1.3 Morfologická značka (atribut tag, SGML atribut <t>) 9
1.2.2 Analytická úroveň 10
1.2.3 Tektogramatická úroveň 10

2 Zásady anotace **11**
2.1 Formální struktura 11
2.2 Atributy uzlu 11
2.3 Vztah k morfologické úrovni 11

3 Pravidla anotace **15**
3.1 Úvod 15
3.2 Seznam analytických funkcí 17
3.3 Jednoduchá věta (klause) obsahující sloveso; větné členy v závislostním vztahu 17
3.3.1 Přísudek (predikát) Pred, Pnom, AuxV 17
3.3.1.1 Vymezení přísudku 19
3.3.1.2 Zavěšení přísudku 19
3.3.1.3 Rozvíjení přísudku 20
3.3.1.4 Složené slovesné tvary 20
3.3.1.5 Přísudek slovesný jednoduchý 21
3.3.1.6 Přísudek slovesný složený 23
3.3.1.7 Přísudek slovesně jmenný 27
3.3.2 Podmět (subjekt) Sb 34
3.3.2.1 Vymezení subjektu 35
3.3.2.2 Vyjádření subjektu 35
3.3.2.3 Zaměnitelnost subjektu s objektem 41
3.3.3 Přívlastek (atribut) Atr, AtrAdv, AdvAtr, AtrAtr, AtrObj, ObjAtr . . . 42
3.3.3.1 Vymezení Atr 42
3.3.3.2 Kombinované funkce 42
3.3.3.3 Vyjádření Atr 44
3.3.4 Předmět (objekt) Obj, ObjAtr, AtrObj 51
3.3.4.1 Vymezení Obj 52
3.3.4.2 Kombinované funkce 52
3.3.4.3 Vyjádření Obj 53
3.3.4.4 Zvratné zájmeno se 59
3.3.4.5 Objekt typu původ a výsledek 59

3.3.4.6 Objekt po slovesech sponových a polosponových 60
3.3.5 Příslovečné určení (adverbiale) Adv, AdvAtr, AtrAdv 61
3.3.5.1 Vymezení Adv 61
3.3.5.2 Kombinované funkce 63
3.3.5.3 Problémy časových určení 64
3.3.5.4 Problémy místních určení 72
3.3.5.5 Vyjádření adverbiale 76
3.3.5.6 Druhy příslovečného určení podle významu 79
3.3.6 Doplněk (atribut verbální) Atv, AtvV 89
3.3.6.1 Vymezení doplňku 89
3.3.6.2 Zavěšení doplňku 89
3.3.6.3 Zaměnitelnost doplňku 90
3.3.6.4 Kritéria pro určení doplňku 91
3.3.6.5 Vyjádření doplňku 92
3.3.7 Pomocné větné členy AuxC, AuxP, AuxZ, AuxO, AuxT, AuxR, AuxY . 101
3.3.7.1 Podřadicí spojky AuxC 101
3.3.7.2 Předložky AuxP 106
3.3.7.3 Zdůrazňovací slova AuxZ 107
3.3.7.4 Emocionální, rytmické částice (mi, vám, si, ...; to, ono) AuxO 112
3.3.7.5 Reflexívum tantum (se, si) AuxT 114
3.3.7.6 Zvratné pasívum (se), opisné pasívum AuxR 114
3.3.7.7 Části víceslovných spojení, některé částice, pokleslá vsuvka AuxY 114
3.3.8 Grafické symboly (interpunkce); kořen stromu AuxS, AuxK, AuxX, AuxG 120
3.3.8.1 Kořen stromu AuxS 120
3.3.8.2 Koncový symbol věty AuxK 121
3.3.8.3 Čárka AuxX 122
3.3.8.4 Interpunkce, ostatní grafické symboly AuxG 124
3.4 Elipsy; jednočlenné věty bez slovesa 130
3.4.1 Elipsa ExD, Exd-Co 130
3.4.1.1 Vymezení elipsy a afun ExD 130
3.4.1.2 Typy elips 130
3.4.1.3 Elipsy řešené pomocí afun ExD 131
3.4.1.4 Elipsy řešené bez pomoci afun ExD 134
3.4.2 Jednočlenné věty bez slovesa ExD, Exd-Co 139
3.4.2.1 Zachycení jednočlenných vět bez slovesa 139
3.4.2.2 Druhy jednočlenných vět bez slovesa 139
3.5 Vztahy mezi větami a větnými členy (nezávislostní) 140
3.5.1 Koordinace (větná i větněčlenská) Coord, afun_Co 141
3.5.1.1 Vymezení koordinace 141
3.5.1.2 Zachycení koordinace 142
3.5.1.3 Vícenásobná koordinace 143
3.5.1.4 Nestandardní ukončení koordinačního výčtu 144
3.5.1.5 Koordinace ve větách s což, přičemž 145
3.5.1.6 Koordinační spojky 146
3.5.1.7 Vícečlenné koordinační výrazy 146
3.5.1.8 Jednočlenná větná koordinace 147
3.5.1.9 Koordinace dvojtečkou 148
3.5.1.10 Složená slova rozdělená pomlčkou 148
3.5.1.11 Koordinované členy uvozené pomocí AuxP či AuxC 148
3.5.1.12 Koordinované předložkové pády 148

3.5.1.13 Koordinované vedlejší věty . . . 150
3.5.1.14 Společné rozvíjení koordinovaných členů . . . 151
3.5.2 Aposice Apos, afun-Ap . . . 152
3.5.2.1 Vymezení aposice . . . 152
3.5.2.2 Zachycení aposice . . . 152
3.5.2.3 Odlišení aposice od jiných vztahů . . . 155
3.6 Parentese . . . 155
3.6.1 Obecná pravidla . . . 155
3.6.1.1 Vymezení parentese . . . 156
3.6.1.2 Zachycení parentese . . . 156
3.6.1.3 Hranice mezi parentesí a aposicí . . . 157
3.6.2 Ustálená (pokleslá) parentese AuxY-Pa . . . 157
3.6.2.1 Zachycení AuxY-Pa . . . 157
3.6.3 Větná forma (nezávislá, obsahující predikát) Pred-Pa . . . 158
3.6.3.1 Zachycení Pred-Pa . . . 158
3.6.4 Větný člen (závislý, syntakticky začleněný) afun-Pa . . . 159
3.6.4.1 Zachycení afun-Pa . . . 159
3.6.5 Větný člen, větná forma (syntakticky nezačleněno; elipsa); samostatný větný člen; vokativ; citoslovce Exd-Pa . . . 160
3.6.5.1 Zachycení ExD-Pa . . . 160
3.7 Komplexní jevy . . . 161
3.7.1 Přímá řeč . . . 161
3.7.1.1 Význam přímé řeči . . . 161
3.7.1.2 Zachycení přímé řeči . . . 161
3.7.2 Adresy a jména osob a institucí . . . 164
3.7.2.1 Zachycení adresy . . . 165
3.7.3 Výrazy s číslovkami, číslice v různých funkcích . . . 169
3.7.3.1 Zachycení číselného vyjádření množství . . . 169
3.7.3.2 Číslovky typu více . . . 175
3.7.3.3 Genitiv ve funkci Sb, Obj ve funkci jejich Atr . . . 175
3.7.3.4 Zachycení aritmetických výrazů . . . 176
3.7.3.5 Zachycení některých číselných kódů . . . 177
3.7.4 Odkazovací slova . . . 178
3.7.4.1 Odkazovací to . . . 178
3.7.4.2 Odkazovací slova u Adv-vět . . . 181
3.7.4.3 Odkazovací takový . . . 183
3.7.5 Hranice dativu volného a vazebného . . . 184
3.7.6 Sousloví, fraseologismy . . . 185
3.7.6.1 Zachycení sousloví . . . 185
3.7.7 Doprovod . . . 186
3.7.7.1 Zachycení doprovodu . . . 186
3.7.8 Reflexivní se, si . . . 187
3.7.8.1 Reflexivum se . . . 188
3.7.8.2 Reflexivní si . . . 189
3.7.9 Srovnávací obraty se spojkami jako a než . . . 189
3.7.9.1 Zavěšení . . . 189
3.7.9.2 Syntaktická funkce srovnání . . . 189
3.7.9.3 Dodatek 1 . . . 195
3.7.9.4 Dodatek 2 . . . 195
3.7.9.5 Dodatek 3 . . . 197
3.7.10 Cizojazyčné složky rozebíraného textu . . . 198

3.7.10.1 Zachycení cizojazyčných složek textu 198
3.7.11 Bibliografické údaje 200
3.7.11.1 Zachycení bibliografických údajů 200
3.7.12 Složená česká jména 201
3.7.12.1 Zachycení složených českých jmen 201
3.7.13 Volně připojené větné členy 202
3.7.13.1 Zachycení volně připojených větných členů 202

4 Dodatky **205**
4.1 Seznam nepravých předložek 205
4.2 Seznamy dříve uvedené 209
4.2.1 Seznam predikativ nevyžadujících sponu 209
4.2.2 Seznamy koordinačních výrazů 210
4.2.3 Seznamy aposičních výrazů 211
4.2.4 Seznamy podřadicích spojek 211
4.2.5 Seznamy zdůrazňovacích částic 211
4.2.6 Seznam částic vztahujících se k výpovědi 212
4.2.7 Seznamy dalších částic AuxY 212
4.2.8 Seznamy dalších částic AuxY 213

Kapitola 1

Prostředí

1.1 Organisační začlenění a financování

„Ruční“ anotace českých vět se provádí v rámci experimentálního ověřování definice formální representace analysy českých vět (projekt GAČR 405/96/0198, „Formální representace jazykových struktur“). Takto získaný materiál (data) bude využitelný v mnoha oblastech výzkumu v počítačové lingvistice, především jako výchozí (trénovací) data v projektech jazykového modelování, které jsou řešeny především v rámci „Laboratoře pro zpracování jazykových dat“ (projekt MŠMT VS96151). Tato data budou využita i jako ověřovací materiál pro různé subprojekty v rámci komplexního programu GAČR 405/96/K214 („Čeština ve věku počítačů“). Z těchto dvou dalších zdrojů je ruční anotování dodatečně podporováno i finančně zejména proto, aby byl k disposici objem dat dostatečný i pro statistické experimenty.

1.2 Vazby v rámci projektu

Projekt anotování českého textu má tři úrovně: morfologickou, analytickou a tektogramatickou. Pro anotování na všech úrovních se vychází z českého textu ve formátu csts, který je základním formátem Českého národního korpusu (ČNK). Většina textů byla rovněž převzata přímo z ČNK. V tomto formátu jsou již české texty rozděleny na slova (slovní tvary), věty a odstavce. Je rovněž explicitně označena interpunkce a tam, kde to bylo možné, je zachována i grafická informace z původního textu. Čísla psaná číslicemi jsou rovněž označena a desetinná čísla jsou normalizována. K anotaci na všech úrovních se používá identických textů, zvolených náhodně (v blocích) z textů ČNK a z materiálů poskytnutých FI MU Brno.

1.2.1 Morfologická úroveň

Na morfologické úrovni je anotování (tagging) lineární. Ke každému původnímu slovnímu tvaru (jméno atributu: `origf`, SGML atribut <w>) v textu se přiřadí tři atributy, obsahující slovní tvar, lemma a tag. Anotuje se ručně pomocí celoobrazovkového programu sgd, který pracuje v prostředí Linuxu, ale který lze provozovat vzdáleně i např. z DOSu. Program sgd vyžaduje, aby původní text byl morfologicky předpracován, tj. aby ke každému slovnímu tvaru původního textu byl připojen seznam možných lemmat a jejich (možných) morfologických kategorií. Toto přiřazení se provádí automaticky na základě elektronického slovníku pro aplikace ve zpracování přirozeného jazyka, který v současné době pokrývá asi 98-99% běžného novinového nebo časopiseckého textu (včetně jmen). Zbylé tvary se doplňují při ruční anotaci. Překlepy se v textu ponechávají v atributu `origf`, ale jsou (ručně) opraveny a zpracovány v atributu `form`. Morfologickou anotaci pomocí programu sgd lze provádět

`origf`	**počet atr.** `form`	**1. nebo jediný** `form`	**2.** `form`
číslice s des. čárkou	1	číslice s des. tečkou	
tvar slova *aby/kdyby*	2	*aby/kdyby*	podmiň. tvar *by* v přísl. tvaru (např. *bychom*)
předl. + zájmeno	2	předložka	zájmeno v přísl. (dlouhém) tvaru (např. *naň* -> *na* + *něj*)
slovo s připojeným *-s*	2	slovo bez *-s*	*jsi*
slovo s připojeným *-ť*	2	slovo bez *-ť*	*neboť*
překlep	1	opravený tvar	
překlep u stažených tv.	2	viz ř. 2-4, opravený	viz ř. 2-4, opravený tvar

před anotováním textu na analytické úrovni i po něm. Vstupní i výstupní data pro program sgd jsou v SGML formátu podle DTD csts. Objemovým cílem je ve spolupráci s FI MU Brno dosáhnout 1 milionu anotovaných slovních tvarů.

1.2.1.1 Slovní tvar (atribut form, SGML atribut <f>)

Slovní tvar je ve většině případů identický s původním slovním tvarem tak, jak byl uveden v původním textu, včetně zápisu malých a velkých písmen. Liší se jen v těch případech, kdy původní slovní tvar byl

- číslice s desetinnou čárkou,
- slova *aby* a *kdyby*,
- spojený tvar předložky a zájmena (např. *naň*, *proň*, *zaň*, *oč*, *zač*),
- slovo s připojeným *-s* jako indikací 2. os. j. č. slovesa být (např. *tys*, *ses*, *udělals*),
- slovo s připojeným *-ť* jako indikací příčiny (arch.) (např. *bylť*),
- překlep.

V těchto případech je slovní tvar (`form`) odvozen z původního slovního tvaru (`origf`) takto:

Stažené tvary se tedy „rozpadnou“ na dva tvary, přičemž atribut `origf` obsahuje u prvního z nich původní (stažený) tvar z textu a u druhého z nich je prázdný.

1.2.1.2 Lemma (lemma, SGML atribut <l>)

Lemma jednoznačně identifikuje slovo jako lexikální jednotku. Je representováno řetězcem písmen a znaků, který ve většině případů odpovídá tzv. slovníkovému tvaru slova, neboli tvaru slova, pod kterým je dané slovo obvykle uváděno ve slovnících.

slovní druh	**morfologické kategorie slovního tvaru v atributu** `lemma`
podstatné jm.	1. pád, jednotné číslo, bez negace (pokud kladný tvar existuje a negace nemění význam); pluralia tantum: totéž, ale množné číslo
přídavné jméno	rod mužský životný, 1. pád, jednotné číslo, bez negace, 1. stupeň
zájmeno	pokud přísl. kategorie existují: 1. pád, jednotné číslo, rod muž. živ., bez negace (tedy spec.: osobní zájmena pouze *já*, *ty*, *on*)
číslovka	pokud přísl. kategorie existují: 1. pád, jednotné číslo, rod muž. živ., bez negace
sloveso	infinitiv
příslovce	1. stupeň, bez negace
předložka	bez vokalisace
ostatní	původní tvar

Pravopisné varianty jsou přitom sjednoceny, pokud jde opravdu jen o pravopisné varianty a nikoli např. o posun ve významu; to se týká i kategorie „ostatní“. Takto získaný identifikační řetězec může být doplněn rozlišovací identifikací, složenou z pomlčky a jedné nebo více desítkových číslic (např. `-2`). Nula se přitom samostatně nepoužívá. Tato identifikace slouží k rozlišení jinak nerozlišitelných lexikálních jednotek (např. podstatné jméno `hnát-2` vs. sloveso `hnát-1`). Výjimečně se tohoto rozlišení používá i pro rozlišení významu (např. `strana-4` v knize, politická `strana-2` atd.). Velká a malá písmena hrají při rozlišování roli a používají se pro rozlišení obecných a vlastních jmen jinak identických (např. `křen` vs. `Křen`). K původní „velikosti“ písmen v textu (atributy `form`, příp. `origf`) se nepřihlíží, tj. pokud bylo (obecné) slovo původně psáno s velkým písmenem (nadpisy, začátek věty), v atributu `lemma` je uvedeno jen s malými písmeny.

1.2.1.3 Morfologická značka (atribut tag, SGML atribut <t>)

Morfologická značka je tvořena posloupností velkých písmen anglické abecedy a číslic. První znak v zásadě identifikuje slovní druh slova, a buď samostatně nebo dohromady s dalšími několika znaky určuje možné kombinace morfologických kategorií, které následují bezprostředně za tímto znakem nebo znaky. Na konci atributu `tag` může být rozlišení podobné rozlišení u atributu `lemma`, avšak zde je použito jako rozlišení formální (např. pro odlišení variant, obecných koncovek apod.), nikoli významové.

Rozlišení slovního druhu podle prvního znaku atributu `tag`:

Výjimkou jsou hodnoty atributu `tag` `NOMORPH` a `NOMORPH1`, které se používají u slov, která nebyla nalezena ve slovníku a dosud nebyla vložena „ručně“. Pro hranice věty se používá `tag` `ZSB` a pro interpunkci `ZIP`, ale tyto hodnoty se na morfologické úrovni explicitně nepoužívají.

první znak atributu `tag`	**slovní druh**
N	podstatné jméno
A	přídavné jméno
P	zájmeno
C	číslovka
V	sloveso
D	příslovce
R	předložka
J	spojka
I	citoslovce
T	částice
Z	interpunkce, čísla psaná číslicemi, kořen stromu
X	(neznámý/neurčený)

1.2.2 Analytická úroveň

Analytická úroveň je v této době hlavní úroveň pro strukturní anotaci. Opouští se zde lineární anotace, kdy je každé slovo bráno samostatně bez ohledu na kontext, a do anotace textu zavádí se větná struktura (nikoli však ještě struktura textu). Všechna původní slova textu zůstávají zachována a dostávají ve výsledné struktuře svou funkci. Strukturou se rozumí strom (orientovaný acyklický graf s jedním kořenem), jehož uzly jsou ohodnoceny atributy (pozn.: slovo atribut zde používáme v matematickém smyslu, nikoli lingvistickém ve smyslu přívlastek - viz kap. 3.2). Každý uzel má nyní 12 atributů. Hrany stromu representují vztahy „závislosti“ mezi lexikálními jednotkami, příp. vztahy jiného typu (podle hodnot atributů). Základním cílem anotace je správná struktura věty a označení typu závislosti. Typ závislosti je jedním z atributů každého uzlu a je z pochopitelných důvodů orientován „nahoru“, tj. směrem ke svému „řídícímu“ uzlu. Podrobný popis analytické úrovně je uveden v kapitolách 2 a 3. Objemový cíl je stejný jako na morfologické úrovni, tj. 1 milión slov při použití stejných textů.

1.2.3 Tektogramatická úroveň

Tektogramatická úroveň je nejvyšší anotační úroveň. Odpovídá tzv. tektogramatické rovině popisu jazyka, jak je definována v řadě publikací. Struktura representace zůstává stejná jako na analytické úrovni, avšak některé uzly se vypouští, některé se přidávají, a struktura věty může být obecně jiná, než na analytické úrovni. Z technického hlediska bude specifikována později a práce na ručním anotování budou probíhat v roce 1998. Objemový cíl se zde neklade. Předpokládáme vytvoření podstatného vzorku v rozsahu cca 1000 vět.

Kapitola 2

Zásady anotace

„Zásadami“ se rozumí základní východiska pro anotaci na analytické rovině.

2.1 Formální struktura

Representace struktury věty je zachycena spojitým acyklickým orientovaným grafem, ve kterém do žádného uzlu nevede více než jedna hrana (stromem), a jehož uzly jsou ohodnoceny komplexními symboly (množinou atributů). Hrany ohodnoceny nejsou (v technickém smyslu - viz poznámka u atributu `afun` v kap. 2.2).

2.2 Atributy uzlu

Atributů uzlu je v současné době dvanáct.

Z hlediska ruční anotace na analytické rovině je podstatný pouze atribut `afun`, který se vkládá ve většině případů ručně. Atribut `form` je tvar slova, který byl vstupem do morfologické analysy a téměř vždy odpovídá původnímu tvaru slova z textu (výjimky viz kap. 1.2.1.1). Atributy `tag` a `lemma` mohou obsahovat dosud nerozlišené hodnoty; je tomu tak v případě, že dosud neproběhlo ruční anotování na morfologické úrovni. Atribut `lemid` bude v budoucnu použit pro identifikaci víceslovných lexikálních jednotek, případně pro rozlišení lexikálních jednotek, které se morfologicky chovají stejně, ale syntakticky rozdílně. Atribut `mstag` se použije jako mezistupeň mezi morfologickou informací (`tag`) a tzv. gramatémy na tektogramatické rovině. Bude např. obsahovat slovesný čas, který na morfologické rovině nemůže být (v úplnosti) určen (např. minulý čas). Ostatní atributy jsou čistě technické (`origf, origap, gap1, gap2, gap3, ord`). (Hodnota atributu `origf` se v programu GRAPH objevuje při dolním okraji obrazovky.) Atribut `afun`, který je z hlediska analytické úrovně anotací nejdůležitější, se však spíše než k uzlu, u kterého je uveden, vztahuje ke hraně vedoucí od daného uzlu směrem k jeho uzlu řídícímu. Z technických důvodů (odpadá nutnost zavádět atributy u hran) se však zavádí u podřízeného uzlu. Při anotacích je však velmi užitečné si tento fakt uvědomovat, neboť vede k lepšímu pochopení souvislostí některých anotačních pravidel (např. se tím objasňuje „bezvýznamná“ posice funkce `Pred`, zvláštní postavení koordinace a aposice, způsob značení parentese).

2.3 Vztah k morfologické úrovni

Strom věty obsahuje všechny slovní tvary věty včetně interpunkčních symbolů. Navíc obsahuje pouze kořen, jehož atributy obsahují následující hodnoty.

Název atributu	**Popis**
lemma	lemma (viz kap. 1.2.1.2)
tag	morfologické kategorie, tag (viz kap. 1.2.1.3)
form	tvar slova po příp. úpravách (viz kap. 1.2.1.1)
afun	analytická funkce, neboli typ vztahu k nadřízenému (řídícímu) uzlu
lemid	bližší identifikace lemmatu (zejména pro víceslovná lemata)
mstag	morfologicko-syntaktický tag
origf	původní tvar slova (viz kap. 1.2.1.1)
origap	formátovací informace předcházející původní tvar slova
gap1	formátovací informace předcházející tvar slova, část 1
gap2	formátovací informace předcházející tvar slova, část 2
gap3	formátovací informace předcházející tvar slova, část 3
ord	pořadové číslo slovního tvaru (`form`) ve větě

Název atributu	**Hodnota**
lemma	#
tag	ZSB
form	#<číslo věty v rámci souboru uvedeného v `mstag`>
afun	AuxS
lemid	<identifikace věty v rámci ČNK>
mstag	<identifikace souboru pro ruční anotaci na analytické úrovni>
origf	#<číslo věty v rámci souboru uvedeného v `mstag`>
origap	místo pro poznámku anotátora
gap1	
gap2	
gap3	
ord	0

Počet uzlů stromu věty je tedy roven počtu slovních tvarů na morfologické úrovni plus jedna. Při ruční anotaci se žádný uzel nesmí smazat ani přidat.

Kapitola 3

Pravidla anotace

3.1 Úvod

V následujícím textu se pojmem označení nebo funkce myslí vždy hodnota atributu `afun`. Formulace „pověsit uzel x na uzel y“, příp. „uzel x (zá)visí na uzlu y“ znamená, že uzel x je závislý na uzlu y, neboli y je pro uzel x uzlem řídícím. V grafické reprezentaci je řídící uzel vždy výše než uzel závislý. (Definice grafu representace věty viz kap. 1.2.2.) Pravidla pro anotaci na analytické úrovni se zabývají pouze strukturou věty (tj. určením, které slovo závisí na kterém slově), a typy závislostí (analytickými funkcemi). Struktura věty se zachycuje přímo v grafu věty, analytická funkce se zapisuje jako hodnota atributu `afun`. Ostatní atributy slouží pouze pro informaci anotátora - jejich hondoty jsou buď již fixní, nebo budou určeny jinak. Anotátoři smějí zapisovat kromě hodnot atributu `afun` pouze poznámky do hodnot dohodnutých atributů (`origap` pro celou větu, `mstag` pro jednotlivé uzly). Z technických důvodů jsou v grafu representace i takové hrany, které neodpovídají tradičnímu pojmu gramatické závislosti (např. koordinace, aposice, „vzdálená“ závislost, je-li ve větě elipsa, složené (nevlastní) předložky a spojky atd.). Pro jednoduchost budeme i pro takové hrany používat pojmů „(zá)visí, je závislý, atd.“. V případě nejasností explicitně uvádíme, kdy jde o gramatickou a kdy o „technickou“ závislost.

Pro ruční anotaci jsou vstupní data předzpracována programy (projekty 28xx), které větě anotované na morfologické úrovni (nebo alespoň větě předzpracované morfologickým programem) přiřadí iniciální strukturu a konvertují ji do formátu vyžadovaného programem pro ruční anotaci (program GRAPH). Iniciální struktura je triviální - každé slovo je považováno za závislé na slově bezprostředně předcházejícím. Výjimku tvoří pouze interpunkce na konci věty, která je zavěšena na kořen stromu. Při této inicialisaci jsou předběžně přiřazeny i ty funkce, u kterých je vysoká pravděpodobnost, že budou automaticky přiřazeny správně. Atributu `afun` u ostatních uzlů je přiřazena hodnota `???`, aby při práci s programem GRAPH bylo na první pohled možno identifikovat dosud nezpracované uzly.

Při anotaci postupujeme následovně:

1 Vrcholem stromu je přidaný uzel se znakem # (viz kap. 3.3.8.1).

2 Na tomto uzlu je při nepříznakové stavbě věty zavěšen predikát hlavní věty a koncová interpunkce. Nemá-li věta přísudek, bývají zde vedle sebe zavěšeny „zbylé“ větné členy (viz bod 4). Případně zde může viset hlavní uzel pro koordinaci (viz bod 5), jde-li např. o souvětí souřadné.

3 Řídíme se zásadami pro závislostní rozbor:

- vyhledáme přísudek věty (ten bude zavěšen podle bodu 2, viz kap. 3.3.1),
- najdeme podmět věty (v našem pojetí je závislý na přísudku, viz kap. 3.3.2),

- najdeme všechna ostatní slovesná doplnění (3.3.4, 3.3.5, příp. 3.3.6),
- stanovíme rozvíjející členy slovesných doplnění (3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6). Svoji závislost (někdy jen čistě technickou) však musí mít i všechny ostatní (zbývající) uzly (3.3.7 a 3.3.8).

4 Dojde-li k elipse a chybí-li k nějakému členu řídící uzel, používáme speciální označení `ExD` (3.4.1). Jako elipsu v podstatě chápeme i jednočlennou neslovesnou větu (3.4.2).

5 Problém koordinace a aposice (3.5.1 a 3.5.2) řešíme technicky tak, že zvolíme tzv. hlavní uzel (spojka, čárka a podobně), který je zavěšen závislostně, a jednotlivé členy koordinace či aposice visí na tomto uzlu (technicky).

6 Parentetické části vět označujeme zvláštní příponou (3.6).

Podrobně jsou všechny pravidla a funkce popsány v kapitolách jim určených. Kromě toho manuál obsahuje ještě kapitolu 3.7, ve které jsou popsána řešení některých složitějších jevů, které nemohly být zařazeny do výše zmíněných kapitol. Pravidla byla stanovována a formlována tak, aby pokryla co největší jazykový prostor. Díky povaze přirozených jazyků však není možné, aby zachytila zcela všechno. Proto se v korpusu budou vyskytovat i struktury pro věty, které nejsou v našich pravidlech popsány. V těchto výjimečných případech byla rozhodnutí ponechána na jazykovém citu anotátorů, kteří pak rozhodovali jednotlivě.

Pravidla pro anotaci na analytické úrovni (neboli popis representace věty na analytické úrovni a jeho vztah k úrovni morfologické) vycházejí především z anotačních zásad (kap. 2), z požadavků na konsistenci, z potřeby explicitně zachytit vztahy mezi všemi výskyty slovních tvarů ve větě a berou ohled i na předpokládanou representaci věty na tektogramatické úrovni. Kde je to možné, přidržují se tradičních pojmů české mluvnice, jak je popsána zejména v „Současné mluvnici českého jazyka“ V. Šmilauera. Je nutno poznamenat, že k odchylkám dochází poměrně často vzhledem k „nepočítačové“ orientaci zmíněné příručky, ve které není řada i častých jevů explicitně, systematicky a někdy ani konsistentně popsána. Odchylkou je i to, že subjekt chápeme jako závislý na predikátu (viz část 3.3.1.3 v kap. 3.3.1 a část 3.3.2.1 v kap. 3.3.2). Na příklad problém přísudku je složitý, neboť jej často tvoří více slov a my musíme zachytit každé zvlášť. Proto kromě funkce `Pred` pro hlavní uzel přísudku byly zavedeny ještě `AuxV` pro pomocné sloveso být (viz část 3.3.1.4 v kap. 3.3.1) a `Pnom` pro jmennou část přísudku (viz část 3.3.1.7 v kap. 3.3.1). U přísudku složeného zase používáme pro infinitiv funkci `Obj`, která označuje klasický předmět (viz část 3.3.1.6 v kap. 3.3.1). Také použití funkce `Atr` je širší. Nepoužíváme ji jen pro klasický přívlastek, ale i pro složky adres a jmen (viz kap. 3.7.2), pro složky cizojazyčného textu (viz kap. 3.7.10) a pro složky číselných výrazů, které je vůbec složité zachytit (vznikají tam rozličné další problémy, viz celou kapitolu 3.7.3). Navíc zavádíme i tzv. kombinované funkce (viz část 3.3.3.2 v kapitole 3.3.3). Oproti Šmilauerovu pojetí vymezujeme trochu jinak i vzájemné hranice jednotlivých větných členů, zvláště pak předmětu (viz 3.3.4, část 3.3.4.1), příslovečného určení (viz 3.3.5, část 3.3.5.1) a doplňku (viz 3.3.6, část 3.3.6.1).

U některých příkladů k jednotlivým pravidlům je použito grafů representace částí vět zhruba v tom tvaru, ve kterém jsou při anotaci zobrazována anotačním programem GRAPH. Zobrazují se hodnoty atributů `form` (horní text u uzlu) a `afun` (text dolní, pod hodnotou atributu `form`). Tyto grafy se v podobě obrázků skrývají za ikonkami, které mají následující podobu:

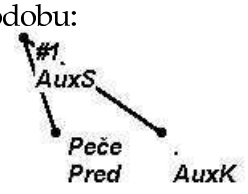

V příkladu pod touto ikonou je pro uzly označené (*Peče*/Pred) i (./AuxK) řídícím uzlem uzel (#1/AuxS) (tento uzel je i řídícím uzlem celé věty). Hodnoty „#1“, „peče“, a „.“ jsou hodnotami atributu form. Hodnoty AuxS, Pred a AuxK jsou hodnotami atributu afun. Je-li v příkladech uvedena hodnota ??? atributu afun, znamená to, že tato hodnota není v daném příkladu podstatná.

3.2 Seznam analytických funkcí

V následující tabulce jsou uvedeny všechny přípustné hodnoty atributu afun.

3.3 Jednoduchá věta (klause) obsahující sloveso; větné členy v závislostním vztahu

Odkazy do knihy Vl. Šmilauera Novočeská skladba na části týkající se problémů této kapitoly:

Odd 1 jednočlenné věty 3 I. G.

Odd 1 jednočlenné věty 3 II. (kompletní)

Odd 2 dvojčlenné věty 4 (kompletní)

Odd 3 určování 5-86 (kompletní).

3.3.1 Přísudek (predikát) Pred, Pnom, AuxV

V této kapitole popíšeme naše pojetí přísudku. K jeho zachycení používáme hlavně tří funkcí - Pred, Pnom a AuxV. Začneme obecnou částí 3.3.1.1, která se dělí na dvě podčásti. V první (3.3.1.2) se dozvíte, jak a kam se zavěšuje přísudek hlavní a vedlejší věty, a v druhé (3.3.1.3) zjistíte, čím může být přísudek rozvit, či, přesněji, co naň může být zavěšeno. Další část 3.3.1.4 je věnována funkci AuxV, kterou používáme pro zachycení složených slovesných tvarů se slovesem být. Podle některých pojetí existují čtyři druhy přísudku. Popsány budou v následujících čtyřech částech. V části 3.3.1.5 naleznete přísudek slovesný jednoduchý, který je tvořen jedním slovem. Přísudek slovesný složený je víceslovný, má modalitu nebo fásovost. Část 3.3.1.6, která o něm hovoří, sestává ze tří podčástí. V 3.3.1.6 se píše o jeho vnitřní struktuře, v 3.3.1.6 o jeho rozvíjení a v 3.3.1.6 si všimneme malého problému, týkajícího se jeho subjektu či objektu. Následuje přísudek slovesně jmenný v části 3.3.1.7. V první podčásti 3.3.1.7 se budeme opět zabývat jeho strukturou a představíme si afun Pnom. Touto funkcí označujeme jmennou část tohoto typu přísudku. Ta může být vyjádřena mnoha způsoby, které jsou vyčteny dále - nominativ substantiva (3.3.1.7), genitiv substantiva (3.3.1.7), složené adjektivum (3.3.1.7), jmenné adjektivum (3.3.1.7), infinitiv (3.3.1.7), přivlastňovací zájmeno (3.3.1.7), číselný výraz (3.3.1.7) a vedlejší věta (3.3.1.7). Co není v tomto výčtu zahrnuto a jeví se být podobným možnému vyjádření jmenné části přísudku, bývá většinou adverbialiem (Adv). Tuto skutečnost zmíníme v 3.3.1.7. Konečně v podčásti 3.3.1.7 se mluví o rozvíjení slovesně jmenného přísudku. Posledním typem přísudku je přísudek čistě jmenný. Že jej vlastně ani za přísudek nepovažujeme, se dozvíte v části 3.3.1.7. Poslední část této kapitoly, nazvaná 3.3.1.7, je věnována rozlišení stavu a pasíva. Stav odpovídá struktuře přísudku slovesně jmenného, pasívum struktuře přísudku slovesného s pomocným být.

Odkazy na Šmilauerovu NS:

Odd 1 jednočlenné věty 3 II. (kompletní)

Odd 2 dvojčlenné věty 4 III. IV. V.A.

afun	Popis
Pred	Predikát, resp. uzel, který nezávisí na jiném uzlu; věší se na #.
Sb	Subjekt (podmět).
Obj	Objekt (předmět).
Adv	Adverbiale (příslovečné určení, bez dalšího rozlišení).
Atv	Doplněk (jen tzv. určující), technicky zavěšen na neslovesném členu.
AtvV	Doplněk (jen tzv. určující), visící na slovese (chybí druhý řídící člen).
Atr	Atribut (přívlastek).
Pnom	Predikát nominální, resp. jmenná část přísudku se sponou být.
AuxV	Pomocné sloveso být (Auxiliary Verb).
Coord	Koordinační uzel (souřadné spojení).
Apos	Aposice (hlavní uzel).
AuxT	Zvratné se, neoddělitelné se - reflexivní tantum.
AuxR	Zvratné se, které není `Obj` ani `AuxT` (tvoří pasivum reflexivní).
AuxP	Předložka primární, části předložky sekundární.
AuxC	Spojka (podřadicí).
AuxO	Nadbytečný (odkazovací, emotivní) element.
AuxZ	Zdůrazňovací slovo.
AuxX	Čárka (ne však nositel koordinace).
AuxG	Jiné grafické symboly, které neukončují větu.
AuxY	Příslovce a částice, které nelze zařadit jinam.
AuxS	Kořen stromu (#).
AuxK	Koncová interpunkce věty.
ExD	Náhradní funkce pro technické hrany vedoucí místo od elidovaného členu k „pseudořídícímu“ slovu nebo pro hlavní člen věty bez predikátu (Ex-Dependent).
AtrAtr	Řídícím slovem atributu může být díky strukturní víceznačnosti kterékoli z bezprostředně předcházejících (syntaktických) substantiv.
AtrAdv	Strukturní víceznačnost mezi závislostí adverbální (příslovečnou) a adnominální (zavěšení na jméno) bez sémantických důsledků.
AdvAtr	Dtto, s opačnou preferencí.
AtrObj	Strukturní víceznačnost mezi závislostí objektovou a adnominální (zavěšení na substantivum) bez sémantických důsledků.
ObjAtr	Dtto, s opačnou preferencí.

3.3.1.1 Vymezení přísudku

Přísudek je základní větný člen, kterým se o někom/něčem něco říká, tj. jímž se přisuzuje někomu/něčemu nějaká vlastnost, stav, změna nebo činnost.

3.3.1.2 Zavěšení přísudku

Přísudek řídí svou klausi. Přísudek hlavní věty je vrcholem stromu pro větu, technicky je ovšem zavěšen na počátečním symbolu stromu # a dostává `afun Pred` (př. h). Ve vedlejší větě ho neoznačujeme `Pred`, ale příslušnou funkcí vedlejší věty (př. 2, 3, 4).

U vedlejších vět uvozených zájmenem (*který*, *kdo*, ...) nebo příslovcem zájmenným (*kde*, *kdy*, *proč*...) se jejich predikát zavěsí přímo na řídící uzel celé této vedlejší věty a uvozovací výraz až na ten člen vedlejší věty, na němž závisí (př. 2, 3). Pokud je vedlejší věta přívlastková uvozena spojkou, věší se spojka mezi řídící člen a predikát (př. 4, případně nahlédni do kapitoly o podřadicích spojkách 3.3.7.1). Toto beze zbytku platí pouze tehdy, nejde-li o koordinaci více hlavních či vedlejších vět. Pokud jde o koordinaci, platí navíc pravidla uvedená v kapitole 3.5.1.

1. # Kominík *vymetá* komíny.

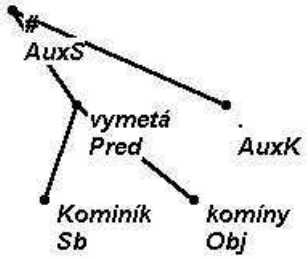

2. nevěděl, kdy *usne*

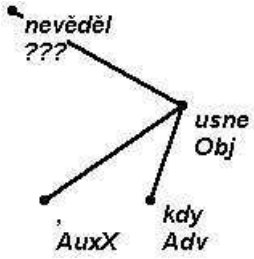

3. nevěděl, který *nadešel*den

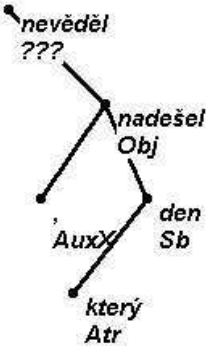

4. nevěděl, že *dovymetal*.

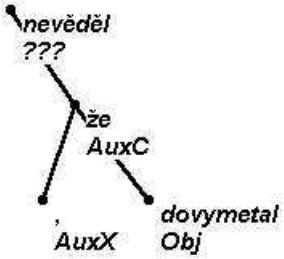

3.3.1.3 Rozvíjení přísudku

Predikát může mít vnitřní (rekční) a volná doplnění. Predikát může být rozvíjen objektem, adverbiálním určením a doplňkem. Na přísudek se zavěšují i tzv. pokleslé parentese (neoddělené čárkou - kapitola 3.3.7.7) a někdy také zdůrazňovací částice (3.3.7.3). Z technických důvodů může na přísudku viset i celá řada dalších částí věty.

Pokud je v klausi přítomen subjekt, zavěšujeme jej na přísudek tak, jako ostatní rozvíjející členy. Je to vidět na následujícím příkladě:

otec spí

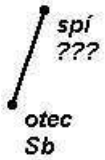

Ve větách s nevyjádřeným subjektem (půjdeme na pivo) do klause tento subjekt, na rozdíl od zvyklostí v tradičních mluvnicích, nedoplňujeme. Vyplývá to z postulátu uvedeného v kap. 2.3, podle kterého se nesmí do stromové struktury přidávat ani z ní ubírat žádné uzly. Z hlediska vnějšího vzhledu tak mají stejnou strukturu jako jednočlenné věty slovesné, které subjekt nemají (venku prší). Hlavní člen „jednočlenné slovesné věty“ je přísudek a přiřazujeme mu v hlavní větě `afun Pred` a ve vedlejší větě příslušnou funkci vedlejší věty:

Odlehlo mu na prsou.

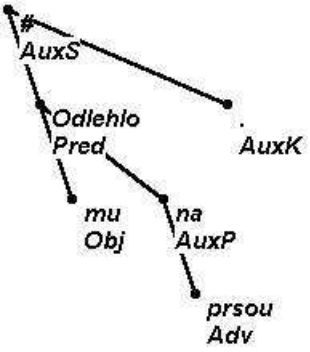

3.3.1.4 Složené slovesné tvary

Slovesná část přísudku (bez modalit) může být vyjádřena tvarem jednoduchým nebo složeným. Pokud je vyjádřením pouze samotné jediné sloveso, jedná se o tvar jednoduchý. Tvar složený (minulý či budoucí čas, kondicionál, pasívum aj.) obsahuje navíc jeden či více tvarů pomocného slovesa *být*.

Pozor! Termín „složený slovesný tvar“ je třeba odlišit od termínu „složený přísudek slovesný“ (část 3.3.1.6), kde jde o složení vskutku celého přísudku z modálního či fásového slovesa a slovesného tvaru se slovesem významovým. Pomocná slovesa u složeného (analytického) slovesného tvaru označujeme všechna `afun AuxV` a zavěšujeme je na „významovou“ část slovesného tvaru. K rozlišení pasíva (s `AuxV`) a slovesně jmenného přísudku viz část 3.3.1.7.

Všechna pomocná `AuxV` jsou *zvýrazněna*:

1. # Karel *by byl* sedával na své židli.

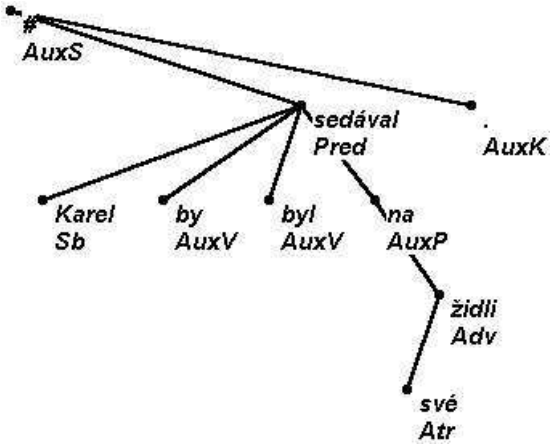

2. mučil *jsem*
3. *byl jsem* mučen
4. *jsem* mučen
5. *budu* mučit
6. *budu* mučen
7. mučil *bych*
8. *byl bych* mučen
9. *byl bych* mučil
10. *byl bych býval* mučen
11. *budiž* jim přáno

3.3.1.5 Přísudek slovesný jednoduchý

Přísudkem je nejčastěji určitý slovesný tvar - významového slovesa (př. 1), zástupného *být* (př. 2), existenčního *být* (př. 3, 4). V souvislosti s tvary slova *být* si povšimni částí 3.3.1.4 a 3.3.1.7. Může jím být i slovo, které se stává syntaktickým slovesem. V příkladě 5 je jím citoslovce, v příkladě 6 příslovce. Syntaktickými slovesy jsou i slova *lze*, *nelze* (př. 7).

Přísudek slovesný jednoduchý s `afun Pred` je vždy *vyznačen*:

1. # Matka *pláče*.

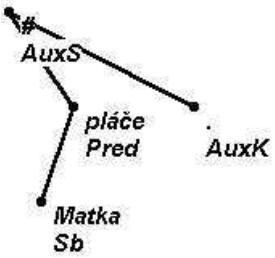

2. # *Byl* v nemocnici.

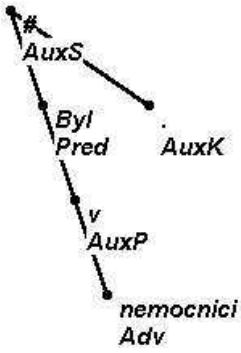

3. # *Jsou* lidé, kteří nevěří.

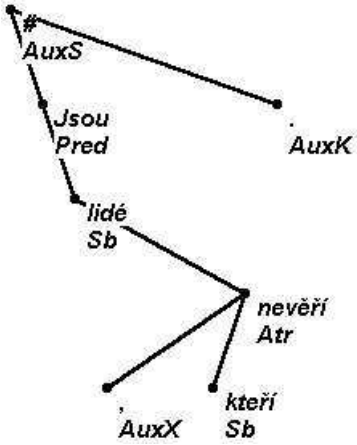

4. # *Budiž* světlo!

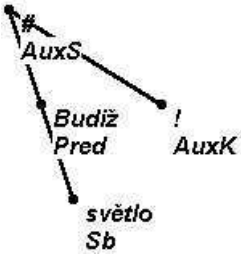

5. # *Hajdy* domů !

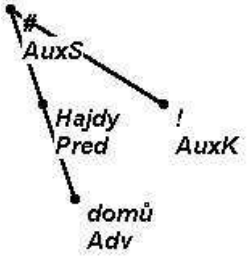

6. # Člověk se po těch schodech *utento*.

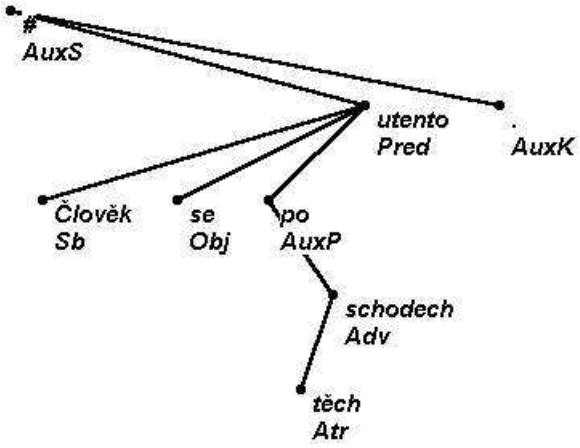

7. # *Lze* se podívat.

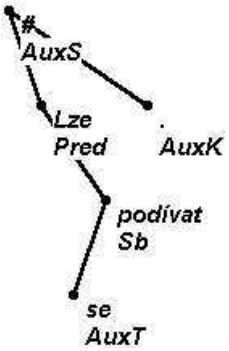

3.3.1.6 Přísudek slovesný složený

Struktura slovesného přísudku složeného Přísudek složený (tvořený z infinitivu významového slovesa a z určitého tvaru fásového nebo modálního slovesa) pokládáme za spojení `Pred` (určitého slovesa) a jeho `Obj` (v infinitivu).

Infinitiv není klasickým předmětem známým z tradiční mluvnice, pojetí `afun Obj` je zde trochu širší. Tato funkce také nikdy nepřechází do `afun Sb`, jak se tomu může stát u klasických objektů např. při pasivisaci. Infinitiv u přísudku složeného je tedy za všech okolností `Obj`.

U modálního slovesa (krom *dá se*) nemůže nikdy stát částice *se* s `afun AuxT`, pouze v některých případech s `afun AuxR`.

Část označovaná `Pred` je *zvýrazněna*:

1. # Včera *mělo* pršet.

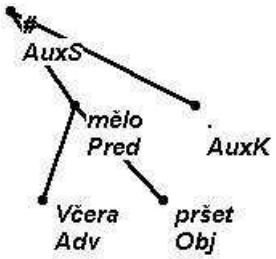

2. # Rána *musela* přijít.

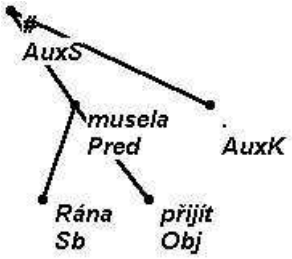

Rozvíjení složeného přísudku Jsou v podstatě dvě možnosti, kam zavěsit uzel, který rozvíjí složený přísudek - na uzel s `afun Pred` (určité sloveso) nebo na uzel s `afun Obj` (infinitiv). Pravidla pro rozdělení jsou následující (jsou analogická pravidlům rozvíjení slovesně jmenného přísudku - část 3.3.1.7 níže).

Subjekt vždy závisí na uzlu s `afun Pred` (př. 1, 2). Všechna valenční doplnění (tzn. jak objekty, tak obligatorní adverbialia) závisí na slovese s touto valencí, tj. na infinitivu (př. 3, 4, 5). Co se týče ostatních adverbialií, věšíme je podle intuice. Pokud cítíme jasnou závislost (sémantickou přináležitost) volného určení na infinitivu, zavěsíme je tak. Například určení *pro jablka* v klausi *můžeš si přijít pro jablka* patří k infinitivu. Naopak určení *kvůli nemoci* v klausi *nemohl přijít kvůli nemoci* přináleží určitému slovesu. V případě, že jasnou závislost necítíme (zpravidla u místních, časových a široce zřetelových určení), zavěsíme je na určité sloveso (př. 6, 7). Takto zavěšená určení se přes `Pred` vztahují k celému složenému přísudku.

Pod modálním určitým slovesem může být zavěšena i spona *být*, na níž závisí `Pnom` (*může to být pro obchodníky nepřijatelné*; *omluva nemusí být závazkem*). Rekursivně vzniká otázka zavěšení `Adv`, kde jsou obecně tři kandidáti - modální sloveso, spona a `Pnom`, a řídíme se pravidly o celku a jasné závislosti.

1. # Franta nechtěl upadnout.

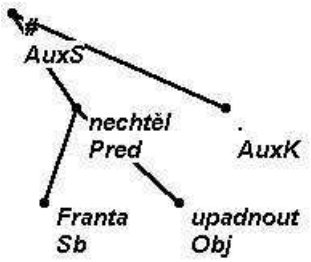

2. # Mohlo by se zdát, že odpoví.

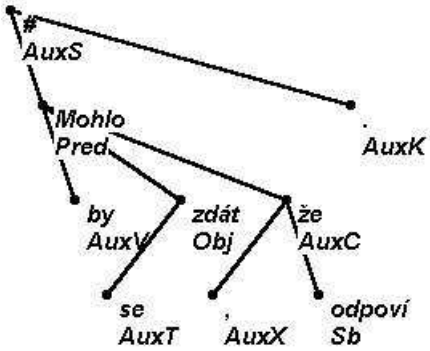

3. # Školy chtějí přilákat studenty.

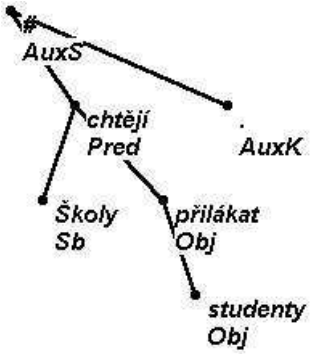

4. # Nemohla poznat, kdo to byl.

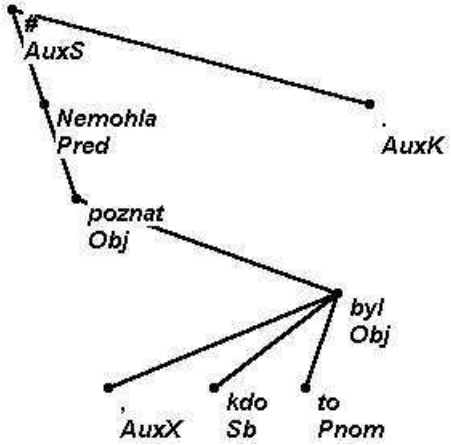

5. # Chtěl se chovat slušně.

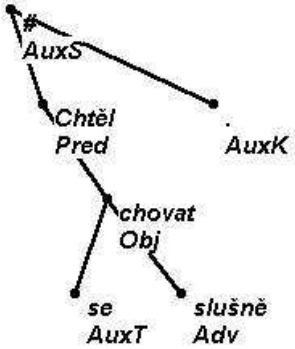

6. # Stát nemůže ve světě dělat ostudu.

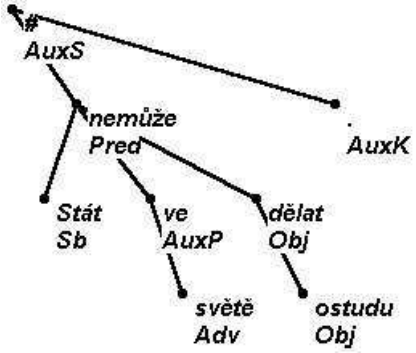

7. # Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska.

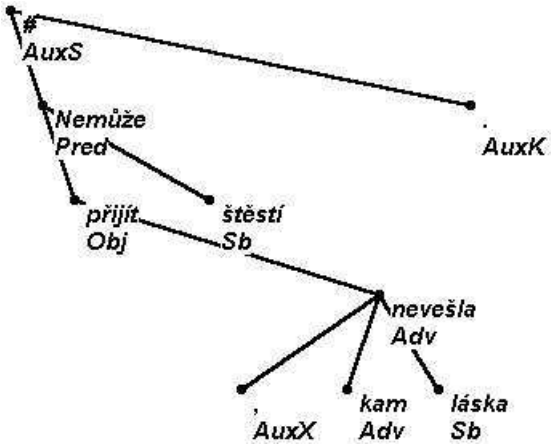

Problém subjektu a objektu u složeného přísudku Dále je uvedeno pět příkladů zachycení složeného přísudku. Jak bylo řečeno výše, infinitiv u modálního slovesa je vždy jeho `Obj`. V příkladě prvním je tímto infinitivem sloveso bez objektové vazby, tam je tedy situace jasná. Následující dva příklady mají odlišnou strukturu. Najde-li se totiž k infinitivu, který zde má obj-vazbu, právě tento objekt ve správném rekčním tvaru (zde akusativ - *pravdu*), zavěsí se na tento infinitiv jako `Obj`. Pokud je však člen, který významově plní funkci objektu k infinitivu, ve tvaru nominativu (*pravda*), nezavěsí se na infinitiv, ale je subjektem celé věty (`Sb`). Nedokážeme-li rozhodnout, o jaký z těchto dvou případů se jedná, (je-li např. tvar nominativu a akusativu stejný - *pivo*, vedlejší věta *jak litují*), použijeme strukturu druhou, kde zkoumaný člen je subjektem. Tento případ zachycují poslední dva příklady.

1. může se diskutovat

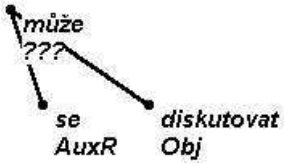

2. pravdu se může chápat různě

3. pravda se může chápat různě

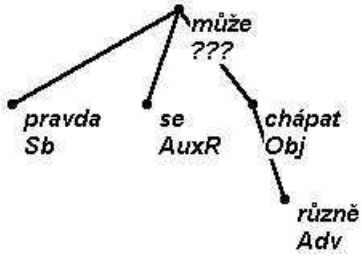

4. pivo se může vypít různě

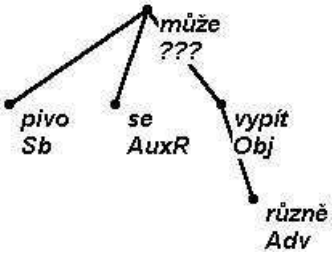

5. dá se vytušit, jak litují.

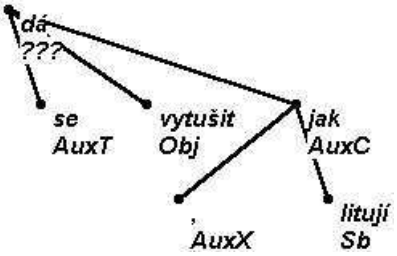

3.3.1.7 Přísudek slovesně jmenný

Struktura slovesně jmenného přísudku Přísudek slovesně jmenný (verbonominální) je tvořen slovesnou (sponové sloveso) a jmennou (adjektivum, substantivum, ...) částí. Spona v určitém tvaru se označuje `Pred`. Jmennou část přísudku označujeme funkcí `Pnom` a zavěšujeme ji přímo na sponu (`Pred`).

V našem pojetí za sponu pokládáme pouze sloveso být, ačkoli v běžných mluvnicích to bývá i *stát se* apod.

1. # Pivo je zdravé.

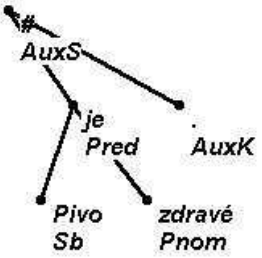

2. # Tonda byl skvělý člověk.

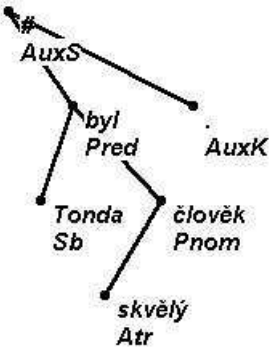

V části 3.3.6.3 v kapitole 3.3.6 je zmíněn problém zaměnitelnosti (tvarové podobnosti) jmenné části přísudku a doplňku.

Pokud spona ve větě chybí (je elidována), postupuje se tak, jak je u elips obvyklé (viz kap. 3.4.1) a všechny uzly, které by byly na nepřítomné sponě zavěšeny (tedy včetně jmenné části), dostávají `afun ExD` (viz též část 3.3.1.7).

Z tohoto pravidla však existují *výjimky* týkající se slov *třeba*, *nutno*, *možno*, *záhodno* a jejich případných negativních tvarů. U těch nepovažujeme chybějící sponu za defekt věty, jedná se o tzv. lexikalisovanou elipsu. V případě nepřítomnosti spony dostávají tato slova rovnou `afun Pred` a přebírají tak ve stromě funkci celého predikátu. Ve výše zmíněné kapitole je tomuto jevu věnována část 3.4.1.4.

za hodinu možno házet kamením.

Vyjádření Pnom substantivem shodným v nominativu Je-li jmenná část přísudku vyjádřena nominativním tvarem substantiva (kterým bývá obvykle vyjádřen i subjekt) a jsme-li na pochybách, kterému substantivu ve větě přiřadit `Pnom` a kterému `Sb`, můžeme si pomoci tak, že se je pokusíme užít v instrumentálu. To, které takto přetransformovat lze (*diamant je drahokamem*), dostane funkci `Pnom`.

1. diamant je *drahokam*

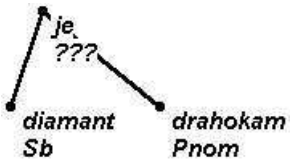

2. jídlo je životní *úkon*
3. on je *marnivec*
4. to je *otec*

Vyjádření Pnom substantivem shodným v instrumentálu Pnom je *zvýrazněno*:

1. já budu *učitelem*
2. to je *tragedií* tohoto národa.

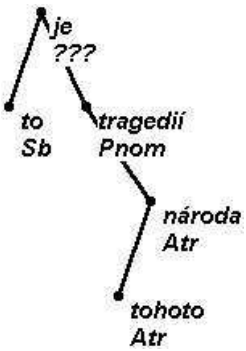

Vyjádření Pnom substantivem neshodným v genitivu Tento způsob vyjádření se vyskytuje omezeně. Vždy je také třeba zkontrolovat, zda nejde o nějaké `Adv` (např. ve větě *bylo to* roku *1921* jde o adverbiale času, kap. 3.3.5).

1. čepice je *souseda*

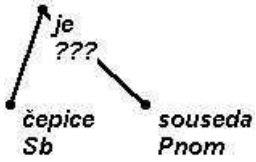

2. Franta je vysokého *vzrůstu*
3. je dobré *mysli*

Vyjádření Pnom složeným tvarem adjektiva

1. Lukáš je *zdravý*

2. jeho styl je *básnický*

Vyjádření Pnom jmenným tvarem adjektiva

1. je velmi *laskav*

2. pacient je *sláb*
3. bude na světě *sám*

Je-li `Pnom` slovesné, není vždy snadné rozlišit pasívum a stav. K tomu viz část 3.3.1.7.

Jmenné tvary neuter (*platno*, *jasno*, *zřejmo*) dostávají `afun Pnom`, pokud můžeme do věty vložit zájmenný tvar dativu. Nemůžeme-li jej vložit, jde o `afun Adv`. Tento rozdíl je zachycen v následujících příkladech:

1. je (mu) *zřejmo* (`Pnom`)
2. je (jí) *těžko* (`Pnom`)
3. je (mi) *nesnadno* přijít (`Pnom`)
4. ale:
   dnes je *slunečno* (`Adv`)

Vyjádření Pnom infinitivem V části 3.3.1.7 níže je možno se dozvědět, že slovo *Sněžka* jsoucí subjektem závisí na sponě *je*, zatímco ve tvaru akusativu *Sněžku* je objektem na infinitivu.

1. je *vidět* Sněžka

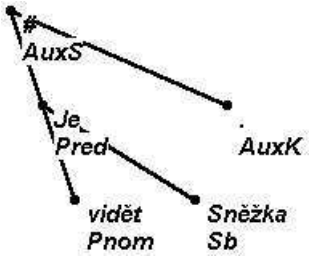

2. je *vidět* Sněžku

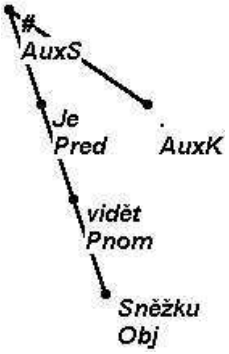

3. je *cítit* síra
4. je *cítit* síru

Vyjádření Pnom zájmenem přivlastňovacím `Pnom` je *zvýrazněno*:

1. dárek byl *jejich*

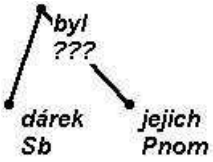

2. šátek je *matčin*

Vyjádření Pnom číselným výrazem `Pnom` je *zvýrazněno*:

1. to je *moc*

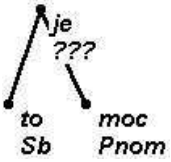

2. věk byl *14*

Platí, že číselný výraz dostane funkci `Pnom`, jen když je ve větě subjekt. Není-li tomu tak, přejímá číselný výraz roli subjektu a může být rozvíjen atributem (tohoto problému se dotýká též část 3.7.3.3 v kapitole 3.7.3):

1. je jich *málo* (`Sb`)

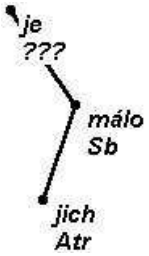

2. je nás *pět* (`Sb`)

Vyjádření Pnom vedlejší větou `Pnom` je *zvýrazněno*:
Jeho výklad je, že *mají* hrát.

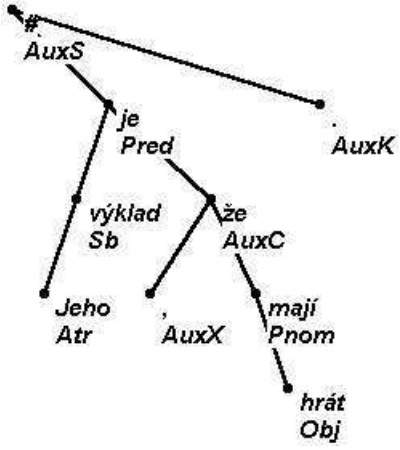

Možná záměna Pnoma Adv Neslovesná část přísudku může být vyjádřena pouze výše zmíněnými osmi možnostmi. Předložkový pád, příslovce a citoslovce pokládáme za `Adv`.
Zvýrazněna jsou `Adv`:

1. lidé jsou k *smíchu*

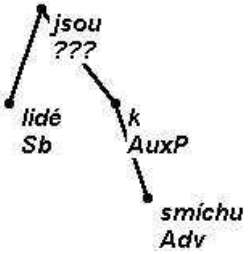

2. to je k *popukání*
3. co to je za *bláznovství*
4. už je na *cestě*
5. býval bez *skrupulí*
6. to je *jinak*
7. děti jsou *vzhůru*

8. je *pozdě* litovat

9. to je mi *fuk*

Také vazby s *jako* nepokládáme za `Pnom`, jde o srovnání, které má platnost `Adv`, ale díky elipse používáme často `afun ExD`. O zacházení s těmito vazbami se lze dočíst v kapitole 3.7.9.

`ExD` jsou *zvýrazněna*:

1. chlapec je jako *obrázek*

2. on je jako *opařený*

Rozvíjení slovesně jmenného přísudku Rozvíjení slovesně jmenného přísudku se řídí analogickými pravidly jako rozvíjení složeného přísudku (část 3.3.1.6). Subjekt je vždy zavěšen na sponě (př. 1). Pozor! Zatímco v uvedeném příkladě je *Sněžka* subjektem, v příkladě *je vidět Sněžku* (př. 2) je slovo *Sněžku* objektem visícím na *vidět*.

Valenční doplnění (`Obj` i `Adv`) závisí na členu s touto valencí (zpravidla `Pnom` - př. 3). Na `Pnom` mohou viset i volná adverbiale, pokud k ní silně významově tíhnou. Necítíme-li však toto tíhnutí (zvláště u místních, časových a široce zřetelových určení), zavěšujeme je na sponu (př. 4).

Poznámka

Velmi složité je rozhodnutí zejména u formy *pro*+`Akus`. Lze-li použít zároveň dativ, je to spíše volné `Adv` (*je pro názornost určen všem uživatelům*) závislé na sponě; konkuruje-li dativu, je to spíše `Obj` závislý na `Pnom`.

1. # Je vidět Sněžka.

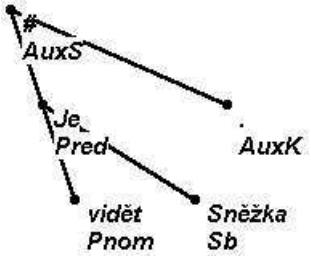

2. # Je vidět Sněžku.

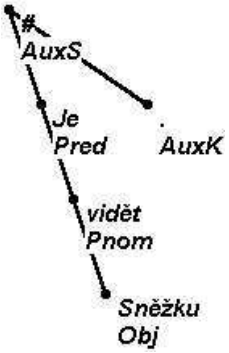

3. # Je spokojen s málem.

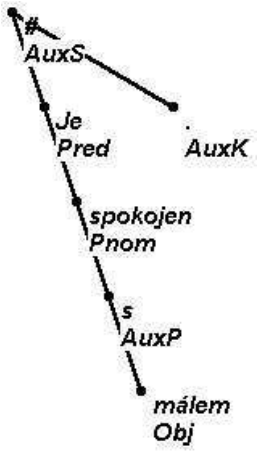

4. # Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory.

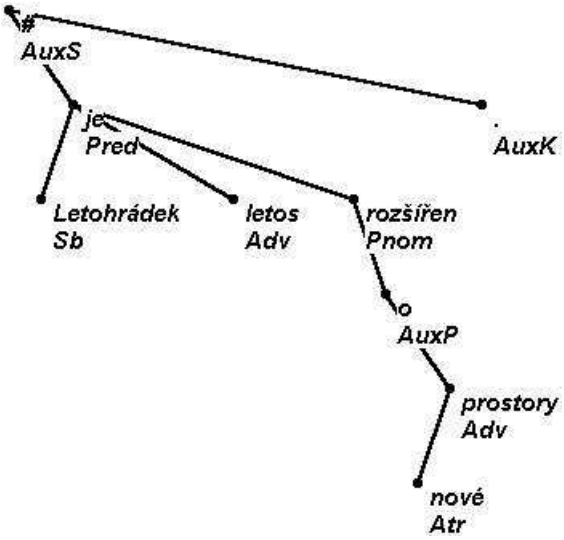

Přísudek čistě jmenný v dvoučlenných větách Přísudek čistě jmenný (nominální) obsahuje jen neslovesný výraz. Jeví se jako sponově jmenný s elipsou spony. Řešíme ho pomocí funkce `Exd` (viz kapitolu 3.4.1).

1. # Šatna naproti !

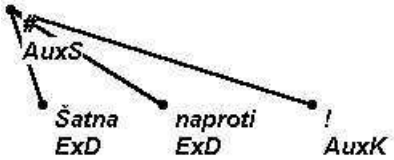

2. mladost radost
3. kouřit zakázáno
4. nic platno

Jak je uvedeno již v části 3.3.1.7, existují z tohoto pravidla výjimky u slov *třeba*, *nutno*, *možno*, *záhodno* a jejich případných negativních tvarů. V těchto případech nepovažujeme chybějící sponu za defekt věty, jedná se o tzv. lexikalisovanou elipsu. Tato slova dostávají v podobných větách rovnou `afun Pred` a přebírají tak ve stromě funkci celého predikátu. V kapitole o elipsách je tomuto jevu věnována část 3.4.1.4.

	dokonavé sloveso	**možnost složeného adjektiva**	**možnost zvratného pasíva**	**přítomnost původce děje**
stav	+	+	-	-
děj	+/-	-	+	+

Rozlišení stavu a pasíva Při zachycování složeného tvaru *být* a participia pasivního je třeba rozlišovat, kdy jde o děj, tzn. skutečně o trpný tvar (př. 1), a kdy jde o stav, tj. slovesně jmenný přísudek (př. 2).

1. # Hrad byl vystavěn.

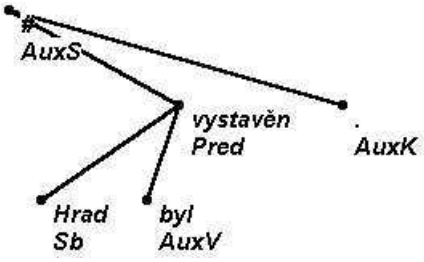

2. # Hrad byl vystavěn.

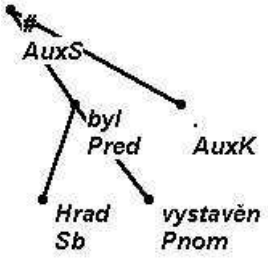

Při stavovém pojetí děje v opisném pasívu a při ztlumení dějového významu v něm je obtížné rozlišit mezi obojí funkcí. Rozdíl opisného pasíva a přídavného jména se sponou lze poznat zpravidla jen z kontextu. Například ve větě *hrad byl tehdy už vystavěn* se bude jednat o stav a ve větě *hrad byl vystavěn za Karla IV.* půjde o pasívum dějové.

Pomoci nám mohou také následující fakta. Stav se většinou vyjadřuje dokonavým slovesem a příčestí trpné lze u něj nahradit složeným adjektivem (ve větě *úkol je v čase promyšleně rozložen* je *rozložit* sloveso dokonavé a tvar *rozložen* lze nahradit tvarem *rozložený*). Naproti tomu dějové pasívum bývá vyjádřeno slovesem nedokonavým, je u něj možná transformace do zvratného pasíva a může být doplněno instrumentálem původce děje (ve větě *obilí je koseno sedlákem* je přítomen původce děje *sedlák*, *kosit* je nedokonavé sloveso a jeho tvar je možno transformovat na *kosí se*).

3.3.2 Podmět (subjekt) Sb

Na začátku si v části 3.3.2.1 řekneme, co je to subjekt (`Sb`), vymezíme si jej.

Hlavní obsah této kapitoly tvoří násedující část 3.3.2.2, která je rozčleněna podle jednotlivých typů vyjádření subjektu. `Sb` lze vyjádřit podstatným jménem v nominativu (3.3.2.2), přídavným jménem (3.3.2.2), zájmenem (3.3.2.2), vztažným zájmenem (3.3.2.2), slovem neohebným (3.3.2.2), citátem (3.3.2.2), genitivem záporovým (3.3.2.2), genitivem částečným (3.3.2.2), genitivem od původu přivlastňovacím (3.3.2.2), předložkovým pádem (3.3.2.2), číslovkou (3.3.2.2), infinitivem (3.3.2.2), vedlejší větou se vztažným zájmenem (3.3.2.2), vedlejší

větou spojkovou (3.3.2.2), dativem (3.3.2.2), zájmenem což v nepravé větě vztažné (3.3.2.2) a může být uvozen spojkou než (3.3.2.2).

Na závěr si ještě v části 3.3.2.3 povíme něco o záměně funkcí `Sb` a `Obj` u problematických konstrukcí.

Odkaz na Šmilauerovu NS: Odd 2 dvojčlenné věty 4 II. (kompletní).

3.3.2.1 Vymezení subjektu

Podmětem (subjektem) klause může být prakticky libovolná konstrukce, na kterou je možno se zeptat otázkou *kdo (co)*. Subjekt je vždy závislý na predikátu, což znamená, že technicky je zavěšen na uzlu, který má v hlavní větě `afun Pred`, ve vedlejší větě nese funkci této vedlejší věty (viz část 3.3.1.1 v kap. 3.3.1). Pokud stojí zdánlivý subjekt mimo větu (například *Voda, to je základ mlékaření*), považujeme jeho vyjádření za parentesi (viz kapitolu 3.6.5).

3.3.2.2 Vyjádření subjektu

Subjekt bývá nejběžněji vyjádřen podstatným jménem nebo zájmenem v nominativu, ale může být vyjádřen i jakýmkoli jiným druhem slovním.

Subjekt vyjádřený podstatným jménem v nominativu Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

Tonda nese pivo.

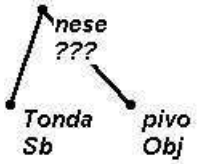

Subjekt vyjádřený přídavným jménem Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. jeho *blízcí* žijí

2. i *nejchytřejší* může ztratit filipa

Subjekt vyjádřený zájmenem Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. je *to* podobné

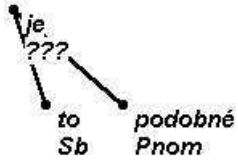

2. *někteří* resignují sami, *jiní* odejdou s ostudou

3. nezměnilo se *nic*

4. nastalo *něco* jako jeho pomalá smrt
5. *někdo* se rád směje
6. ta *moje* chodí pozdě

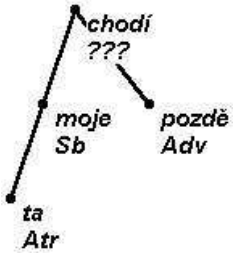

Subjekt vyjádřený vztažným zájmenem Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:
člověk, *který* její, zemře.

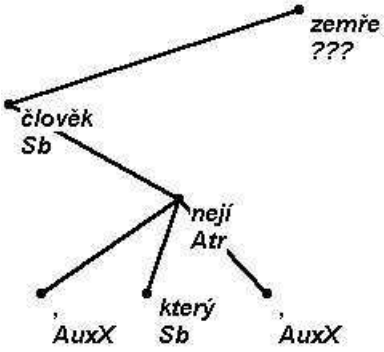

Subjekt vyjádřený slovem neohebným Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. žádné *napřesrok* už nebude

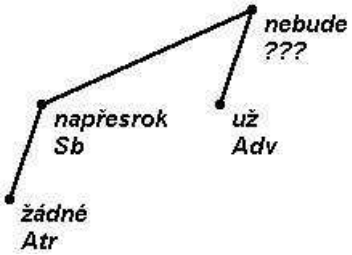

2. jeho *ano* neznělo přesvědčivě
3. rozvážné *pst* zvládlo situaci

Subjekt vyjádřený citátem Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. v knize stálo : *miluj*

2. v kinech se hrálo „Cikáni *jdou* do nebe“

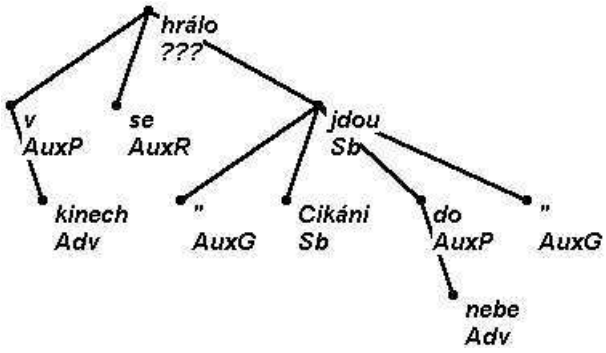

3. na škole stálo napsáno : rychle *uteč*.

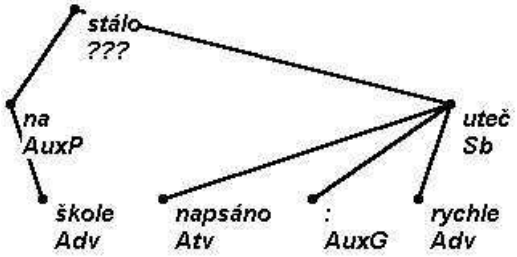

Subjekt vyjádřený genitivem záporovým Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. po ráně ani *památky* nezůstalo

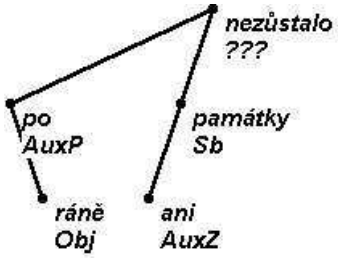

2. neuplyne klidného *dne*
3. není třeba ekonomického *vzdělání*
4. nikde nebylo jediného *světla*
5. není *sporu* o tom, že není *vody*
6. nebýt *Honzy*, nejedli bychom

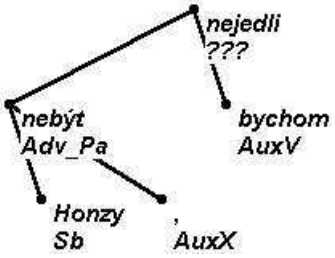

Subjekt vyjádřený genitivem částečným Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. *peněz* ubylo

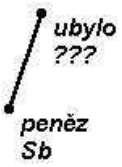

2. *vody* přibylo
3. bylo zapotřebí *řady* měsíců naléhání
4. dostávalo se lékařské *péče*
5. ze stromů napadalo *jablek*

Pozor! Genitiv partitivní sice může být `Sb`, ale je-li ve větě nějaký kvantitativní údaj, který ho řídí, je `Sb` řídící uzel tohoto údaje a genitiv jeho `Atr` (srov. ze stromů napadalo hodně jablek). Podrobněji se o tomto problému píše v části 3.7.3.3.

Subjekt vyjádřený genitivem od původu přivlastňovacím Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

přišli k nám *důchodních*

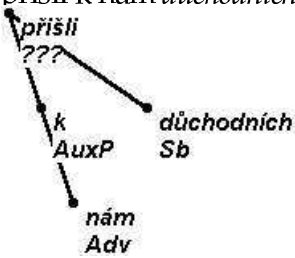

Subjekt vyjádřený předložkovým pádem Jde o předložkové pády s významem podílnosti, přibližnosti. Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. lampy rozžehlo na *sta* mušek

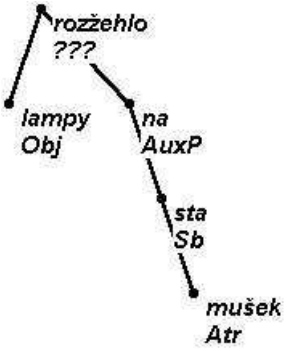

2. na každém rohu bylo po *hospodě*
3. odešlo ke dvaceti *lidem*
4. napadlo přes *půl* metru sněhu
5. kolem *třetiny* obyvatelstva kouří

Subjekt vyjádřený číslovkou Pro podrobnější informace nahlédni do kapitoly 3.7.3 a také do kapitoly 3.7.9. Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. dva *tisíce* křesťanů souhlasí

2. ani *jedna* ze dvou zón nebyla uzavřena
3. lidí chodí *méně* než loni
4. nerodí se *mnoho* dětí
5. *kolik* z nás má čisté svědomí
6. zbývá *více* než šest mužů
7. zbývá mu *více* jablek než hrušek
8. nezbývá mu *nic* jiného než mlčet

Subjekt vyjádřený infinitivem Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. *jíst* je obřad

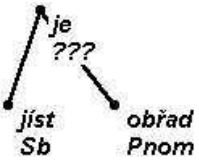

2. lze *odejít*
3. je hloupé *odjíždět*
4. podařilo se *odstartovat* závod

Poznámka: Slovo lze je syntaktickým slovesem a tvoří přísudek slovesný jednoduchý (část 3.3.1.5), nejde tedy o modální sloveso (část 3.3.1.6) a infinitiv zde může zastávat funkci subjektu.

Subjekt vyjádřený vedlejší větou se vztažným zájmenem Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

kdo se *bojí*, nesmí do lesa

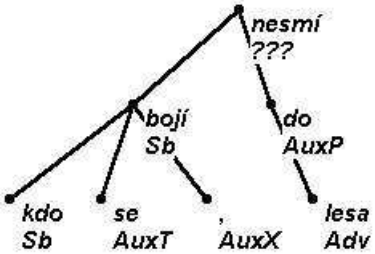

Subjekt vyjádřený vedlejší větou spojkovou Subjektová věta může být uvozena spojkami *že*, *aby*, *-li*, *zda*, *jak*, *když*.

Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. štve mě, jak to *jde* pomalu

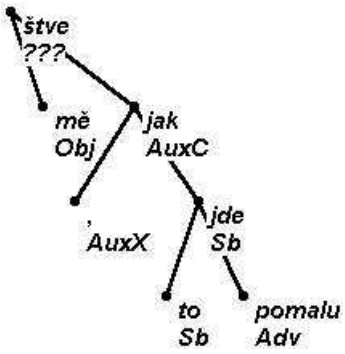

2. dá se vytušit, jak *litují*

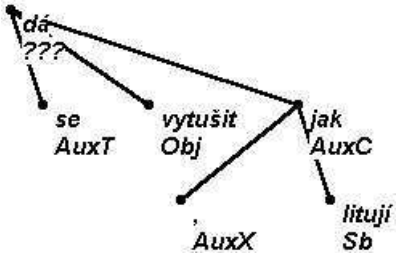

3. je nejisté, zda vláda skutečně *chce*
4. není rozumné, když se nás *straní*
5. zdá se, že *začneme*
6. je nesmyslné, *půjdou-li* tam všichni
7. je hloupé, aby *zůstal*
8. nelze, aby *odešel*
9. je možné, že *neodejde*

Subjekt vyjádřený dativem Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:

1. obdobně *tomu* bude doma

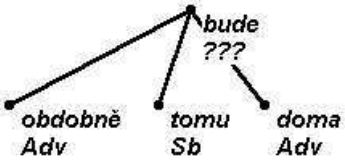

2. je *tomu* tak

Subjekt vyjádřený zájmenem což v nepravé větě vztažné Spojení vět, z nichž druhá je uvozena vztažným zájmenem což, považujeme za koordinaci, kde což je ve druhé větě určeno jako větný člen, který zastupuje (viz část 3.5.1.5).

Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:
ubylo běhání po úřadech, *což* mnohé zdržovalo

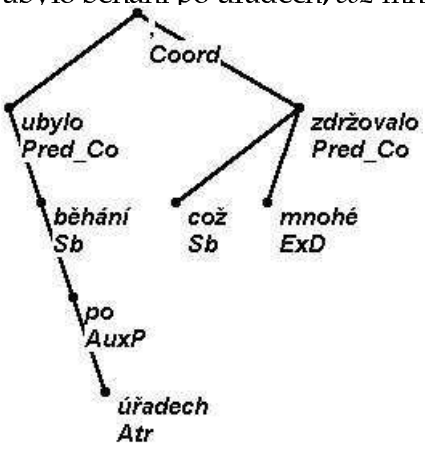

Subjekt uvozený spojkou než Popisované vyjádření `Sb` je *zvýrazněno*:
nezbývá než *čekat*

3.3.2.3 Zaměnitelnost subjektu s objektem

Při přidělování analytické funkce `Sb` a `Obj` dochází často k jejich záměně, a to v:

- pasivních konstrukcích
- predikativních konstrukcích, kdy je subjekt vyjádřen infinitivem
- případech, kdy je subjekt vyjádřen větou

V případě pochybnosti lze je možné použít jednoduchý test - dosadit podstatné jméno ženského rodu vzoru žena, u něhož jsou formy nominativu a akusativu různé. Například ve větě *Hitlerovi se nepodařilo tisíciletou říši ustavit* je slovo *ustavit* subjektem - lze říci *žena se podařila*, nikoli *ženu se podařila*. Podobně je tomu i v jiných případech:

- *nalezly se finance - nalezla se žena*
- *uvádí se, že Tibet je okupován - uvádí se pravda*
- *navrhuje se, aby přídavky činily - navrhuje se kravina*
- *konstatuje se, že je vše v pořádku - konstatuje se nepravda*

3.3.3 Přívlastek (atribut) Atr, AtrAdv, AdvAtr, AtrAtr, AtrObj, ObjAtr

Tato kapitola je věnována přívlastku - atributu. Nejprve si jej v části 3.3.3.1 vymezíme, zjistíme, že existuje přívlastek shodný a neshodný a že oba zachycujeme formálně stejně. Pro přívlastek nemáme pouze jedinou funkci `Atr`, ale z důvodu jistého druhu homonymie jsme byli nuceni zavést i tzv. kombinované funkce. Jde o `afuny` `AtrAtr`, `AtrAdv`, `AdvAtr`, `AtrObj` a `ObjAtr` a všimneme si jich v části 3.3.3.2. Následuje rozsáhlá část 3.3.3.3 o způsobech vyjádření přívlastku. Shodný přívlastek se vyjadřuje adjektivem (3.3.3.3) a řidčeji substantivem (3.3.3.3). Přívlastek neshodný vyjadřujeme nejčastěji genitivem substantiva (3.3.3.3), ale běžně i jiným prostým pádem (3.3.3.3), substantivem uvozeným spojkou *jako* (3.3.3.3) nebo pádem předložkovým (3.3.3.3). Řidčeji může být vyjádřen i příslovcem (3.3.3.3) a u specifických slov se vyjadřuje infinitivem (3.3.3.3). Krom všech těchto možností může být přívlastek vyjádřen také vedleší větou (3.3.3.3). Na konci kapitoly si v části 3.3.3.3 řekneme něco o problému neprojektivního postavení přívlastku ve větě.

Odkaz na Šmilauerovu NS: Odd 3 určování I. (kompletní).

3.3.3.1 Vymezení Atr

Přívlastek je větný člen, který závisí na podstatném jméně v kterékoliv jeho větné funkci a který zpravidla blíže určuje, vymezuje jeho význam. Na přívlastek se ptáme tázacími zájmeny jaký, který nebo čí spojenými s řídícím podstatným jménem. S členem řídícím se přívlastek buď shoduje, nebo je jím řízen, anebo není jeho závislost vyjádřena zvláštním tvarem.

Přívlastek, který se shoduje alespoň v pádě s podstatným jménem, na kterém závisí, se nazývá přívlastek shodný. Je-li jím přídavné jméno (nebo zájmeno či číslovka této platnosti), shoduje se v pádě, čísle, rodě. Je-li přívlastkem shodným jméno podstatné, shoduje se v pádě, a kde je to možné, i v čísle a v rodě. Ojediněle bývá přívlastek v ženském rodě u podstatného jména mužského rodu jako prostředek citového zabarvení, např. *kluk* ušatá.

Přívlastek, který se se svým řídícím podstatným jménem neskloňuje a je zpravidla v jiném pádě než toto podstatné jméno, popř. je vyjádřen příslovcem nebo infinitivem, se nazývá přívlastek neshodný.

Přívlastek může být vyjádřen i vedlejší větou, a to spojkovou nebo vztažnou. Za atributivní větu však nepovažujeme „pseudorozvití“ typu *Já viděl anděla a ten měl strašný šat*, ani věty připojené výrazy *což*, *přičemž* apod. Řešíme je jako koordinaci vět hlavních - viz kap. 3.5.1 (o což zvláště část 3.5.1.5). Přívlastek volný je ve větě oddělen čárkami (chovanci, umístění v ústavu, něco sebrali). I tento přívlastek dostává funkci `Atr` (nikoli `Atr-Pa`), neboť nejde o parentesi, s kterou by mohl být zaměňován.

`Afun Atr` používáme však i v některých případech, kdy nejde o klasický přívlastek. Dostanou ho takto na příklad části adres nebo součásti cizojazyčných složek textu. Využijeme ji i při rozebírání číselných výrazů. O těchto probémech se píše v kapitolách 3.7.2, 3.7.10 a 3.7.3.

3.3.3.2 Kombinované funkce

Kromě `afun Atr` byly zavedeny také `afuny` kombinované, které se skládají z `Atr` a některé další funkce. Jsou to `afuny` `AtrAtr`, `AtrAdv`, `AdvAtr`, `AtrObj`, `ObjAtr`. Tyto funkce se používají tam, kde rozebíraný člen (uzel) může stát v rámci dané věty ve více funkcích, aniž by se tím podstatně měnil význam (věta není striktně homonymní v závislosti na funkci rozebíraného členu).

Může-li tedy uzel být atributem (`Atr`) dvou či více jiných uzlů ve stejné větvi stromu nad sebou, použijeme `afun AtrAtr`. Uzel, který takto označíme zavěsíme na nejníže položený uzel, který připadá v úvahu (ke kterému může plnit funkci atributu). V uvedeném příkladě

bude funkcí `AtrAtr` označen předložkový pád *s máslem*. Může totiž být atributem jednak členu *krajíc* a jednak členu *chleba*, přičemž význam věty zůstane v podstatě stejný. Zavěsíme ho ale na uzel *chleba*, protože ten rozvíjí uzel *krajíc* a je tedy ve větvi níže.

krajíc chleba s máslem

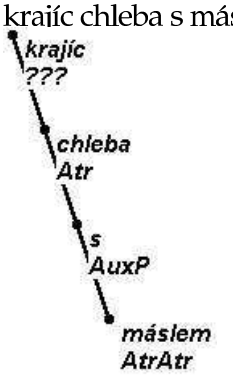

Zbývající čtyři funkce jsou určeny pro případy, kdy nějaký člen může být atributem (jednoho uzlu, či více uzlů, jako v předchozím případě) a navíc ještě adverbialem (`Adv`) nebo objektem (`Obj`) výše postaveného predikátu. Takový člen potom obdrží `afun` složenou z těch dvou základních, které mu přináleží. Která složka bude na prvním místě a která na druhém, záleží na tom, kterou funkci plní více, která je důležitější. Tato věc se dá těžko obecně popsat, bude záležet na citu anotátora. Bude-li anotátor cítit, že daný člen je spíše atributem, použije funkcí `AtrAdv` nebo `AtrObj`. V případě opačném použije druhých dvou.

At'už bude použito jakékoli této funkce, daný uzel bude ve stromě umístěn vždy stejně, a sice tam, kde by visel, byl-li pouze atributem (`Atr`). Nikdy tedy nebude viset přímo na predikátu. Ve výjimečných případech, kdy kromě funkce `Adv/Obj` bude moci daný člen zastávat více funkcí `Atr` (atribut k více uzlům), zavěsí se tak, jako v případě `afun` `AtrAtr` na nejníže položený z těchto uzlů (př. 3).

1. přinesla bednu ze sklepa

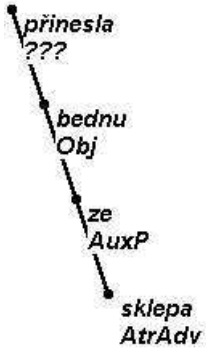

2. zbyl mi čas na čtení

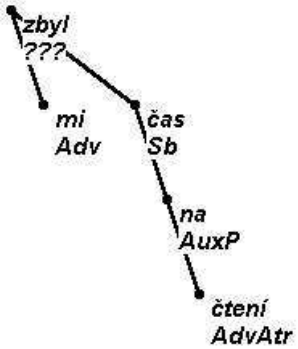

3. mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme

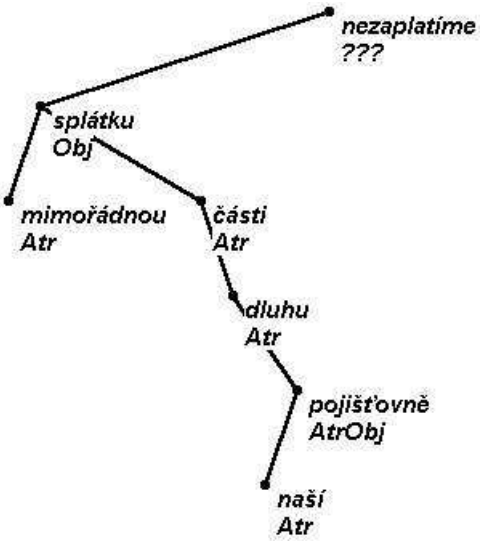

4. uzavřeli mír s nepřáteli.

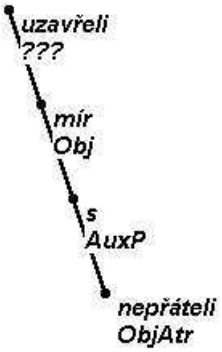

3.3.3.3 Vyjádření Atr

Přívlastek shodný vyjádřený přídavným jménem Popisované vyjádření `Atr` je *zvýrazněno*:

1. *červená* písmena

2. *královnin* náhrdelník
3. *dívčí* smích
4. *Husovo* upálení
5. *vynikající* pivo
6. *přečtené* noviny

Přívlastek shodný vyjádřený podstatným jménem Jde vlastně o náhradu za adjektivní formu přívlastku - *nebožka maminka* za *zemřelá maminka*; podobně *čahoun chlap*, *čipera klouček*, *Viktorka Žižkov*, *slečna sousedka* apod.

Ve spojení *my Češi* je nahoře zájmeno *my*, aby se dosáhlo shody, *Češi* je jeho `Atr`.

Popisované vyjádření `Atr` je *zvýrazněno*:

1. *nebožka* maminka

2. Viktorka *Žižkov*

3. my *Češi*

Přívlastek neshodný vyjádřený substantivem v genitivu Do této kategorie patří genitiv přivlastňovací, vlastnosti, vysvětlovací (explikativní), partitivní, stupňovací, u deverbativních jmen pak původce děje (subjektový) a cíle děje (objektový). Problémy může způsobovat zachycení genitivu partitivního; o tom se píše podrobně v kapitole 3.7.3. Popisované vyjádření `Atr` je *zvýrazněno*:

1. chalupa našeho *souseda*

2. báseň Jiřího *Palivce*
3. návštěva *lékaře*
4. krasavice vysoké *postavy*
5. idea *bratrství*
6. dar *zpěvu*
7. vznik *světa*
8. práskání *bičů*
9. porušení *tajemství*
10. uzavření *kompromisu*
11. pocit *viny*
12. hráč *golfu*
13. výrobna *likérů*

Přívlastek neshodný vyjádřený substantivem v jiném pádě prostém Přívlastek neshodný může být vyjádřen i dativem, instrumentálem, akusativem a nominativem jmenovacím. Nominativ jmenovací je přívlastkem v případě, že řídící slovo má obecnější povahu, `Atr` je jeho specifikací, pojmenováním.

Popisované vyjádření `Atr` je *zvýrazněno*:

1. vyučování *jazyku*

2. výživa *zeleninou*
3. rozhled *krajinou*
4. práskání *bičem*
5. lhůta *hodinu*
6. trvání *hodinu*
7. s názvem *Poupě*
8. křídlo značky *Petrof*
9. pokoj *26*
10. na dveřích visel nápis *„Neprodejné“*

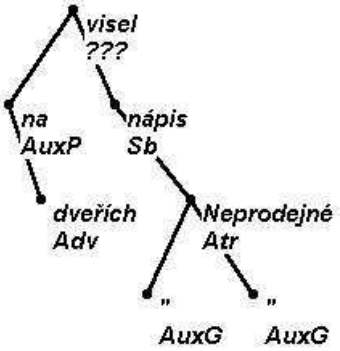

Přívlastek neshodný vyjádřený substantivem uvozeným spojkou jako Přívlastek může být uvozen i spojkou jako. Za spojkou jako však musí být pouze jediné (i když případně rozvité) substantivum, které pak může dostat `afun Atr`. Toto vyjádření přívlastku se nesmí zaměňovat se srovnávacím obratem popsaným v kapitole 3.7.9.

Popisované vyjádření `Atr` je *zvýrazněno*:

1. docílil toho formulacemi jako kulatý *čtverec*

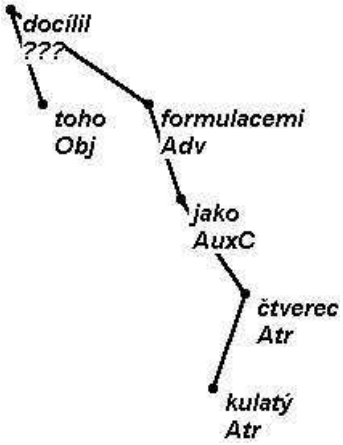

2. kuchyň jako *dlaň*

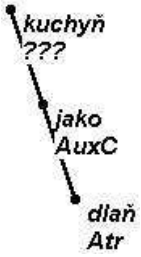

3. facka jako *vrata*

Přívlastek neshodný vyjádřený substantivem v pádě předložkovém Popisované vyjádření `Atr` je *zvýrazněno*:

1. vyprávění o *vojně*
2. modlitba k *bohům*
3. pochybovač o *čemkoli*
4. šelma od *kosti*
5. nenávist vůči *společnosti*
6. smrt z *hladu*
7. čtení pro *děti*
8. okno o šesti *tabulkách*
9. talíř z *porcelánu*
10. průkazka na *měsíc*
11. zkouška v zimním *semestru*
12. přechod z *obrany* do *útoku*

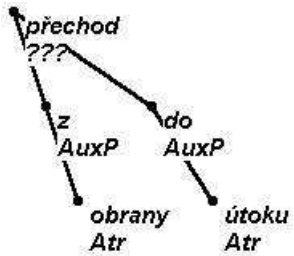

13. krajíc chleba s *máslem*

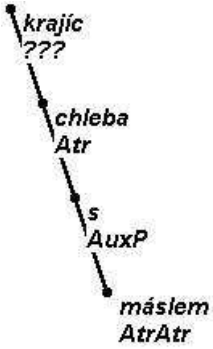

14. nikdo z *nás*

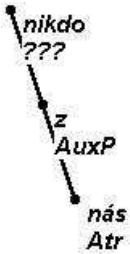

15. živější z *mužů* si počali pohvizdovat

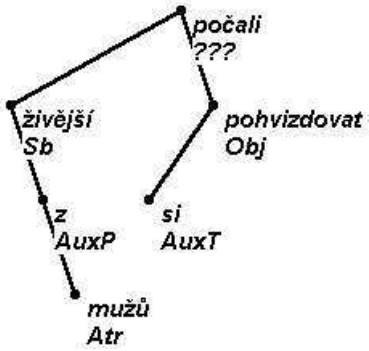

16. poslední ťuhýk z *těch*, kteří přežili

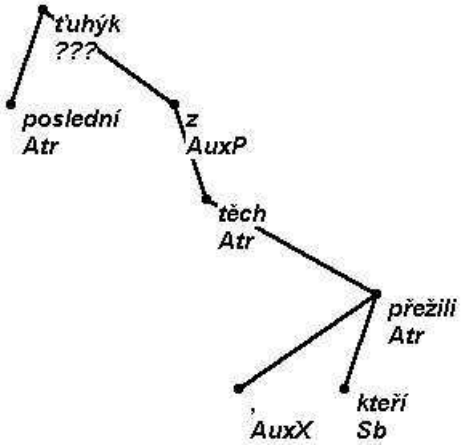

17. od *každých* dva kusy

Přívlastek neshodný vyjádřený příslovcem Ve výjimečných případech, kdy lze adverbiu těžko přidělit jinou funkci a přitom jej lze doplnit adjektivem na úplnou konstrukci, se i z něj může stát `Atr`. Doplňované adjektivum bude většinou odvozeno od slovesného pasíva (*ryl do lidí stojících okolo*). Jde vlastně o lexikalisovanou elipsu (viz část 3.4.1.4 v kapitole 3.4.1). Popisované vyjádření `Atr` je *zvýrazněno*:

1. ryl do lidí *okolo*

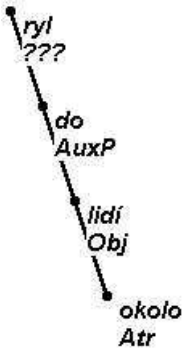

2. dveře *vlevo* vedou ven

Přívlastek neshodný vyjádřený infinitivem Řídícím slovem jsou slova vyjadřující vůli, nutnost, schopnost, možnost, zvyk ap. Infinitiv je jejich valenčním členem.

Popisované vyjádření `Atr` je *zvýrazněno*:

1. snaha *opatřit* si krev

2. povinnost *zaplatit*
3. síla *trpět*
4. potěšení ji *vidět*
5. rozkoš *sedět*

Přívlastek vyjádřený vedlejší větou Přívlastek může být také vyjádřen vedlejší větou přívlastkovou. Funkci `Atr` pak dostane predikát této vedlejší věty (viz část 3.3.1.2 v kap. 3.3.1). Zdánlivé vedlejší věty uvozené slovy *což*, *přičemž* za `Atr` nepovažujeme (viz část 3.3.3.1). Popisované vyjádření `Atr` je *zvýrazněno*:

1. muž, který *spí*

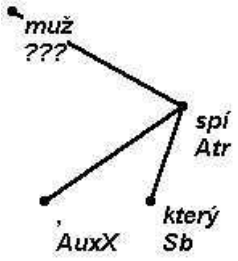

2. vědomí, že smrt *nečeká*

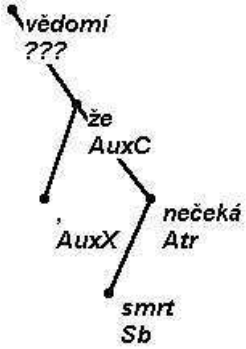

3. byly tam špatné podmínky, jako *jsou* překážky a sníh
4. plán, jak republiku *rozkrást*
5. motiv, proč ji *zabil*

Zvláštním případem jsou absolutní vztažná *co* a *jak*. Pozná-li se, které slovo zastupují, dostanou funkci tohoto slova podobně jako výše zmíněné zájmenné spojovací výrazy (př. 1). Pokud je jejich zástupná funkce nejasná (duplikují funkci nějakého jiného slova), dostanou `afun AuxO` a zavěsí se na predikát svojí klause (př. 2). O těchto částicích se píše v kapitole 3.3.7.4.

1. ten dopis, co napsal Tonda

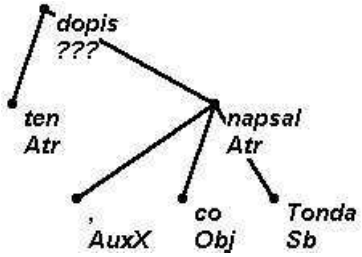

2. sud, co ho Tonda narazil

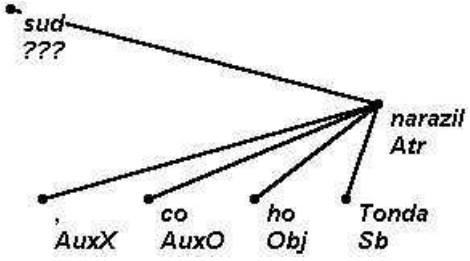

Přívlastek neshodný v neprojektivním postavení ve větě Přívlastek neshodný stojí zpravidla bezprostředně za svým substantivem. Existují však výjimky, kdy stojí na jiném místě ve větě a přesto nejde o `Adv` závislé na slovese.

Stává se tak tehdy, když zavěšení na sloveso není intuitivní, když jde o „valenci" substantiva (tato „valence" je obzvláště jasná v případech, kdy jde o substantivum verbální a původní sloveso má objektovou valenci na inkriminované doplnění). Slovosledné odtržení přívlastku je dáno aktuálním členěním, je rytmické.

O hranici mezi `Atr` a `Adv` se hovoří také v části 3.3.5.4 kap. 3.3.5.

Odloučená `Atr` jsou *zvýrazněna*:

1. po *zločinci* vyhlásili pátrání

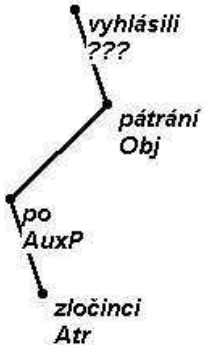

2. o *Letnou* je teď malý zájem

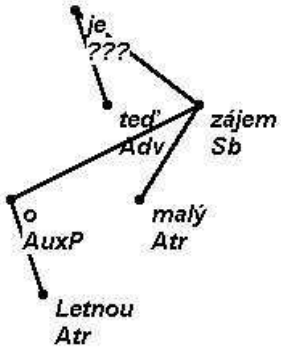

3. komora přijala k *zákonu* doprovodné usnesení
4. nejsou proti *němu* důkazy
5. na *něho* nemůže nikdo podat žalobu
6. už na *to* není doba
7. od *dveří* ztratil klíč
8. z *chování* dostal trojku

3.3.4 Předmět (objekt) Obj, ObjAtr, AtrObj

V části 3.3.4.1 si vymezíme objekt, kterému je věnována tato kapitola. Zjistíme, že naše pojetí je oproti pojetí Šmilauerovu o něco širší. Dále si v části 3.3.4.2 všimneme tzv. kombinovaných funkcí `AtrObj` a `ObjAtr`.

Poté se budeme zabývat možnostmi vyjádření klasického objektu, a to v části 3.3.4.3. Objekt může být vyjádřen substantivem v akusativu (3.3.4.3), genitivu (3.3.4.3), dativu (3.3.4.3), instrumentálu (3.3.4.3), dále předložkovým pádem (3.3.4.3), infinitivem (3.3.4.3) a vedlejší větou (3.3.4.3). Ve funkci `Obj` se může vyskytnout i zvratné zájmeno *se/si* (3.3.4.4).

Nakonec se vrátíme k typům objektu, které Šmilauer určuje jinak a které mohou být vyjádřeny i jiným způsobem, než je popsáno výše. Jde o původ a výsledek v části 3.3.4.5 a objekt po sponových a polosponových slovesech v části 3.3.4.6.

Odkazy na Šmilauerovu NS: Odd 3 určování II. (kompletní), OČ II. A. DD. 2.

3.3.4.1 Vymezení Obj

Předmět je rozvíjející větný člen. Rozvíjí zpravidla vazebně (rekčně) sloveso nebo adjektivum. Jako `Obj` zde označujeme všechny druhy předmětu (přímý, nepřímý i druhý věcný). Předmět vyjadřuje buď to, co je výsledkem děje (*psát dopis*), nebo to, co je dějem přímo zasaženo (*dotknout se stolu*), nebo k čemu děj přímo směřuje (*radit chlapci*).

Předmět je tvarově řízeným určením slovesa nebo adjektiva narozdíl od `Adv`, které není určeno vazbou (viz kap. 3.3.5). Tvarová řízenost znamená, že nadřízený člen (sloveso nebo adjektivum) určuje předmětu jeho pádovou formu; určuje ji tzv. vazbou (rekcí). Problematika slovesných a adjektivních vazeb je natolik složitá, že ani poučení o těchto vazbách v jejich jednotlivých významech ve Slovníku spisovné češtiny našim potřebám mnohdy nestačí.

K našemu pojetí `Obj` patří i určení, která Šmilauer označuje jako zvláštní typy příslovečných určení nazývané původ a výsledek a jako „doplněk vazebný / doplňující“. O těchto dvou případech se píše v částech 3.3.4.5 a 3.3.4.6.

Jak je poznamenáno v podčásti 3.3.4.3, díky našemu pojetí přísudku určujeme jako `Obj` také infinitivní část u modálního nebo fásového slovesa. (Viz část 3.3.1.6 v kapitole 3.3.1.)

3.3.4.2 Kombinované funkce

O kombinovaných funkcích se podrobně píše v části 3.3.3.2 kapitoly 3.3.3, kde jsou popsány všechny. Problému objektu se týkají dvě z nich - `AtrObj` a `ObjAtr`, které zde jen stručně připomeneme. Kombinované funkce se používají tam, kde rozebíraný člen (uzel) může stát v rámci dané věty ve více funkcích, aniž by se tím podstatně měnil význam (věta není striktně homonymní v závislosti na funkci rozebíraného členu).

Zmíněné dvě funkce tedy použijeme v případě, kdy nějaký člen může být objektem (`Obj`) svého predikátu a zároveň atributem (`Atr`) nějakého ve stromě níže postaveného uzlu. Cíti-li anotátor, že daný člen je spíše atributem, použije funkci `AtrObj`. V případě opačném použije `ObjAtr`.

At'už bude použito jakékoli této funkce, daný uzel bude ve stromě umístěn vždy stejně, a sice tam, kde by visel, byl-li pouze atributem (`Atr`). Nikdy tedy nebude viset přímo na predikátu.

1. mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme

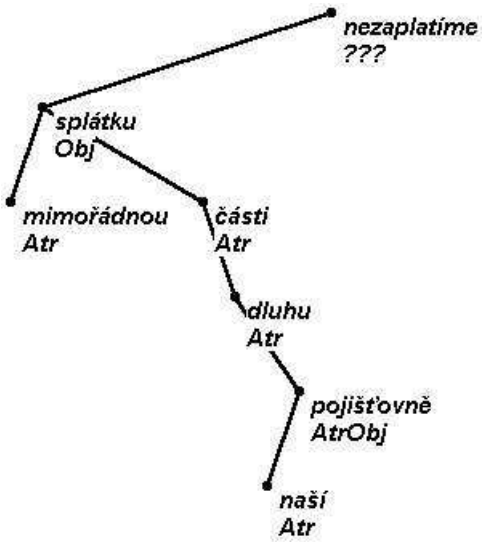

2. uzavřeli mír s nepřáteli.

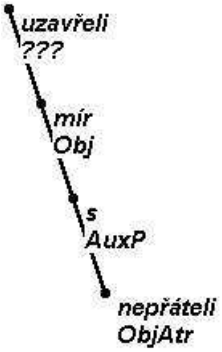

3.3.4.3 Vyjádření Obj

Objekt se vyjadřuje syntaktickým substantivem v akusativu, genitivu, dativu, instrumentálu, pádě předložkovém, dále infinitivem nebo vedlejší větou. Funkci `Obj` dostává v některých případech též zvratné zájmeno *se* - viz 3.7.8.

Vyjádření objektu substantivem v akusativu Akusativ je základní předmětový pád. Je označován jako věcný předmět.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. Mirek nenáviděl větné *rozbory*

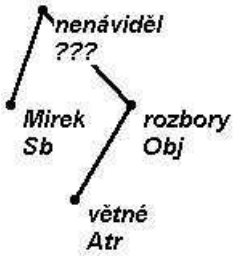

2. zavolal *domovníka*
3. vykopal *jámu*
4. dostal *facku*

Někdy může být místo čtvrtého pádu pád šestý s předložkou *po*. Vyjadřuje se tak podílnost. Vazba *dostala po květině* odpovídá vazbě *dostala květinu*.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

dostala po *květině*

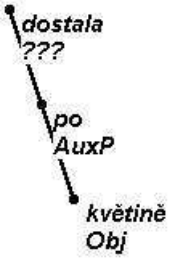

Vyjádření objektu substantivem v genitivu Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. žák dosáhl *cíle*

2. pacient byl znalý *poměrů*

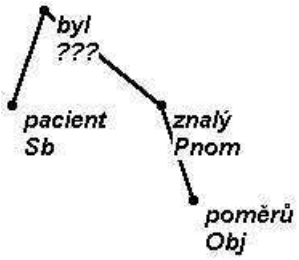

3. vzdal se svého *práva*
4. dovolávala se minulých *výkladů*
5. nebyla schopna zdravého *úsudku*
6. byl plný *piva*
7. byla hodna *uznání*

Patří sem i genitiv partitivní a záporový, i když nejde o genitivy vazebné. Slovesa, po nichž stojí, mají vazbu akusativní. Genitivní předmět jen konkuruje rekci akusativní a jeho užití je motivováno sémanticky.

Pozor! Genitiv partitivní sice může být `Obj`, ale je-li ve větě nějaký kvantitativní údaj, který ho řídí, je `Obj` řídící uzel tohoto údaje a genitiv jeho `Atr`. Podrobněji se o tomto problému píše v části 3.7.3.3 v kapitole 3.7.3.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. Xaver navařil dobrého *guláše*

2. přidal tam *soli*

3. nenašli ani *stopy*

4. neřekl ani *slova*

Vyjádření objektu substantivem v dativu Dativ je vedle akusativu základní objektový pád. Buď je jediným (přímým) objektem (př. 1), nebo stojí vedle věcného (tj. ve 4. pádě) objektu, označuje se pak jako nepřímý objekt (př. 2). Tento typ vyjádření hraničí s adverbiálním prospěchovým dativem. Jejich rozlišení a i jiné problémy jsou popsány v kapitole 3.7.5.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. Pepík běžel *Bobešovi* naproti

2. teta píše *Emílii* dopis

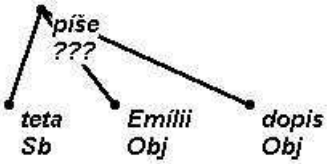

3. jev x odpovídá *jevu* y

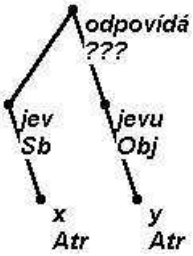

Adjektiva s dativem jsou většinou dějová.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. byl přístupný *kompromisům*

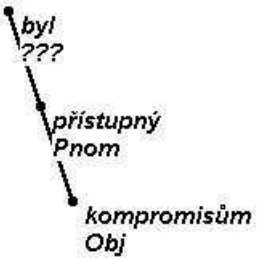

2. je *zdraví* škodlivý

Za `Obj` považujeme i tzv. subjektový dativ, který je zachycen v následujících třech příkladech. I o něm je psáno v kapitole 3.7.5.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. chtělo se *mi* spát

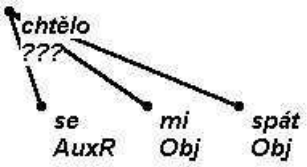

2. *nemocnému* se dýchá lépe

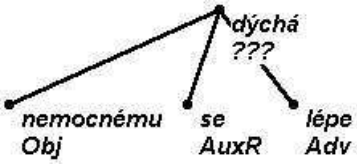

3. *předsedovi* se sedí dobře

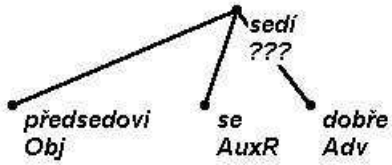

Vyjádření objektu substantivem v instrumentálu Instrumentál je převážně pád příslovečný. Vazebným pádem bývá zřídka a zachovává si přitom zřetelné stopy příslovečného významu, zvláště nástrojového. Předmětem bývá především po slovesech s významem 'pohybovat něčím' (př. 1), 'zabývat se něčím, zaměstnávat se něčím' (př. 2), 'disponovat, šetřit, plýtvat něčím' (př. 3) a 'nazývat, titulovat (něco) něčím' (př. 4).

Na pomezí mezi adverbiale a objektem stojí instrumentál po slovesech smyslového vnímání (*tábor zněl zpěvem*) a také po slovesech s významem 'opatřit něco něčím' (*pokrýt střechu slámou*). Tyto případy jsou zde hdnoceny jako `Adv` (viz kap. 3.3.5).

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. Vojtěch házel *míčem*

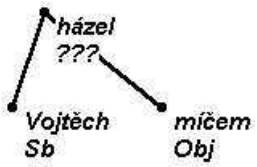

2. zabýval se *sběratelstvím*

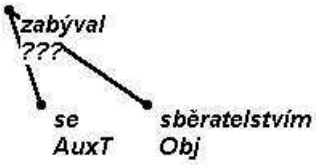

3. nesmíš plýtvat *jídlem*

4. nazývala ho *trubcem*

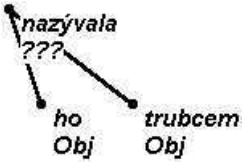

Původce děje u pasíva je zde vždy pokládán za `Obj` :
byl pozvracen opilcem

Vyjádření objektu substantivem v pádě předložkovém Ve vazebných pádech se užívá jen předložek původních, které v nich ztrácejí své významové odstíny, silně se v nich gramatikalisují. Například ve spojení *myslet na někoho* ztrácí předložka *na* význam umístění na povrchu. (Původní význam zůstává v pádech příslovečných nevazebných - např. *sedl si na stůl*.) Přechod mezi `Obj` a `Adv` je zde plynulý, to znamená, že přesné rozhraničení není možné.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:
myslel na *matku*

Objektovým může být také pád šestý s předložkou *po*. Ten se používá místo prostého pádu čtvrtého (viz 3.3.4.3). Vyjadřuje se tak podílnost. Vazba *dostala po květině* odpovídá vazbě *dostala květinu*.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

dostala po *květině*

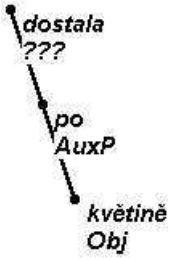

Vyjádření objektu infinitivem Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. nedovede *lhát*

2. odmítá *odejít*
3. slibovali *zůstat* do konce
4. zvykl si *pracovat*

Existuje signalisace odkazovacími výrazy, které naznačují příslušnou pádovou rekci. Tyto infinitivy však určujeme jako atributy odkazovacích slov, která dostávají funkci `Obj`. (Viz část 3.7.4.1 v kap. 3.7.4.)

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

snil o *tom* žít u moře

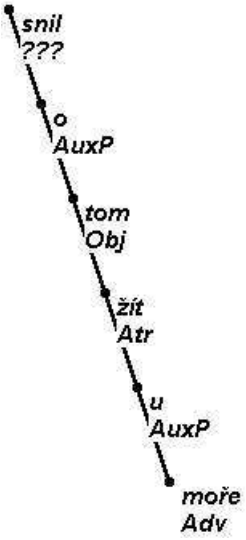

Poznámka

V našem pojetí dostává funkci `Obj` i ten infinitiv, který je spojen s modálním nebo fásovým slovesem (tj. je součástí složeného predikátu), i když ho zde nelze nahradit ani substantivem ani vedlejší větou předmětnou jako v ostatních infinitivních konstrukcích. (Viz část 3.3.1.6 v kapitole 3.3.1.)

Infinitivní část složeného přísudku s `afun Obj` je *zvýrazněna*:
Rána musela *vřiít*.

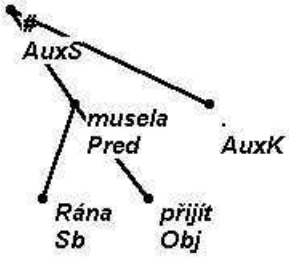

Vyjádření objektu vedlejší větou Funkci `Obj` u vedlejší věty dostane její predikát (viz část 3.3.1.2 v kap. 3.3.1). Nejčastější spojkové výrazy jsou *že*, *aby*, *jak*, *zda*. Vedlejší objektová věta však může být připojena i vztažným slovem, jak je tomu v posledním příkladě.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. cítila, jak na ni *jdou* mdloby

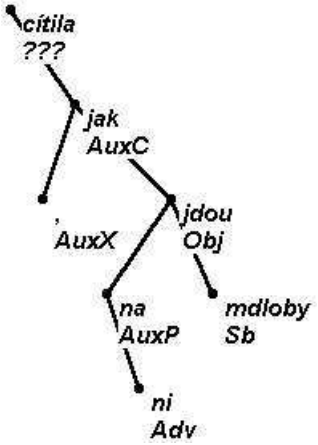

2. pamatuj, že ďábel se *vrátí*
3. bránila mu, aby *odešel*
4. nevěděla, kdy *zmizí*

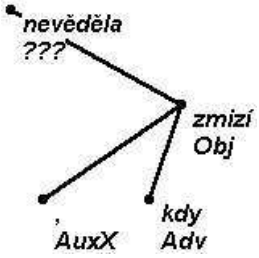

3.3.4.4 Zvratné zájmeno se

Zvratné zájmeno *se*, *si* ve funkci `Obj` viz v kapitole 3.7.8.

3.3.4.5 Objekt typu původ a výsledek

Původ a výsledek jsou Šmilauerem chápány jako zvláštní typy příslovečných určení. My je však řadíme k objektům a přidělujeme jim tedy funkci `Obj`.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. vyrůst z *něčeho*

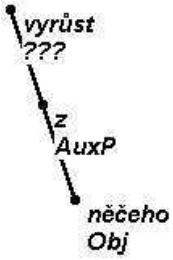

2. vyrůst v *něco*
3. vyrobit z *něčeho*
4. předělat z *něčeho*
5. předělat na *něco*
6. vědět od *někoho*
7. získat od *někoho*
8. změnit z *něčeho*
9. změnit na *něco*

3.3.4.6 Objekt po slovesech sponových a polosponových

Jde o sponová a polosponová slovesa kromě slovesa *být*. Patří sem objekty chápané Šmilauerem (1947) jako doplněk doplňující (vazebný). Objekt tu je vyjádřen formami: instrumentál, *za* + akusativ, *jako* + nominativ, nominativ.

Popisované vyjádření `Obj` je *zvýrazněno*:

1. stane se *ovladatelným*

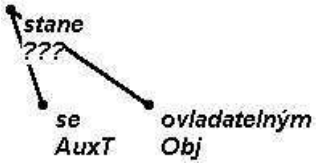

2. stane se *odpadlíkem*
3. jmenovali ji *předsedkyní*
4. pokládám to za *diskriminaci*
5. označila návrh za *špatný*
6. označil návrh jako *blbost*
7. to mi připadá *idealistické*
8. číslo se mi zdá *závratné*
9. shledal ji *nevěrohodnou*
10. otázka zůstává *otevřena*
11. zákazník se jeví *chudým*

12. zákazník se jeví jako *chudý*

U těchto vyjádření objektu uvozených slovem *jako* se toto slovo s `afun AuxY` věší na uzel `Obj` (viz též část 3.3.7.7 v kap. 3.3.7.7).

označil jej jako ignoranta.

3.3.5 Příslovečné určení (adverbiale) Adv, AdvAtr, AtrAdv

Problém adverbialií je složitý, a proto je tato kapitola objemnější. Nejprve si v části 3.3.5.1 řekneme, jak se naše pojetí liší od pojetí Šmilauerova, a tak si `Adv` vymezíme. Dále si v části 3.3.5.2 všimneme souvisejících tzv. kombinovaných funkcí.

Další části jsou věnovány rozličným problémům při zachycení příslovečných určení. V části 3.3.5.3 půjde o problémy s časovými určeními. Popíšeme situace, kdy se sejde více takových určení vedle sebe (3.3.5.3), zachycení časových určení vyjádřených relativně k události (3.3.5.3), zachycení časových určení opakování (3.3.5.3), zachycení časových určení vyjádřených jednotkami s opakováním (3.3.5.3) a zachycení časových určení modifikovaných určením rychlosti (3.3.5.3). Problémy mohou činit i určení místní. Proto je v části 3.3.5.4 rozebráno zachycení místních určení vyjádřených reklativně k místu (3.3.5.4).

Problematická je i hranice mezi `Adv` a `Atr` v některých postaveních ve stromě. Obecně je tato hranice popsána v části 3.3.5.4.

Poté již přejdeme k možnostem vyjádření adverbialií v části 3.3.5.5. `Adv` může být vyjádřeno substantivem (3.3.5.5), příslovcem (3.3.5.5), příslovečným souslovím (3.3.5.5), infinitivem (3.3.5.5) a vedlejší větou (3.3.5.5). Speciálním typem vyjádření je uvození spojkami *jako* a *než* (3.3.5.5).

Poslední část 3.3.5.6 je věnována podrobnějšímu popisu možností vyjádření adverbialií, tentokrát rozčleněných podle jejich významových druhů. Každý z těchto druhů má totiž vlastní specifické formy. Adverbialia zde rozdělujeme na místní (3.3.5.6), časová (3.3.5.6), způsobová (3.3.5.6), měrová (3.3.5.6), prostředková (3.3.5.6), zřetelová (3.3.5.6), příčinná (3.3.5.6), důsledková (3.3.5.6), účelová (3.3.5.6), podmínková (3.3.5.6), přípustková (3.3.5.6) a zvláštní druh - `Adv` dědictví (3.3.5.6).

Odkazy na Šmilauerovu NS: Odd 3 určování III. (kompletní), OČ II. A. DD. 2.

3.3.5.1 Vymezení Adv

Adverbiale udává okolnosti a vztahy, jako je například místo, čas, způsob, srovnání, míra, prostředek, příčina, účinek, zřetel či účel. Příslovečná určení zde sémanticky neklasifikujeme, všechna mají `afun Adv`. Pro jejich základní charakteristiku a exemplifikaci se však v části 3.3.5.6 sémantického třídění přidržíme.

Některé druhy určení chápané Šmilauerem (NS) jako adverbiální se v našem pojetí chápou jako objekty (`Obj`). Jsou to původ (Origo) a výsledek (Efekt) děje (viz část 3.3.4.5 v kap. 3.3.4). Šmilauer je charakterisuje tím, že je nelze vyjádřit vedlejší větou. Jsou to členy valenční a patří do slovesného rámce.

Vyznačené členy jsou zmíněné `Obj`:

1. získávat peníze od *příznivců*

2. zvýšit příspěvek na *1000* Kč

3. vyrůst z *chlapce* v *muže*

Adverbiale rozvíjí skladební sloveso, adjektivum nebo adverbium, jeho tvar není dán vazbou řídícího členu.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat rozhodování mezi `Obj` a `Adv`. Doplnění slovesa nebo adjektiva je adverbialiem, můžeme-li se na ně zeptat pomocí příslovečných otázek - *kde?*, *kam?*, *odkud?*, *jak dlouho?*, *kdy?*, *za jakým účelem?*, *proč?*, *jak?* apod. - a nejde-li o slovesnou rekci (v případě rekce je to objekt, na který se ptáme pádovými otázkami). Významy přenesené (abstraktní) tíhnou k `Obj` (*zaplést se do intrik* neříká kam, není to místní určení).

Např.:

1. narazit do *čeho* - kam? - `Adv`

2. plavat v *čem*, pod *čím*, podél *čeho* - kde? - `Adv`

3. zaplést se do *sítě*, mezi *dráty* - kam? - `Adv`

4. přistoupit k *řece* - kam? - `Adv`

Ale:

1. narazit na *problém* - `Obj`

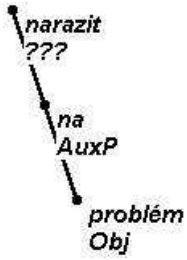

2. zaplést se do *intrik* - `Obj`

3. přistoupit k *řešení* - `Obj`

4. zabrat se do *čeho* - `Obj`

5. začíst se do *čeho* - `Obj`

I adjektiva (zvláště deverbativní) mohou být rozvíjena objekty (plný *něčeho*).

1. *velmi* velká

2. nejtěžší od *vypuknutí* války

3. noc strávená ve *sklepeních*
4. nejpřítulnější ze všech *zvířátek*

Adverbialiem může být rozvíjeno také adverbium. Toto adverbium samo bývá často také adverbialem (`Adv`). Sejdou-li se dvě adverbialia ve větě vedle sebe, bývá někdy těžké rozhodnout, zda jsou na sobě nezávislá, či zda jedno rozvíjí druhé, tak, jak je tomu na příklad v těchto případech. Následující příklady, ve kterých je rozvíjeno adverbium, jsou vybrané jen namátkou. Problém vzájemného poměru dvou adverbialií je popsán zvláště v následujících částech 3.3.5.3 a 3.3.5.4.

Vyznačeno je `Adv`, které závisí na netučném adverbiu:

1. těsně před *Vánocemi*

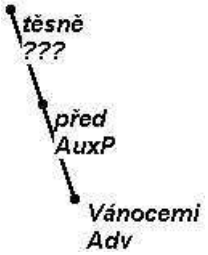

2. o *den* později
3. daleko od *Moskvy*
4. rovnoběžně s *dálnicí*
5. blízko k *centru*
6. úměrně *podmínkám*
7. lépe než *dobře*
8. *nesmírně* mnoho

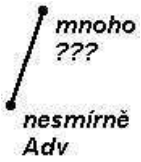

3.3.5.2 Kombinované funkce

O kombinovaných funkcích se podrobně píše v části 3.3.3.2 kapitoly 3.3.3, kde jsou popsány všechny. Problému adverbiale se týkají dvě z nich - `AtrAdv` a `AdvAtr`, které zde jen stručně připomeneme.

Kombinované funkce se používají tam, kde rozebíraný člen (uzel) může stát v rámci dané věty ve více funkcích, aniž by se tím podstatně měnil význam (věta není striktně homonymní v závislosti na funkci rozebíraného členu).

Zmíněné dvě funkce tedy použijeme v případě, kdy nějaký člen může být adverbialiem (`Adv`) svého predikátu a zároveň atributem (`Atr`) nějakého ve stromě níže postaveného uzlu. Cíti-li anotátor, že daný člen je spíše atributem, použije funkci `AtrAdv`. V případě opačném použije `AdvAtr`.

At'už bude použito jakékoli této funkce, daný uzel bude ve stromě umístěn vždy stejně, a sice tam, kde by visel, byl-li pouze atributem (`Atr`). Nikdy tedy nebude viset přímo na predikátu.

1. přinesla bednu ze sklepa

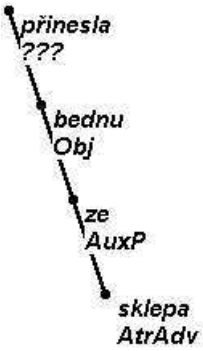

2. zbyl mi čas na čtení

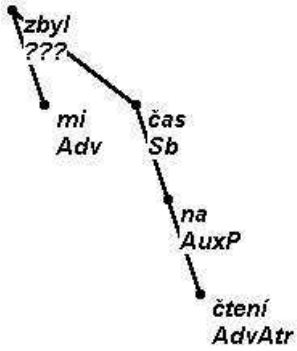

3.3.5.3 Problémy časových určení

Dvě a více časových určení ve větě vedle sebe Tato kapitola se týká jevů, u nichž bylo vybráno řešení dané konvencí anotátorů, aniž si činí nároky na teoretickou opodstatněnost. S ohledem na prostor pro monografické bádání je tu uvedeno rozdělení co nejjemnější.

> **Pokyn pro anotátory:**
>
> v případě váhání u více časových určení je třeba přečíst kapitolu 3.3.5.3 celou.

V případě, že se sejde více časových určení, pověsí se tehdy, když to jde, vedle sebe jako sesterská. Tento případ je ukázán v prvních šesti příkladech.

Poznámka

Slovo *ráno* se ve větě *včera brzy ráno místního času vstal* z druhého příkladu považuje za morfologické adverbium, takže *času* je `Adv`, nikoli `Atr`. Samozřejmě ve spojení *krásné ráno* je *ráno* substantivum, a tedy *krásné* je jeho `Atr`. Substantivem je však *ráno* i ve spojení *krásné ráno letního času*, proto zde je *času* také `Atr`. Tatáž pravidla platí i pro slovo stejného typu jako *ráno* - *odpoledne, poledne, večer*...

Obě nezávislá `Adv` jsou vždy *zvýrazněna*:

1. *včera večer* pil

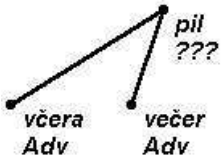

2. *včera* brzy *ráno* místního času vstal

3. *letos* v *únoru* zmizel

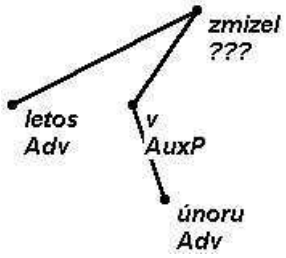

4. upadl v *sobotu ráno*

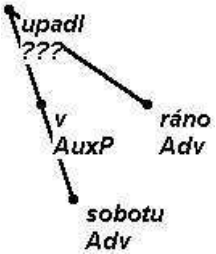

5. zmrzl v *sobotu* v *šest*

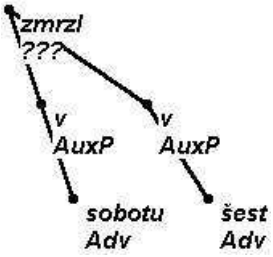

6. zpráchnivěl v *úterý* ve 4 *hodiny* místního času

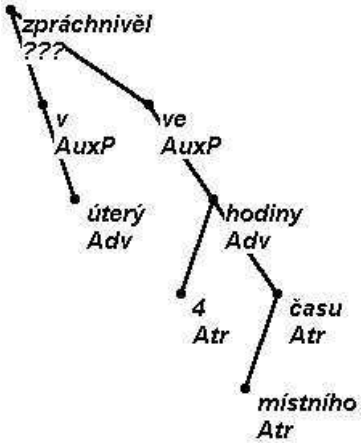

Nelze-li však taková určení považovat za vzájemně nezávislá, musí se správně určit jejich závislostní vztah. V první řadě je určující především morfologie, hlavně to, jakým způsobem (čím) jsou jednotlivá určení vyjádřena. Řídíme se podle níže uvedených pravidel. Pokud je řídící určení vyjádřeno adverbiem, postupujeme podle pravidla prvního. Je-li řídící uzel substantivem, určíme závislé jako `Atr` podle pravidla druhého.

Pravidlo první:

Jestliže je řídícím uzlem morfologické adverbium (`D`), visí určení pod sebou a jak řídící, tak bezprostředně podřízené dostane `afun Adv`. Další podle pravidel anotace.

Řídícím členem se v těchto případech stává ten, který může být součástí smysluplné časové adverbiální otázky, kterou se ptáme na člen podřízený (otázky: *kdy večer?*, *kdy včera?*, *kdy ráno?*, *kdy letos?*).

Repertoár slov, která mohou takto rozvíjet adverbium, je poměrně malý, neboť většinou půjde o případ, kdy jsou tato určení nezávislá a budou viset vedle sebe. V úvahu přicházejí slova *brzy*, *pozdě*, *časně*, (*hned*),... Navíc jsou tato slova ze syntaktického hlediska dvojznačná. Na příklad slovo *brzy* ve spojení *brzy ráno* je ekvivalentem anglického *early* a je proto závislé na *ráno*. Může ale stát i samostatně, pokud je ve významu *soon*.

Závislé `Adv` je *zvýrazněno*:

brzy ráno

Pravidlo druhé:

V případě, že řídícím členem je substantivum (s předložkou i bez ní) a závislým uzlem je substantivum v genitivu nebo s předložkou, které je jasným atributem (otázka *jaký*, *jaká*, *jaké*), visí tyto členy pod sebou, přičemž druhý je `Atr` prvního, další podle anotačních pravidel. Zvláště případy, kde se vyskytuje genitiv (*v první dekádě ledna*, *na podzim roku 1998* apod.) se dají rozebrat jednoznačně. U ne zcela stoprocentních atributů (zejména u takových, které

mohou ve stejném kontextu stát samostatně jako `Adv`, zvláště substantiva s předložkou), bude často přicházet v úvahu i kombinovaná funkce `AtrAdv` (`AdvAtr`).

V uvedených příkladech mají spojení *místního času*, *podle juliánského kalendáře*, *roku 1993* v daném kontextu zřetelně atributivní postavení, proto jsou samotné `Atr`. Naproti tomu ve větě *podle gregoriánského kalendáře je už listopad* je *kalendáře* pochopitelně `Adv`.

Závislé `Atr` jsou *zvýrazněny*:

1. ve 4 hodiny místního *času*

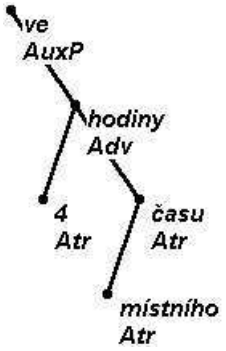

2. roku 1582 podle juliánského *kalendáře*

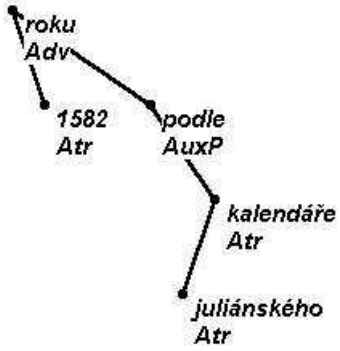

3. 23. května *roku* 1993

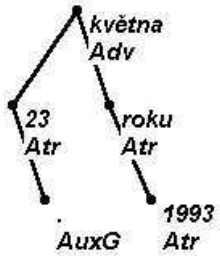

4. v létě v *roce* 1998

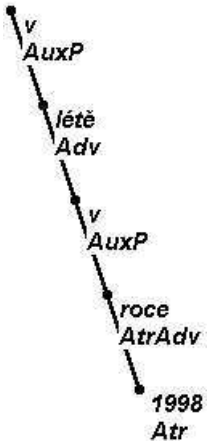

Časové určení relativně k nějaké události Funkce řídícího členu závisí na zapojení do věty - adverbium bude zřejmě `Adv`, substantivum, číslovka apod. může být i něco jiného. „Událost" je vždy podřízená - uzly se věší pod sebe. Funkce řídícího členu „události" závisí na jeho morfologickém slovním druhu.

Dále jsou popsány dvě možnosti zachycení dvou kontaktních časových určení.

1 Řídící člen je adverbium, podřízený člen je potom `Adv` (otázky: *jak brzy?*, *jak těsně?*, *jak chvíli?*, *o co/kolik dříve/později?*).Závislá `Adv` jsou *zvýrazněna*:

(a) brzy po *Vánocích*

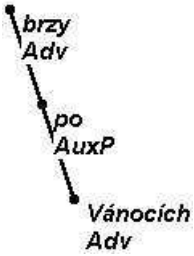

(b) o *devět* minut dříve

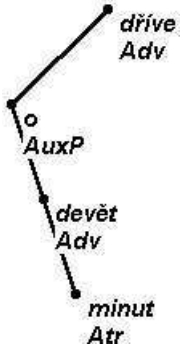

2 Řídící člen je substantivum, podřízený člen je tedy jeho `Atr`; podle kontextu může být i `AtrAdv/AtrObj`, tedy v jistých případech (valence slovesa) i jen `Adv/Obj`, podle anotačních pravidel (otázky: *jaký měsíc?*, *jakých minut?*, *jaké roky?*). Konvence: *před* a *po* (nejde-li o valenci apod.) jsou jen `Atr`. Závislý člen s různou `afun` je *zvýrazněn*:

(a) měsíc před *porodem* - `Atr`

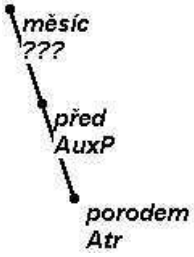

(b) 5 minut po *odjezdu* - `Atr`

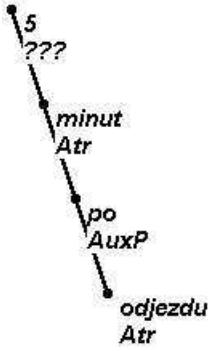

(c) ty dva roky do *dosažení* zletilosti profláká - `Atr`

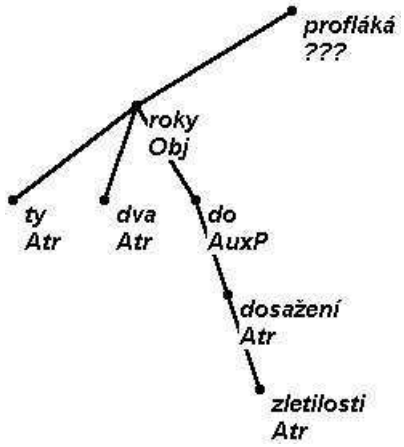

(d) zbývají mu dva roky do *dosažení* zletilosti - `AtrAdv`

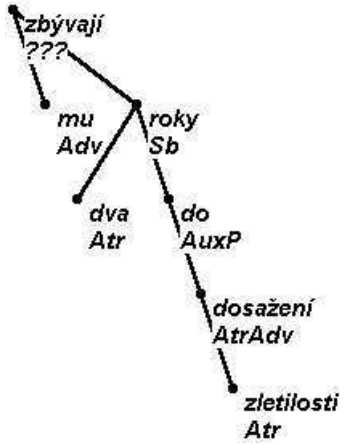

(e) zbývají mu do *dosažení* zletilosti dva roky - `Adv`

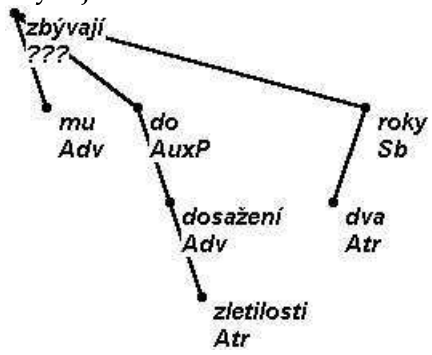

Časové určení opakování V určeních opakování se slovy jako *vždy*, *kolikrát*, *x-krát*, *tolikrát* (násobky) je *...krát* řídící, závislé je určení intervalu (adverbiem nebo předložkovou vazbou se substantivem nebo číselným výrazem). (Otázka: *jak často ...krát?*) V pozadí této analýsy je hlavní myšlenka této části kapitoly o vícenásobných určeních. Určení v následujících příkladech nejsou „nezávislá". Stanovení řídícího členu je podřízeno otázce *jak často >> krát*.

Závislé určení (`Adv`) je *zvýrazněno*:

1. sedmkrát každý *týden*

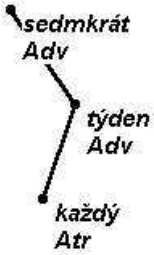

2. kolikrát *ročně*

3. každý *měsíc* jen jednou

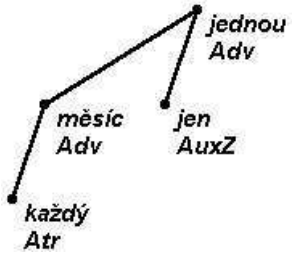

4. jedenkrát ob dva *týdny*

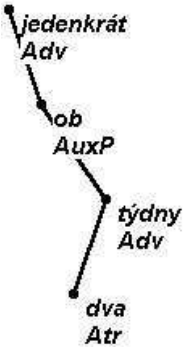

Časové určení vyjádřené jednotkami s opakováním Určení opakování (*denně*, *každou hodinu*, *za rok*,...) je `Atr` visící na substantivu (jednotce), a to i když jde o adverbium (*denně*, *týdně*, atd.).

Pozor! Je-li potenciální `Atr` použito jako `Adv`, dává se jako `Adv`, lze i `AtrAdv`/`AdvAtr` podle obvyklých pravidel (*5000 Kč denně*).

Závislé `Atr` je *zvýrazněno*:

1. dvě partičky mariáše každý *měsíc* jsou málo

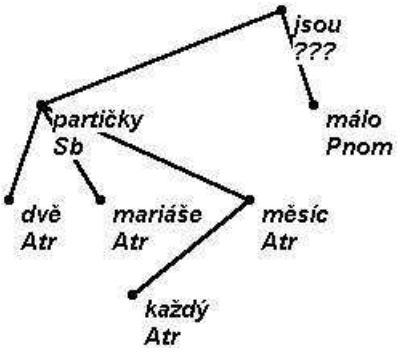

2. 185 minut *týdně* ti nic neudělá

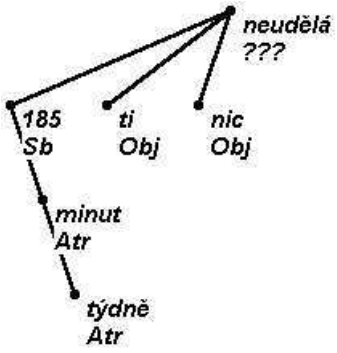

Časové určení modifikované určením rychlosti Jde de facto o určení vzdálenosti pomocí času + rychlosti. Modifikující část je `Atr` časové jednotky (věší se tedy na ni, pozor - ne na číselný údaj). Otázka: *jakých minut?* Je-li však potenciální modifikace možné `Adv`, udělá se z něj `Adv` (např. ve větě *jel tam 5 minut autobusem* je *autobusem* `Adv` závislé na slovese.

Závislé `Atr` je *zvýrazněno*:

1. 5 minut *autobusem* není žádná velká dálka

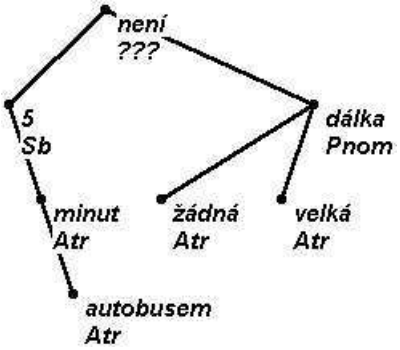

2. ty dvě hodiny *vlakem* rychle uběhly

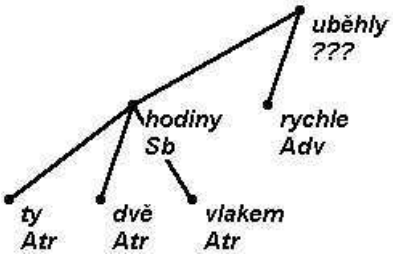

3.3.5.4 Problémy místních určení

Místní určení relativně k nějakému místu Pravidla jsou analogická pravidlům o časových určeních uvedeným v části 3.3.5.3.

Funkce řídícího členu závisí na zapojení do věty - adverbium bude zřejmě `Adv`, substantivum, číslovka apod. může být i něco jiného. Dále jsou popsány dvě možnosti zachycení dvou kontaktních místních určení.

1 Řídící člen je adverbium, podřízený člen je potom `Adv` (otázky: *jak blízko?*, *jak těsně?*, *jak hluboko?*, *o co/kolik dále/vedle?*).Závislá `Adv` jsou *zvýrazněna*:

(a) blízko za *městem*

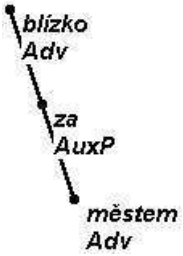

(b) o *metr* vedle

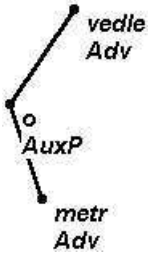

2 Řídící člen je substantivum, podřízený člen je tedy jeho `Atr` ; podle kontextu může být i `AtrAdv/AtrObj`,tedy v jistých případech i jen `Adv/Obj` (valence slovesa), podle anotačních pravidel (otázky: *jaké kilometry?*, *jaký dohled?*, *jaký kousek?*). Konvence: *od* (nejde-li o valenci apod.) je jen `Atr`. Závislý člen s různou `afun` je *zvýrazněn*:

(a) dva kilometry od *řeky* - `Atr`

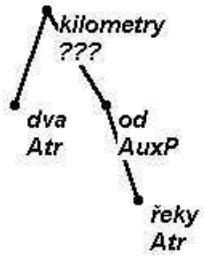

(b) 8 mil do *Prahy* - `AtrAdv`

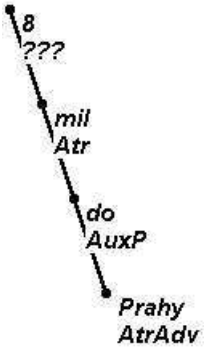

(c) do *Prahy* je odtud 8 mil - `Adv`

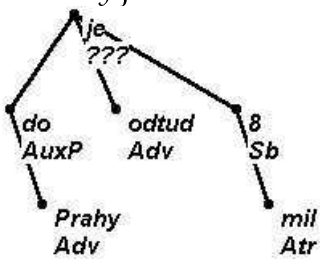

(d) na dohled od *břehu* - `Atr`

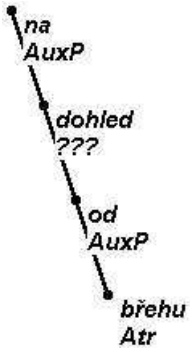

(e) kousek pod *jezem* - `AtrAdv`

Hranice Adv a Atr Pokud se sejdou dvě substantiva (případně s předložkou), může být to z nich, které je potenciálně závislé na druhém, buď skutečně `Atr` (`AtrAdv`, `AdvAtr`) tohoto druhého, nebo jeho sesterské `Adv`.

Potenciálně řídící člen dostává funkci podle kontextu. Člen potenciálně závislý může být jeho `Atr` (`AtrAdv`, `AdvAtr`) tehdy, když stojí slovosledně bezprostředně za ním (př. 1 - 5). Neshodný přívlastek před řídícím slovem se nepovažuje za `Atr`, kromě výjimečných případů, které tvoří valence substantiv (*zájem o*, *čas na*, *čas k*, *vůle k*, *pomyšlení na*..., viz část 3.3.3.3 v kap. 3.3.3). V těchto případech je určen jako `Atr`, i když tím může dojít k neprojektivitě stromu. Nemůže-li potenciálně závislý člen být `Atr` (`AtrAdv`, `AdvAtr`), visí jako `Adv` vedle potenciálně řídícího (př. 6 - 9).

Vysvětlení:

Příklad 2 - jde vskutku o sousedovy lyže,

Příklad 3 - není jasné, zda lyže byly souseda, či zda přijel od souseda,

Příklad 7 - zde opravdu přijel od souseda na blíže neurčených lyžích,

Příklad 8 - nejedná se o *Bosnu u moře*.

1. bydlela na Vyšehradě v Praze

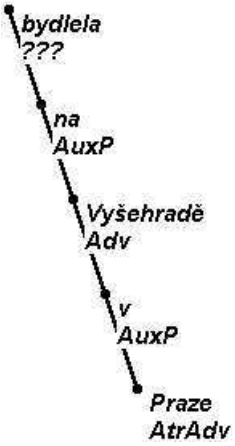

2. stál na lyžích od souseda

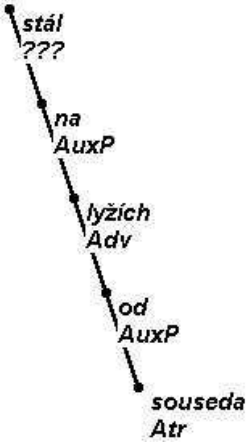

3. přijel na lyžích od souseda

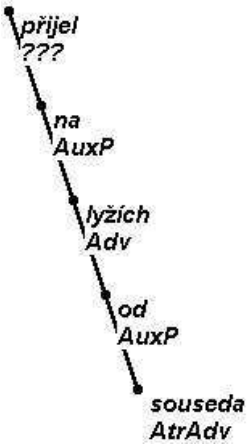

4. přinesla bednu ze sklepa

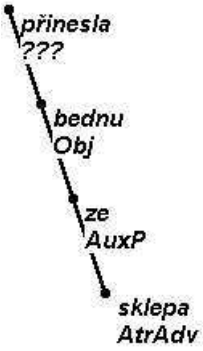

5. Kostelec nad Černými Lesy

6. v Praze bydlela na Vyšehradě

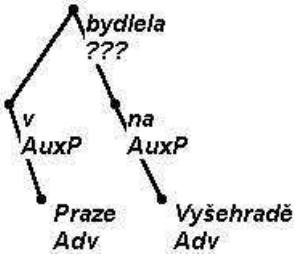

7. na lyžích přijel od souseda

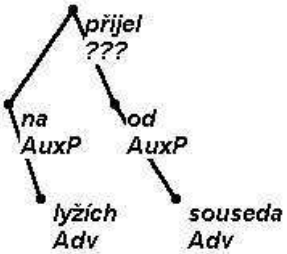

8. pracoval v Bosně u moře

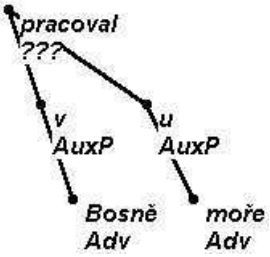

9. ze sklepa přinesla bednu

3.3.5.5 Vyjádření adverbiale

Adverbiale vyjádřené substantivem Adverbiale může být vyjádřeno substantivem, a to v pádě nepřímém prostém či předložkovém.

> **Poznámka**
> Poznámka: u předložkového pádu jde o `Adv` jen tehdy, když se nejedná o slovesnou rekci (*nesouhlasil se smlouvou* - `Obj`).

Popisované vyjádření `Adv` je *zvýrazněno*:

1. Aloisie pobíhala *kuchyní*

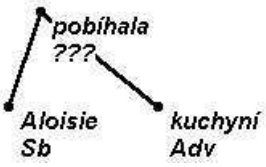

2. Theofil dojede do *lesa*

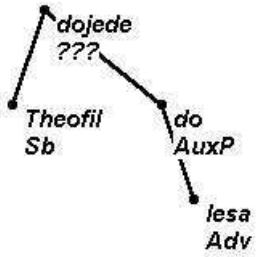

Adverbiale vyjádřené příslovcem Kromě běžných příslovcí (př. 1) určujeme jako `Adv` také absolutní (nespojité) přechodníkové konstrukce (tj. takové, které nemají shodu ani podmět společný se slovesem, př. 2). Běžné přechodníky však plní funkci doplňku (viz část 3.3.6.5 v kap. 3.3.6).

Zmíněné absolutní přechodníkové konstrukce bývají většinou odděleny čárkou, pak je považujeme za parentesi s `afun Adv_Pa` (viz 3.6.4).

Popisované vyjádření `Adv` je *zvýrazněno*:

1. má se *dobře*

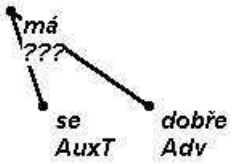

2. vyváděli tam všichni o Karlovi *nemluvě*

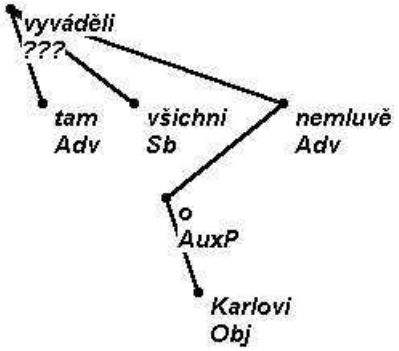

Adverbiale vyjádřené příslovečným souslovím V kapitole 3.7.6 je popsáno, jak se zachycují sousloví a co v našem pojetí za sousloví považujeme. Protože většina sousloví plní ve větách funkci příslovečného určení, je tento jev zmíněn i na tomto místě.

Slovosledně poslední slovo nalezeného sousloví se stává „representantem" a v tomto případě se označí `afun Adv`. Ostatní slova visí na něm a dostávají `afun AuxY`.

Popisované vyjádření `Adv` je *zvýrazněno*:

prošel jsem Žižkov křížem *krážem*

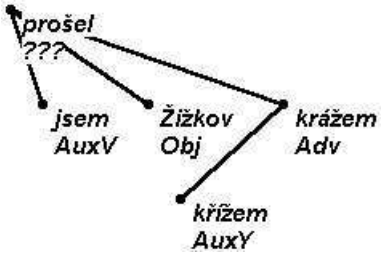

Adverbiale vyjádřené infinitivem Infinitiv vyjadřuje zejména podmínku. Většinou bývá oddělen čárkou, pak jej považujeme za parentesi s `afun Adv-Pa` (viz 3.6.4).

Popisované vyjádření `Adv` je *zvýrazněno*:

nebýt nás by nepřežil

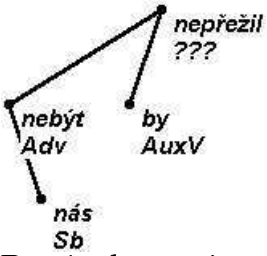

Do této kategorie patří i vyjádření `Adv` příčestím nespojitým. I ono bývá oddělováno čárkami a jde potom o parentesi (`Adv-Pa` - př. 2). Hranice mezi nespojitým příčestím a neúplnou (parentetickou) větou s elipsou spony je nejistá. Druhý případ je popsán v kapitole 3.6.3, jde např. o větu *před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku*.

Popisované vyjádření `Adv` je *zvýrazněno*:

1. on je mírně *řečeno* trouba

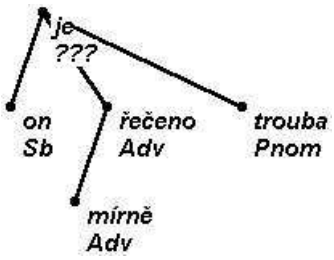

2. po pravdě *řečeno*, neumím to

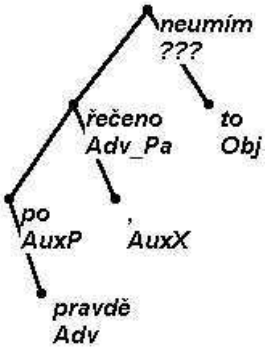

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou Popisované vyjádření `Adv` je *zvýrazněno*:

pokud *budu* živ, nepůjdu tam

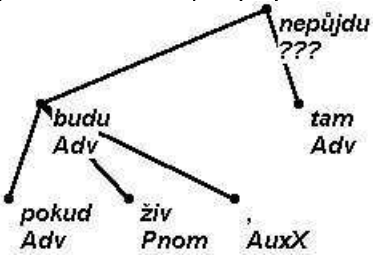

Adverbiale vyjádřené členem či klausí se spojkami jak(o), než(li) Úplná vedlejší věta (se slovesem) po těchto spojkách je `Adv`. Větný člen je však `Adv` pouze tehdy, když se určitým úzkým způsobem vztahuje k uzlu bezprostředně nad spojkou - je téhož druhu a mohl by tedy sám vystupovat ve větě namísto toho, co rozvíjí (*lépe než dobře*, *více než pět*, *široký jako vysoký*). V jiných případech (*zdravý jako ryba*) jde o elipsu (*zdravý jako je zdravá ryba*) a použijeme `afun ExD`.

Podrobně je tento problém rozebrán v kapitole 3.7.9. O použití `afun ExD` je zmínka v kapitole 3.4.1 v části 3.4.1.3.

Popisované vyjádření `Adv` je *zvýrazněno*:

1. Bohouš je zdravý jako *rychlý*

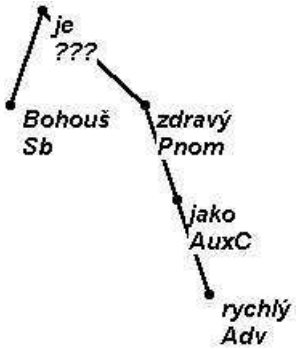

2. zavěsil to níž než nad *křeslo*

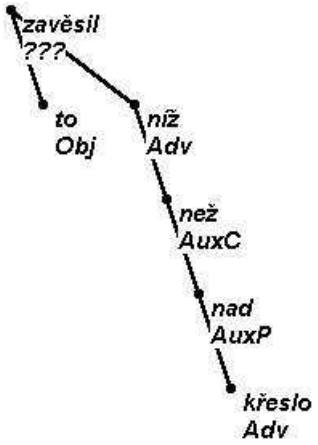

3.3.5.6 Druhy příslovečného určení podle významu

Druhy příslovečného určení jsou:

1. místa (3.3.5.6),
2. času (3.3.5.6),
3. způsobu

   vlastního (3.3.5.6),

   míry (3.3.5.6),

   prostředku (3.3.5.6),

   zřetele (3.3.5.6),
4. příčinnosti

   příčiny (3.3.5.6),

   důsledku (3.3.5.6),

   účelu (3.3.5.6),

   podmínky (3.3.5.6),

   přípustky (3.3.5.6),
5. zvláštní druhy

   dědictví (3.3.5.6).

Adv místa

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

akusativ:
jsi *hodinu* cesty odtud

instrumentál:

1. prošli *chodbou*
2. *sálem* zněl smích
3. mistr se rozhlédl *dílnou*

předložkové pády:

FF stojí proti Mánesovu *mostu*

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

nevlídně se dívala *kolem*

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

jen tam je láska, kde *panuje* přátelství

Adv času

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

genitiv:

přijel tam *roku* 1918

akusativ:

poslední *dobu* byla podivná

instrumentál :

chvílemi vyběhla na pavláčku

předložkové pády:

bylo to na *počátku* léta

rejstřík možných předložek: do, během, k, kolem, koncem, mezi, na, o, ob, od, okolo, po, pod, pro, před, přes, při, skrze, uprostřed, v, z, za

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

včera dosáhl cíle

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

1. otec zemřel, když *šlo* chlapci na 11. rok
2. učil se, zatímco Vojta *spal*

rejstřík možných spojek: když, až, zatímco, mezitímco, pokud, dokud, jakmile, jak, sotva(že), leda(že), ledva(že), kdykoli, než.

Adv způsobu Způsob může být vyjádřen přímo, přirovnáním a účinkem.
PŘÍMO:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

instrumentál:

1. Vašek se na něho díval *úkosem*
2. romány se rodily závratnou *rychlostí*
3. šli *zástupem*
4. půjdeme *procházkou*
5. zuřila *zlobou*

předložkové pády:

1. přišli všichni kromě *něho*
2. Karel jel s *Pavlem*
3. vytrhnul jej i s *kořeny*
4. hledí s *úžasem*
5. dostavili se všichni včetně *učitele*

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

jak se jmenuješ

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

1. rozběhl se, jak *měl* ve zvyku
2. odešla, aniž mu *odpověděla*

PŘIROVNÁNÍM:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

instrumentál:

nespokojenost vzplane *požárem*

předložkové pády:

vypadá proti své *choti* dost nepatrně

rejstřík možných předložek: proti, oproti, na rozdíl od, ve srovnání s

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

mužsky se zamračil

Adverbiale vyjádřené pomocí spojek jak/než (3.3.5.5)

jak se *usnesli*, tak vykonali

ÚČINKEM:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

předložkové pády:

velbloud k naší *lítosti* odklusal

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

Pavel *hanebně* prohrál

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

mám ruce ztuhlé tak, že prsty *nenarovnám*

Adv míry Míra může být vyjádřena přímo, přirovnáním, účinkem, omezením a rozdílem.
PŘÍMO:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

akusativ:

kroupa vážila *půl* kila

(jedná se o akusativ u číselných údajů - viz kap. 3.7.3)

předložkové pády:

1. vypil nápoj až do *dna*
2. bylo nás ke *stu*

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

1. *ještě* větší jízlivost
2. pokoj otevřený *dokořán*
3. byl *silně* udýchán
4. rozkousl je *napolo* nevědomky
5. kráčel *nepříliš* ochotně
6. kymácím se *docela* vzadu
7. jsem schopen *nanejvýš* ironie
8. to činí *úhrnem* 100 Kč

Adverbiale vyjádřené příslovečným souslovím (3.3.5.5)

čerta starého mi na ní záleží

PŘÍROVNÁNÍM:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

genitiv:
jitro je rozumnější *večera*

instrumentál:
krev se řinula *proudem*

předložkové pády:
bohatství snů roste úměrně s *množstvím* pocitů
rejstřík možných předložek: proti, nad, od, s, úměrně s

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)
ženská si *spíš* pomůže

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)
čím krásnější *je* sen, tím bolestnější bude procitnutí

Adverbiale vyjádřené pomocí spojek jak/než (3.3.5.5)
jak bláznivě ji *měl* rád, tak bláznivě žárlil

ÚČINKEM:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

předložkové pády:
nenáviděla ji na *smrt*
rejstřík možných předložek: (až) do, (až) k, (až) na,

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)
vypadala *nepopsatelně* vábně

Adverbiale vyjádřené infinitivem (3.3.5.5)
stromy jsou jako košťata, jen *rozpučet*

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

1. nejsem tak nepřející, abych to *vypil*
2. chrám přeplněný tak, až lidé *omdlévali*
3. tak ho pokousali, že *zemřel*

OMEZENÍM:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

předložkové pády:

zapomněla všechno kromě *rumu*

rejstřík možných předložek: kromě, vyjma, s výjimkou, mimo, (až) na.

ROZDÍLEM:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

předložkové pády:

radost rodičů je větší o *radost* dětí

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

daleko upřímnější sjednocení

Adv prostředku Prostředkem může být pomůcka nebo měřítko.
POMŮCKA:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

instrumentál:

cvrnkali *sklenkami* o mísy

> **Poznámka**
>
> u sloves v rodě trpném přechází v původce děje, tj. `Obj` (*byl přivítán předsedou*)

předložkové pády:

1. přísahala na *kříž*
2. držel koně na *oprati*
3. po *hlavě* chodit neumím
4. dřela za *mírku* brambor

rejstřík možných předložek: *na, o, po, skrze, v, za, pomocí, prostřednictvím*

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

vyjádřil to *hudebně*

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

život můžeme zkoumat jen tak, že *zkoumáme* živou hmotu

MĚŘÍTKO:

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

instrumentál:

mám *právem* nárok na dovolenou

předložkové pády:

1. ústav chce podle *ředitele* přežít
2. výkon se snižuje úměrně *podmínkám*

rejstřík možných předložek: *podle, dle, po, z, úměrně, na podkladě, na základě, v souhlasu s, v souladu s, soudě dle*.

Adv zřetele

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

instrumentál:

1. *zevnějškem* se podobal Pavlovi
2. plemena příbuzná *jazykem*
3. dědeček byl *povoláním* rybář

vyskytuje se u sloves *rovnat se, různit se, lišit se, přizpůsobit se* apod., u relativních adjektiv a u sousloví *být (stávat se) něčím (nějakým)*

předložkové pády:

1. sbor je (co) do *počtu* slabý
2. byla k *němu* bezcitná
3. tempo je pro *nás* rychlé
4. s *podnájemníky* neměla štěstí
5. všechno u *mne* večerem počíná
6. ochabl ve své *činnosti*
7. upravíme předpis se zřetelem na noční *přepady*

rejstřík možných předložek: *(co) do, k, na, naproti, od, oproti, pro, proti, při, s, stran, u, v, vůči, ohledně, z hlediska, vzhledem k, vzhledem na, se zřetelem na, v souhlase s, v souvislosti s, ve spojitisti s, ve srovnání s*

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

1. eskymácká strava je *biologicky* hodnotná
2. je to v *podstatě* lež

3. *jinak* tam bylo pěkně

Adverbiale vyjádřené infinitivem (3.3.5.5)

sociologicky *vzato*, divadlo je soubor lidí

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

co ho *pamatuji*, byl spořádaný člověk používají se spojky *pokud* a *co* (*pokud jde o*, *pokud se týče*).

Adv příčiny Jde o vyjádření podnětů stavů a činností, příčin dějů, překážek nebo příznaků, podle nichž soudíme na nějaký děj.

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

akusativ:

co bych se bála

instrumentál:

1. rozplývá se *štěstím*
2. nohy mu *slabostí* klesaly

předložkové pády:

1. na mou *žádost* přijde
2. muži pili na *zlost*
3. zemřel na *cirhosu*
4. nenaříká pro *bolest*
5. pro *hru* zapomínáš na čas
6. zavřeli ho pro *potulku*
7. mlčeli ze *strachu*
8. děkuji za *ohřátí*
9. strnul nad tou *drzostí*
10. díky *péči* manželky nezemřel

rejstřík možných předložek: na, pro, z, za, k, od, nad, po, při, skrz, v, u, následkem, v důsledku, dík (díky), kvůli, za příčinou, vzhledem k

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

1. *proč* to děláš
2. fotografování je z *důvodů* vojenských zakázáno

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

je nejlepší, protože *je* nejhodnější

rejstřík možných spojek: *jak, jelikož, když (hovorové), poněvadž, protože, (proto,) že*.

Adv důsledku Důsledková souvislost má většinou parataktické vyjádření (např. *v žaludku mu kručelo, proto se najedl* nebo *v hlavě mu zvonilo, pročež se napil*). Tyto případy zachycujeme jako koordinaci (viz kap. 3.5.1).

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

správce vám poradí, takže *nezabloudíte*

Hypotaktické vyjádření důsledku je méně časté, používá se spojka *takže*.

Adv účelu

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

předložkové pády:

1. podněcoval je k *hledání*
2. krb je na *okrasu*
3. přispěchal na *pomoc*
4. srdce bilo na *poplach*
5. byl jsem lidem pro *smích*
6. natáhl se pro *čepici*
7. svrchník si vem pro *jistotu* také
8. pobízí matku do *klusu*
9. od *toho* jsou chytřejší lidé
10. vzdal se trůnu ve *prospěch* své ženy
11. položil bych za *tebe* život
12. honil se za *zvěří*

rejstřík možných předložek: *k, na, pro, do, od, v, za, kvůli, za příčinou, v zájmu, za účelem*

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

k tomu *účelu* dostávám blok

Adverbiale vyjádřené infinitivem (3.3.5.5)

1. jdou *slavit* 1. máj
2. byl jsem se tam *podívat*
3. poslali ho *studovat*

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

1. od toho byla herečka, aby *zachovala* klid
2. poslouchá pozorně, jen aby se *zavděčil*
3. odešli, aby se už *nevrátili*
4. pospěšme si, at' nás *nehledá*

Adv podmínky

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

předložkové pády:

1. při náležité *opatrnosti* se nic nestane
2. za *horka* stoupá nárok na tekutiny
3. bez *pokory* není smíru
4. vydám to jen na *potvrzení*
5. podle *možnosti* má být provedena kontrola
6. prohlédneme si s vaším *dovolením* továrnu

Adverbiale vyjádřené příslovcem (3.3.5.5)

obvykle po obědě spává některá příslovce (*prostě*, *zkrátka*) jsou spíše pokleslou vsuvkou, určujeme je jako `AuxY`,

Adverbiale vyjádřené infinitivem (3.3.5.5)

1. *mluveno* v duchu typologie je příslušníkem avantgardy
2. jde jim to těžko, *soudíc* podle vzdychání
3. *být* vámi, tak tam nejdu
4. kde by byl *nebýt* mne

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

1. jestli tomuhle *říkáš* oddechnout, to tedy promiň
2. kdyby *měl* aspoň volno, všechno by bylo snadné

rejstřík možných spojek: *-li, jestliže, jestli, jak, pakliže, pakli, když, pokud, kdyby, když (by)*.

Adv přípustky

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

předložkové pády:

1. nemohla přes dobré *vychování* zadržet úsměv
2. při vší *opatrnosti* dost hrnců potloukla

rejstřík možných předložek: *přes, při, (i) v, mimo, proti, vzdor, navzdory*

Adverbiale vyjádřené vedlejší větou (3.3.5.5)

1. třeba to *nebyla* pravda, přece to tvrdí
2. i když jsi *ztratila* muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna
3. ať si *prší*, ať *je* mráz, panenka se směje
4. nechť třeba běsy *viděla* jsem, doufám

rejstřík možných spojek: *třebaže, ač, ačkoliv, třeba (i), třebas, třebaže, jak, jakkoliv, přestože, (přesto,) že, (i) když, (ani) když, byť (i), ať, nechť, aniž* (spojka *aniž* může být i koordinační).

Adv dědictví Dědictví je zvláštním druhem `Adv` vyjádřitelným pouze níže uvedeným způsobem. Vazbu *od dědečka mu zbyly knihy* již určujeme jako `Obj`.

Adverbiale vyjádřené substantivem (3.3.5.5)

předložkové pády:

po *tatínkovi* mu zbyla řádka knih

3.3.6 Doplněk (atribut verbální) Atv, AtvV

Při vymezování doplňku v části 3.3.6.1 si řekneme, že Šmilauerovo pojetí zúžíme a za doplněk (`Atv`) budeme považovat jen jeho doplněk nevazebný.

Protože doplněk je závislý na dvou členech zároveň, musíme v části 3.3.6.2 vyřešit problém jeho zavěšení. Pak si povšimneme, že je s některými jinými větnými členy snadno zaměnitelný. Aby se tak nestávalo, jsou v části 3.3.6.3 ukázány některé takové případy a vzápětí jsou v části 3.3.6.4 uvedena kriteria pro jeho rozpoznání.

V části 3.3.6.5 si jako obvykle ukážeme možnosti vyjádření doplňku. Doplněk může být vyjádřen substantivem neshodným (3.3.6.5), adjektivem jmenným (3.3.6.5), složeným (3.3.6.5) nebo deverbativním (3.3.6.5), zájmenem či číslovkou (3.3.6.5) a může být také uvozen spojkou jako (3.3.6.5). Za doplněk považujeme také konstrukce přechodníkové (3.3.6.5), jejichž speciálním, ale vyčleněným případem jsou vazby typu „hlavu skloněnou“ a tzv. francouzské doplňky, kde dochází k elipse přechodníku (3.3.6.5). Dalšími možnostmi vyjádření doplňku jsou vedlejší věta (3.3.6.5) a infinitiv (3.3.6.5).

Jedním z řídících členů doplňku bývá obvykle sloveso (predikát) a v celé kapitole budeme tento fakt předpokládat. Výjimečně však může dojít k situacím, kdy je tento člen transformován v jiný. Zmíníme se o nich v poslední části 3.3.6.5.

Odkazy na Šmilauerovu NS: Odd 3 určování IV. (kompletní).

3.3.6.1 Vymezení doplňku

Doplněk je větný člen, který rozvíjí zároveň dva jiné větné členy.

V našem pojetí se za doplněk (`Atv`, `AtvV`) považuje jen Šmilauerův doplněk určující (nevazebný), kdežto doplněk vazebný (doplňující, rekční) určujeme jako objekt (`Obj` - viz část 3.3.4.6 v kapitole 3.3.4).

1. chlapec ležel *nemocen* - `Atv`
2. viděl ho *nemocného* - `Atv`
3. stal se *lékařem* - `Obj`
4. označil úvahy za *předčasné* - `Obj`

3.3.6.2 Zavěšení doplňku

Doplněk se z technických důvodů zavěšuje na ten ze svých řídících členů, který není slovesem (tedy na subst., adj.), pokud je tento člen ve větě přítomen. Tento člen totiž určuje shodu. Doplněk dostává funkci `Atv`, z níž plyne i jeho závislost na slovese.

Doplněk s `afun Atv` je *zvýrazněn*:

1. my jsme přišli *rádi*

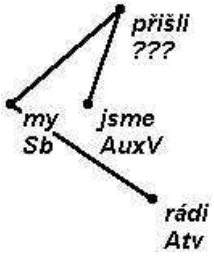

2. peníze má *uloženy*

Pokud ale ve větě druhý člen není (není vůbec nebo je elidován), zavěsí se doplněk na sloveso (přísudek) a dostane funkci `AtvV`.

Doplněk s `afun AtvV` je *zvýrazněn*:

1. má *uvařeno*

2. přiběhl *bos*

3.3.6.3 Zaměnitelnost doplňku

Pozor třeba dát, aby se doplněk nezaměňoval s jinými druhy větných členů, jako například se jmenným přísudkem (př. 1), přívlastkem (př. 2) nebo příslovečným určením (př. 3).

Doplněk s `afun Atv` je *zvýrazněn*:

1. pivo je dobré *studené*

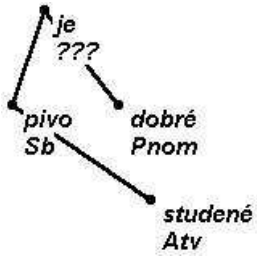

2. doktor povstává *rozrušený*

3. vojsko *poraženo* ustoupilo rychle ke Skalici

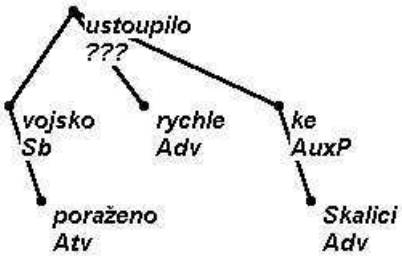

Může se dokonce stát, že doplněk bude viset na sponě (slovesu *být*) vedle jmenné části přísudku (`Pnom`). Není-li totiž přítomen druhý řídící člen (zde podmět), postupuje se podle výše uvedeného pravidla - doplněk se zavěsí na sloveso (zde sponu) a označí se `AtvV` (*zvýrazněn*).

je *celý* rozechvělý

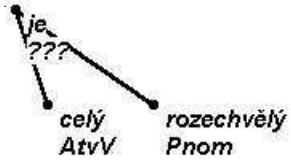

3.3.6.4 Kritéria pro určení doplňku

Všechna *zvýrazněná* slova v příkladech jsou doplňky.

1. Pokud se ve větě vyskytne výraz *jako* ve významu *jakožto, v roli* apod. (tedy nejde o srovnání popsané v kapitole 3.7.9) a nejde přitom ani o sloveso s valencí (pak by to byl objekt - viz část 3.3.6.1), přiřadíme tomuto spojovacímu výrazu funkci `AuxY` a příslušnému jménu `Atv` (`AtvV`).

   Honza mluvil jako *předseda*

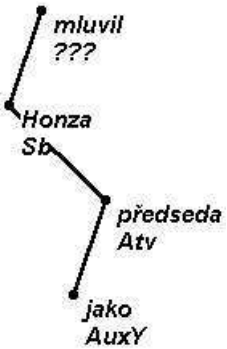

2. Můžeme-li do věty slovo *jako* doplnit a jsou splněny podmínky z odstavce 1, jde rovněž o doplněk.

(a) pěšinky udržoval *čisté*

(b) budu tě fotografovat *nepřipravenou*

3. (a) Vyskytuje se tu shoda se `Sb`, `Obj` nebo jiným členem a sloveso není valenční.
   i. chlapec chodí *bos*
   ii. viděl ho *nemocného*
   iii. do divadla chodím jen do *loutkového*
   iv. představme si všechny skvrny *odstraněny*

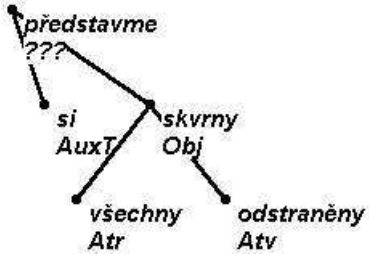

(b) Sémantická kriteria: Zobrazit, znázornit, fotografovat, zachovat, udržovat, nechat.*Jak sedíš* - *sedícího*.

   i. fotografoval tě, jak *sedíš*

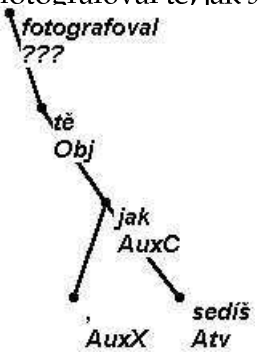

   ii. pěšinky udržoval *čisté*

4. Typ *Máme uvařeno, máme plno* (`AtvV`).

5. Výrazy *rád*, *sám*, *samoten*, *samotný*, *všechen* jsou většinou doplňky (pokud nejsou v postavení `Atr` hned u jména nebo `Pnom` - tedy po sponě *být*).

3.3.6.5 Vyjádření doplňku

Doplněk vyjádřený podstatným jménem neshodným Popisované vyjádření doplňku je *zvýrazněno*:

seděl *modelem*

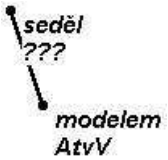

Podstatné jméno neshodné se může v roli doplňku vyskytnout v ustálených spojeních typu:

1. sedět *modelem* (jako model)
2. dostat *darem* (jako dar)

či v básnických obratech:
žebrákem půjdeš světem (jako žebrák)
Taktéž může být vyjádřeno pádem předložkovým:
král slíbil Honzovi svou dceru za *ženu* (jakožto ženu)

Doplněk vyjádřený přídavným jménem ve jmenném tvaru Popisované vyjádření doplňku je *zvýrazněno*:

1. otčím stojí *bled* uprostřed domu
2. zemřel dědeček, *stár* 79 let

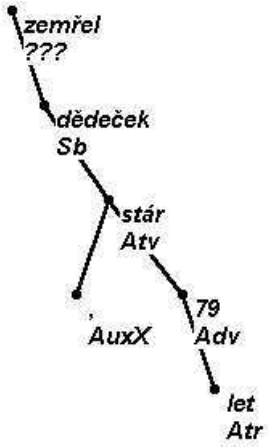

3. udělal to *nerad*
4. ty jsi ještě *jakživa* nikde nebyla
5. lidé, *zapsáni* v pořadnících, čekají

Doplněk vyjádřený přídavným jménem ve složeném tvaru Popisované vyjádření doplňku je *zvýrazněno*:

1. *rudý* vínem pozbyl rovnováhy

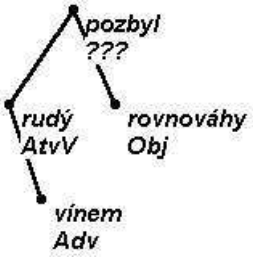

2. boty mi vyhovují *kotníčkové*
3. jednotka zůstala *bezbranná*

Doplněk vyjádřený přídavným jménem deverbativním Popisované vyjádření doplňku je *zvýrazněno*:

1. tatínek vešel *zářící* radostí
2. děti stály *ztichlé*
3. přicházel *kryt* smrčím
4. *neotrkaný* přišel Franta na Žižkov

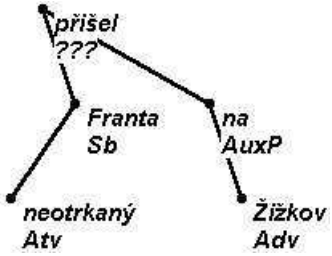

Doplněk vyjádřený adjektivním zájmenem či číslovkou Doplňkem jsou slova *jediný*, *každý*, *první*, *všechen*, *samojediný*, *samotný* a jmenné tvary *rád*, *sám*, *samoten* v neatributivním postavení, pokud nejsou `Pnom` po sponě (viz také část 3.3.6.4, bod 5). Všechna tato tři postavení slova *sama* jsou ukázána v příkladě 6. Věta z tohoto příkladu je chápána ve významu *žena, která byla samotná, byla jediná taková, že byla osamocená*.

Doplňky se mohou kumulovat (př. 7).

Popisované vyjádření doplňku je *zvýrazněno*:

1. tázal se *sám* sebe
2. leželi *sami dva*
3. vesta mi stačí *jedna*

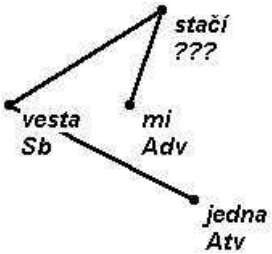

4. zbyl jí čas na sebe *samu*

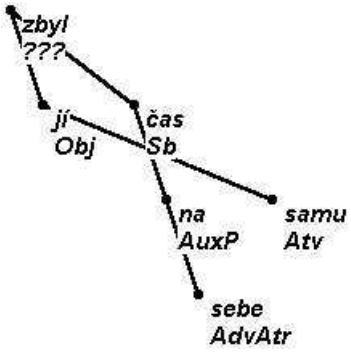

5. veselost *sama* o sobě je přiměřená

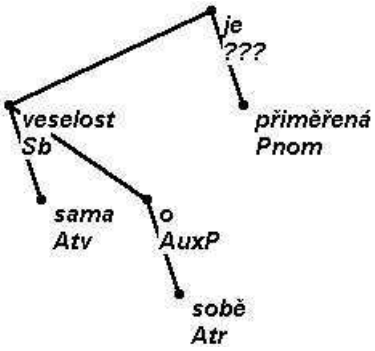

6. sama žena byla *sama* sama

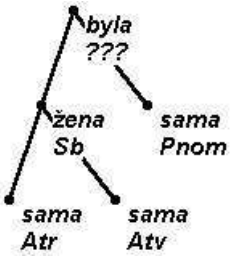

7. Čech se vydal *sám jediný* na Říp

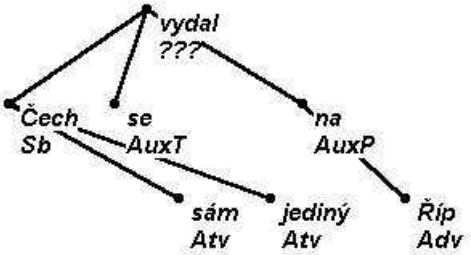

Ale pozor na fraseologisovaná spojení:

1. bariéra bude růst *jedna* za druhou

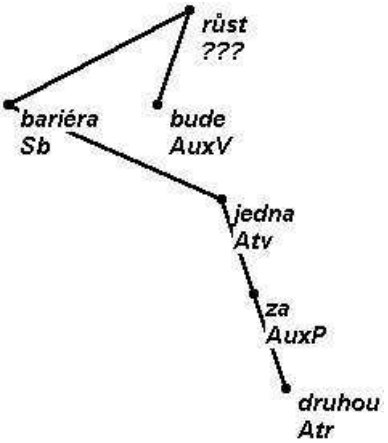

2. přátelé se vracívají *každý* zvlášť

Doplněk uvozený spojkou jako Doplněk vyjádřený substantivem nebo adjektivem může být uveden i spojkami *jako*, *jakožto* (viz část 3.3.6.4). Tyto spojky se zavěšují přímo na doplněk a dostávají `afun AuxY` (viz též část 3.3.7.7 v kap. 3.3.7.7).

Doplňkových adjektiv může být i více za jedinou spojkou (př. 6, 7). Potom tuto spojku zavěsíme na první z těchto doplňků a druhý zavěsíme vedle bez spojky.

Popisované vyjádření doplňku je *zvýrazněno*:

1. mluví o krystalech jako o *individuích*

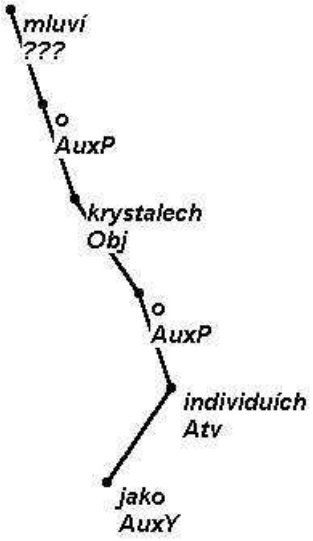

2. některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako *svědek*
3. vezmeme kufry s sebou jako *zavazadla*
4. miloval Nováka jakožto *přítele*
5. odmítá debatu jako *druhotnou*
6. chápe vývoj jako jediný správný

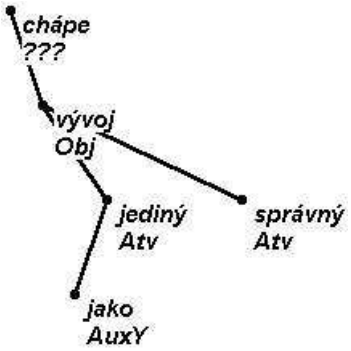

7. mluví o vývoji jako o jediném správném

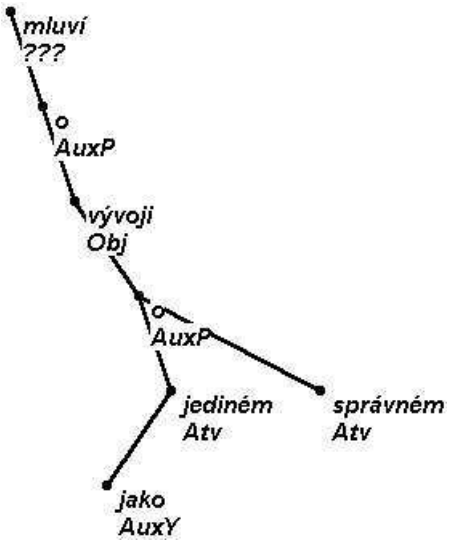

Doplněk vyjádřený přechodníkem Přechodník má ve větě funkci doplňku. Výjimku tvoří absolutní (nespojité) přechodníkové konstrukce, které nemají shodu ani podmět společný se slovesem. Ty klesají v příslovce a určujeme je jako `Adv`. (Viz část 3.3.5.5 v kapitole 3.3.5.)

Doplněk vyjádřený přechodníkem bývá podle pravidel většinou oddělen čárkami. Protože jde o systémový jev, nepovažujeme jej v takovém případě za parentetický. Funkci `Atv_Pa` bychom mu přidělili jen v případě jasnějšího oddělení (např. závorkami). Jedná se o jednu z výjimek uvedených v kap. 3.6.4.

Popisované vyjádření doplňku je *zvýrazněno*:

1. vzdálil se, těžce *pohybuje* nohama

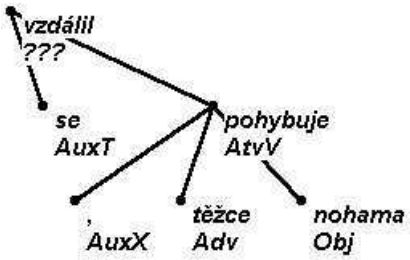

2. Karel pije *stoje*, *leže*

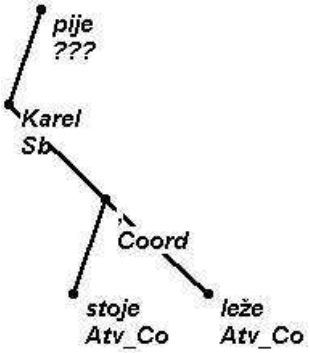

3. *spatřivši* ji, rozesmála se

Doplněk s elidovaným přechodníkem Konstrukce *Jan vstoupil hlavu skloněnou/skloněnu* vyjadřuje závislost na ději (*jak vstoupil?*) a zároveň i závislost na jménu *Jan* a shodu s ním. Šmilauer mluví o „absolutním akusativu vlastnosti“, uvádí, že je zde vynechán přechodník

(*maje*, *majíc*, *majíce*) a řadí tyto konstrukce do doplňku. Chybí nám tu však článek umožňující přesné zachycení syntaktických vztahů ve stromu (chybějící přechodník). Proto tento typ zachycujeme pomocí `afun ExD` (viz kap. 3.4.1).

Slovo *skloněnou* je klasickým doplňkem (`Atv`) ke členu *hlavu* a chybějícímu přechodníku podle části 3.3.6.5.

Zvýrazněn je uzel s `afun ExD`, který zbyl po doplňku:

Jan vstoupil *hlavu* skloněnou

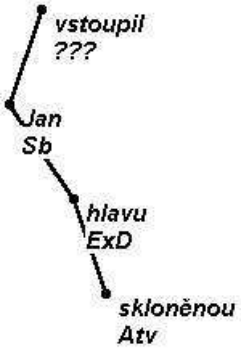

Volně sem patří i příklady tzv. francouzského doplňku, kde dochází většinou k elipse nějakého přechodníku. Zbývající substantivum pak dostává také `afun ExD`.

1. seděl na zápraží, tichá *hromádka* neštěstí

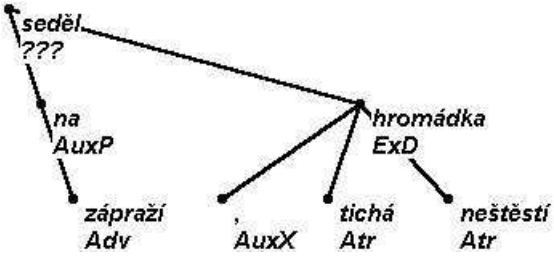

2. také ji, babičku, malé ještě *děvče*, mučili

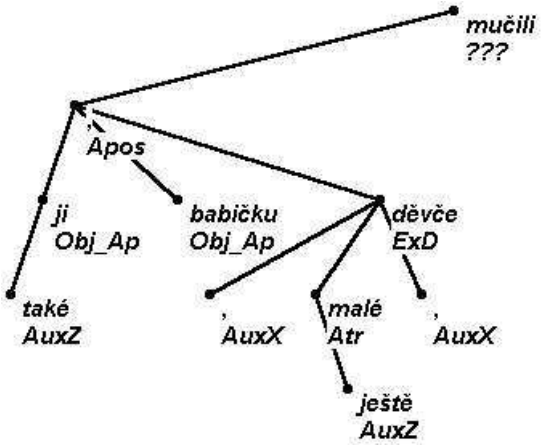

3. *rodák* z Moravy, strávil strýc celý život v Praze

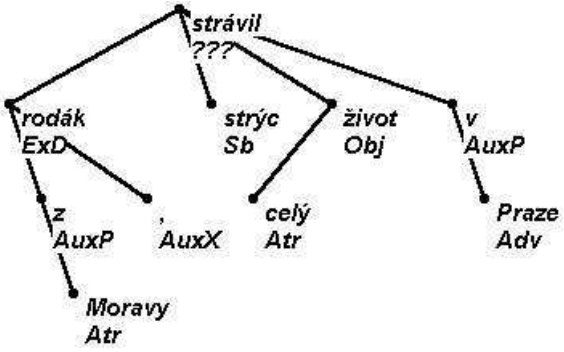

Doplněk vyjádřený vedlejší větou Po plnovýznamových slovesech: *pozorovat*, *vidět*, *zahlédnout*, *slyšet*, *přistihnout*, *potkat*, *představit si*, *znázorňovat*.

Popisované vyjádření doplňku je *zvýrazněno*:

1. činil žalostný dojem, jak tu *stál*

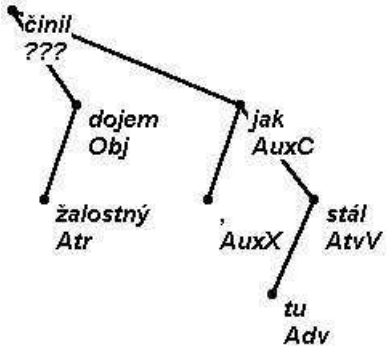

2. vidíme věci, jak *jsou*

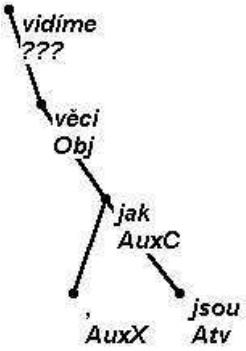

3. dnes tě znázorním, jak se *rozčiluješ*

Doplněk vyjádřený infinitivem Jedná se o tzv. „slovanský akusativ s infinitivem" po slovech *vidět*, *spatřit*, *slyšet*, *cítit*; *nechat*.

> **Pomůcka:**
> spatřila Vaška (jak?) vcházejícího do dveří - spatřila >> vcházejícího, Vaška >> vcházejícího.

Popisované vyjádření doplňku je *zvýrazněno*:

1. spatřila Vaška *vcházet* do dveří

2. Barbora se cítí *být* zavázána

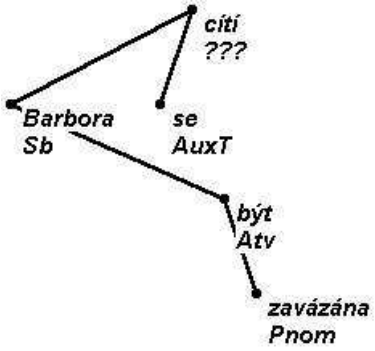

Doplněk u transformovaného predikátu Klasicky se doplněk vztahuje (jako druhá predikace) ke slovesu a některému jinému větnému členu substantivnímu (s různou `afun`). *Transformací* (tj. další sekundární predikací) se z řídícího slovesa nebo jmenné části přísudku (`Pnom`) může stát další jmenná vazba. Prvním řídícím členem doplňku se v takových případech (místo slovesa) stává výsledek této transformace (nominalisace) predikátu.

K takovým případům se však chováme stejně jako ke klasicky závislým doplňkům. To znamená, že doplněk se zavěsí na druhý řídící (substantivní) člen a označíme jej `Atv`.

Za předpokladu, že věta v prvním příkladě je ve významu *to, jak jsme si představovali muže, jak umírá, bylo otřesné*, je klause *jak umírá* doplňkem ke členům *představa* a *muže*.

Doplněk je *zvýrazněn*:

1. představa muže, jak *umírá*, byla otřesná

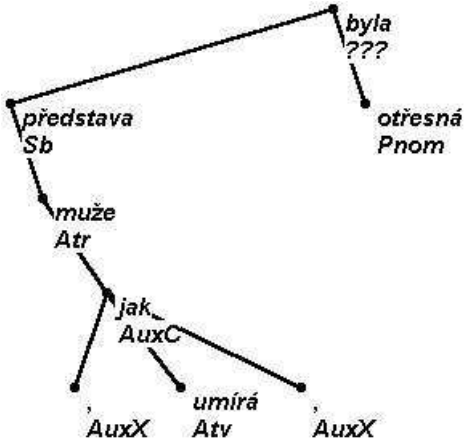

2. houslista, neznámý jako *malíř*, trpí

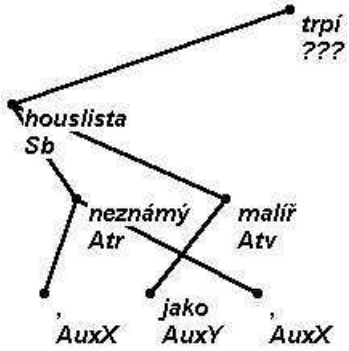

3.3.7 Pomocné větné členy AuxC, AuxP, AuxZ, AuxO, AuxT, AuxR, AuxY

3.3.7.1 Podřadicí spojky AuxC

V části 3.3.7.1 zjistíte, kam se podřadicí spojky ve stromě zavěšují a které to jsou. Na tomto místě je vytvořen jejich seznam. Jak nahlédnete, některé spojky ze seznamu jsou dvojslovné. Jak se chováme k nim a jak je zavěšujeme, je popsáno v části 3.3.7.1. Další odlišnou spojkou je spojka *li* připojovaná pomlčkou, ukážeme si ji v části 3.3.7.1.

Některých problémů okolo napojení (zavěšení) vedlejších spojkových vět se dotkneme v části 3.3.7.1. Dozvíte se, že se může stát, aby spojka byla zavěšena na předložku, a něco o rozdělených souslovích *proto-že* a *přesto-že*. Konečně v části 3.3.7.1 zjistíte, že to, co může viset na spojce (tedy to, co je jí uvozeno), nemusí být vždy celá vedlejší věta, ale může to být i pouhý samostatný větný člen (aniž by se jednalo o elipsu řešenou pomocí `ExD`).

Odkazy na Šmilauerovu NS: OČ II. A. AA. 2., Odd 3 určování I. A. FF. 2., Odd 3 určování I. A. BB. 2. (3), Odd 3 určování II. A. CC. 1., Odd 3 určování III. D. {AA. BB. CC.()() DD.()} 4., Odd 3 určování IV. (I) A. FF., Odd 3 určování IV. (II) B. 4.

Vymezení AuxC Vedlejší věty (klause) jsou vztažné a spojkové. U vztažné věty se zavěsí přímo její predikát na své místo ve větě nadřízené (na slovo, které rozvíjí), vztažné slovo zaujme nějakou funkci uvnitř své vedlejší věty (př. 2). Jde-li však o větu spojkovou, je tato spojka, která dostane `afun AuxC`, umístěna mezi rozvíjené slovo a predikát vedlejší věty. Stane se tak technicky řídícím uzlem celé své klause (př. 1).

1. cítila, jak na ni jdou mdloby

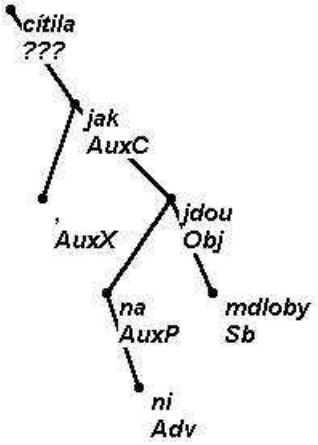

2. nevěděla, kdy zmizí

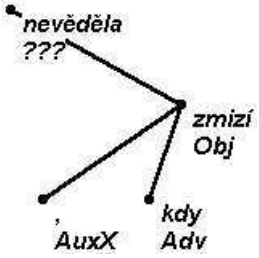

Podřadicích spojek, které označujeme `AuxC`, je značné množství. Často jsou homonymní, mohou tedy plnit i jiné funkce. Na příklad slovo *co* je spojkou `AuxC` jen ve významu časovém (blízkém spojce když), zvláště následuje-li za odkazovacími výrazy *poté*, *mezitím*, *zatím*, nebo je-li součástí „vícečlenné“ spojky *jen co*.

I když jsou i takové spojky (např. *aniž*), které mohou vystupovat zároveň jako podřadicí (`AuxC`) i koordinační (`Coord`), velká většina spojek patří pouze do jedné z těchto dvou kategorií a nesmí se zaměňovat (koordinační spojky viz v části 3.5.1.6 v kap. 3.5.1).

Seznam podřadicích spojek AuxC: *aby*, *ač*, *ačkoli*, *ačkoliv*, *aniž*, *ať*, *ať již*, *ať už*, *až*, *byť*, *co*, *dokud*, *i kdyby*, *i když*, *jak*, *jakkoli*, *jakkoliv*, *jakmile*, *jako*, *jakož*, *jelikož*, *jen co*, *jestli*, *jestliže*, *kdežto*, *kdyby*, *kdykoli*, *kdykoliv*, *když*, *leda*, *ledaže*, *ledva*, *ledvaže*, *-li*, *mezitímco*, *nechť*, *než*, *nežli*, *pakli*, *pakliže*, *pokud*, *poněvadž*, *potéco*, *protože*, *přestože*, *sotva*, *sotvaže*, *takže*, *třeba*, *třebas*, *třebaže*, *zatímco*, *zda*, *zdali*, *že*

Složené (vícečlenné) podřadicí spojky Většina spojek je tvořena pouze jedním slovem. Jsou však i spojky dvojslovné a ty nám pak ve stromu zabírají dva uzly. Abychom je tedy mohli zachytit, používáme funkci `AuxY`. Z dvojslovné spojky vybereme jedno slovo (podle následujících příkladů), které zaujme posici celé spojky. Dostane `afun AuxC` a bude zavěšeno podle výše řečených pravidel mezi rozvíjené slovo a predikát vedlejší věty. Druhé (zbylé) slovo zavěsíme na toto `AuxC` a označíme jej zmíněnou `afun AuxY`. (O této funkci se píše v kapitole 3.3.7.7, kde je část 3.3.7.7 věnována právě podřadicím spojkám.)

V následujících příkladech je *zvýrazněna* část s `afun AuxC`:

1. přišli, i *když* není středa
2. sedmu dostanu, i *kdyby* čert na koze jezdil

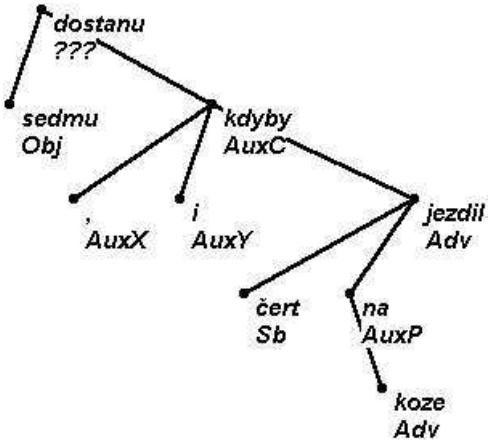

3. *ať* už se stane cokoli, vyhrajeme

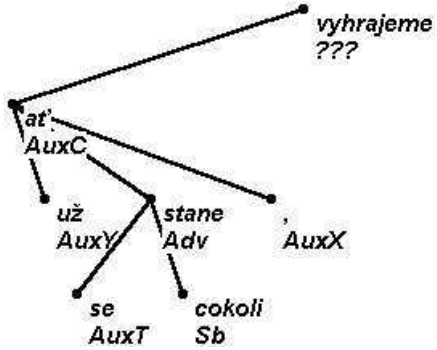

4. zařídím to, jen *co* se usadím

Zachycení spojky li I tato spojka tvořící samostatný uzel se zavěšuje stejně jako všechny ostatní spojky. Pomlčka, která se před ní nachází, dostane `afun AuxG` a zavěsíme ji přímo na uzel *li* (podle kap. 3.3.8.4, část 3.3.8.4). Slovo nacházející se před pomlčkou zastává svoji běžnou funkci ve větě. Je-li tedy predikátem (př. 1), bude viset na spojce, je-li jiným větným členem (př. 2), zavěsí se tam, kam patří podle anotačních pravidel.

1. roste - li obvyklou rychlostí, nezmrzne

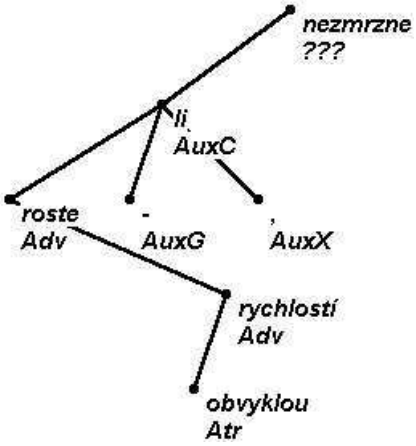

2. obvyklou - li roste rychlostí, nezmrzne

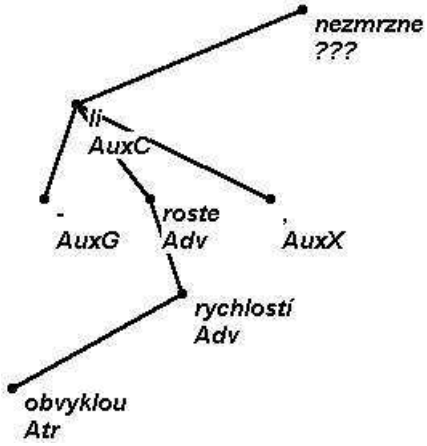

Napojení vedlejších vět Pokud nadřízená věta obsahuje nějaký odkaz (odkazovací slovo), který odpovídá připojované větě, nemusí být zcela jasné, kam podřízenou větu (tedy technicky spojku) zavěsit. Obecně se o tomto problému hovoří v kapitole 3.7.4. Zde si povšimněme některých problémů týkajících se spojek.

Je-li odkazovacím slovem zájmeno *to* (příp. v pádě), je podle pravidel (část 3.7.4.1) vedlejší věta (ve funkci `Atr`) zavěšena na toto zájmeno, jak ukazuje příklad 1. Pokud je však tato vedlejší věta spojková a zájmeno *to* by bylo v předložkovém pádě, může se stát, že právě toto zájmeno bude vynecháno a ve větě zbyde pouze předložka. Potom můžeme vedlejší větu (tedy technicky spojku) zavěsit přímo na tuto předložku. Její predikát dostane ovšem takovou `afun`, jakou by dostalo zájmeno *to*, nebylo-li by vynecháno. Tento případ je ukázán na příkladě 2.

1. místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál

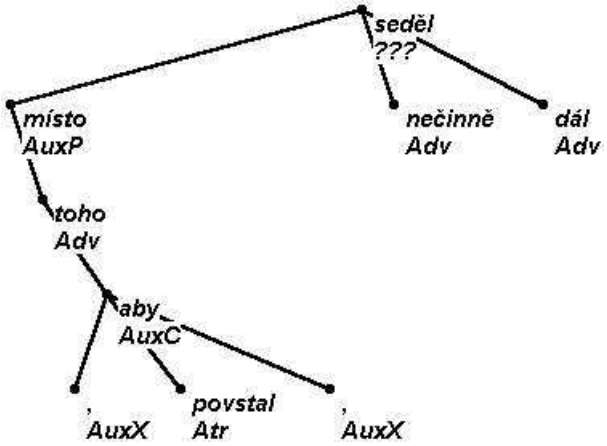

2. místo aby povstal, seděl nečinně dál

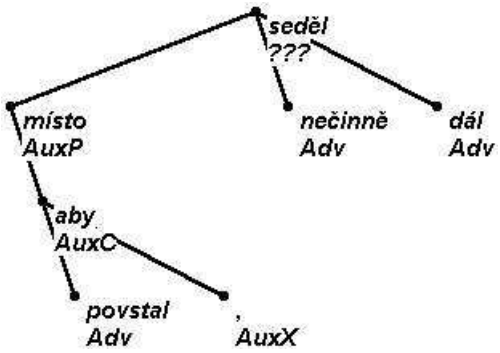

Jak je uvedeno v části 3.7.4.2, adverbiální odkazy i adverbiální klause, na něž odkazují, se zavěšují vedle sebe (nejde-li o případ odkazovacího *to*). Platí to i pro sousloví *proto, že*, *přesto, že*, *poté, co*, *mezitím, co*, *zatím, co*, ..., ze kterých vznikly jednoslovné spojky (*protože*, *přestože*, *potéco*, *mezitímco*, *zatímco*, ...), pokud jsou v textu napsána odděleně.

1. nadával proto, že dlouho spali

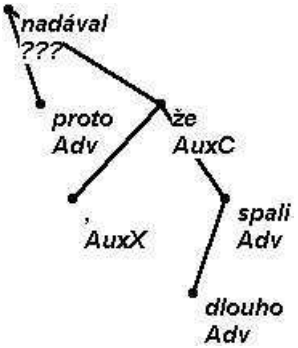

2. nadával přesto, že otevřeli

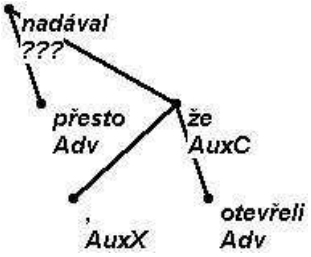

3. otevřeli poté, co vstali

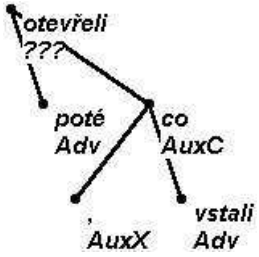

Samotný větný člen připojený podřadicí spojkou Někdy se může stát, že spojka podřadicí nepřipojuje vedlejší větu, ale pouze samostatný větný člen. Často se tak stává u spojek jako a než, tento problém je podrobně popsán v kapitole 3.7.9. Může se tak stát ale i u jiných, běžných spojek. Obecné kriterium, které rozhodne, kdy jde o skutečný větný člen, je, že připojovaný člen nejde běžně rozšířit ve větu (klausi) - nelze nic doplnit. Pokud cosi doplnit lze, pokud tedy na místě za spojkou měla správně stát úplná věta (klause), jde o případ elipsy, kdy z klause zbyl jen některý její člen. Ten tedy dostane `afun ExD`, neboť nad ním schází predikát. O vskutku samotné větné členy, které jsou připojeny spojkami (a dostanou proto některou běžnou `afun`, v našem případě a patrně většinou, či dokonce vždy `Adv`), jde třeba v následujících příkladech (`Adv` je *zvýrazněno*):

1. chytrý, protože *nadaný* chlapec

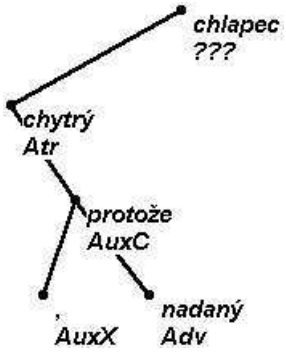

2. mluvili o zajímavém, i když *důležitém* problému

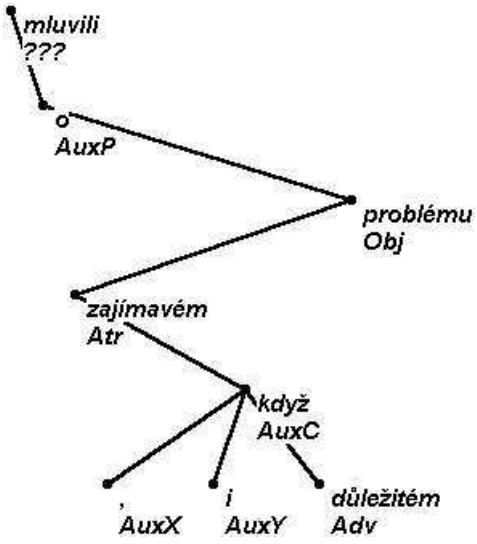

3. udělal to moudře, protože *potichu*

4. plodná, byť *nudná* debata

Jindy půjde o ExD, protože o případ elipsy v klausi:

1. chlapec je chytrý, protože *nadaný* (= protože je nadaný)
2. voják, protože v *uniformě*, zašel za roh (= protože byl v uniformě)
3. voják, ačkoli jen *poručík*, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem)

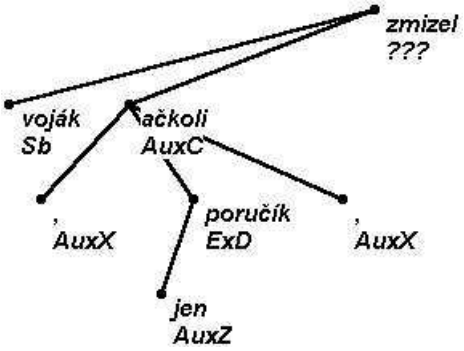

3.3.7.2 Předložky AuxP

Kapitola o předložkách má dvě části. V části 3.3.7.2 je popsáno, jak a kam se klasické předložky zavěšují. Předložky však nejsou pouze klasické - jednoslovné a jednouzelné. Za předložky považujeme i tzv. předložky nepravé, které mohou být složeny i z více slov a zabírat tedy více uzlů. Jak zachycujeme je, se dozvíte v části 3.3.7.2.

Odkazy na Šmilauerovu NS: OČ II. A. AA. 1., Odd 3 určování I. A. BB. 3., Odd 3 určování II. A. AA. 5., Odd 3 určování III. D. průběžně, Odd 3 určování IV. (I) A. BB. 2.

Zachycení předložek Předložky obecně označujeme funkcí AuxP. Jejich místo ve stromě je nad jménem, které uvozují. Zavěsí se tedy tam, kam by se zavěsilo jméno, které by předložku nemělo, a teprve na předložku se zavěsí jí uvozené jméno.

Předložky AuxP jsou *zvýrazněny*:

1. přechod *z* obrany *do* útoku

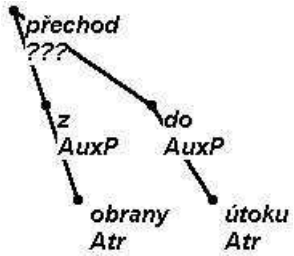

2. myslel *na* matku

3. Theofil dojede *do* lesa

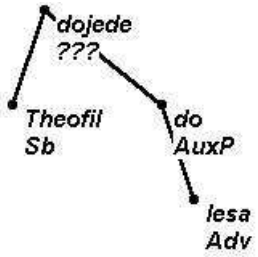

Nepravé předložky Za předložky považujeme i předložky nepravé a chováme se k nim podobně jako ke klasickým. Jejich seznam je přiložen v dodatcích v kapitole 4.1. Je-li nepravá předložka jednoslovná, nebude v zachycení žádný rozdíl, bude zavěšena stejně jako předložka normální (př. 1). Nepravé předložky ale mohou být i víceslovné. V tom případě se vybere poslední slovo (uzel) takové předložky a ten se zavěsí jako předložka normální nad uvozované jméno. Zbylé předchozí uzly se zavěsí přímo na tento vybraný poslední uzel všechny vedle sebe. I ony dostanou stejnou `afun AuxP` (př. 2 a 3).

1. jednali *ohledně* dědictví

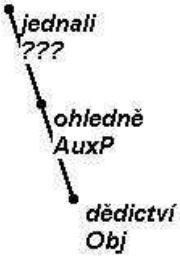

2. zavřeli *z důvodu* dovolené

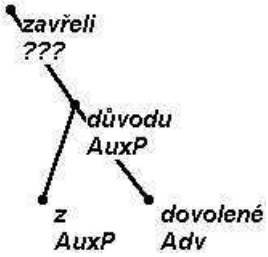

3. křičela *bez ohledu na* denní dobu

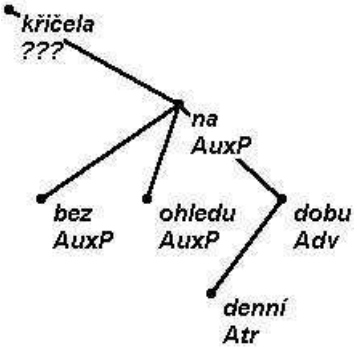

3.3.7.3 Zdůrazňovací slova AuxZ

V části 3.3.7.3 zjistíte, jaká slova mohou dostávat `afun AuxZ`, za jakých okolností se tak děje a jak se tato slova chovají. Část 3.3.7.3 ukazuje, kde všude mohou `AuxZ` viset (co mohou zdůrazňovat), a najdete v ní také několik stromů pro jednotlivé případy. V části 3.3.7.3 se

dozvíte o případu sousloví *více než*, které za určitých podmínek považujeme za zdůraznění, a o jeho stromovém zachycení.

Odkaz na Šmilauerovu NS: OČ II. A. BB. 1.

Vymezení AuxZ `Afun AuxZ` přidělujeme částicím, které ve větě plní funkci zdůraznění některého větného členu. Mohou zdůrazňovat téměř kterýkoli větný člen.

Na uzlu s `afun AuxZ` může být zavěšeno pouze další `AuxZ` (v případě, kdy jedno zdůrazňuje druhé - viz 3.3.7.3), nebo `AuxY` (v případě, že jde o víceslovné zdůraznění - viz 3.3.7.3).

Pro naše potřeby jsou slova, která mohou dostat `afun AuxZ`, vymezena seznamem. Slova v něm neobsažená `afun AuxZ` dostat nemohou. Při sestavování seznamu jsme vycházeli z více zdrojů. Šmilauerův seznam je zde rozšířen o další slova, zvláště o ta, která za zdůrazňující považuje Akademická mluvnice češtiny (AM, 2, s. 228-238, zvl.235).

Seznam potenciálních AuxZ:

akorát, *alespoň*, *ani*, *asi*, *aspoň*, *až*, *bezmála*, *cca*, *celkem*, *dohromady*, *dokonce*, *hlavně*, *hned*, *i*, *jakoby*, *jedině*, *jen*, *jenom*, *ještě*, *již*, *jmenovitě*, *kupříkladu*, *leda*, *málem*, *maximálně*, *minimálně*, *nanejvýš*, *například*, *ne*, *nejen*, *nejenže*, *nejméně*, *nejvíce*, *nikoliv*, *pak*, *patrně*, *pouze*, *právě*, *prostě*, *především*, *přesně*, *přímo*, *přinejmenším*, *rovněž*, *rovnou*, *skoro*, *snad*, *sotva*, *tak*, *také*, *takřka*, *taktéž*, *taky*, *téměř*, *teprve*, *též*, *toliko*, *třeba*, *už*, *vůbec*, *zase*, *zcela*, *zejména*, *zhruba*, *zrovna*, *zřejmě*, *zvláště*

Jako zdůrazňovací mohou v některých případech vystupovat i spojení *více než* a *méně než* - viz 3.3.7.3.

Většinu seznamu však tvoří slova homonymní, to znamená, že mohou v závislosti na kontextu dostat jinou `afun`. Slovnědruhově jsou homonymní především s příslovci, ale i s jinými slovními druhy. Například podle SSČ je:

až

: příslovce, spojka podřadicí a částice

jen

: příslovce, částice a citoslovce

i

: spojka souřadná, částice nebo součást spojkových podřadných výrazů (*i když*, *i kdyby*).

Rozhodnutí o konkrétní `afun` (`AuxZ` či jiné) tedy provede anotátor na základě kontextu. V následujících příkladech jsou některá slova ze seznamu (*zvýrazněná*) uvedena v některých svých funkcích:

1. *zvláště* studenti se výborně projevili - `AuxZ`
2. (hodně =) *zvláště* přitažlivě vypadá - `Adv`
3. (hodně =) *zvláště* velký - `Adv`
4. to je *přímo* skandál - `AuxZ`
5. cesty vedou *přímo* i oklikou - `Adv`
6. stát *i* nadále podporuje bydlení - `AuxZ`
7. vyskytly se klady *i* úskalí - `Coord`

Někdy ani celá věta nestačí k jednoznačnému určení funkce. Například ve větách:

1. uzavření dohody bude trvat *ještě* několik týdnů
2. svět zajímají z Minska *ponejvíce* zprávy strategického významu

může *zvýrazněné* slovo kromě funkce `AuxZ` být i ve funkci `Adv` a zavěšeno na slovese.

Členy rozvíjené pomocí AuxZ Ve stromové struktuře zavěšujeme `AuxZ` na slovo, které zdůrazňuje. Příklady ukazují zdůraznění holého jména (př. 1), jména v předložkovém pádě (př. 3), celé jmenné fráze (př. 4, 5), nepravé předložky (př. 6, 7), číslovky (př. 8), slovesa (př. 10), adverbia (př. 11), adjektiva (př. 12), jiné zdůrazňovací částice (př. 13), jednotlivých členů koordinace (př. 14) a vedlejší věty (př. 15).

1. tak smutně vypadá *jen* pošť'

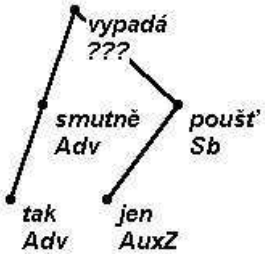

2. *teprve* Karel to rozhodl
3. tyto kaktusy rostou *jen* v poušti

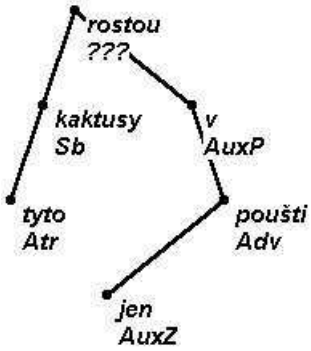

4. *jen* přílišní optimisté vytrvali

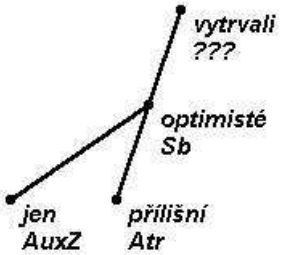

5. zprávy jsou *aspoň* v první versi

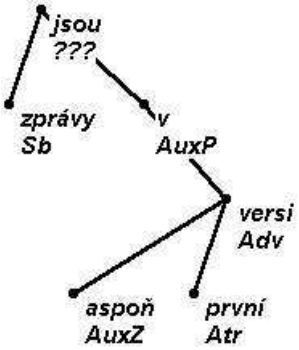

6. rostou *právě* uprostřed pralesa

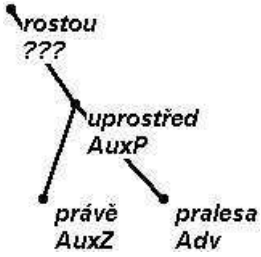

7. rostou *naprosto* nezávisle na podmínkách

8. přišli *pouze* dva

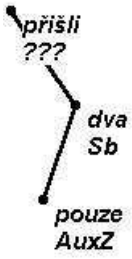

9. vydrželi *jen* dva

10. Karel *jen* spí

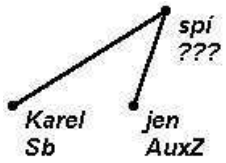

11. stát *i* nadále podporuje bydlení

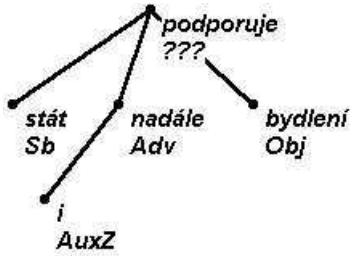

12. svetr je *pouze* zelený

13. *hlavně* ne limonádu

14. cestovalo *nejen* po republice, ale *i* do zahraničí

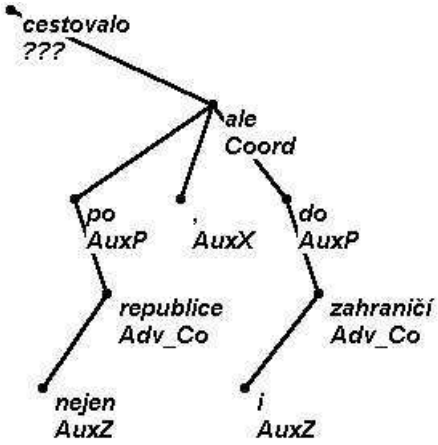

15. vycházím z domu, *pouze* když je hezky

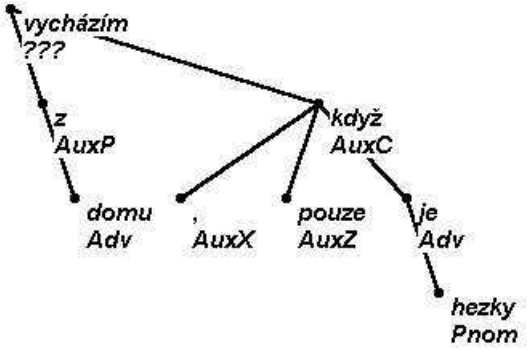

Zdůraznění podstatných jmen a číslovek:

V postavení u podstatného jména či číslovky jsou některá slova vždy `AuxZ`, tedy nemohou obdržet jinou afun. Seznam slov dostávajících `AuxZ` vždy, stojí-li u substantiva či číslovky (jedná se o podseznam všech potenciálních `AuxZ`): *akorát*, *alespoň (aspoň)*, *asi*, *celkem*, *dohromady*, *i*, *málem*, *maximálně*, *minimálně*, *nanejvýš*, *nejméně*, *nejvíce*, *právě*, *přesně*, *přinejmenším*, *skoro*, *taky*, *téměř*, *zhruba*

Zdůraznění nepravých předložek:
Zatímco při zdůraznění předložkového pádu s „běžnou“ předložkou se zdůrazňovací slovo věší až na jméno, předložky tzv. nepravé (viz 3.3.7.2, část 3.3.7.2) mohou být zdůrazněny samy o sobě.

Zdůraznění slovesa:
I na predikátu může být někdy zavěšeno `AuxZ` (viz př. 10). Tento případ se však nesmí zaměňovat s výskytem tzv. částice vztahující se k obsahu celé výpovědi, ta se zavěšuje také na sloveso, ale dostává `afun AuxY` (viz kapitolu 3.3.7.7, část 3.3.7.7). V těchto příkladech jde o „částici k výpovědi“ - *zdůrazněná* AuxY:

1. *patrně* se nikdo z nás nezůčastní
2. máme to *bohudík* za sebou

Zdůraznění vedlejších vět:
U vedlejších vět uvozených složenými spojkami „*i když*“, „*i kdyby*“, nejde o zdůraznění. Slovo „*i*“ je zde nedílnou součástí spojky a dostává `afun AuxY` (viz kapitolu 3.3.7.7, část 3.3.7.7).

Víceslovná zdůraznění V určitých případech vystupují jako zdůraznění také sousloví „více než“ a „méně než“. Stává se tak tehdy, když jsou autorem porušeny syntaktické vazby, když slovo více/méně nelze zachytit běžným způsobem uvedeným v kapitole 3.7.9. Jde na příklad o konstrukce morfologicky ekvivalentní příkladu více než tisícový zástup (správně je: větší než tisícový zástup). `Afun AuxZ` dostává slovo více/méně, slovo než visí na něm a dostává `afun AuxY` (děje se tak v souladu s pravidly o `afun AuxY` - viz kap. 3.3.7.7, část 3.3.7.7).

1. *více* než tisícihlavý zástup

2. řešení *více* než vyhovuje podmínkám.

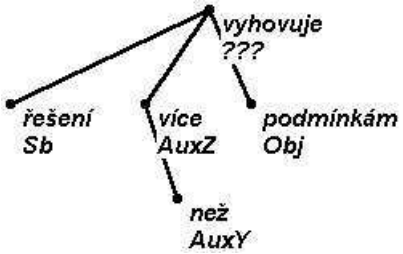

3.3.7.4 Emocionální, rytmické částice (mi, vám, si, ...; to, ono) AuxO

Odkazy na Šmilauerovu NS: OČ II. A. DD. 2., OČ II. A. BB. 2.

Částice AuxO `Afun` AuxO dostávají: 1. dativ sdílnosti a dativ emocionální, 2. rytmické částice bez vlastní syntaktické funkce.

1. Dativ sdílnosti má ve větě funkci navazování a udržování kontaktu (to vám byla zábava, včera jsem ti nemohl usnout, on ti byl celý nesvůj). Funkci kontaktovou má i dativ zainteresování, někdy označovaný rovnou jako dativ sdílnosti (kyselina nám začíná reagovat, běží nám osmá minuta, neparkujte nám na trávě). Dativ emocionální citově zabarvuje výpověď (to je mi pěkný pořádek, ty nám tu lenošit nebudeš). O odlišení těchto typů dativů od jiných se píše v kapitole 3.7.5.

nemohl jsem ti usnout.

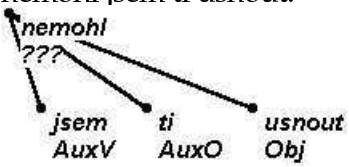

Ve formě zmíněných dativů se může octnout i částice si. Také ta potom dostává `afun AuxO` (viz pravidlo SI 4 v kapitole 3.7.8).

počkal si na mě.

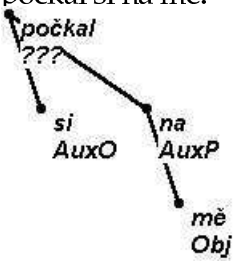

2. Některá slova (to, ono, co, ...) se ve větách vyskytují „nadbytečně". V podstatě duplikují nějaký jiný přítomný (naplněný) větný člen. Jde o záležitost rytmickou či citovou. V případě, že ve větě najdeme jiný prvek vystupující ve zdánlivé funkci těchto slov, označíme tato slova `afun AuxO`. Stane se tak například i tehdy, vystupuje-li takové slovo ve zdánlivé funkci subjektu ve větě jednočlenné (to prší).

Částice s `afun AuxO` jsou *zvýrazněny*:

1. *to on* tatínek nepřišel

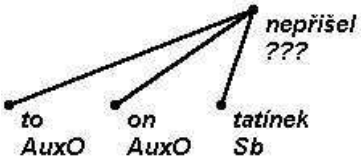

2. co je *to* filosofie

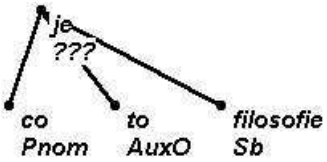

3. sud, *co* ho Tonda narazil.

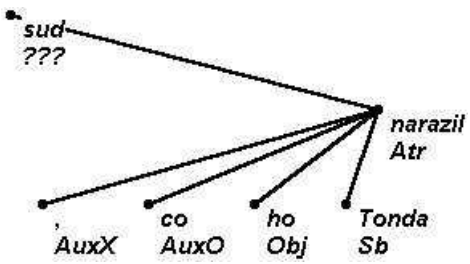

3.3.7.5 Reflexívum tantum (se, si) AuxT

Odkaz na Šmilauerovu NS: OČ II. A. DD. 2.

Částice AuxT `Afun` AuxT dostávají částice se, si tehdy, když sloveso bez nich neexistuje. Jde o tantum. Tento případ popisují pravidla SE 1 a SI 1 v kapitole 3.7.8).

1. bojíse ho

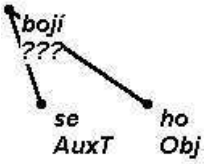

2. Franta si pospíšil k lékaři.

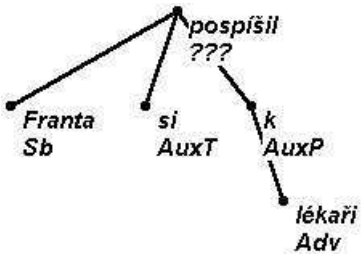

3.3.7.6 Zvratné pasívum (se), opisné pasívum AuxR

Odkazy na Šmilauerovu NS: OČ II. A. DD. 2., Odd 2 dvojčlenné věty 4 III. C. CC.

Částice AuxR `Afun` AuxR dostává částice se, jde-li o reflexivní pasivum podle pravidla SE 3 (příp. SE 4) v kapitole 3.7.8).

tancovalo se až do rána.

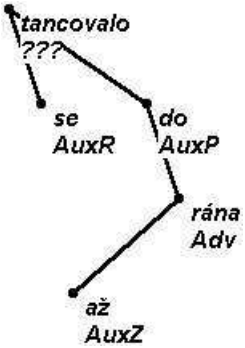

3.3.7.7 Části víceslovných spojení, některé částice, pokleslá vsuvka AuxY

Jevů, při kterých používáme `afun AuxY`, je více a jsou různé. Tato kapitola je tedy vlastně výčtem jednotlivých rozličných případů použití této funkce. Dostávají ji částice vztahující se k celé výpovědi (3.3.7.7), částice uvozující volně připojený člen (3.3.7.7), spojka jako uvozující doplněk či objekt (3.3.7.7). Dostávájí ji také součásti různých spojení, konkrétně koordinačních spojek (3.3.7.7), podřadicích spojek (3.3.7.7), aposičních výrazů (3.3.7.7) a zdůrazňovacích částic (3.3.7.7). V neposlední řadě ji dostávají též součásti frasémů, o nichž se piše v kapitole 3.7.6 (zde 3.3.7.7). Většina částí této kapitoly obsahuje seznamy. Jde o seznamy slov, která při dané příležitosti mohou dostat `afun AuxY`. Vždy platí, že co není v seznamu, tuto `afun` dostat nemůže.

Odkaz na Šmilauerovu NS: OČ II. A. DD. 3.

Částice vztahující se k celé výpovědi Funkci `AuxY` připisujeme mimo jiné částicím, které se vztahují k obsahu celé výpovědi, tzn. typům tradičně zvaným větná příslovce. Tím se odlišují od částic zdůrazňujících, které se mohou vztahovat k jednotlivým podstatným jménům (i jmenným frázím), číslovkám a příslovcím, popřípadě k vedlejším větám (viz kapitolu 3.3.7.3). Částice lze identifikovat pouze na základě kontextů, v nichž vystupují. Většinou jsou totiž homonymní, především s příslovci, popř. se spojkami. Od příslovcí se liší tím, že nejsou větnými členy a s jinými slovy ve větě nevytvářejí syntagma. Od spojek se liší tím, že nemají samostatnou vyhraněnou spojovací funkci. Slova, která mohou obdržet `afun AuxY`, jsou dána seznamem. To znamená, že slova, která v seznamu nejsou, nemohou vystupovat v roli částice vztahující se k celé výpovědi. Holou `afun AuxY` tato slova dostanou, nejsou-li v textu graficky oddělena (např. čárkami). Pokud oddělena jsou, obdrží `afun AuxY-Pa`, jde o parentesi. Pro obě tyto funkce však platí stejné seznamy. O parentesi typu `AuxY-Pa` se píše v kapitole 3.6.2.

Seznam potenciálních `AuxY` vztahujících se k celé výpovědi, které jsou homonymní s příslovci: asi, bohudík, bohužel, copak, cožpak, jakoby, jasně, jistě, jistěže, jistojistě, kupodivu, možná, nakonec, naopak, například, nesporně, nicméně, nu, nuže, opravdu, ostatně, patrně, pochopitelně, pravděpodobně, prostě, prý, přece, přece jen, přece jenom, rozhodně, samozřejmě, skutečně, snad, stejně, tak, tedy, totiž, údajně, určitě, věru, vlastně, však, zajisté, zřejmě. Seznam potenciálních `AuxY` vztahujících se k celé výpovědi, které jsou homonymní se spojkami: aby, ať, ať již, ať už, kdyby, nechť, ovšem, tudíž, že.

Ve stromové struktuře zavěšujeme částici s funkcí `AuxY` na predikát příslušné věty. Jedná-li se o více slov, která patří k sobě (přece jen, ať už, nikoli dvě samostatné částice - například kupodivu), zavěsí se jedno na druhé, přičemž výše bude zpravidla první v řadě.

V následujících příkladech jsou *zvýrazněné* částice `AuxY` zasazeny do kontextu konkrétních vět:

1. # *Prý* nikdo nepřišel.

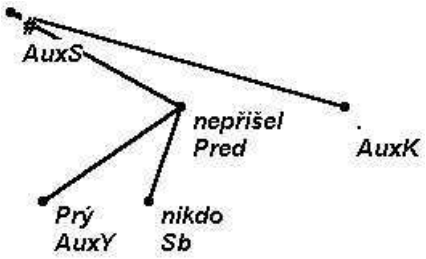

2. # *Přece jen* to uhnilo !

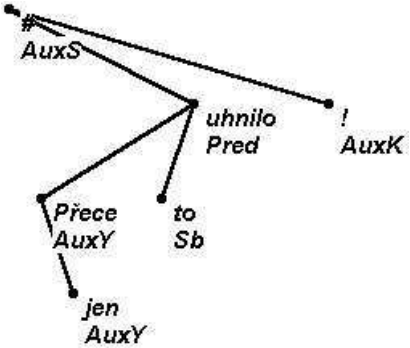

3. # *Kdyby* to byla skutečnost !

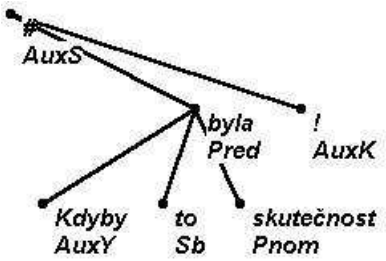

Částice uvozující volně připojený větný člen Volně připojené větné členy (je jim věnována kapitola 3.7.13.) bývají uvozeny částicemi a to, a sice, a. Volně připojené členy (bývá většinou jediný, ale může jich být i více) dostanou svoji běžnou `afun`, zavěšení částic a čárky je zřejmé z příkladů. Čárky visí na krajních členech jako závorkovací interpunkce (ta je popsána v části 3.3.8.4 v kap. 3.3.8.4). Částice, které dostávají `afun AuxY`, se zavěšují na první člen a v případě, že jsou dvojuzlové, visí první uzel částice na druhém.

1. usedl, *a to* v rohu

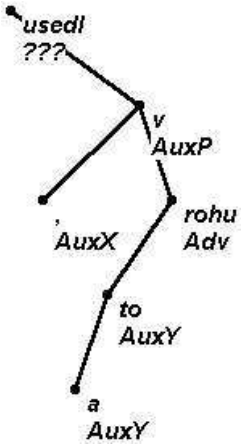

2. darovaliknihu, *a sice* kupodivu Brňanům

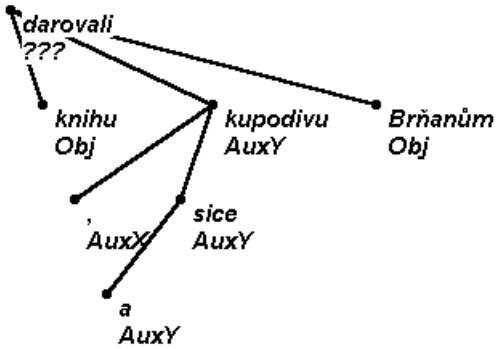

3. namazal si, *a to* včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře.

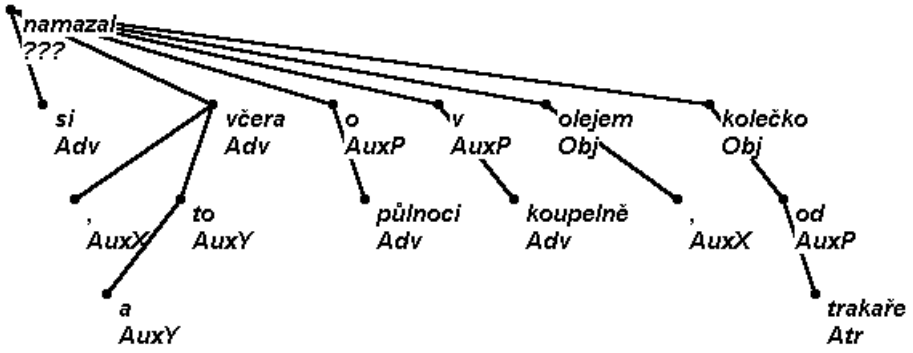

Spojka jako uvozující doplněk nebo předmět Funkci `AuxY` připisujeme i spojkám coby, jako, jakoby, jakožto v případech, kdy substantiva (příp. adjektiva) uvozená těmito spojkami mají význam doplňku (viz kap. 3.3.6, část 3.3.6.5) nebo objektu (viz kap. 3.3.4, hlavně část 3.3.4.6). Pro odlišení jako ve významu spojky (`AuxC`) a jako ve funkci součásti doplňku (`AuxY`) doporučuje Šmilauer jednoduchý test: jde-li o připojení doplňku, můžeme nahradit jako spojkou jakožto. Například ve větě „Kutná Hora byla založena jako horní osada" nejde o srovnání, ale o doplněk - Kutná Hora byla založena jakožto horní osada; tzn., že jako má funkci `AuxY`. Srov. „spí jako zabitý" - v těchto případech jde o klasickou spojku, která se zavěšuje v souladu se zásadami pro `AuxC`. Totéž, co pro doplněk, platí i pro objekt. Spojky jako, jakožto - `AuxY` uvozující doplněk/objekt se ve stromové struktuře zavěšuje na tento doplněk/objekt s funkcí `Atv`, `AtvV` / `Obj` jako jeho dceřinný uzel, aby doplněk/objekt zůstal ve spojení se slovem, ke kterému patří.

1. odmítl nabídku *jako* málo atraktivní

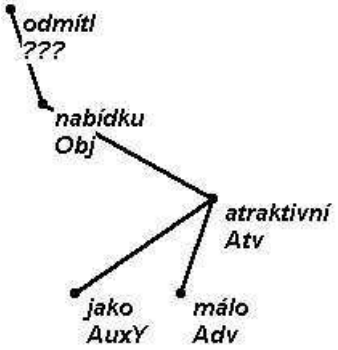

2. *jakožto*politický činitel prosadil kampaň

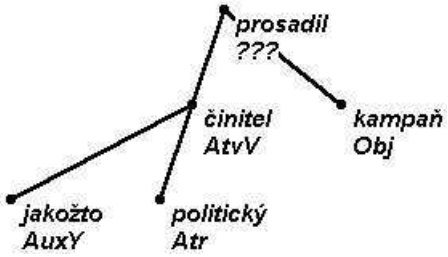

3. připadámi to *jako* neskutečné.

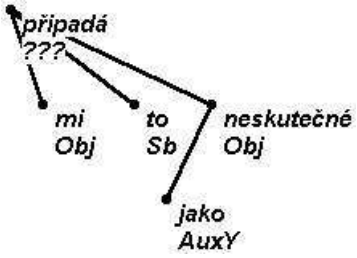

Částice vystupující jako součást spojovacích výrazů Funkce `AuxY` patří také částicím, které vystupují jako součást výrazů uvádějících koordinaci, a to jednak složených klasických spojek (v kap. 3.5.1 část 3.5.1.7) a jednak některých výrazů koordinaci běžně uzavírajících (v kap. 3.5.1 část 3.5.1.4).

Seznam složených koordinačních spojek (*zvýrazněny* jsou součásti s `afun AuxY`):

sice ... avšak

V případě „odloučených“ výrazů (typ ani ... ani, buď ... anebo, sice ... ale atd.) považujeme za nositele spojovacího vztahu druhou část. První složka dostává `afun AuxY`. Částice s funkcí `AuxY` vystupující jako součást spojovacího výrazu zavěšujeme ve stromové struktuře na příslušnou spojku (vedle sebe).

Seznam běžných, ale nestandardních ukončení koordinace (*zvýrazněny* jsou součásti s `afun AuxY`):

a *tak dále*

Na koordinační spojku (která bude řídit celou koordinaci) pověsíme zbylá slova a přidělíme jim `afun AuxY`. V případě, že jsou tato slova dvě, visí první na druhém.

Složené podřadicí spojky I podřadicí spojky (`AuxC`) mohou být vícečlenné (viz 3.3.7.1). Pozor však na záměnu s pouhým zdůrazněním vedlejší věty. Je-li vedlejší věta uvozena na příklad slovy pouze když, je spojkou samotné když a slovo pouze je zdůrazňovací (viz 3.3.7.3). Naproti tomu spojky uvedené v seznamu jsou nedělitelné.

Seznam složených podřadicích spojek (*zvýrazněna* jsou `AuxY` visící na druhém členu, který má `afun AuxC`):

1. sedmu dostanu, *i* kdyby čert na koze jezdil

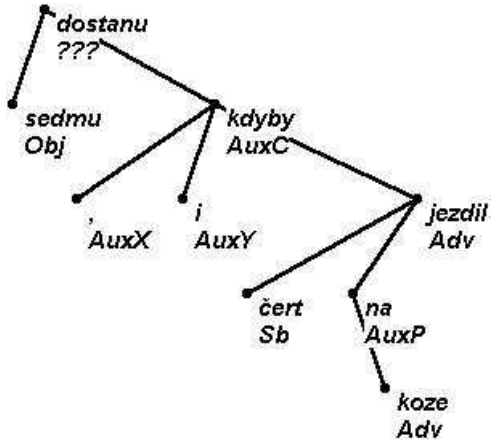

2. ať *už* se stane cokoli, vyhrajeme

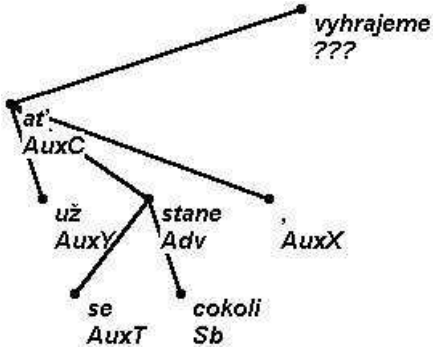

Víceslovné aposiční výrazy Je-li výraz uvádějící aposici vícečlenný, stane se řídícím uzlem s `afun Apos` poslední slovo v řadě. Ostatní členy visí na tomto řídícím a dostávají `afun AuxY`.

Částice s `afun AuxY` je *zvýrazněna*:
stanovil symboly, *a* to znak a prapor.

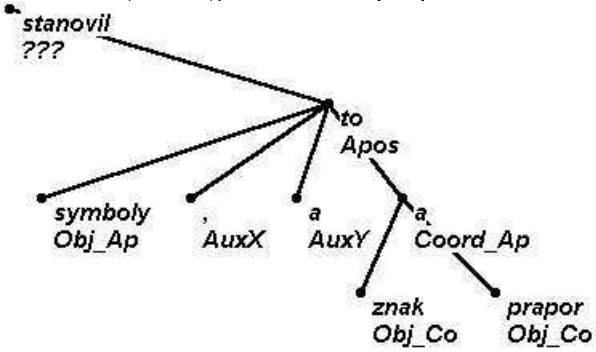

Aposici mohou uvádět na příklad následující víceslovné výrazy: a sice, a tedy, a to, jako je (tvar slovesa být), jako např., jako například, tak třeba, to jest, to znamená.

Složené zdůrazňovací částice Zdůrazňovací částice jsou většinou jednoslovné (viz 3.3.7.3). Výjimku tvoří sousloví „více než“ a „méně než“, která za jistých okolností (porušení syntaktických vazeb - viz 3.3.7.3) mohou být zachycena jako dvojslovná zdůraznění. Slovo „než“ potom dostává `afun AuxY` a zavěsí se na druhý uzel, který dostává `AuxZ`.

více *než* tisícihlavý zástup.

Součásti frasémů `Afun AuxY` dostávají také všechny součásti rozličných frasémů. O tomto problému se píše v kapitole 3.7.6.

nocco noc flámoval.

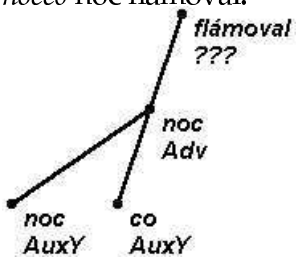

3.3.8 Grafické symboly (interpunkce); kořen stromu AuxS, AuxK, AuxX, AuxG

Interpunkcí se rozumí všechny grafické symboly, které nejsou součástí slov ani čísel psaných číslicemi. Především jde o čárku, která se zpracovává zvláštními pravidly a má obecně i jinou funkci (nejběžněji dostává 1 `AuxX` - viz kap. 3.3.8.3), dále pak o tečku, otazník, vykřičník, středník, dvojtečku, závorky a uvozovky všech druhů, hvězdičky, lomítka apod. Funkce se těmto dalším interpunkčním symbolům přiděluje podle jejich postavení ve větě: buď jde o interpunkci stojící na konci věty a oddělující danou větu od další věty (viz kap. 3.3.8.2), nebo jde o interpunkci uvnitř věty (ta nejběžněji dostává 1 `AuxG` - viz kap. 3.3.8.4). Zvláštní případ tvoří přidaný symbol #, který tvoří kořen stromu (viz kap. 3.3.8.1). Pro veškerou interpunkci (kromě kořene `AuxS`, u kterého se to stát nemůže) platí pravidla o `ExD`. Visí-li tedy interpunkce v důsledku elipsy ve stromě jinde, než by normálně měla, nahrazují se 1 `AuxK`, `AuxX`, `AuxG` (stejně jako 1 běžných větných členů) 1 `ExD`.

3.3.8.1 Kořen stromu AuxS

Posice kořene stromu Ke každému segmentu, který je předmětem naší analýsy, je automaticky navíc přidán symbol `#`. Tento symbol vždy tvoří vrchol svého stromu a je již předem automaticky označen 1 `AuxS`. Za běžných okolností na něm visí predikát hlavní věty (s 1 `Pred`) a koncová interpunkce (viz kap. 3.3.1 a 3.3.8.2). V případě neúplných vět neobsahujících predikát visí na symbolu # jeden či více uzlů s 1 `ExD`, které mohou být případně zavěšeny přes pomocné `AuxP` nebo `AuxC` (viz kap. 3.4.1). Ve specifických případech může být mezi symbolem # a predikátem (`Pred`) podřadicí spojka s 1 `AuxC` (viz část 3.4.1.4 v kap. 3.4.1). Všechny zmíněné členy mohou navíc být koordinované (na kořeni bude viset uzel s 1 `Coord`, viz 3.5.1), nebo může jít o parentesi (člen dostane příponu `-Pa`, viz 3.6).

1. # Odstoupil.

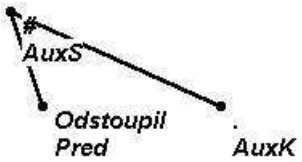

2. # Já o voze, ty o koze.

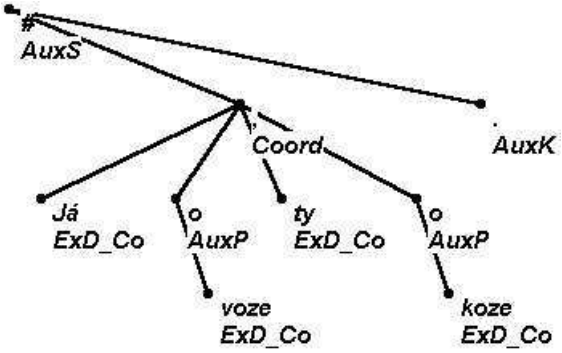

3.3.8.2 Koncový symbol věty AuxK

Tato kapitola má jen dvě části. V části 3.3.8.2 jsou popsána všechna běžná ukončení vět a to, jak se k nim chováme. V části 3.3.8.2 je pak ukázán příklad novinového nadpisu a jeho dohodnuté zavěšení.

Odkaz na Šmilauerovu NS: OČ I. A. (částečně).

Běžné věty Koncová interpunkce věty je označena speciální analytickou funkcí `AuxK`. Je-li na konci věty několik interpunkčních symbolů, jsou takto označeny všechny. Tato funkce je (jako jedna z mála) přiřazena koncové interpunkci již při přípravě dat pro ruční anotování. Je však třeba vždy zkontrolovat, zda interpunkce nemá jinou funkci (mohlo by jít např. o tečku za zkratkou apod., kdy by bylo třeba použít funkci `AuxG`, nebo o případ kdy se v jednom stromě vyskytuje více `AuxK`, potom je třeba je doplnit manuálně podle následujících konvencí). Normální ukončení věty tečkou ukazuje příklad:

Pracuje..

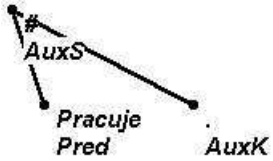

Je-li (obvykle z technických důvodů, především díky nedokonalosti programu pro rozpoznávání hranic vět) v jednom stromě třeba zachytit věty dvě, použije se funkce `AuxK` i pro interpunkci ukončující ostatní věty. Ve výsledném korpusu by se taková „věta“ již neměla vyskytnout (bude se opravovat ručně). Závorky vyskytující se v příkladě visí dle pravidel o obecné interpunkci na řídícím členu uvozené části věty.

Přišel. (Ale proč !?)

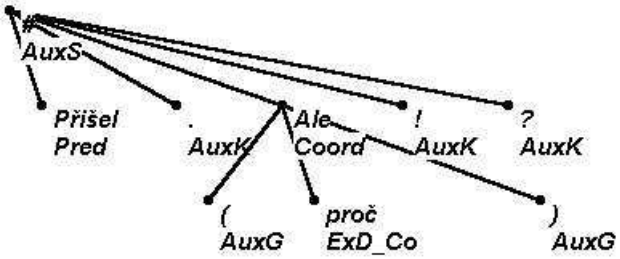

Je-li na konci věty pouze jediný interpunkční symbol, zastupující symbolů více (např. když oznamovací věta končí zkratkou následovanou tečkou, ale v textu je tečka jen jedna, jak je podle pravopisných pravidel obvyklé), má koncová interpunkce věty nejnižší prioritu, tedy příslušný uzel se považuje za součást věty a nikoli koncovou interpunkci:

Přišel za 30 min.

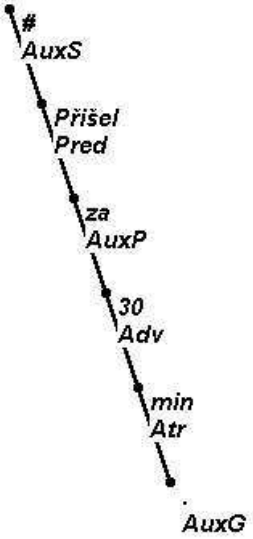

Typografické konvence nutí některé interpunkční symboly změnit přirozené pořadí. I v takových případech postupujeme tak, že interpunkci věšíme na uzel, kam přirozeně patří. Vznikne tím neprojektivní strom. To ilustruje následující příklad. Uvozovky jsou zde zavěšeny podle pravidel o obecné interpunkci na řídícím slově toho podstromu, který je jimi uvozen. Koncová tečka visí na kořeni stromu, i když „slovosledně“ předchází uzavírající uvozovky.

Byl „dravcem.“

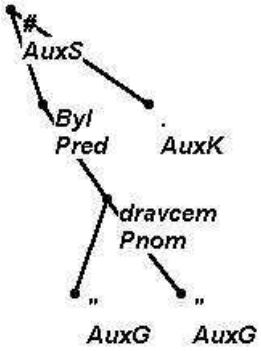

Ve většině případů se koncová interpunkce zavěšuje na kořen stromu (kde je ostatně často zavěšena již programem pro přípravu dat). Zvláštním způsobem se ale přistupuje ke „koncové“ interpunkci, která evidentně náleží nějaké samostatné větné klausi (například přímé řeči nebo parentesi - oba tyto případy zachycuje příklad), a to i v případě, že leží na konci věty (i tehdy vlastně plní dvě funkce, z nichž my dáme přednost funkci ukončení parentese či přímé řeči). V tomto případě se tato „koncová“ interpunkce zavěsí na predikát nebo jiný technicky řídící uzel klause, ke které náleží (obdrží také `afun AuxK`). Chybí-li tento řídící uzel, zavěsí se zmiňovaná „koncová“ interpunkce na nejbližší vyšší uzel a obdrží `afun ExD`.

Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) „Potřebuji počítač.“.

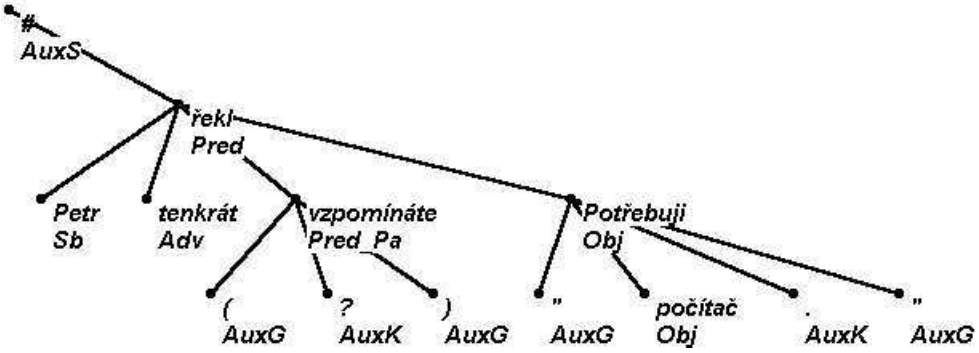

Nadpisy a šifry Články v některých novinách standardně začínají stylem, který popisuje tento příklad. Způsob zavěšení byl stanoven dohodou.

Praha (jxk) - President navštívil metropoli..

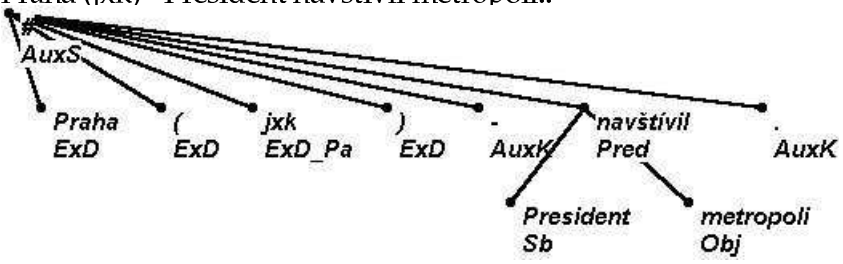

3.3.8.3 Čárka AuxX

Zachycení interpunkčních čárek Čárka se používá k oddělení klausí a k oddělení členů koordinace nebo aposice. S výjimkou případu, kdy čárka zastupuje hlavní uzel koordinace či aposice, je její funkce vždy `AuxX` (nebo `ExD`). Pokud zastupuje hlavní uzel koordinace, dostává 1 `Coord` (viz též kap. 3.5.1). Zastupuje-li hlavní uzel aposice, dostává 1 `Apos` (viz též kap. 3.5.2). Závislost čárky (směrem k jejímu řídícímu uzlu) je podobně jako u ostatní interpunkce technická, nikoli gramatická.

1. Čárka oddělující vedlejší větu se věší na (technicky) řídící uzel vedlejší věty, což je buď spojka s funkcí `AuxC` v případě vedlejších vět spojkových nebo jiný řídící uzel vedlejší věty (obvykle přísudek u vedl. vět vztažných) s příslušnou funkcí; je-li přísudek elidován nebo chybí spojka, věší se na nejblíže nadřízený uzel a dostane funkci `ExD` (viz kap. 3.4.1). Pokud je vedlejší věta vložená a obě její oddělující čárky jsou ve větě přítomny, věší se obě na tentýž uzel.

1. dům, který pláče

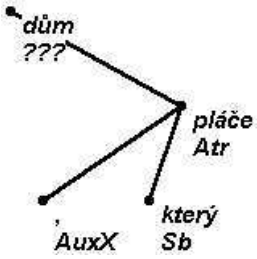

2. viděl, že spí

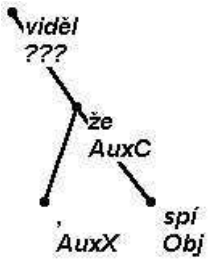

2. Odděluje-li čárka parentesi, věší se na (technicky) řídící uzel parentese. Je-li (gramaticky) řídícím členem parentese uzel s hodnotou funkce `ExD-Pa`, pak se čárka (nebo obě čárky, pokud je parentese vložena uprostřed věty) věší na nejbližší vyšší uzel a dostane funkci `ExD` (pozor, nikoliv `ExD-Pa`). To se týká i jakékoli jiné interpunkce oddělující parentesi (z jedné strany nebo z obou stran).

1. voda se, bych tak řekl, umoudřila

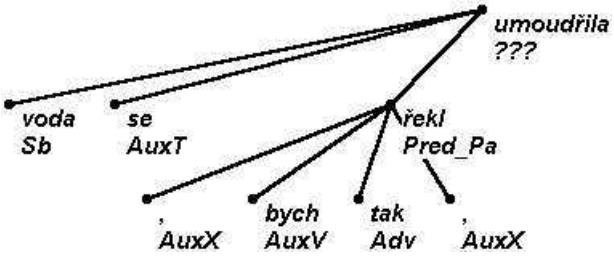

2. před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku

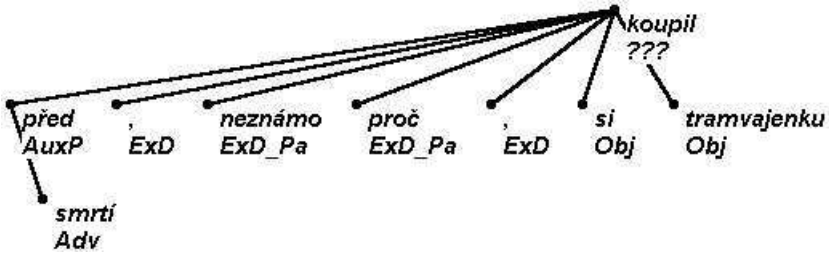

3. Čárky oddělující věty či členy spojené souřadně (tedy jde o koordinaci) se věší na příslušnou koordinační spojku či jinak vybraný koordinační uzel s `afun Coord` (ale, a, neboť, proto apod.). Někdy se ale může stát, že i pro zavedení tohoto koordinačního uzlu jsme nuceni využít čárku. Bude to čárka, která bude poslední v řadě a bude tedy označena `Coord`. Ostatní oddělovací čárky s funkcí `AuxX` se zavěsí na ni. Podrobně se o koordinaci praví v kap. 3.5.1.

důvěřuje magii, mystice a jiným pověrám.

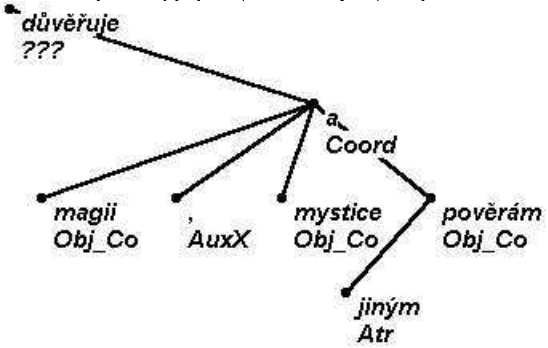

4. Dojde-li ke kombinaci více jevů, stává se, že některá čárka ve větě chybí. Přesněji řečeno jedna čárka plní více funkcí najednou a přitom se vyskytuje pouze jako jediný uzel. Při rozhodování, kterou z jejích funkcí ve stromě zachytíme, věšíme takovou čárku „co nejvýše". Vyskytne-li se souběh čárky hlavní koordinační s funkcí `Coord` a jiné čárky (s funkcí `AuxX` nebo `ExD`) přirozeně tak má přednost funkce koordinační. Při souběhu koordinační čárky s funkcí `AuxX` a jiné čárky ji zavěsíme na ve stromě nejvýše položený uzel, na kterém by mohla viset. Dochází-li k souběhu čárek na téže úrovni stromu (např. při souběhu čárky uzavírající vedl. větu s čárkou otevírající nebo koordinační) provede se zavěšení podle těchto priorit:

1. koordinační čárka s funkcí`Coord`
2. čárka otevírající vedl. větu
3. koordinační čárka s funkcí `AuxX`
4. čárka uzavírající vedl. větu

3.3.8.4 Interpunkce, ostatní grafické symboly AuxG

Nejprve si v části 3.3.8.4 řekneme, kdy označujeme interpunkci funkcí `AuxG` a jaké jsou výjimky. Další části jsou věnovány jednotlivým typům interpunkce z hlediska její funkce (významu) a zachycení těchto typů. Jde o interpunkci závorkovací, uzavírající vyčleněněnou část textu (3.3.8.4), interpunkci uvozovací, oddělující část textu (3.3.8.4), interpunkci ukončující zkratku (3.3.8.4), interpunkci za řadovou číslovkou (3.3.8.4), interpunkci nadbytečnou (3.3.8.4), interpunkci u spojky „li" (3.3.8.4) a interpunkci ve složených jménech (3.3.8.4).

Vymezení interpunkce AuxG Interpunkce se obecně označuje jako `AuxG`. Tato funkce je (jako jedna z mála) přiřazena veškeré interpunkci (s výjimkou čárky a interpunkce stojící na konci věty) již při přípravě dat pro ruční anotování. Je však třeba vždy zkontrolovat, zda interpunkce nemá jinou funkci. Je-li koncovým symbolem věty, může obdržet `afun AuxK` (3.3.8.2), čárky zase většinou dostávají `afun AuxX` (3.3.8.3), i když se k nim často chováme stejně, jako k běžné interpunkci popsané dále.

Kromě funkcí `AuxG`, `AuxK`, `AuxX` (příp. `ExD`) může (obecná) interpunkce dostat ještě `afun Apos` a `Coord`.

Prvním případem je uvozovací interpunkce druhé části aposice, a to tehdy, když nelze pro aposiční uzel použít obvyklého výrazu (*tj.*, *např.* apod.). Závorka, dvojtečka nebo jiná

uvozující interpunkce se zde stane aposičním uzlem (`Apos`); v případě, že jde o tzv. závorkovací interpunkci, visí pak její druhá část na tomto uzlu s funkcí `AuxG`. K zachycení aposice blíže v kapitole 3.5.2.

liberální strana (LSNS).

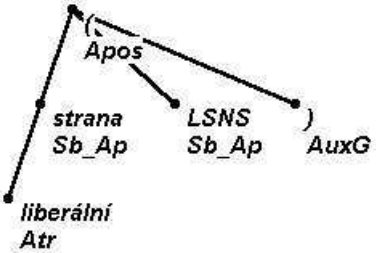

Případem druhým je interpunkce koordinační. Jednak může koordinovat dvě věty, jednak části celků, které se běžně oddělují dvojtečkou, jako jsou sportovní výsledky či zápisy času tvaru `hh:mm` . Případně pohlédni do kapitoly 3.5.1.

1. # Foto : Přemysl Toníček

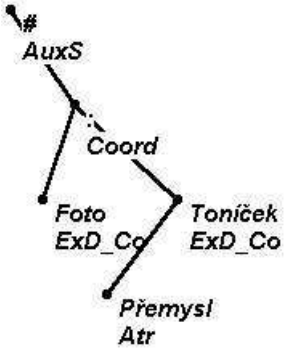

2. stav je 5 : 1

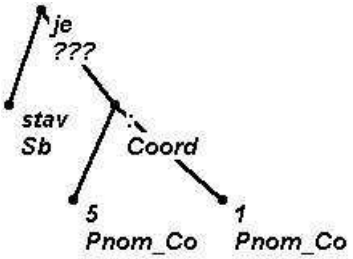

3. # Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou !

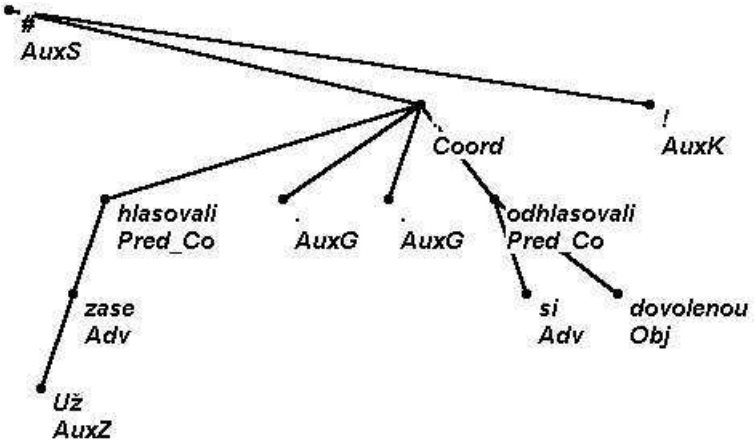

4. Homolka : nové oddělení prosperuje ...

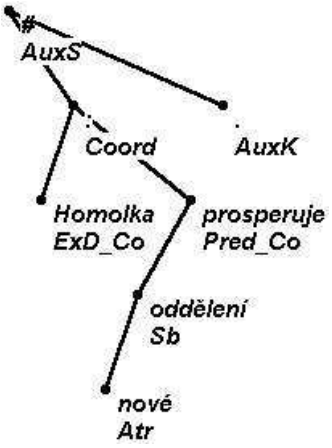

Závorkovací interpunkce Interpunkce tzv. „závorkovací“ (závorky a uvozovky všeho druhu, příp. i čárky, mají-li pouze „závorkovací“ funkci) se věší na řídící uzel uvozené části věty:

„mezní“ případy.

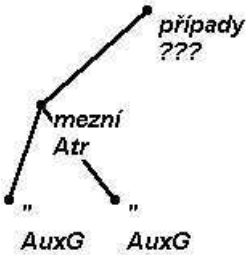

Pokud řídící člen uzávorkované části, na kterém má interpunkce viset, chybí, použije se mechanismus `ExD` pro větné členy z uzávorkované části i pro interpunkci. Interpunkce se tedy pověsí na nejbližší vyšší uzel a její funkce bude `ExD`.

„Borůvky,“ odpověděla.

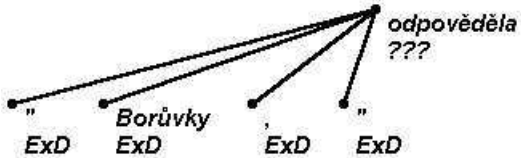

Je-li však řídící slovo uzávorkované části přítomno, zůstává interpunkční funkce nezměněna, a to i tehdy, má-li řídící slovo samo funkci `ExD` (jde o případ, kdy je sice elidován nějaký gramaticky nadřazený člen, avšak interpunkce by na tomto členu stejně nevisela).

1. # Přijde a hned : „Kde je večeře ?“.

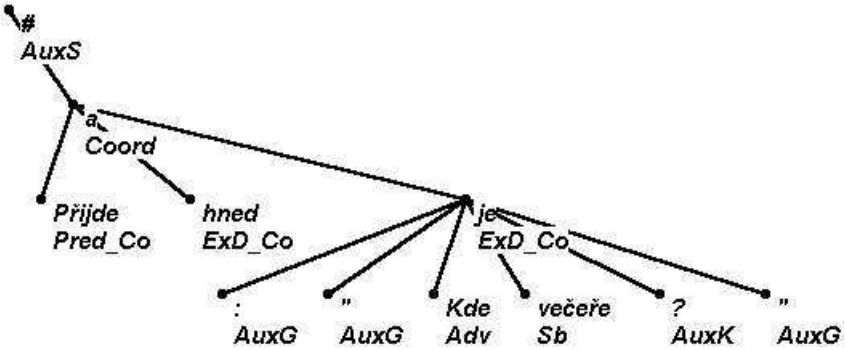

2. „Karel," řekl Tonda, „nepřišel".

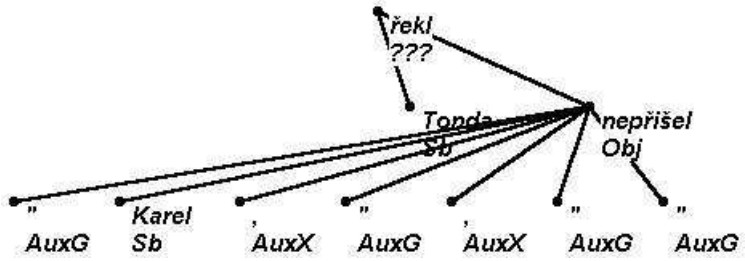

3. prolínání „velmi vznešeného s pokleslým".

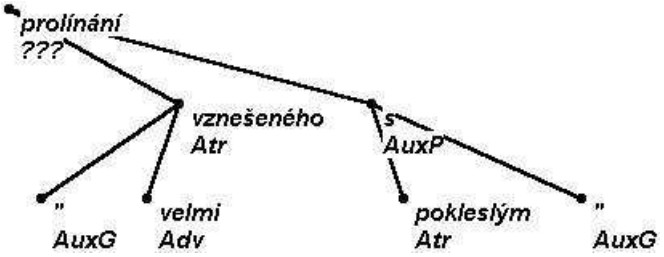

Je-li vedlejší věta (nejčastěji přímá řeč) přerušena uvozující hlavní větou, pověsí se (často neprojektivně) všechny uvozovky na řídící člen přímé řeči, kterou uvozují.

Stává se, že závorkovací interpunkce odděluje více členů a nejde přitom o elipsu. „Závorky" se potom zavěsí na řídící uzly krajních členů vydělené části věty:

Závorkovací interpunkce se vyskytuje mimo jiné u přímé řeči. Té je věnována samostatná kapitola 3.7.1.

Uvozovací interpunkce (dvojtečka) Přímá řeč nebo některé koordinační výčty bývají odděleny od části, která je uvozuje. Nejčastěji se pro tento účel používá dvojtečka. Této interpunkci budeme zde říkat uvozovací. Uvozovací interpunkci zavěšujeme na řídící uzel uvozované části (přímé řeči, výčtu). I tady může být uplatněno pravidlo `ExD`. V případě, že tento hlavní uzel chybí, zavěsíme uvozovací interpunkci na nejbližší vyšší uzel a přidělíme ji 1 `ExD`.

1. řekla : „zítra tady končíme."

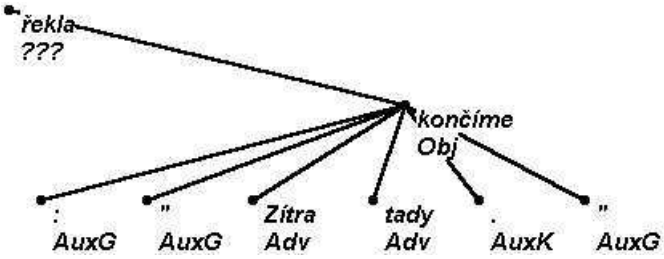

2. zasadili : brambory, cibuli a česnek

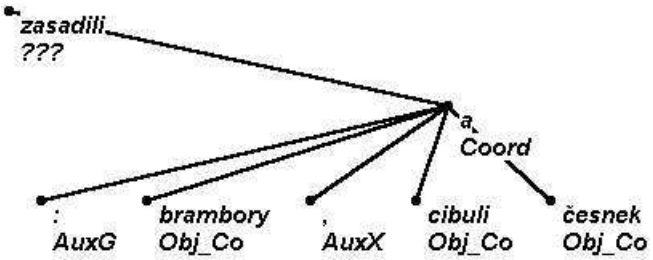

3. řekla : „Tonda Karlovi.“.

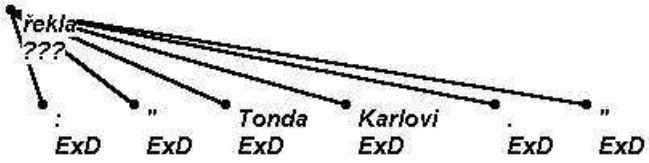

Interpunkce za zkratkou (tečka) Zkratka bývá většinou ukončena tečkou. Tuto tečku zavěšujeme přímo na uzel obsahující zkratku.

na str. 4

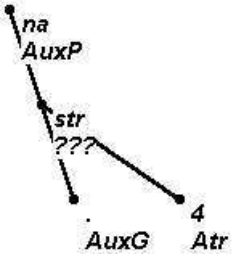

Interpunkce za řadovou číslovkou (tečka) Také tečka za řadovou číslovkou se zavěšuje přímo na tuto číslovku.

4. 12. 1997

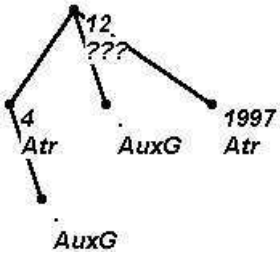

Nadbytečná interpunkce (tři tečky) Nadbytečné znaky, které se ve větě vyskytují, zavěšujeme na nejbližší vhodný uzel. Nepřipadá-li nám vhodný žádný význačný uzel, zavěsíme je co nejvýše, ale tak, aby nebyla porušena projektivita stromu. Nadbytečnými bývají často znaky na místě vynechaných slov (tři tečky). Pro ty je vhodným uzlem ten, kde by visela vynechaná slova. Tři tečky však také často bývají součástí koordinace nebo dokonce jejím řídícím uzlem.

1. jděte všichni do...

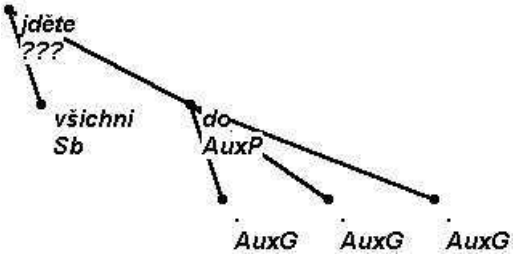

2. uzrály a) švestky, b) meruňky

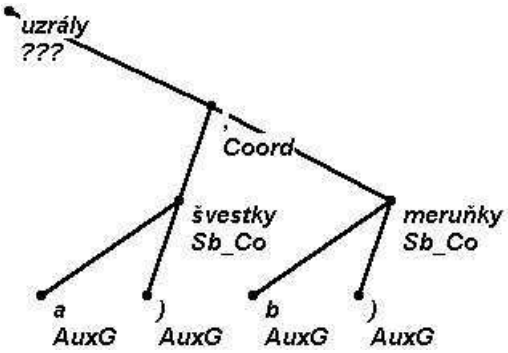

3. včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce.

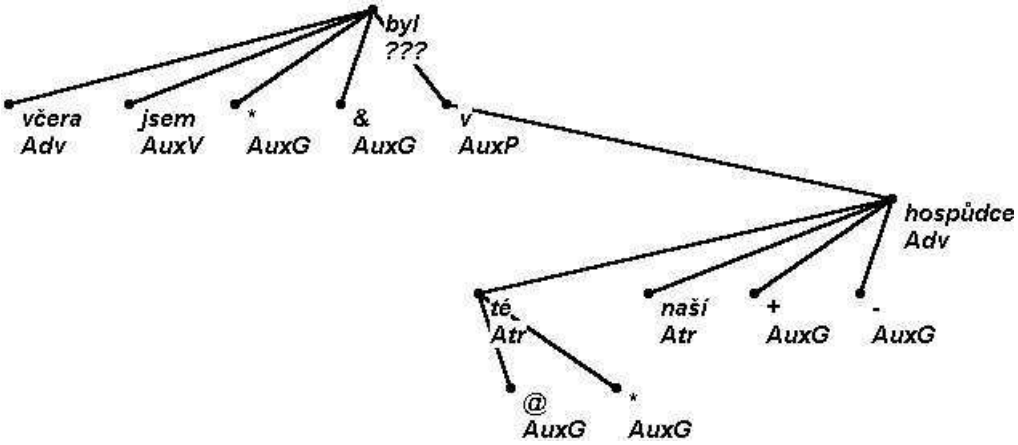

Interpunkce u spojky li (pomlčka) Pomlčka před *li* se zavěsí přímo na tuto spojku, které je věnována část 3.3.7.1 v kap. 3.3.7.1.

obrátí - li ho

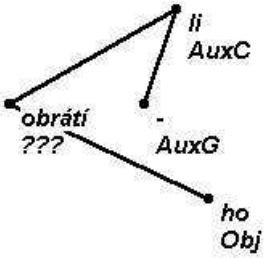

Interpunkce ve složených jménech Interpunkci (nejčastěji pomlčky) ve složených jménech (i cizích) se zavěšují na rozvíjející uzly uzlu hlavního, a to z vnitřní strany. Jak se přesně zachycují tato jména je popsáno v kapitole 3.7.12 a případně 3.7.10.

Anna - Marie

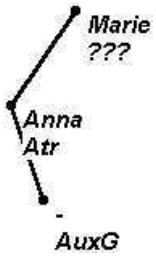

3.4 Elipsy; jednočlenné věty bez slovesa

Odkazy na Šmilauerovu NS: Odd 1 jednočlenné věty 3 I. A.-F., Odd 2 dvojčlenné věty 4 V.B, OČ II A. CC., OČ IV H. CC.

3.4.1 Elipsa ExD, Exd-Co

V části 3.4.1.1 si řekneme, co je elipsa a jak se k ní obecně chováme. Hned vzápětí v části 3.4.1.2 si popíšeme její různé typy a stanovíme, že pro nás je důležitá hlavně tzv. elipsa aktuální, při jejímž zachycení používáme `afun ExD`. Různým případům aktuálních elips je věnována další část 3.4.1.3. Konkrétní případy mohou být samozřejmě i jiné, seznam je spíše namátkovým výběrem častěji se vyskytujících jevů. Jde o tyto typy: elipsa predikátu v jednočlenných větách (3.4.1.3), elipsa predikátu při jeho opakování (3.4.1.3), elipsa predikátu v klausích uvozených spojkami jako a než (3.4.1.3), elipsa predikátu v příslovích a rčeních (3.4.1.3), elipsa predikátu být ve slovesně jmenném přísudku (3.4.1.3), elipsa slovesa být jako komponenty složených slovesných tvarů (3.4.1.3) a elipsa přechodníku v doplňkových konstrukcích (3.4.1.3). Naproti tomu v části 3.4.1.4 si popíšeme případy tzv. elips lexikalisovaných, které zachycujeme bez použití `afun ExD`. Tento seznam je již závaznější a elipsu, kterou v něm typově nenajdeme, řešíme pomocí `ExD`. Seznam obsahuje tyto položky: elipsa spony u některých slovesně jmenných predikátů (3.4.1.4), elipsa rozvíjeného adjektiva u slovesných predikátů (3.4.1.4), elipsa atributivníhu adjektiva mezi substantivem a adverbiem (3.4.1.4), elipsa subjektu ve větě vůbec (3.4.1.4), elipsa řídící věty (3.4.1.4), elipsa jednotek počítané věci (3.4.1.4), elipsa u vyjádření poměru (3.4.1.4), elipsa u zájmen ten, ta, to (3.4.1.4), elipsa substantiva u předložek (3.4.1.4).

Odkaz na Šmilauerovu NS: OČ IV H. CC.

3.4.1.1 Vymezení elipsy a afun ExD

Elipsa (výpustka) znamená vynechání výrazů, které očekáváme. Elipsa je primárně jevem roviny aktuálního větného členění. Je to typický prostředek mluvené řeči, v psaném textu se vyskytuje hlavně v určitých typech textů (adresy, dotazníky, formuláře apod.). O vynechání části výpovědi nerozhoduje její syntaktická funkce, ale to, zda jde o část základovou (východiskovou) nebo jádrovou. Jádro výpovědi zpravidla není možné vynechat.

Při výskytu elipsy situaci většinou (v souladu s níže uvedenými pravidly) řešíme pomocí `afun ExD`. Tuto funkci dostanou všechny uzly, které by byly zavěšeny na tom uzlu, který ve větě chybí, a zavěsí se právě tam, kde by byl zavěšen tento chybějící uzel.

Výjimkou jsou předložky a podřadicí spojky, které dostávají běžně `AuxP` či `AuxC`, a `afun ExD` propadá k uzlu na nich visícímu (představujícímu větný člen). Taktéž u koordinovaných či aponovaných spojení se tato funkce posouvá až k jednotlivým členům, které tedy označujeme `ExD-Co` nebo `ExD-Ap`, ale řídící uzel koordinace či aposice si ponechává svoji `afun Coord` nebo `Apos`.

Naproti tomu výjimkou není ani interpunkce či jiné technické uzly, které v případě absence jejich pravého řídícího uzlu `afun ExD` dostat mohou (viz např. čárky v příkladech v kapitole 3.6.5).

3.4.1.2 Typy elips

Tradičně se elipsy podle různých hledisek rozlišují takto: elipsa kontextová či situační, elipsa slovní či větná a elipsa lexikalisovaná (ustálená) či aktuální. Při kontextové elipse dochází k vynechání některých východiskových syntaktických členů v závislosti na kontextu projevu. například na otázku *kam odjel váš bratr* lze odpovědět jen jádrem: *do Prahy*.

Při elipse situační jsou členy vynechávány v závislosti na konkrétní situaci projevu. Například při setkání proneseme *na procházku?* nebo při objednávání piva stačí říci *jedno*. Elipsa slovní znamená vypuštění jednoho slovního členu, zatímco elipsa větná znamená vypuštění větné klause.

Pro nás nejdůležitější je rozdělení třetí, které také použijeme při rozdělení dále popsaných jednotlivých případů elips. Zásadní rozdíl je v tom, že elipsu aktuální zachycujeme pomocí funkce `ExD`, kdežto při zachycení elipsy lexikalisované tuto funkci nepoužíváme. Lexikalisovanou elipsu totiž už jako elipsu ani necítíme. Větnému členu syntakticky závislému na vypuštěném slově (který technicky zavěšujeme právě na místo vypuštěného slova) přiřazujeme z důvodů zachování konsistence podle okolností buď funkci takovou, kterou by měl, kdyby nebylo nic vypuštěno (př. 1 - elipsa slova *jít*), nebo funkci vypuštěného slova (př. 2 - elipsa slova *hodiny*). Elipsa aktuální se vyskytuje pouze aktuálně v dané větě, nejde o ustálený způsob vyjadřování. Větné členy syntakticky závislé na členu vypuštěném označujeme `ExD` a zavěšujeme je tam, kde by visel člen vypuštěný (př. 3 - elipsa druhého výskytu slova *obec*).

1. musím domů

2. jsou tři

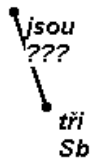

3. připojení jedné obce k druhé

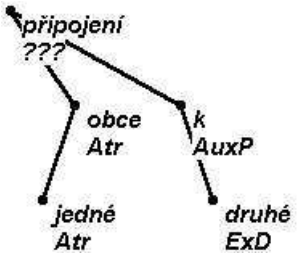

3.4.1.3 Elipsy řešené pomocí afun ExD

Elipsa predikátu v jednočlenných neslovesných větách Srov. 3.4.2.

Slova s `ExD` jsou *zvýrazněna*:

1. # *Lékaře* !

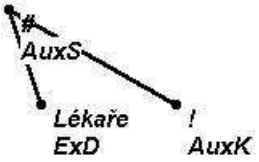

2. pěkný *víkend*

3. *vztyk*.

Elipsa predikátu při jeho opakování Slova s `ExD` jsou *zvýrazněna*:

1. # Kristýna přinesla růži, *Jiří fialky*.

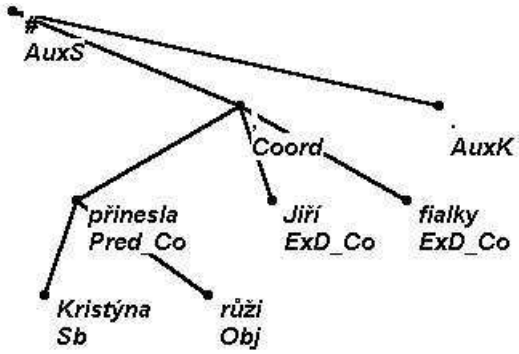

2. Kateřina cestuje vlakem do Kolína, *my* do *Kopidlna autobusem*

Elipsa predikátu v klausích uvozených spojkami jak(o), než(li) `Afun ExD` použijeme, nenásleduje-li za těmito spojkami věta s predikátem nebo větný člen, který dostane `afun Adv` podle pravidla v části 3.3.5.5 v kapitole 3.3.5 a zvláště též v kap. 3.7.9. (Větný člen je `Adv` tehdy, když se určitým úzkým způsobem vztahuje k uzlu bezprostředně nad spojkou - je téhož druhu a mohl by tedy sám vystupovat ve větě namísto toho, co rozvíjí (*lépe než dobře*, *více než pět*, *široký jako vysoký*).).

Slova s `ExD` jsou *zvýrazněna*:

1. zavěsil to níž než *Tonda obrázek*

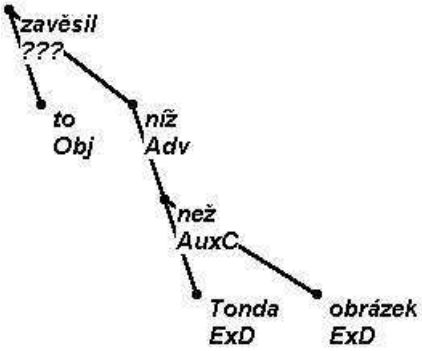

2. Bohouš je zdravý jako *ryba*.

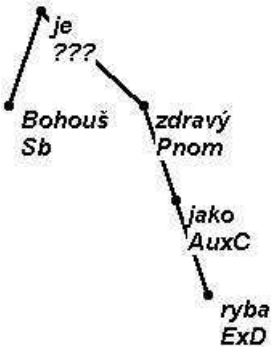

Elipsa predikátu v příslovích a rčeních Slova s `ExD` jsou *zvýrazněna*:

Já o *voze*, *ty* o *koze*.

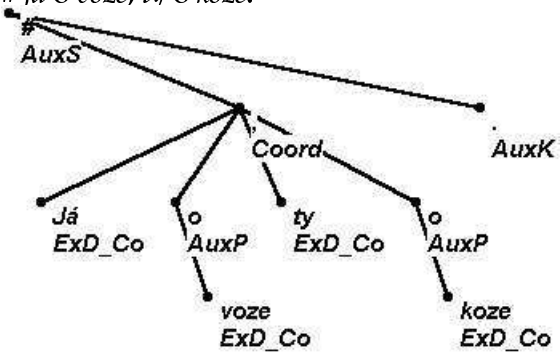

Elipsa slovesa být ve slovesně jmenných predikátech Je-li vynechána spona u slovesně jmenného predikátu, je subjekt (`Sb`) i jmenná část (`Pnom`), stejně jako i všechna ostatní doplnění na sponě závislá, označena `ExD`. Z tohoto pravidla existují výjimky zmíněné v části 3.4.1.4.

Slova s `ExD` jsou *zvýrazněna*:

Pátrání zastaveno.

Elipsa komponenty složených slovesných tvarů Pokud se ocitne pomocné sloveso být (v úplném pedikátu mívá `afun AuxV` - viz 3.3.1.4) bez svého významového slovesa, na kterém by bylo zavěšeno, a jde evidentně o tento typ přísudku, dostane `afun ExD`. Stane se tak na příklad když věta *budu* má znamenat *budu jíst*.

Slova s `ExD` jsou *zvýrazněna*:

1. # *Budu* !

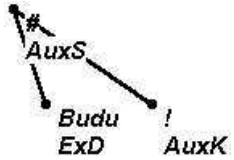

2. doufal jsem, že budeme malovat, ale *nebudeme*.

Elipsa přechodníku v doplňkových vazbách Problém těchto vazeb je popsán v části 3.3.6.5 v kap. 3.3.6. Chybějící přechodník by byl doplňkem.

Slovo s `ExD` je *zvýrazněno*:

1. Jan vstoupil *hlavu* skloněnou

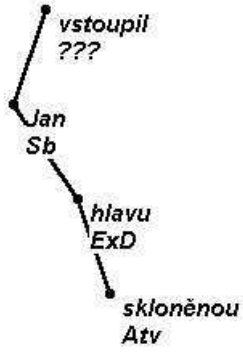

2. *rodák* z Moravy, strávil strýc celý život v Praze.

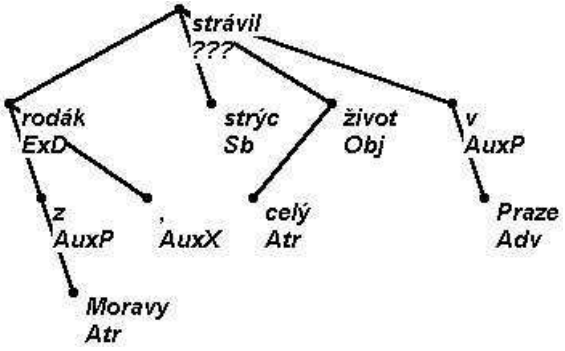

3.4.1.4 Elipsy řešené bez pomoci afun ExD

Elipsa spony u některých slovesně jmenných přísudků Existují slova, která běžně vystupují u spony jako jmenná část přísudku a u kterých nevadí, je-li tato spona vypuštěna. Pokud spona přítomna je, rozeberou se tato spojení samozřejmě obvykle podle pravidel o slovesně jmenném přísudku uvedených v 3.3.1.7 (spona má `afun Pred`, na ní jmenná část s `afun Pnom`).

Je-li však spona nepřítomna, přebírá funkci `Pred` jmenná část a vystupuje tak v roli úplného predikátu (všechna doplnění visí na ní). Slova, pro která toto pravidlo platí, jsou dána seznamem: *třeba*, *nutno*, *možno*, *záhodno* (příp. jejich negativní tvary).

za hodinu možno házet kamením.

Elipsa přísudkového adjektiva Tímto vynecháním vznikají často problematické konstrukce. My určujeme člen závislý na vynechaném členu jako `Adv`. Ve větě z příkladu chybí slovo *nemocný*, určení *na nervy* tedy visí hned na *jsem*.

Jsem na nervy..

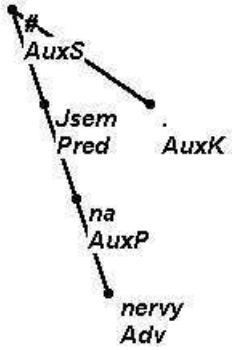

Elipsa adjektiva mezi substantivem a adverbiem Adverbium může někdy převzít funkci atributu. Stává se tak tehdy, když je z úplné konstrukce vypuštěno adjektivum (většinou od slovesného pasíva - platby požadované předem), které by dané adverbium řídilo. Viz též část 3.3.3.3 v kapitole 3.3.3.

platby předem.

Elipsa subjektu Věty s vynechanou subjektovou částí se za věty neúplné nepokládají. Nehovoříme o elipse. Viz též část 3.3.1.3 v kapitole 3.3.1.

Elipsa celé řídící věty Po vypuštění věty řídící, kterou netřeba opakovat, dostáváme větu s podobou věty vedlejší. Její predikát označíme `Pred`, a nikoli příslušnou syntaktickou funkcí, kterou by dostal v souvětí, ani `afun ExD`.

Že je pozdravuji.

Elipsa počítaných jednotek Číslovky (číselná vyjádření počtu), i když u nich nejsou uvedeny jednotky, považujeme za plnohodnotné větné členy s tou funkcí, kterou by zastával právě uzel s jednotkami. Pokud je však vyjádření jednotek přítomno, je číselný údaj samozřejmě jeho `Atr` (krom obvyklé obrácené závislosti u nominativu a akusativu). Výjimku, kdy je takovýto číselný údaj označen `ExD`, tvoří typ koordinace ukázaný v posledním příkladu, kde jsme k použití této funkce dotlačeni strukturou věty.

1. setrval jeden z řezníků

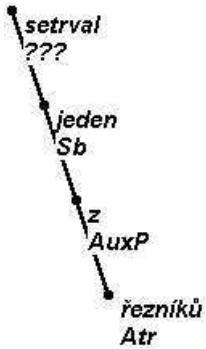

2. odbilo jedenáct

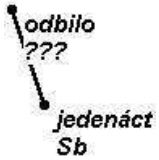

3. od šesti se chodí do školy

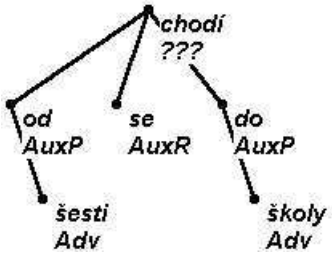

4. dožil se osmdesáti

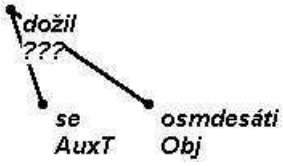

5. mladíci od 15 do 18

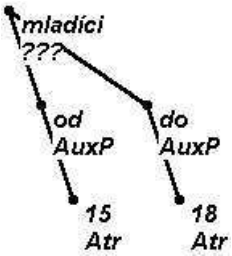

6. mladíci od 15 do 18 let.

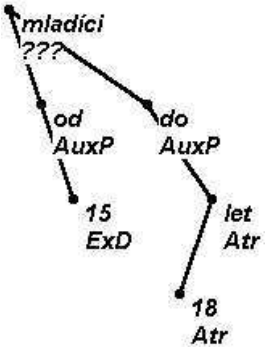

Zachycení určení poměru Při vyjadřování poměru (hlavně číselného) dochází často k elipse, je vynecháváno slovo poměr. V případě, že je toto slovo přítomno, zachycujeme větu konvenčně (i když i tak jde o méně obvyklý případ, vlastně o ustálené sousloví):

1. ředíme v poměru osm ku třem.

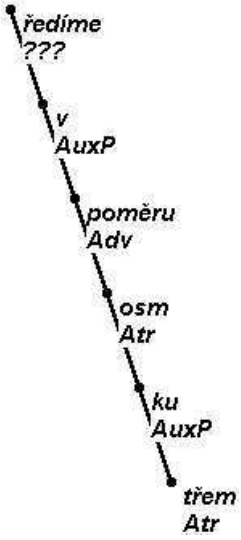

2. vsadím se sto ku jedné.

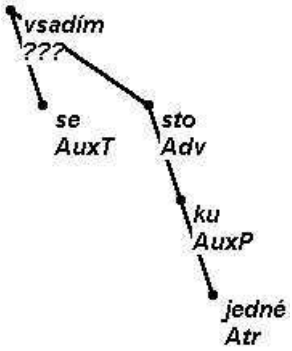

Je-li slovo poměr vynecháno, přebírá jeho syntaktickou funkci řídící člen jeho popisu, tj. první číslo poměru:

vsadím se sto ku jedné.

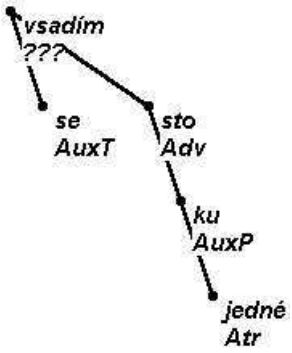

Varování

Není-li poměr zapsán slovy, zachycujeme jej jako koordinaci (viz část 3.5.1.9 v kap. 3.5.1):
Viktorka vyhrála 3 : 0.

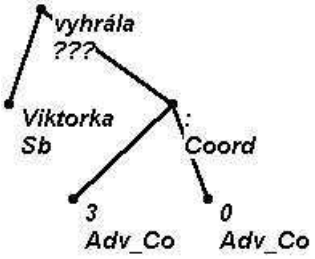

Ukazovací zájmena ten, ta, to Tato zájmena zastupují větný člen, v podstatě nejde o elipsu. Je-li však ve větě zároveň přítomno i slovo, na které toto zájmeno odkazuje, plní svoji funkci samozřejmě samo a zájmeno se stává jeho `Atr`.

1. on byl ten třetí

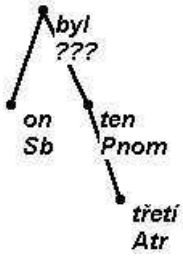

2. z těch 12 statečných se tři rozutekli.

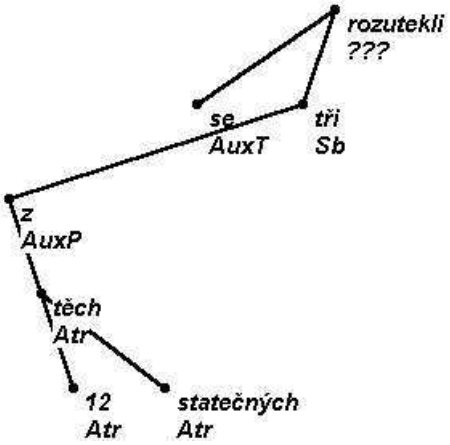

Elipsa substantiva po předložce V některých případech ve větě na místě předložkové fráze zbyde pouze předložka. Jde-li o ustálené vyjádření, může tato předložka přejmout funkci členu, který by uvozovala. Na příklad v uvedené větě jsem pro dostává předložka pro `afun Adv`, kterou by dostalo vypuštěné slovo (*návrh*, *přijetí*, *schválení*, *usnesení*, ...) Nejedná-li se však o případ ustáleného vyjádření, jde-li o vypuštění zcela náhodné, neběžné (*včera jsme se octli v* ; *náhle zmizel za*), ponechává si předložka svoji běžnou `afun AuxP`, i když na ní již nic dalšího nevisí.

1. jsem pro

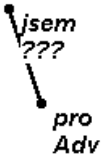

2. obsluhuje nahoře bez.

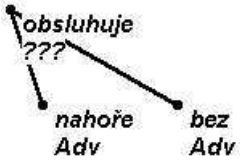

3.4.2 Jednočlenné věty bez slovesa ExD, Exd-Co

V této kapitole se dozvíte pouze to, že i jednočlenné neslovesné věty spadají do oboru `afun ExD` (v části 3.4.2.1), a dále to, jaké takové věty rozeznáváme (v části 3.4.2.2). Přestože je jich více druhů, chováme se ke všem stejně, což plyne z podstaty `afun ExD`.

Odkazy na Šmilauerovu NS: Odd 1 jednočlenné věty 3 I. A.-F., Odd 2 dvojčlenné věty 4 V.B, OČ II A. CC..

3.4.2.1 Zachycení jednočlenných vět bez slovesa

Jednočlenným větám neobsahujícím sloveso přiřazujeme v našem pojetí `afun ExD`.

Slovo s `ExD` je *zvýrazněno*:

Nedělní Lidové *noviny* ...

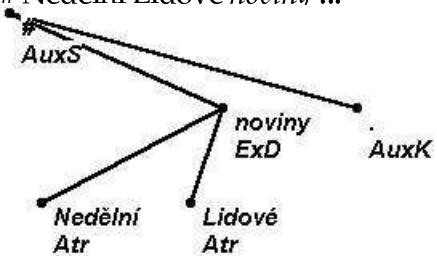

3.4.2.2 Druhy jednočlenných vět bez slovesa

1 Jmenné:

(a) substantivní:
Škola !
Nedělní Lidové *noviny*.

(b) adjektivní:
Skvělé!
Krásná.

(c) adverbiální:
Znamenitě.
Kdepak !

2 Vokativní:

Franto !

3 Citoslovečné:

Bum !

Jsou-li vokativ či citoslovce zapuštěny (*Franto, pojď sem*; *Hej, nevíš, kam jde?*), dostávají `afun ExD-Pa` (viz kap. 3.6.5). Citoslovce může mít v některých případech funkci `Pred` - *Hybaj domů!* (viz část 3.3.1.5 v kap. 3.3.1). Jednočlenné věty infinitivní dostávají `afun Pred`: *Být pořád mladý*, *Nemít tolik práce*.

Zvláštní jednočlenné věty tvoří slova *ano*, *ne*, *ni*, *ba*, *bať* a případně slova jim podobná. Vyskytují-li se samostatně (př. 1), dostávají `afun ExD`, jako ostatní jednočlenné věty. Často jsou k nim čárkou připojeny nějaké věty. Ať už se k nim tato slova významem vztahují (př. 3), nebo souvisí s něčím jiným (př. 2), jde formálně o koordinaci, zmiňovaná slova tedy označíme `ExD-Co`.

1. # Ano.

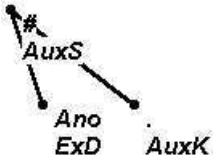

2. # Ne, šel jsem na pivo.

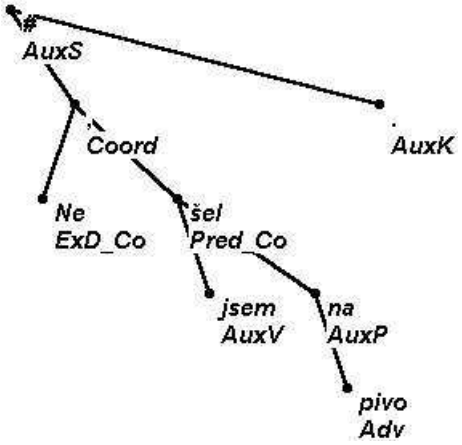

3. # Bať, největší frajer jsem tady já..

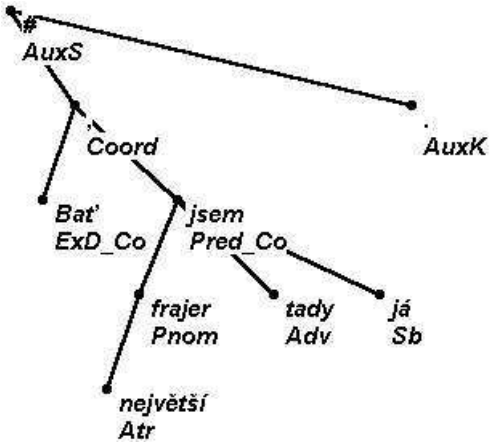

3.5 Vztahy mezi větami a větnými členy (nezávislostní)

Odkazy na Šmilauerovu NS: Odd 4, Odd 5.

3.5.1 Koordinace (větná i větněčlenská) Coord, afun_Co

Co je koordinace a co za ni považujeme, se dočtete v první části 3.5.1.1. Následující část 3.5.1.2 je velmi rozsáhlá. Po několika obecných zásadách se v ní nachází několik podčástí. Koordinace nebývá pouze dvojčlenná, ale může mít členů více. Jak takový řetěz zachytit se dočtete v 3.5.1.3. Zvláště u výčtových koordinací se stává, že jsou ukončeny slovy naznačujícími, že výčet není úplný (a tak dále, a další, ...). Těm se věnujeme v 3.5.1.4. V 3.5.1.5 se zase můžete dozvědět, jak je to s větami s nepravým vztažným což. Pak již přijde na řadu seznam koordinačních spojek v 3.5.1.6. Vzhledem k tomu, že nejsou všechny jen jednoslovné, musíme hned záhy v 3.5.1.7 vyřešit, co s takovými, které zabírají více uzlů. V 3.5.1.8 si povšimneme, že koordinace může překračovat hranice vět. Protože my je při zachycování nepřekračujeme, mohou nám tak vzniknout i fysicky jednočlenné koordinace. Nakonec popíšeme některé zvláštní případy koordinace. V 3.5.1.9 to bude koordinace dvojtečkou u některých dat, v 3.5.1.10 koordinační zachycení složených slov obsahujících pomlčku. Další část 3.5.1.11 je věnována problému koordinace předložkových pádů (3.5.1.12) a vedlejších vět (3.5.1.13). Přípona `–Co` se nepřiděluje předložkám ani podřadicím spojkám. Zcela samostatným problémem je rozvíjení koordinace. Jak se zachycují členy rozvíjející celou koordinaci a jak členy rozvíjející jen některý z jejích členů je popsáno v závěrečné části 3.5.1.14.

Odkaz na Šmilauerovu NS:

Odd 5 přiřaďování (koordinace)

9 (kompletní)

3.5.1.1 Vymezení koordinace

V koordinačním vztahu mohou být dva i více větných členů, dvě i více vět - bud' hlavních nebo vedlejších. Na analytické rovině koordinaci členskou a větnou nerozlišujeme, označujeme je stejnou analytickou funkcí. Druhy koordinace rozlišované v tradičních mluvnicích jako vztahy slučovací, stupňovací, odporovací, vylučovací, případně další se zachycují rovněž stejnou `afun` a dále se nespecifikují.

V koordinačním vztahu mohou být prakticky kterékoli větné členy - predikáty, subjekty, objekty, atributy atd. Jejich `afun` je složena z části odpovídající jejich funkci - `Pred`, `Sb`, `Obj`, `Atr` ... a z přípony `–Co` říkající, že jde o jeden z členů koordinace.

Důležité přitom je, aby všechny koordinované členy měly funkci stejnou. Nemůže se stát, aby v jedné koordinaci byly vedle sebe uzly s funkcemi např. `Obj–Co` a `Adv–Co` zároveň. Takovouto zdánlivou koordinaci nesourodých členů rozebíráme jako koordinaci větnou s elipsou predikátu v jedné z částí. Nejčastěji se tak stává u kombinace členů `Adv` - `Pnom` a `Atv` - `Adv` (viz 3.5.1.1).

Přišel sám a hned.

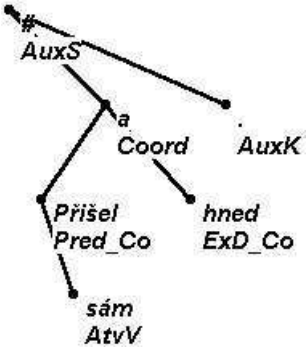

3.5.1.2 Zachycení koordinace

Nositelem koordinační funkce `Coord` jsou především spojky souřadné, spojovací výrazy a také interpunkční znaky, např. čárka. Jak se řeší případy, kdy spojovací výrazy jsou víceslovné je popsáno v části 3.5.1.7 níže. Ve stromové struktuře vystupují jako samostatný uzel označený `afun Coord`. Jsou řídícím uzlem celého koordinačního řetězu.

V případě koordinovaných predikátů hlavních vět se uzel s `afun Coord` zavěšuje hned na uzel vrcholu stromu # (1). V ostatních případech se zavěšuje na řídící uzel, který je koordinovanými členy rozvíjen (2).

Případné nadbytečné znaky u jednotlivých členů koordinace se s `afun AuxG` zavěšují na tyto příslušné členy (3, viz část 3.3.8.4 v kap. 3.3.8.4). Může se stát, že spojka „a“ je součástí nějaké zkratky (apod., atd., aj.). Protože je tato zkratka psána dohromady a zabírá tedy ve stromě pouze jeden uzel, funkce `Coord` na ni přechází jako na celek (4). Jak se řeší případy, kdy jsou tyto zkratky vypsány slovy, je popsáno v části 3.5.1.4 níže. Koordinační funkci mohou ve větě plnit i tři tečky. `Afun Coord` potom dostává poslední z nich, zbylé dvě zavěsíme na tuto třetí a označíme je `AuxG` (5). Současně s touto částí je třeba číst následující část 3.5.1.3.

1. # Později utekl z vězení a opustil republiku.

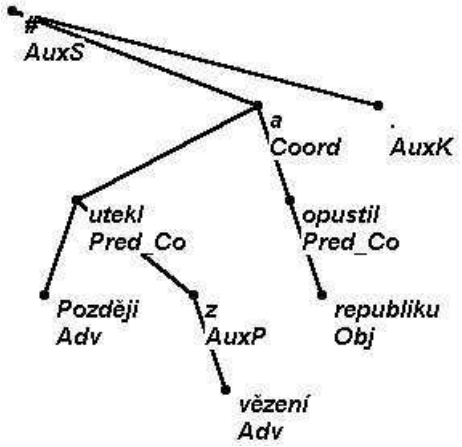

2. vláda minulá nebo současná

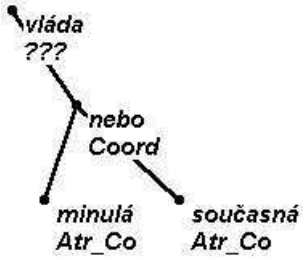

3. uzrály a) švestky, b) meruňky

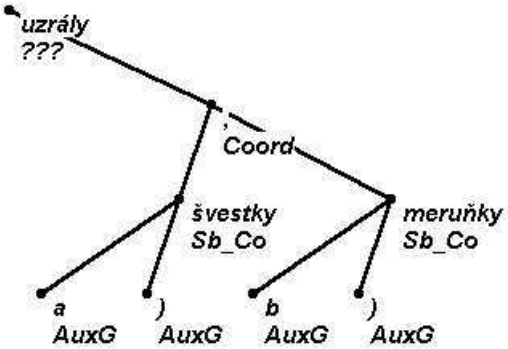

4. četla časopisy, noviny apod.

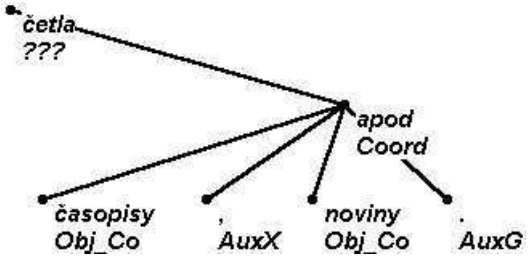

5. očekávám Tondu, Karla, Frantu ....

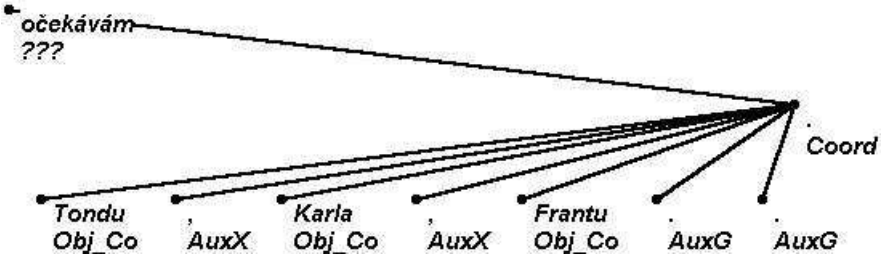

3.5.1.3 Vícenásobná koordinace

Jde-li o vícenásobnou koordinaci, tzn. má-li koordinační spojení více než dva členy, bývá přítomno i více koordinačních znaků (každé dva členy koordinace bývají nějak odděleny). Funkci `Coord` pak dostává koordinační znak poslední vpravo (většinou to bývá spojka, ale není-li přítomna, může to být i jen čárka apod.). Stává se řídícím uzlem koordinovaného celku. Ostatní koordinační znaky, se zavěšují jako jeho dceřinné uzly. Jedná-li se o čárky, dostávají `afun AuxX`, slova (např. opakované spojky *a*) dostávají `AuxY`, grafické symboly (např. i všechny tři tečky, pokud nejsou nejvíce vpravo) dostávají `AuxG`.

1. ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí

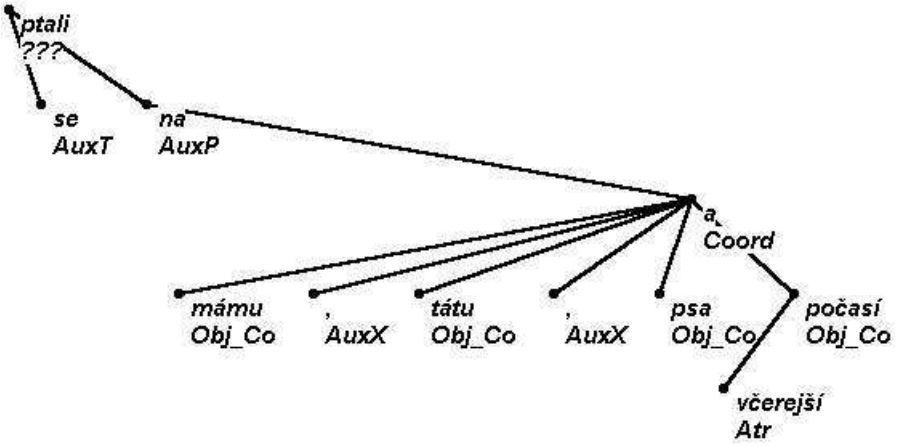

2. Karel a Bohouš a Venca jedli

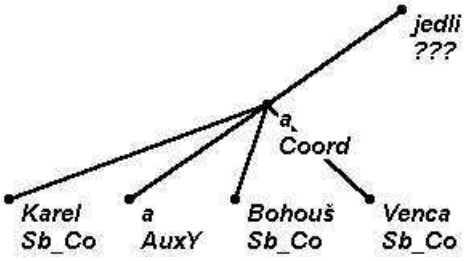

3. zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar.

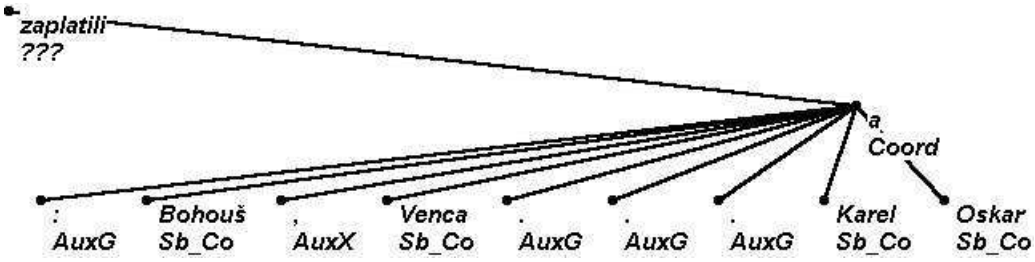

3.5.1.4 Nestandardní ukončení koordinačního výčtu

Výčet členů koordinace bývá někdy zakončen slovy, která nemají tutéž syntaktickou hodnotu, jako ostatní členy koordinace. Tato slova většinou vyjadřují neúplnost výčtu. Často bývají zapsána pouze zkratkou. Tvoří-li tato zkratka jediný uzel tak, že zahrnuje i koordinační spojku (*apod.*, *atd.*, *etc.*, *aj.*, ...), stává se v souladu s pravidly v části 3.5.1.2 uzlem koordinačním, tedy uzlem s `afun Coord`:

jmenujme pole, lesy, budovy aj.

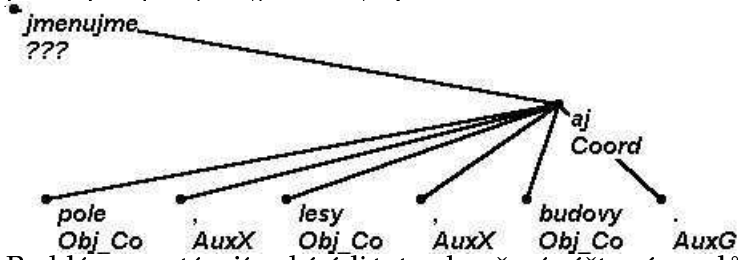

Problémy nastávají, zabírá-li toto ukončení výčtu více uzlů, je-li víceslovné. Pak přicházejí v úvahu v podstatě tři případy.

1. Jedná se o některé velmi běžné sousloví. Co je běžným souslovím, určuje následující seznam: a tak dále, a tak podobně, a podobně, et cetera. Tato sousloví považujeme za tzv. spojovací koordinační výrazy, o kterých píšeme v části 3.3.7.7, a do kterých spadají také (a hlavně) víceslovné spojky popisované dále v části 3.5.1.7. Zachycují se tak, že na koordinační spojku (která bude řídit celou koordinaci) pověsíme zbylá slova a přidělíme jim `afun AuxY`. V případě, že jsou tato slova dvě, visí první na druhém (př. 2).

1. jmenujme pole, lesy, budovy et cetera

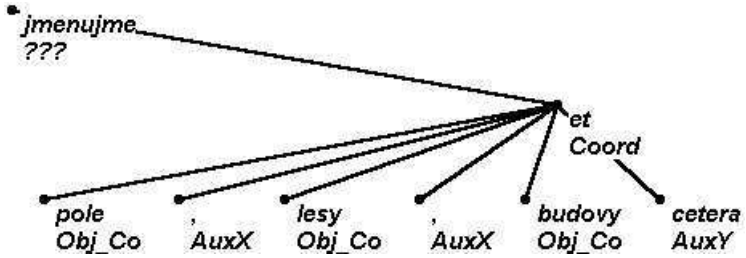

2. jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále.

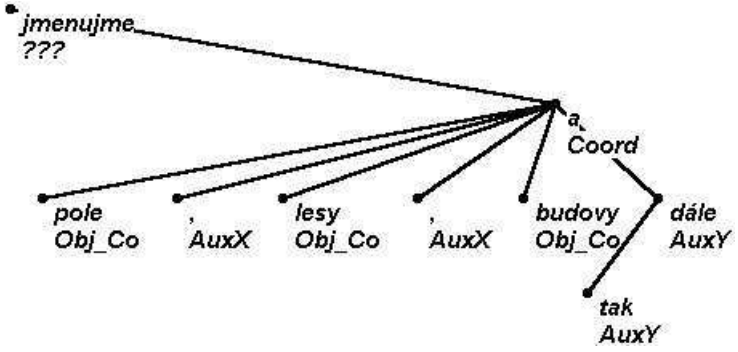

2. Jedná se o elipsu, kdy po posledním členu koordinace zbyde pouze adjektivum (atribut vypuštěného slova). Postupuje se v souladu s pravidly o elipsách (viz kap. 3.4.1). To znamená, že adjektivum, které je vlastně zbytkem po posledním členu koordinace, se zavěsí na uzel s `Coord` a dostává `afun ExD-Co`.

1. jmenujme pole, lesy, budovy a jiné

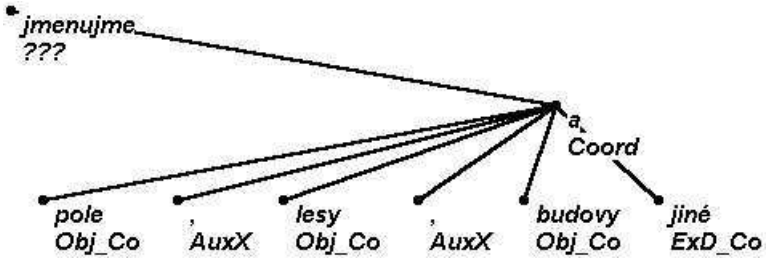

2. jmenujme Pepu, Aloise, Antonína a další.

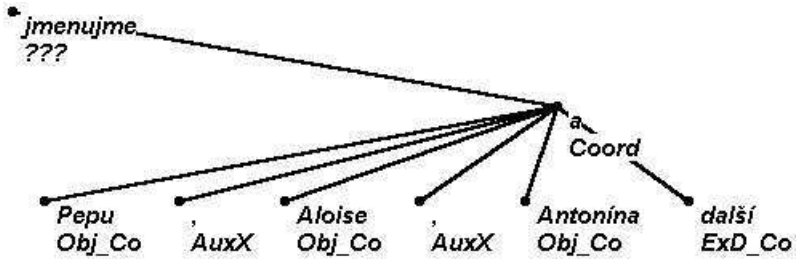

3. Jedná se o případ nespadající do odstavců 1 a 2 (půjde většinou o rozsáhlejší vyjádření). Zde uplatňujeme pravidlo uvedené v části 3.5.1.1 (výše) a takovéto ukončení výčtu považujeme za samostatnou větu (která často nebude obsahovat predikát). Vznikne nám tak vlastně koordinace vět, z nichž v jedné budou na svém místě počáteční členy výčtu (v jejich koordinaci) a druhá bude tvořena (celá) nestandardním ukončením.

Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání..

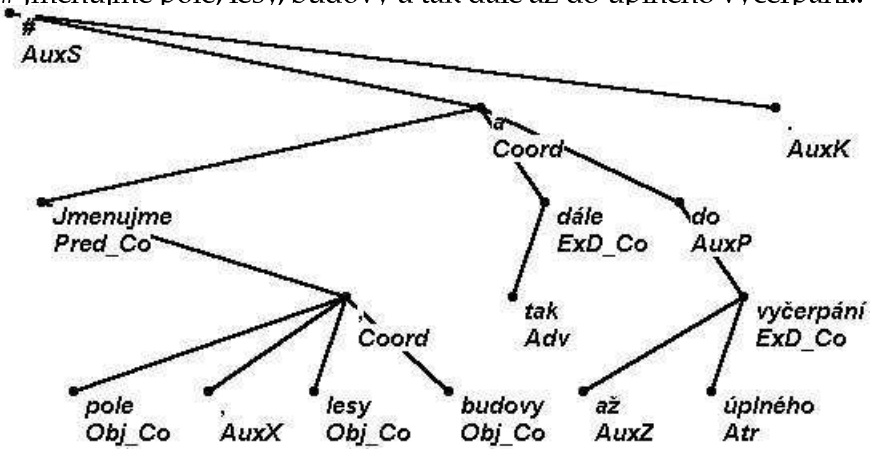

3.5.1.5 Koordinace ve větách s což, přičemž

Souvětí s výrazy což a všemi jeho případnými pádovými tvary včetně tvarů stažených s předložkou (*přičemž*, *pročež*, *procož*, *načež*, *nacož*, ...) popisujeme jako souřadná. Nositelem koordinace je v obou případech čárka. Tato slova dostávají `afun` podle toho, jakou funkci v rámci druhé věty zastávají (např. přičemž obvykle plní funkci `Adv`).

1. my tam nemůžem, *přičemž* opačná cesta je volná.

2. # Je označována za kubismus, *což* je ignorantství ..,

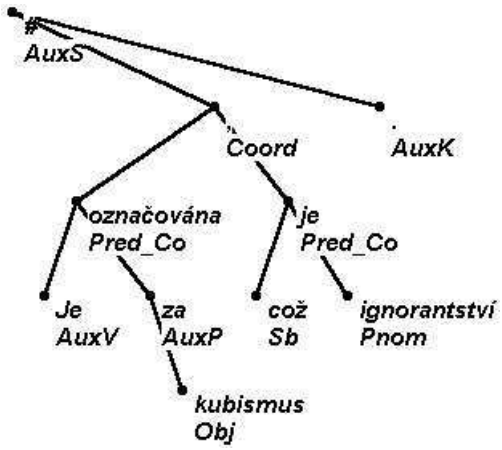

3.5.1.6 Koordinační spojky

Spojky, které mohou zastávat koordinační funkci, jsou vymezemy následujícím seznamem. Jak je vidět, některé z nich jsou víceslovné. Jak s nimi zacházíme, je možné se dočíst v následující části 3.5.1.7.

Seznam koordinačních spojek: *a, a proto, a přesto, a tak, a tedy, a tím, a tudíž, ale, ale proto, ale přesto, ale zato, aneb, anebo, ani, ani - ani, aniž, avšak, až, ba, buď - a nebo, buď - anebo, buď - nebo, či, eventuálně, i, i - i, jak - tak, jednak - jednak, jenomže, jenže, krát, leč, neb, nebo, neboť, ni, nicméně, nýbrž, ovšem, plus, popřípadě, proto, přece, přesto, případně, respektive, sice - ale, sice - avšak, sice - nicméně, však, vždyť, zato*

Spojka aniž může být v jistém významu i podřadicí (`AuxC`), spojka přece se může vyskytovat ve funkci `AuxY`, spojka ani bývá často zdůrazňovací `AuxZ`.

3.5.1.7 Vícečlenné koordinační výrazy

Některé výrazy, které uvozují koordinaci a jsou tedy ve výše uvedeném seznamu koordinačních spojek, jsou víceslovné. Ve stromě tudíž zabírají více, než jeden uzel, ale my potřebujeme pro `afun Coord` uzel pouze jediný. Proto z těchto víceslovných výrazů vybereme vždy jedno slovo, které tuto `afun` dostane a bude tak hlavním uzlem koordinace. Ostatní součásti výrazu zavěsíme přímo na tento hlavní uzel (bude-li jich více, tak vedle sebe) a přidělíme jim `afun AuxY`.

Který uzel má být tím hlavním se dozvíte v části 3.3.7.7 v kapitole 3.3.7.7. U výrazů odloučených (typu *sice - ale*) to bývá druhý z nich, u výrazů stojících v celku (typu *ale proto*) to bývá slovo s obecnějším koordinačním významem (*ale*, *a*, ...).

Koordinační uzel (`Coord`) je *zvýrazněn*:

1. # Vyhnali ho, *ale* proto se nemusíš zlobit.

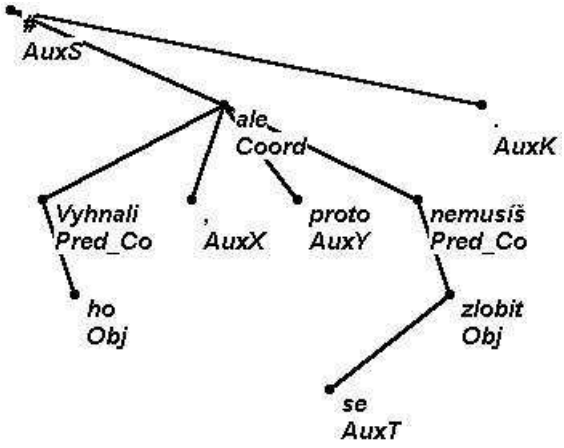

2. # Šel sice pryč, *ale* darebákem zůstane ..

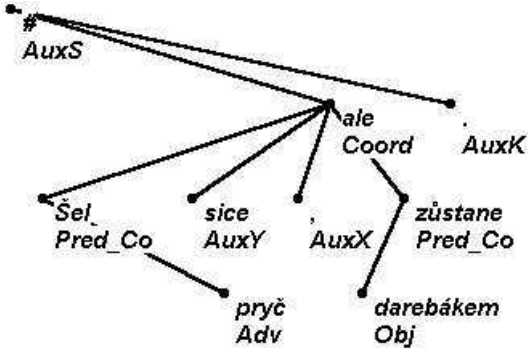

3.5.1.8 Jednočlenná větná koordinace

Funkci `Coord` připisujeme někdy i spojkám odkazujícím na předchozí kontext, který je mimo analysovanou větu. Vzhledem k tomu, že při analyse nepřekračujeme hranice věty, má tato koordinace v takovém stromě vlastně jen jeden člen (fysicky).

Koordinační uzel (`Coord`) je *zvýrazněn*:

1. *a* tak nedosáhli slibovaného vzestupu
2. *ale* všechny lidi oklamat nejde
3. # *Avšak* převážila tendence jiná.

3.5.1.9 Koordinace dvojtečkou

Jako koordinace se mimo jiné řeší zachycení sportovních výsledků a časových údajů.

1. Viktorka vyhrála 3 : 0

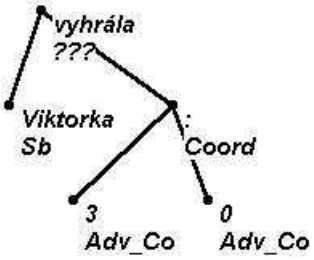

2. zápas začíná v 10 : 15.

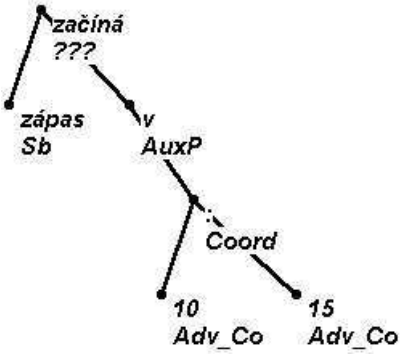

3.5.1.10 Složená slova rozdělená pomlčkou

Složená slova oddělená pomlčkou zachycujeme jako koordinaci.
česko - německé vztahy.

3.5.1.11 Koordinované členy uvozené pomocí AuxP či AuxC

Analytické funkce `AuxP-Co` a `AuxC-Co` se nepoužívají. Příponu `-Co` přebírají členy jimi uvozené.

3.5.1.12 Koordinované předložkové pády

Příponu `-Co` nepřiřazujeme předložkám. Jde-li o koordinované větné členy vyjádřené předložkovým pádem, přípona `-Co` se přidává až k funkci jména, tzn. `Obj-Co`, `Adv-Co`, `Atr-Co`, ..., nikoli `AuxP-Co`. Koordinované větné členy vyjádřené předložkovou formou se ve stromové struktuře zachycují odlišně v závislosti na tom, jestli předložka je přítomná u obou koordinovaných členů nebo mají-li jen jednu společnou předložku:

1. přijíždějí ze Slovenska a z východních zemí

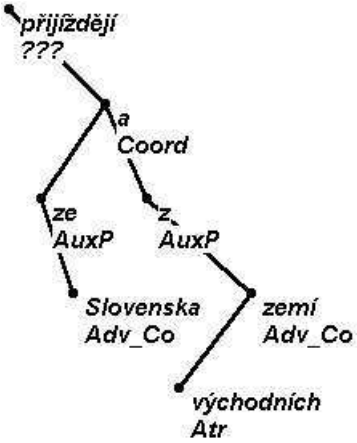

2. působí v Gaze a Jerichu.

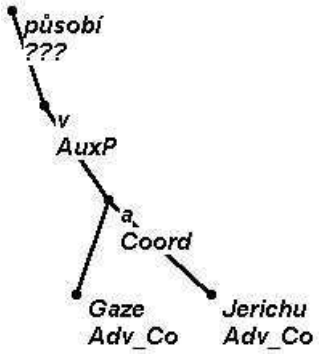

3. šel do i z lesa

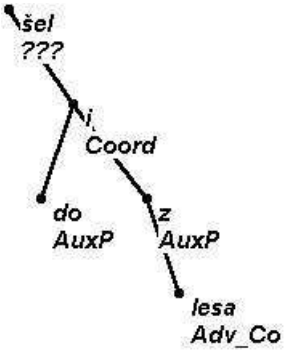

4. šel především do, ale i z lesa.

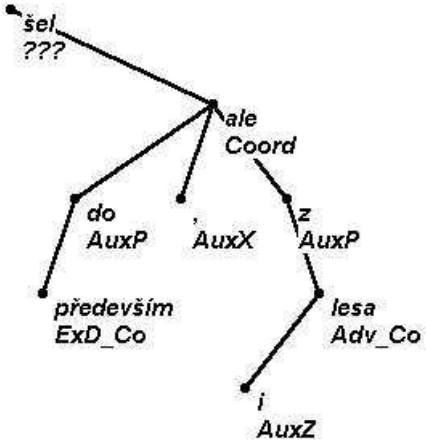

Může se stát, že jeden z koordinovaných členů chybí (ve větě jsou v koordinaci dvě předložky a pouze u druhé z nich je jméno):

3.5.1.13 Koordinované vedlejší věty

U vedlejších vět je situace obdobná jako u předložkových pádů. Příponu `-Co` nepřiřazujeme podřadicím spojkám. Jde-li o koordinované věty vedlejší, přípona `-Co` se přidává až k funkci přísudku těchto klausí, tzn. `Sb-Co`, `Obj-Co`, `Adv-Co`, ..., nikoli `AuxC-Co`. Zachycení koordinovaných vedlejších vět se liší v závislosti na tom, zda se při jejich slučování podřadicí spojka opakuje či nikoliv:

1. slíbil, že knihu koupí a že přítele navštíví

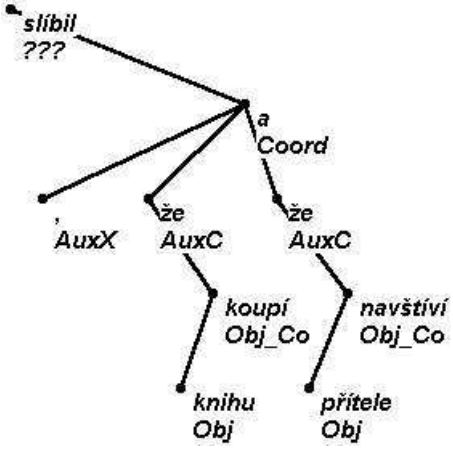

2. slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví.

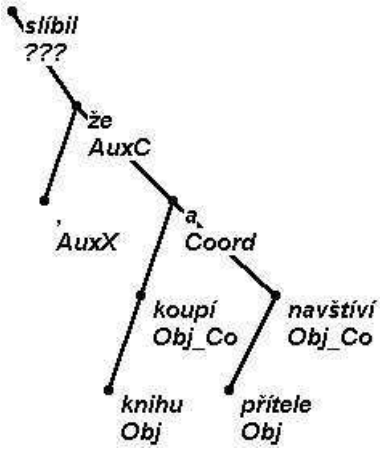

3. šel, protože a poněvadž chtěl

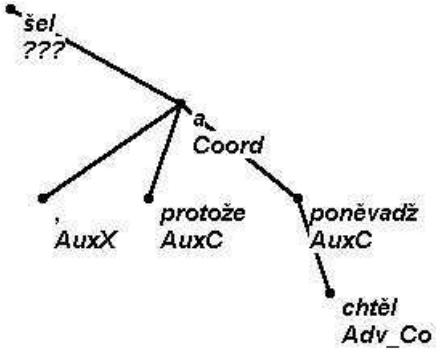

4. šel, především protože, ale i poněvadž chtěl.

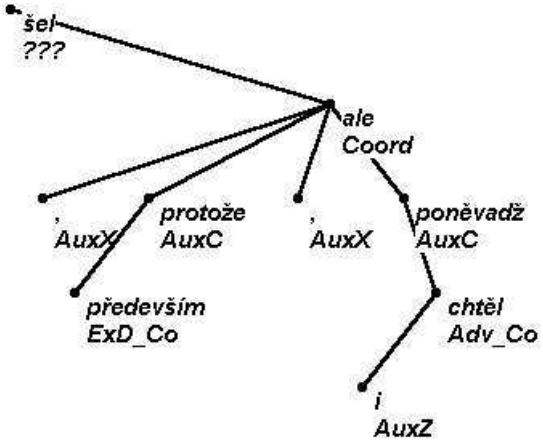

Může se stát, že jeden z koordinovaných členů chybí (ve větě jsou v koordinaci dvě podřadicí spojky a pouze u druhé z nich je klause):

3.5.1.14 Společné rozvíjení koordinovaných členů

Společné rozvíjení koordinovaného řetězu se musí odrazit i v jeho stromové struktuře. Stává se tak jak u koordinace běžných větných členů, tak i u koordinace přísudků (hlavních i vedlejších vět). Pro zachycení takových jevů jsou stejná pravidla.

To, co závisí pouze na jedné z částí koordinace, je na této části zavěšeno klasicky tak, jak má. Cokoli závisí na členu, který je koordinován, jako na celku, zavěsí se uzel s `afun Coord` a dostane funkci odpovídající svému postavení, ovšem bez přípony `-Co`. Tak je odlišen člen koordinovaný od členu koordinaci rozvíjejícího. Rozvíjejícím členem může být například společný atribut k nějakému koordinovanému objektu, ale i společný subjekt či jiné doplnění ke koordinovanému predikátu.

1. dělníci nainstalovali *dřevěné* židle a stojany

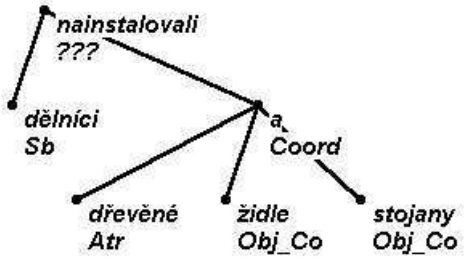

2. # *Jana* zvedla a podala Olze *knížku*.

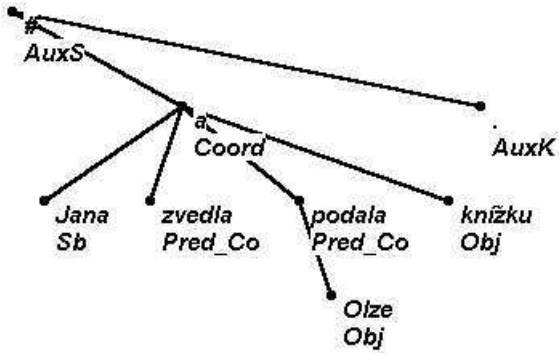

3. *velmi* těžký a rozměrný fragment

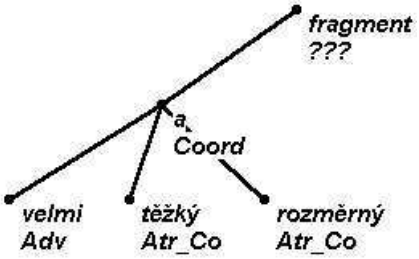

4. lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni.

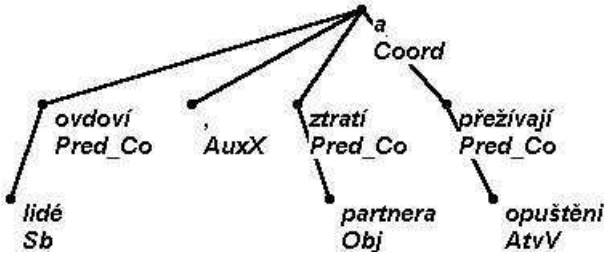

3.5.2 Aposice Apos, afun-Ap

Na počátku si v části 3.5.2.1 vymezíme, co budeme chápat jako aposici. Co budeme označovat funkcí `Apos`, co budeme dělat s dalšími případnými uzly a jak tedy aposici formálně zachycujeme, si popíšeme v části 3.5.2.2. Tato část také obsahuje seznam možných výrazů, které mohou aposici uvádět. Část 3.5.2.3 je o odlišení aposice a některých jiných větných vztahů, s kterými by mohla být zaměňována (determinace, koordinace a parentese).

Odkaz na Šmilauerovu NS: Odd 4 přístavek (aposice) 87-89 (kompletní).

3.5.2.1 Vymezení aposice

Aposice je vztah, kdy se táž představa označuje dvojím, trojím či vícerým způsobem. Členy aposice jsou stejným větným členem, bývají ve stejném pádě a mohou se zaměnit:

se žádostí se obrátili na O. *Koktana*, *správce* vepřína.

Podmínka formálního tvaru (pádu) nemusí být dodržena, pokud v aposičním vztahu vystupují adverbiální určení. Při tak velkém repertoáru jazykových prostředků pro jejich vyjádření se aposiční vztah může vyjádřit i jinak:

usmrtili ho *tajně*, např. vyšší *dávkou* morfia.

Narozdíl od pojetí Šmilauerova je naše vymezení aposice užší: za aposiční vztah nepovažujeme typy přívlastku specialisujícího, jako např. rosinky sultánky, slečna sousedka, my Češi (viz část 3.3.3.3 v kap. 3.3.3) a také příslovečná určení jako dole pod podlahou, letos v únoru, nahoru na kopeček (viz části 3.3.5.3 a 3.3.5.4 v kap. 3.3.5). Taktéž za aposici nepovažujeme případ, kdy zdánlivě aponované členy není na co zavěsit (chybí člen pro `afun Apos` - viz dále) - takové členy visí vedle sebe bez označení aposice.

Jako aposici ale chápeme i položky dotazníku či seznamu oddělované dvojtečkou či jiným grafickým symbolem (př. 6 v následující části).

3.5.2.2 Zachycení aposice

Typickými spojovacími výrazy uvádějícími aposici jsou: *aneb*, *a sice*, *a tedy*, *a to*, *čili*, *jako*, *jako je (tvar slovesa být)*, *jako např.*, *jako například*, *např.*, *například*, *neboli*, *tak třeba*, *tedy*, *tj.*, *to jest*, *to znamená*, *tzn.*

Vedle toho může být aposice uvedena i pouze grafickými prostředky, jako je čárka, pomlčka, dvojtečka, závorka. Tento seznam není (nemůže být) úplný, to znamená, že aposici

mohou uvozovat i jiné výrazy podle uvážení anotátora. Naproti tomu přítomnost výrazů ze seznamu ve větě nemusí zdaleka vždy znamenat aposiční vztah.

Podle přijatých konvencí se aposice ve stromové struktuře zachycuje stejně jako koordinace, tzn., že uvedené jazykové prostředky dostávají `afun Apos` a aposiční členy jsou zavěšeny na tento řídící uzel, přičemž jejich `afun` je složena z označení jejich funkce (`Sb`, `Obj`, `Atr`, ...) a z přípony `-Ap`.

V rozhodování, který uzel dostane `afun Apos` platí následující pravidla:

- Pokud spojovací výraz zabírá jen jeden uzel, je situace jasná (př. 1, 6, 7).
- Pokud je spojovací výraz slovní (příp. tvořený zkratkou) a je před ním čárka, dostane `afun Apos` uzel s tímto slovem a čárka se zavěsí přímo na něj (př. 2, 4).
- V případě, že jde o zkratku s tečkou, bude tečka viset na zkratce dle pravidla o interpunkci (viz část 3.3.8.4, zde př. 2).
- Je-li slovní aposiční výraz vícečlenný, je řídícím uzlem poslední slovo v řadě; ostatní členy visí na tomto řídícím a dostávají `afun AuxY` (řídíme se pravidly uvedenými v části 3.3.7.7, zde př. 4).
- Když je druhý člen oddělen jen závorkami (i v podobě pomlček apod.), dostane `afun Apos` první z těchto symbolů a druhý visí na něm s `afun AuxG` (pravidla jsou uvedena v části 3.3.8.4, zde př. 3).

U aposice jsou přípustné i poněkud neobvyklé atributy (`Atr`) jednotlivých členů, jak ukazuje příklad 7.

1. odpoví běžným řešením : devalvací

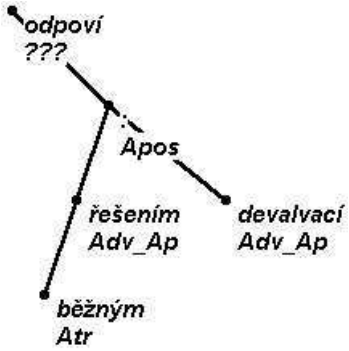

2. legalisovala euthanasii, tj. usmrcení

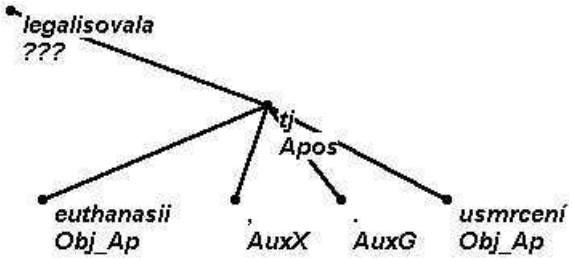

3. zabývali se postavením UK (University Karlovy)

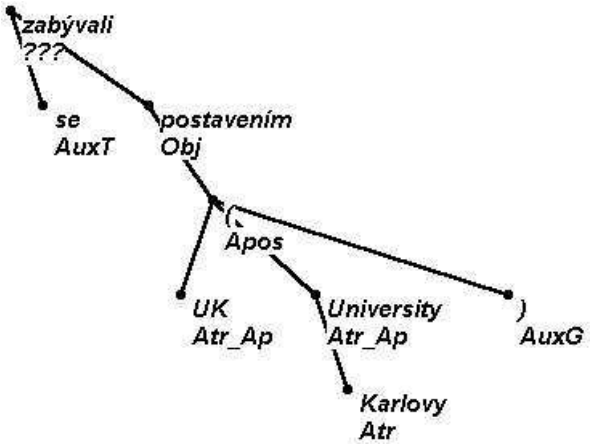

4. stanovil symboly, a to znak a prapor

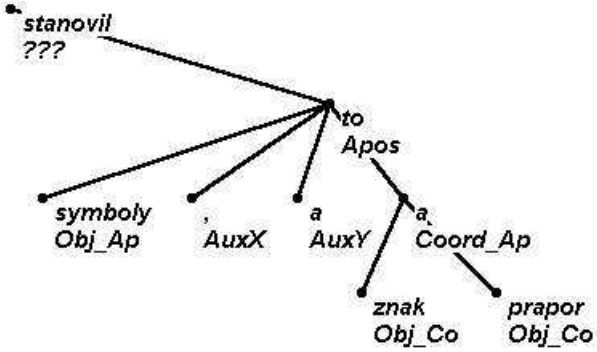

5. bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár

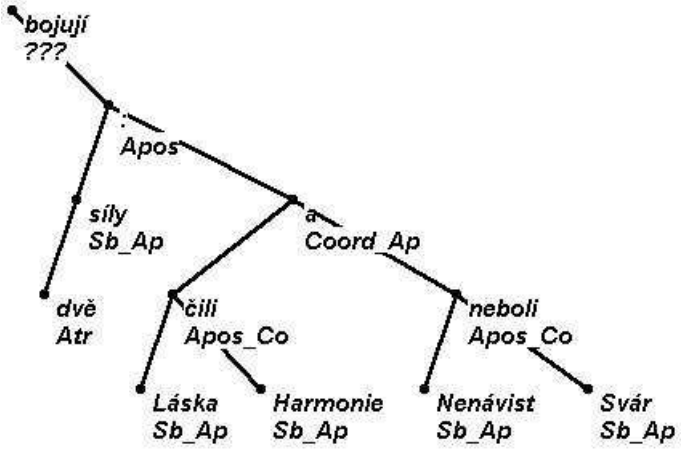

6. pohlaví : ženské

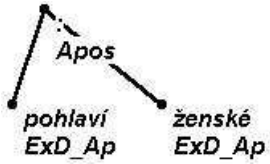

7. Mirek, v Klánovicích výčepní, nyní mistr.

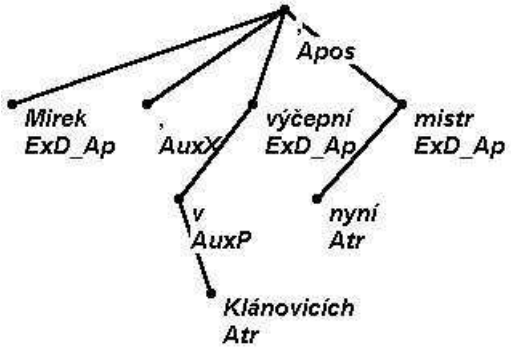

3.5.2.3 Odlišení aposice od jiných vztahů

Aposice má styčné body s jinými větnými vztahy — s determinací, koordinací a parentesí.

Je-li při určení aposičního vztahu možné atributivní pojetí, pak má přednost před pojetím aposičním. Srovnej:

1. případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka *Tomana* (vztah atributivní - těsný)

2. říká Ivan *Medek*, *vedoucí* odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (vztah aposiční - volný)

Kriteriem pro rozlišení obou vztahů — atributivního a aposičního — je skutečnost, že v aposičním vztahu jsou obě představy odděleny nějakým formálním (grafickým) znakem. V uvedeném příkladě je dělícím znakem čárka.

Od koordinace se aposice liší tím, že oba (či všechny) členy aposice zpravidla vyjadřují významově tutéž představu (popř. její specifikaci ap.). O rozdílu mezi aposicí a parentesí se píše podrobněji v části 3.6.1.3.

Je také třeba odlišit vztah aposiční od tzv. volného připojení (viz kap. 3.7.13), i když jsou někdy gramatické prostředky stejné. Srovnej:

3.6 Parentese

3.6.1 Obecná pravidla

V části 3.6.1.1 se dozvíte, co to parentese je a jaké rozlišujeme její druhy. Jak se obecně veškerá parentese zachycuje ve stromě, je popsáno v části 3.6.1.2. Pár slov o rozlišení parentese od aposice nejdete v části 3.6.1.3.

Následují čtyři kapitolky, které jsou věnovány námi rozlišovaným čtyřem druhům parentese: V 3.6.2, části 3.6.2.1 si přečtete o částicích vztahujících se k celé výpovědi. 3.6.3, část 3.6.3.1 je o parentesi, která má vlastní přísudek, ale není syntakticky začleněna do věty. Parentese, která začleněna je, at' už přísudek má (má formu vedlejší věty), nebo nemá (jde o jednoduchý větný člen), je popsána v 3.6.4, části 3.6.4.1. Do 3.6.5, části 3.6.5.1 spadá parentese, která se nevešla do kapitol předcházejících - parentese, v níž chybí přísudek (je vynechán), dále vokativ a samostatný (vyčleněný) větný člen.

Odkaz na Šmilauerovu NS: Odd 6 vsuvka.

3.6.1.1 Vymezení parentese

Významově jde o dodatečné připojení poznámky ke sdělení ve větě. V parentesi mluvčí obyčejně něco vysvětluje, dodatečně připomíná, vyjadřuje své citové rozpoložení, omlouvá se, odvolává se apod.

Formální nutnou podmínkou pro přidělení `afun` s koncovkou `-Pa` je grafické oddělení - závorky, pomlčky, čárky. Pokud tato podmínka splněna není, jde o funkci jinou. Například slovo *bohužel* dostane ve větě *musím se, bohužel, omluvit* funkci `AuxY-Pa`, kdežto ve větě *musím se bohužel omluvit* funkci `AuxY`.

Z hlediska přidělené funkce rozlišujeme v podstatě čtyři druhy parentese:

1. Pokud se jedná o částici, která by neoddělena dostala funkci `AuxY`, dostane graficky oddělená `afun AuxY-Pa` (viz kapitoly 3.6.2 a 3.3.7.7, část 3.3.7.7).

2. V případě, že parentese neporušuje větnou stavbu, dostane `afun` složenou ze značky její role ve větě, kterou by dostala, kdyby nebyla oddělena, (`Adv`, `Atr`, ...) a z přípony `-Pa` a zavěsí se tam, kde by visela normálně (viz kap. 3.6.4).

3. Má-li parentese formu celé věty (s predikátem) a přitom vybočuje ze stavby věty (není syntakticky začleněna), dostává `afun Pred-Pa` a zavěšuje se na predikát té klause, do které je zapuštěna (viz kap. 3.6.3).

4. Zbývající případy parentesí dostávají `afun ExD-Pa`. Jde opředchozí typ parentese, který neobsahuje predikát a některé další případy popsané v kapitole 3.6.5.

3.6.1.2 Zachycení parentese

Grafické znaky oddělující parentesi jsou sestry pod uzlem parentesi řídícím:
její (neobvčeině vvvinutá) ňadra.

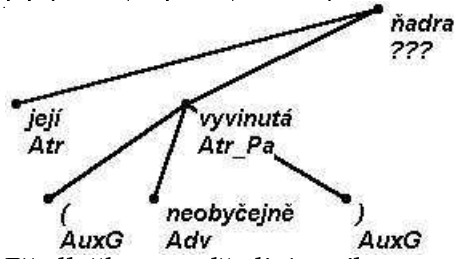

Předložky a podřadicí spojky zpravidla příponu `-Pa` nedostávají. Pokud řídí parentesi, dostanou svoji běžnou `afun AuxP` či `AuxC` a příponu `-Pa` přebírá člen visící na nich:

1. složil jí (na chodbě) poklonu.

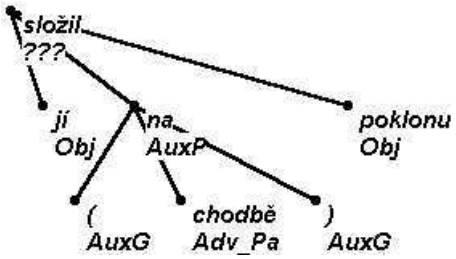

2. souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem.

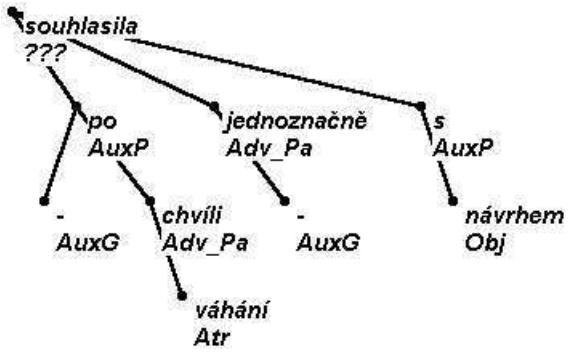

Parentese může být vícečlenná. Potom její jednotlivé členy visí vedle sebe a oddělovací symboly jsou dcerami krajních z nich:

3.6.1.3 Hranice mezi parentesí a aposicí

Pokud jde o jméno, je podmínkou aposice stejný formální tvar (pád), případně zkratka:

Jakmile se pád liší, jde většinou o parentesi:

Jak je uvedeno v části 3.5.2.1 kapitoly 3.5.2, podmínka formálního tvaru (pádu) nemusí být dodržena, pokud jde o adverbiální určení. V tomto případě může i při rozdílném způsobu vyjádření jít o vztah aposiční:

3.6.2 Ustálená (pokleslá) parentese AuxY-Pa

Odkaz na Šmilauerovu NS: Odd 6 vsuvka B.

3.6.2.1 Zachycení AuxY-Pa

Funkci `AuxY-Pa` přidělujeme částicím, které se vztahují k obsahu celé výpovědi, tzn. typům tradičně zvaným větná příslovce. Jak bylo výše řečeno, pro přidělení funkce s příponou `-Pa` je nezbytné grafické vyznačení (oddělení v textu, např. čárkami). Bez něho jde o čistou funkci `AuxY`. O této funkci se píše v kapitole 3.3.7.7, kde je část 3.3.7.7 věnována právě částicím vztahujícím se k celé výpovědi. Slova, která mohou obdržet `afun AuxY-Pa`, jsou dána seznamem. Tento seznam je shodný se seznamem vymezujícím `AuxY` k výpovědi. Jediným rozdílem tedy skutečně je pouze grafické oddělení.

Seznam potenciálních `AuxY-Pa`: aby, ať, ať už, bohudík, bohužel, jasně, kdyby, kupodivu, možná, naopak, například, nicméně, nuže, opravdu, ostatně, patrně, pravděpodobně, prostě, prý, přece jen, samozřejmě, snad, stejně, tedy, totiž, věru, vlastně, však, zřejmě, že.

Ve stromové struktuře zavěšujeme částici s funkcí `AuxY-Pa` na predikát příslušné věty (tak jako běžnou `AuxY`). Jedná-li se o více slov, která patří k sobě (přece jen, ať už, nikoli dvě samostatné částice - například kupodivu), zavěsí se jedno na druhé, přičemž výše bude zpravidla první v řadě. To dostane potom `afun AuxY-Pa`, kdežto druhé slovo (visící na prvním a nejsoucí tedy hlavním uzlem parentese) již pouze `AuxY`.

Slova s `afun` AuxY-Pa jsou *zvýrazněna*:

1. chybí mi, *bohužel*, peníze

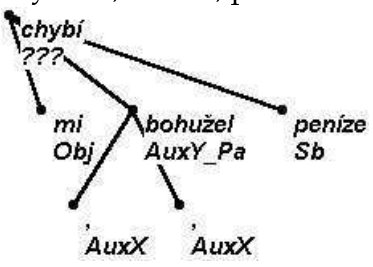

2. udělal to, *přece* jen, dobře.

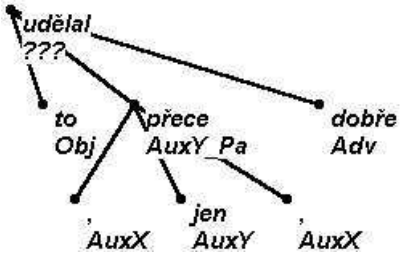

3.6.3 Větná forma (nezávislá, obsahující predikát) Pred-Pa

Odkaz na Šmilauerovu NS: Odd 6 vsuvka A., B., někt. části.

3.6.3.1 Zachycení Pred-Pa

`Afun Pred-Pa` dostává predikát (uzel, který by dostal `afun Pred`) parentetické věty, pokud tato není syntakticky začleněna. Zavěšuje se na predikát klause, ve které se parentese vyskytuje, případně, pokud je parentesí celá věta (celý obsah stromu), přímo na počáteční kříž. Funkcí `Pred-Pa` označujeme také výrazy viz, srov. apod., jsou-li vsunuty do věty. (Pokud takový výraz tvoří hlavní větu, bývá označen `Pred`.) Konstrukce jako např. „jak uvedl ...“, „jak řekl ...“, „jak jsme se dozvěděli“ určujeme také jako `Pred-Pa`.

Slova s `afun Pred-Pa` jsou *zvýrazněna*:

1. později - *musím* se přiznat - jsem se styděl

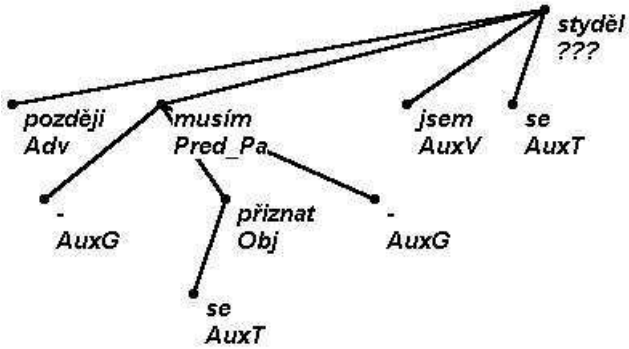

2. až umřete - ať *je* to co nejpozději -, bude po radosti

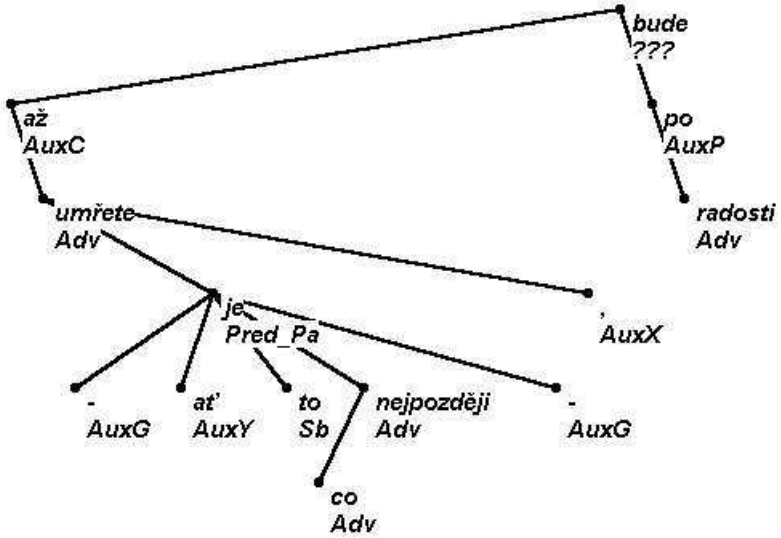

3. to je podstatou problému, *srov.* příklady na začátku

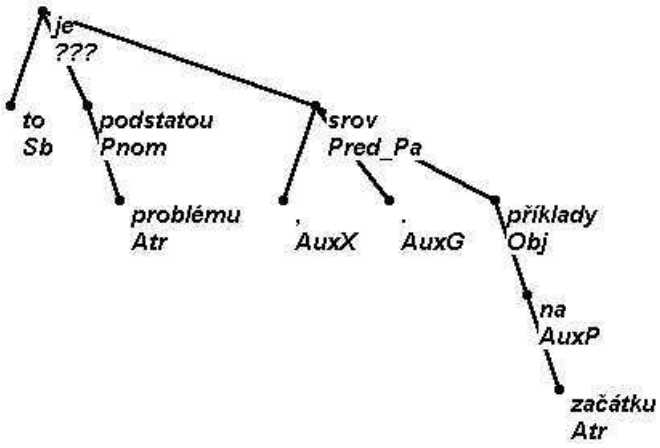

4. voda se, bych tak *řekl*, umoudřila

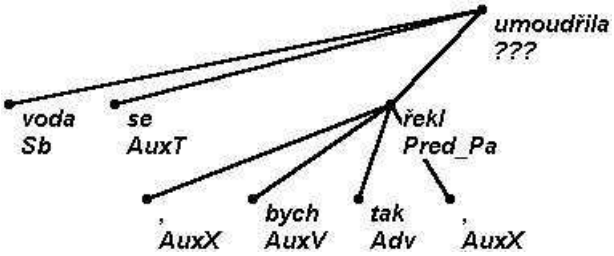

3.6.4 Větný člen (závislý, syntakticky začleněný) afun-Pa

Odkaz na Šmilauerovu NS: Odd 6 vsuvka A. někt. části.

3.6.4.1 Zachycení afun-Pa

Tento způsob zachycení se používá u parentetických větných členů (příp. vedlejších vět), které neporušují větnou stavbu. Za parentesi však nepovažujeme některé konstrukce, jsou-li odděleny pouze čárkami. To se týká samozřejmě vedlejších vět. Dále pak atributu odděleného čárkami (chovanci, umístění v ústavu, něco sebrali), který považujeme za volný a dostává holou `afun Atr`. Třetím případem je doplněk vyjádřený přechodníkem (viz 3.3.6.5 v kap. 3.3.6). Funkcí s příponou `-Pa` se v těchto vyjmenovaných případech používá jen tehdy, když je zmíněná konstrukce oddělena jinými grafickými symboly, pak jde vskutku o parentesi.

Slova s `afun -Pa` jsou *zvýrazněna*:

1. vrátil se (*včera*) z hospody

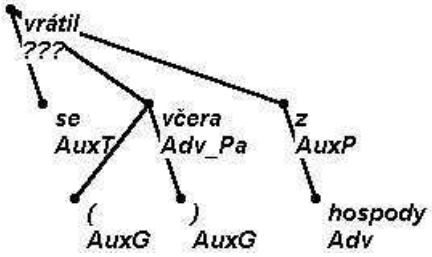

2. nově (a nečekaně snadno) ustavený.

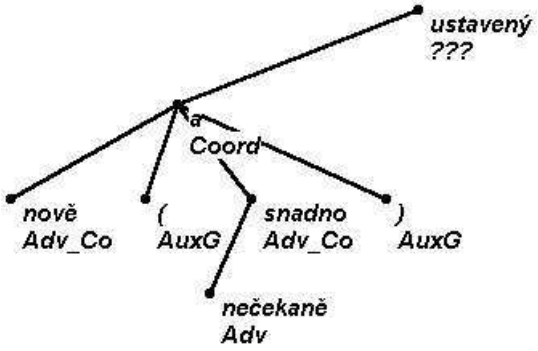

Zvláštní situace nastane pokud je parentese jedním z členů koordinace, která ovšem jako celek parentesí není. V takovém případě se přípona -Pa nepoužívá, neboť ji není kam umístit:

3.6.5 Větný člen, větná forma (syntakticky nezačleněno; elipsa); samostatný větný člen; vokativ; citoslovce Exd-Pa

Odkaz na Šmilauerovu NS: Odd 6 vsuvka A., B., někt. části.

3.6.5.1 Zachycení ExD-Pa

`Afun ExD-Pa` dostávají:

- všechny součásti parentetických vět či klausí, ve kterých je vynechán predikát, ať už by plné vyjádření normálně obdrželo `afun Pred-Pa` (př. 1, 2) či nějakou `afun -Pa` (př. 3 — v tomto případě by šlo o parentetickou atributivní klausi `Atr-Pa` - který hraje za Viktorii Žižkov),
- všechny výskyty vokativu ve větách (př. 4),
- osamostatnělé, vyčleněné výrazy (př. 5).

Slova s `ExD-Pa` jsou *zvýrazněna*:

1. před smrtí, *neznámo proč*, si koupil tramvajenku

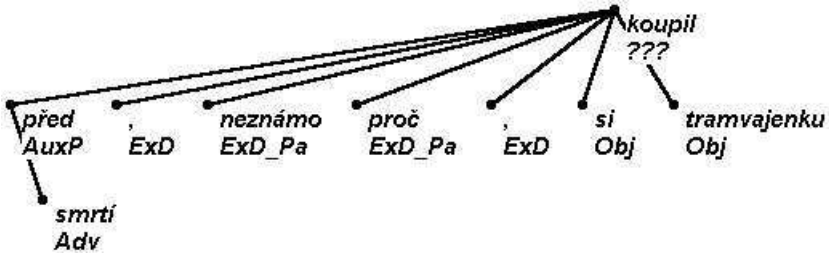

2. ráda, *bože, jak by ne*, ležím

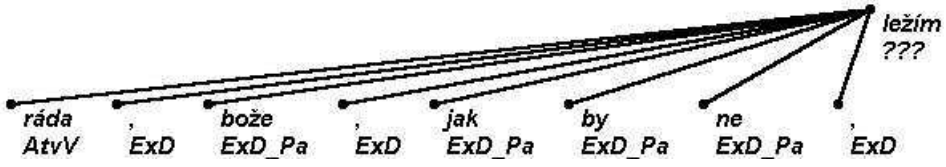

3. hetriku dosáhl Marek Trval (*Viktoria* Žižkov)

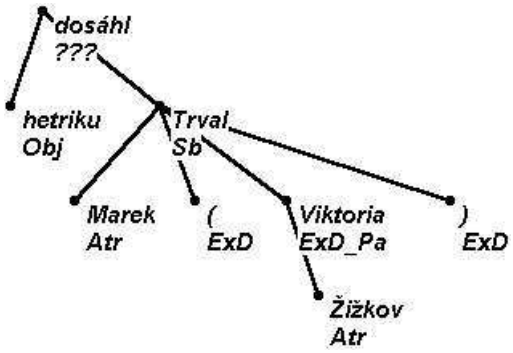

4. *Marečku*, podejte mi tužku

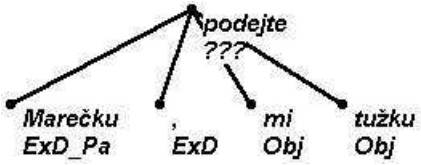

5. *šachy*, ty bývaly mým koníčkem.

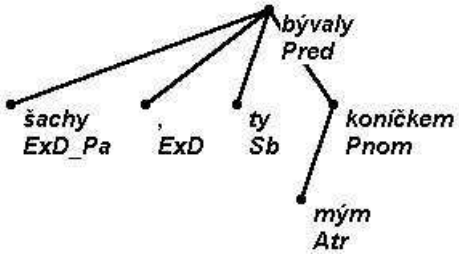

3.7 Komplexní jevy

Dále jsou popsány některé jevy, které se týkají více kategorií a je nutno je popisovat souhrnně.

3.7.1 Přímá řeč

3.7.1.1 Význam přímé řeči

Přímá řeč reprodukuje to, co někdo řekl (co si myslel), přímo, doslova. Uvozovací věta uvádí, kdo řeč pronesl, jakým způsobem, za jakých okolností apod. Jde tu tedy o dvojí pásmo řeči, o jazykové projevy dvou mluvčích: mluvčího, který referuje, vypravuje, a mluvčího, jehož řeč se přímo pronáší, reprodukuje.

Polopřímá řeč není graficky vyznačena uvozovkami a nepoužívají se v ní všechny tři mluvnické osoby, nýbrž jen osoba třetí. Nevlastní přímá řeč se od přímé v písmu liší jen tím, že není od pásma vypravěče oddělena graficky. Určujeme je stejným způsobem a podle stejných kriterií jako řeč přímou.

Přestože se někdy u přímé řeči mluví o volném spojení vět, analysujeme ji (polopřímou, nevlastní přímou i přímou) stejně jako řeč čistě nepřímou.

3.7.1.2 Zachycení přímé řeči

Přímá řeč se dává obvykle do uvozovek. Uvozovací věta stává před přímou řečí nebo za ní, anebo je do přímé řeči vložena. Předchází-li před přímou řečí, odděluje se dvojtečkou, je-li do přímé řeči vložena nebo stojí-li za ní, odděluje se čárkami (čárkou); vykřičník nebo otazník za přímou řečí nahrazuje tuto čárku, jako na konci věty ji nahrazuje tečka. Veškerá

tato interpunkční znaménka se zavěšují na řídící člen přímé řeči. Viz kapitoly 3.3.8.2, 3.3.8.3 a 3.3.8.4 (v té hlavně části 3.3.8.4 a 3.3.8.4).

Vztah mezi uvozovací větou a přímou řečí řešíme následujícím způsobem:

1. Řídící člen uvozovací věty je sloveso, které vyžaduje `Obj` nebo `Sb`, ale tento člen ve větě chybí. (Případ chybějícího `Sb` nastane především tam, kde bude uvozovací věta pasivní.) Řídící člen přímé řeči dostává funkci chybějícího členu, tj. `Obj` nebo `Sb`. Následuje pět příkladů. V prvním stojí uvozovací věta za přímou řečí, vidět je zavěšení interpunkce. V druhém a třetím je uvozovací věta vložena do přímé řeči, přičemž jednou jde o vložení doprostřed klause a jednou o vložení mezi dvě klause koordinované. Čtvrtý příklad ukazuje situaci, kdy uvozovací věta stojí před přímou řečí, přímá řeč zastupuje `Sb` (tečka visí jako koncová). V pátém případě je použito `afun ExD`, neboť přímá řeč není úplnou větou (zde jde o větu jednočlennou). Pokud by řídícím členem přímé řeči byl predikát, dostal by samozřejmě jako v jiných případech `afun Obj`. Poznámka k zavěšení interpunkce ve druhém a třetím příkladě: Přímá řeč v příkladě třetím je koordinací. Proto se čárka za první částí řeči, která je uvnitř uvozovek použije jako koordinační symbol (s `afun Coord`), a zbylá druhá čárka bude zavěšena jako uvozovací interpunkce. Naproti tomu v příkladě druhém koordinační symbol nepotřebujeme (nejde o koordinaci), a tak budou uvozovací interpunkcí čárky obě.

   (a) „To věřím !“ opáčila Cilka

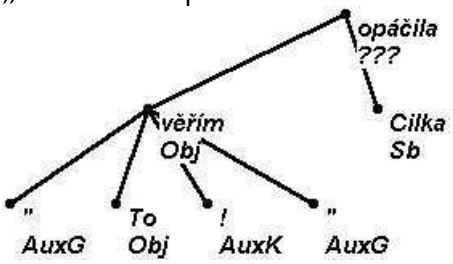

   (b) „Karel,“ řekl Tonda, „nepřišel“

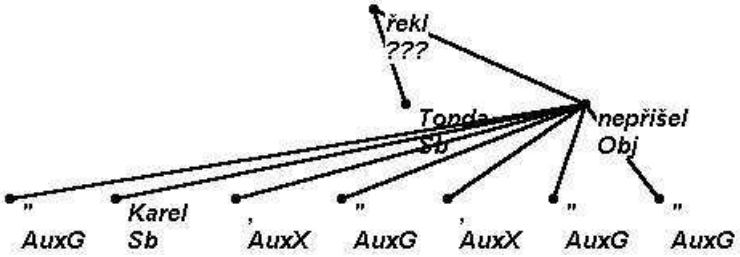

   (c) „Karel nepřišel,“ řekl Tonda, „neměl čas“

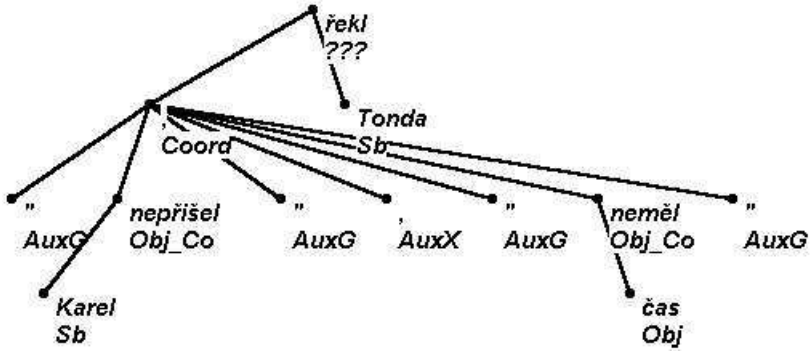

(d) # Řeklo se : „Prší.“

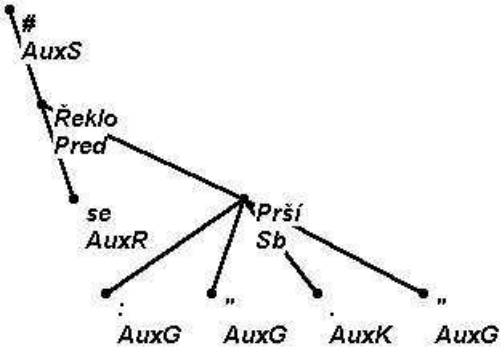

(e) „Borůvky,“ odpověděla.

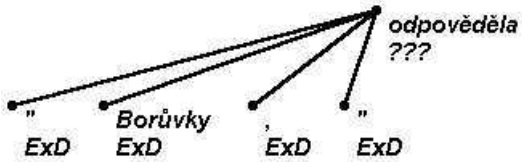

Příklady sloves, která mají (při užití v aktivu) přímou řeč jako `Obj` :

- pravení (*pravit*, *říci*, *opáčit*, *odpovědět*, *ptát se*, ...)
- přivedení k poznání (*oznámit*, *naznačit*, ...)
- citové zabarvení (*vrčet*, ...)
- vnímání (*slyšet*, ...)
- vůle (*slíbit*, *nabízet*, *navrhovat*, *doporučovat*, *radit*, *žádat*, *prosit*, ...)

Příklady sloves, která mají přímou řeč jako `Sb`:

- vnímání (*znít v uších*, ...)
- poznání, myšlení (*napadnout*, *prolétnout hlavou*, ...)

2. Nelze použít kritérium 1, do uvozovací věty si však můžeme domyslet *a řekl*, *řekl a*, *přičemž řekl* apod. Rozebíráme pak souvětí jako koordinaci dvou vět, řídící člen přímé řeči dostává funkci `ExD-Co` (protože nad ním chybí *řekl*). V příkladech 2c a 2d není čemu přidělit funkci `Coord`, situaci tedy řešíme standardně pomocí `ExD`. V příkladě 2e je část vynechané uvozovací věty *a řekl* v souvětí obsažena. Spojka *a* zde tedy plní svoji běžnou koordinační funkci, slovo *řekl* je ale opět vypuštěno, uzly *hned* a *je*, které by závisely na tomto vypuštěném *řekl*, proto obdrží `afun ExD-Co`.

(a) to bude špatné, zapochyboval

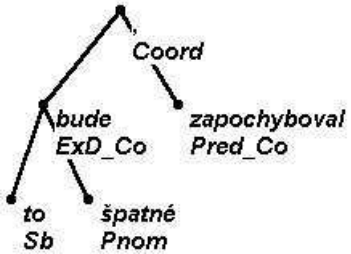

(b) „Karel,“ podrbal se, „nepřišel“

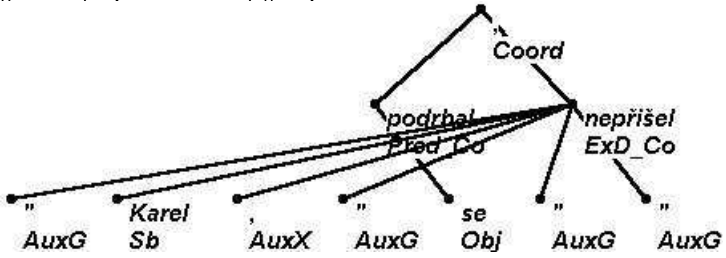

(c) # Tonda se podrbal : „Karel zase nepřišel.“

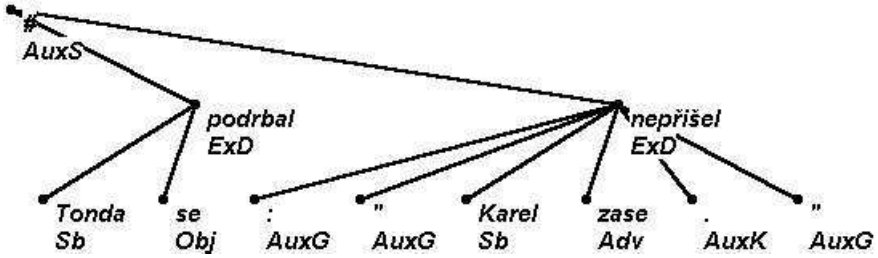

(d) # „Že je kluk na půdě ?“ poslouchá.

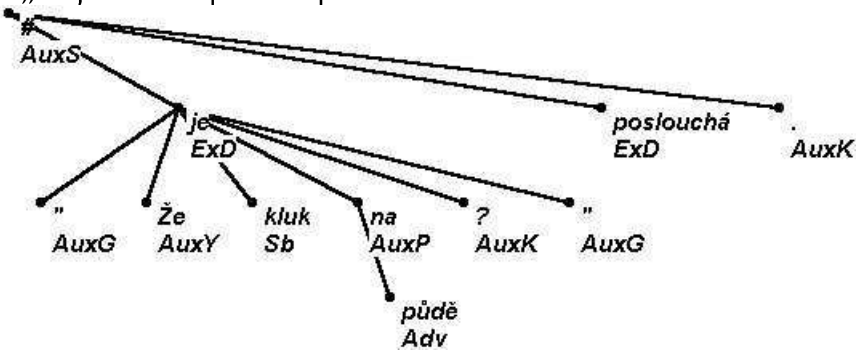

(e) # Přijde a hned : „Kde je večeře ?“.

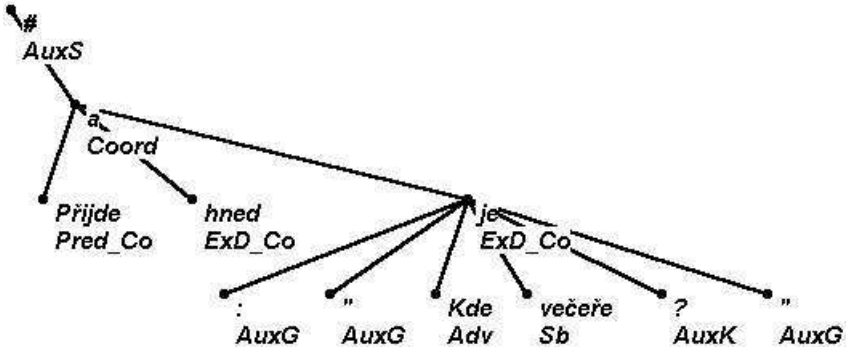

3. Někdy se může stát, že nějaký výrok, citát ap. stojí ve větě v nějaké jiné funkci. Řídící člen tohoto výroku dostává funkci členu, který zastupuje (nejčastěji `Adv`). Tento způsob používáme pouze v případě, že žádný z předchozích není skutečně možný! Nejedná se potom již o přímou řeč, kterou chápeme tak, že v úplné formě je vždy objektem (příp. subjektem) nějakého uvození.

   rozkaz zněl : Neustoupit !.

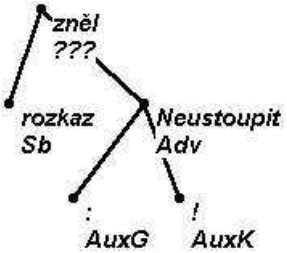

3.7.2 Adresy a jména osob a institucí

> **Varování**
>
> Všechna pravidla uvedená v této kapitole platí hlavně pro adresy a jména česká. Při přítomnosti cizojazyčných elementů je třeba respektovat také (a to přednostně) pravidla uvedená v kapitole 3.7.10.

3.7.2.1 Zachycení adresy

Pokud je možnost - je-li adresa je zapsána syntakticky správně, rozebereme ji podle běžných zvyklostí, to znamená, že její části visí zpravidla vedle sebe s funkcí `Adv`. U jmen osob platí, že hlavní je příjmení, na něj zavěšujeme jméno a všechny případné tituly, které označujeme `Atr`.

číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově.

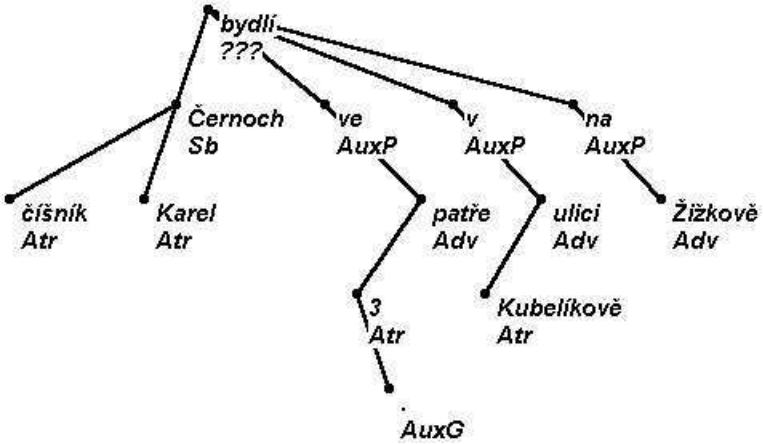

Netvoří-li adresa syntaktickou součást věty, platí následující pravidla:

1. Pokud je u adresy uvedeno jméno adresáta (osoby či instituce), visí nejvýše.
2. Na jméně visí vedle sebe adresa a telefon.
3. Zvolíme řídící uzel celé adresy. Stane se jím řídící uzel té části adresy, která má nejvyšší prioritu v následujícím seznamu (bez ohledu na vlastní pořadí v textu): stát, země, provincie, kraj, okres, město (obec), čtvrť (část), ulice (náměstí, místo), budova (hotel, úřad, ...), patro, poštovní schránka, odbor. Ostatní části visí všechny na tomto řídícím uzlu a mají `afun Atr`.
4. Jednotlivé části adresy (jméno, řídící část i všechny ostatní) rozebereme obvyklým způsobem (*Česká* je atributem *republiky*, *Králové* atributem *Hradce*, 13 atributem *Bořivojovy ulice*).
5. PSČ není samostatnou částí adresy - je jako `Atr` součástí té části adresy, ke které patří. U nás je to vždy město, i když konkrétní PSČ může mít i menší rozsah.
6. Interpunkce typu čárky visí vždy na hlavním uzlu té části, které předchází, jen interpunkce závorkovací podle běžných pravidel celá na tom, co uzavírá.
7. Složená čísla zabírající více než jeden uzel (směrovací či telefonní) se věší pod sebe zleva doprava.

1. kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012

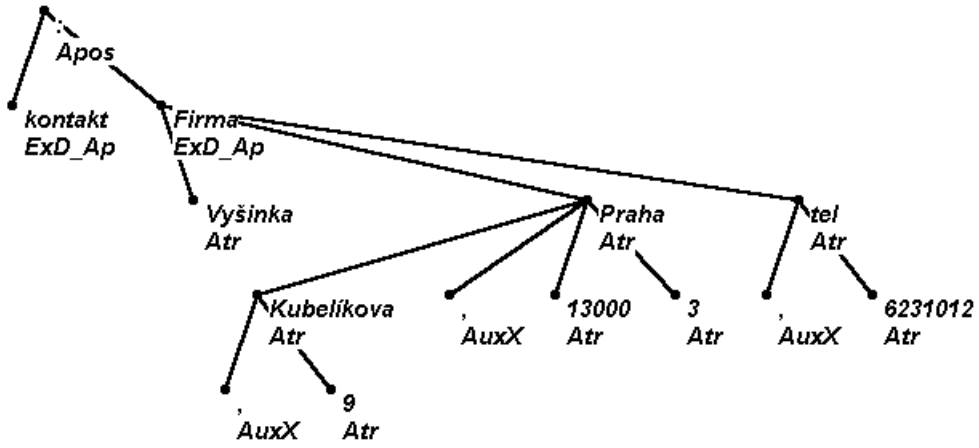

2. Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260.

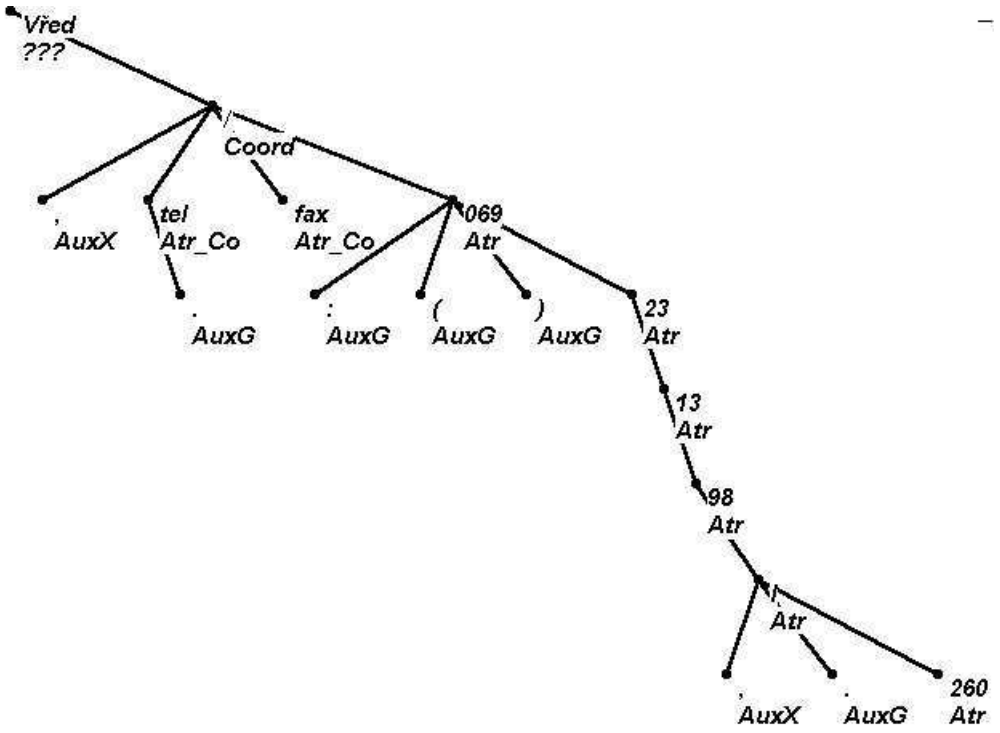

Jména firem rozebíráme tak, že řídícím uzlem je to slovo, které se skloňuje. U sousloví *firma Vyšinka* se většinou skloňuje slovo *firma*, bývá tedy výše. Naproti tomu zkratky (jako *sro*, as či *vos*) většinou považujeme za `Atr` názvu společnosti, vnitřně tyto zkratky rozebíráme také podle jejich syntaxe.

1. jednali jsme s a. s. Filutou a firmou Vyšinka

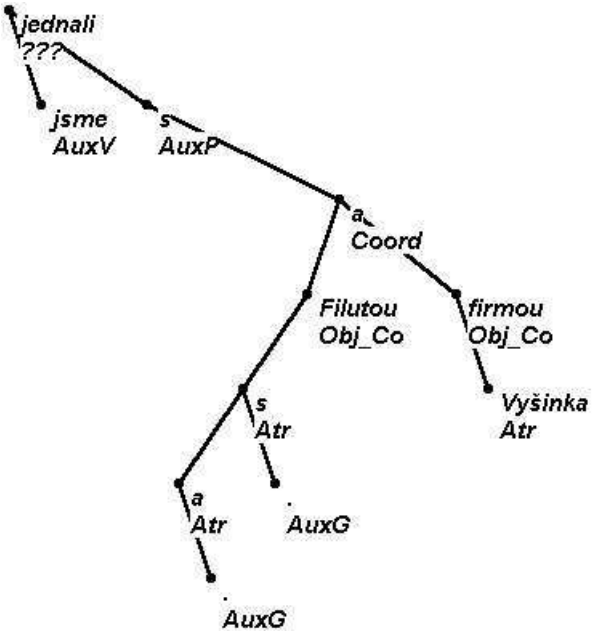

2. Filuta s. s r. o.

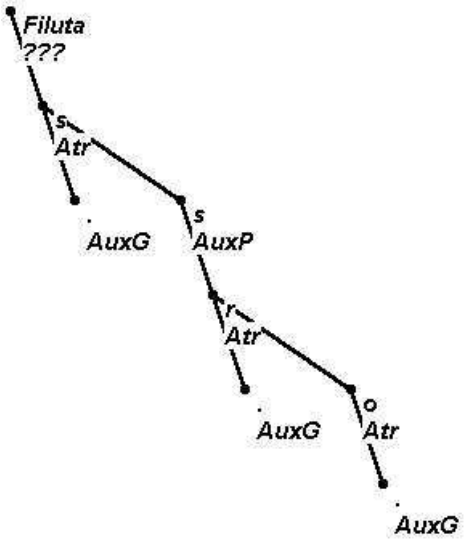

3. Filuta s. r. o.

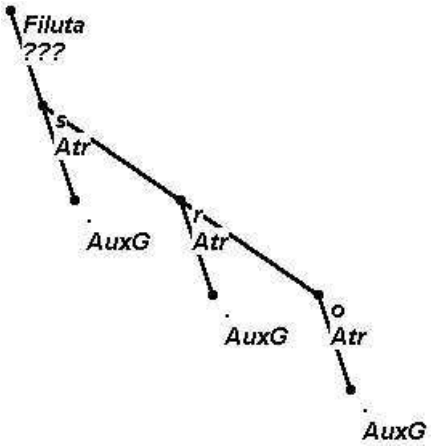

4. Filuta a. s.

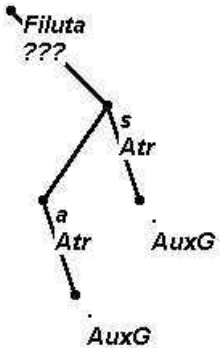

5. Filuta v. o. s..

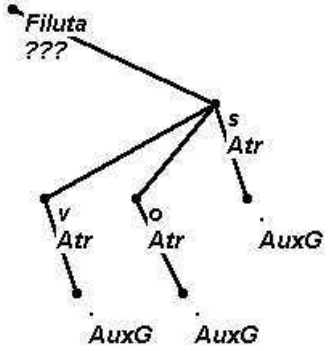

6. s a. s. Filuta

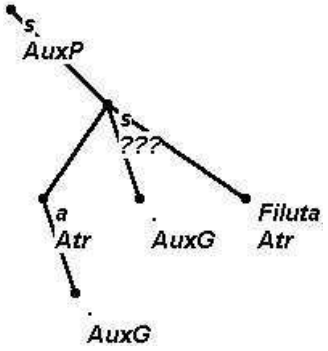

7. s a. s. Filutou.

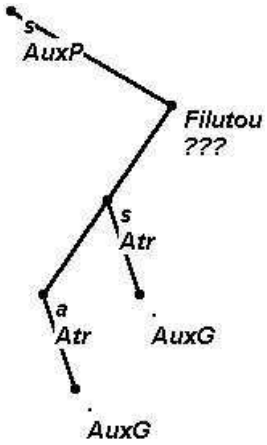

Z uvedeného vyplývá, že řídícím členem může být namísto názvu společnosti i zkratka (uzel *s*), pokud není název v příslušném pádě. To proto, aby bylo dosaženo shody. Nikdy však nejde o vztah aposiční.

3.7.3 Výrazy s číslovkami, číslice v různých funkcích

3.7.3.1 Zachycení číselného vyjádření množství

Při rozebírání těchto vyjádření se řídíme především morfologií čtení. Protože je však tento problém složitější, jsou stanovena následující pravidla.

Pravidlo první:
Rozebírané sousloví rozdělíme na dvě části - část vyjadřující počet a část vyjadřující počítané věci. Za počítané věci považujeme veškerá substantiva s jejich případným rozvitím. Toto rozvití se většinou určí podle běžných pravidel o `Atr` a není proto třeba jej zde podrobně rozebírat. Nadále tedy budeme za počítané věci považovat hlavní uzel této části, budeme též mluvit o representantu části vyjadřující počítané věci. Za substantiva však považujeme také slova typu *tisíc*, *milion*, *sto*, *stovka*, *setina* apod., chovají-li se tak. V následujících příkladech tak vlastně nejde o číselné vyjádření (není zde přítomna část vyjadřující počet), nevznikají tedy žádné problémy a rozebereme je pouze podle běžných pravidel:

1. tisíc lidí snědl desetinu tuny vepřového masa

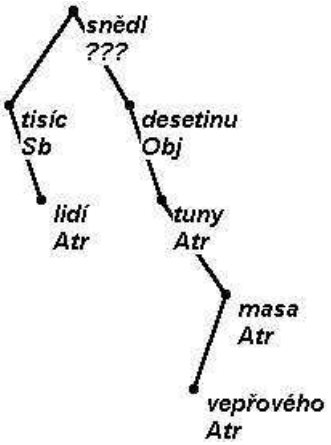

2. zvítězil se stem procent hlasů.

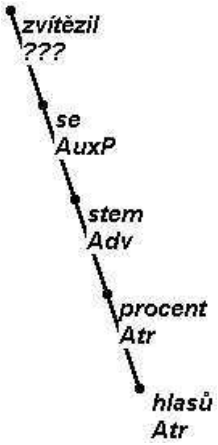

Obecně lze říci, že část vyjadřující počet začíná (při probírání od konce doleva) od první skutečné číslovky, případně (jak uvidíme dále u složitějších příkladů v pravidle třetím) tam, kde je pro tuto číslovku místo, ale není přítomna z důvodu specifického tvaru celého čísla. I tuto část později rozebereme tak, že bude mít zpravidla jediný řídící uzel (representant).

Poznámka

Uvnitř této části se však může opět objevit substantivum a s ním vnořený úsek, který rozebereme tak, jako by byl dalším celkem s „číselným vyjádřením množství“ (o tom hovoří taktéž pravidlo třetí).

Pravidlo druhé:

Určíme, která část bude řídící a která závislá. Tento vztah bude ve stromě zachycen tím, že representant jedné části bude zavěšen na representant druhé části. Přednost mají počítané věci - je-li u representantu věcí splněna shoda, je řídícím on. Nestane-li se však tak, přebírá řízení representant počtu. V následujících příkladech jsou již přítomny obě části a vždy jsou naplněny právě jedním uzlem, který je tak i jejich representantem. Vidět je zde vzájemná závislost těchto částí, kdy v prvním příkladě je počítaná věc řídící (shoda *viděl vrány*), ale v příkladě druhém propadá do závislosti na počtu (není shoda *viděl vran*, tedy shoda *viděl pět*). Řídící uzel označujeme funkcí, kterou plní ve větě celé sousloví, závislý (representant závislé části) označujeme `Atr`.

1. viděl čtyři vrány

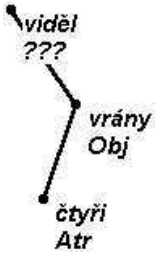

2. viděl pět vran.

Pravidlo třetí:

Zbývá určit strukturu části vyjadřující počet. Zde je problematické mluvit o nějaké gramatické závislosti, proto bylo zvoleno jedno z vyhovujících řešení, které nehledá opodstatnění v tradiční mluvnici. Celou část opět rozdělíme na jakési bloky, z nichž každý bude zastupovat jeden řád. Nepůjde však přímo o řády v matematickém smyslu. Bloky budou obsahovat počet jednotek, desítek, stovek a dále tisíců, milionů, miliard, atd. Řády jednotek a desítek budou mít jednoslovné (jednouzlové) vyjádření, řád stovek již může být určen dvěma slovy (např. *tři sta*) a vyšší řády již i složitěji (spojení *pět set padesát pět milionů* je jeden blok). Právě u těchto „víceslovných“ řádů se však opět objeví substantivum vyjadřující výšku řádu, a proto je jejich vnitřní struktura dána týmiž pravidly jako struktura celku (tedy ono substantivum je počítaná věc, zbytek počet). Na vyšší úrovni budeme pracovat s hlavními uzly všech těchto řádů - bloků.

Zvolíme z nich totiž řád nejdůležitější, jehož řídící uzel se tak stane representatem celé části vyjadřující počet, a na něj navěsíme všechny řády zbylé. Řídícím řádem bývá obvykle řád nejnižší, ale existují výjimky. Pokud je část vyjadřující počet podřízena části počítaných

věcí, je řídícím vždy nejnižší řád. Je-li však počet nadřízen věcem, je řídícím řádem nejnižší z těch, které mají shodu s počítanými věcmi, což může být i druhý přítomný řád v pořadí zleva.

Všechny závislé řády (jejich řídící uzly) označíme `afun Atr`.

Pro pochopení určení řídícího řádu slouží následující příklady, kde jsou přítomny vždy právě dva řády. V prvních dvou je nadřízena část počítaných věcí a v části počtu je tedy vždy nahoře nejnižší řád. V příkladech dalších jsou počítané věci podřízeny počtu. Nejprve je ukázán příklad se shodou již v nejnižším řádě, který je tak řídícím (shoda *pět vran*). V posledních dvou příkladech jsou však řídícími druhé řády, neboť jsou prvními, které mají shodu (shoda *třicet vran*, *milion vran*, nikoli *čtyři vran*).

1. viděl třicet čtyři vrány

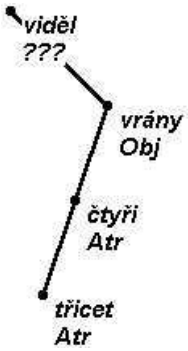

2. viděl milion čtyři vrány

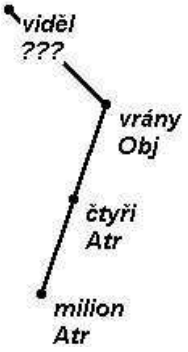

3. viděl třicet pět vran

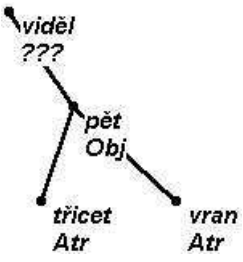

4. viděl třicet čtyři vran

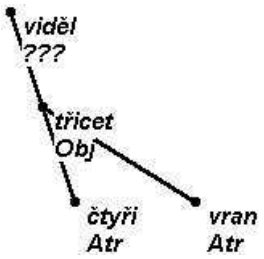

5. viděl milion čtyři vran.

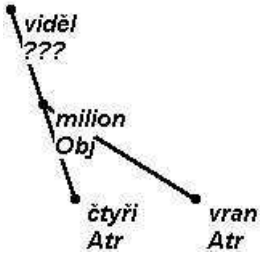

Ukažme si ještě některé složitější struktury části počtu, kde bude řádů více a budou vyjádřeny víceslovně. V příkladě prvním jsou počítanými věcmi slovo *vrány*, slovo *dvě* je již „pravou“ číslovkou, a proto celý zbytek sousloví (tj. *tři miliony čtyři sta pět tisíc třicet dvě*) je částí počtu. Slovo *vrány* je v příslušném rekčním tvaru k slovesu *viděl*, bude proto řídícím uzlem celého sousloví. Nyní rozebereme část počtu. Jednotlivé řády jsou: *tři miliony*, *čtyři sta pět tisíc*, *pět set*, *třicet* a *dvě*. Protože část počtu je zde závislá na části počítaných věcí, bude řídícím řádem řád nejnižší. Uzel *dvě* tedy zavěsíme na uzel *vrány* a representanty dalších řádů budeme zavěšovat na něj. Druhý nejnižší řád je tvořen pouze jedním uzlem (*třicet*), který tak můžeme zavěsit přímo na uzel *dvě*. Další řády již obsahují substantivní vyjádření jejich velikosti (*set*, *tisíc*, *miliony*). Tato substantiva zde budou mít funkci ’zanořených’ počítaných věcí. Rozebereme řád *pět set*. Počtem je zde uzel *pět*, počítanou věcí uzel *set*, stačí tedy určit jejich vzájemnou závislost. Tvar slova *set* je řízen číslovkou *pět*, bude tedy závislý. Uzel *pět* proto zavěsíme na uzel *dvě* a uzel *set* na uzel *pět*. Obdobná situace je u řádu *tři miliony*, jen závislost tam bude opačná. Nejsložitěji vypadá řád tisíců. Část počtu je *čtyři sta pět* a má opět dva řády. Počítaná věc *tisíc* (zde genitiv) bude závislá na počtu. V části počtu bude řídícím nejnižší řád, tedy uzel *pět* bude zavěšen na uzel *dvě* a na něj samotný zavěsíme „věci“ (uzel *tisíc*) i druhý přítomný řád. Z tohoto řádu bude řídícím uzel *sta*, uzel *čtyři* bude zavěšen na něj.

viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány

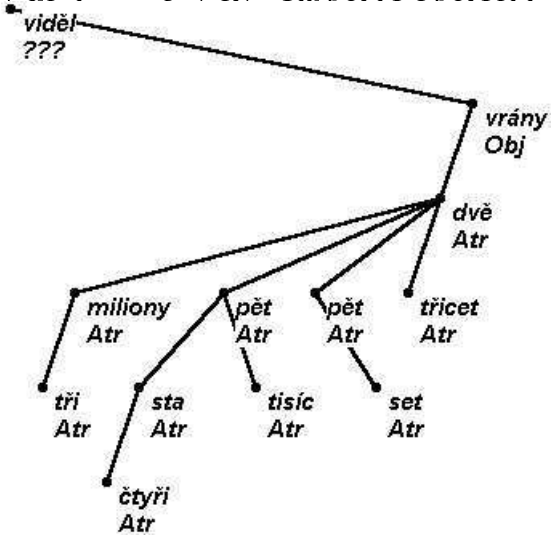

Druhý příklad již popíšeme stručněji. Počítanými věcmi je uzel *vran* a protože nemá požadovaný tvar, bude závislý na počtu. Část počtu má dva řády: *tři sta padesát čtyři milionů* a *šest set tisíc*. Protože zde není přítomen řád jednotek, bude řídícím řádem nejnižší z přítomných, tedy *šest set tisíc*. Representantem tohoto řádu je uzel *šest*, ten proto bude nejvýše. Na něj zavěsíme počítané věci (uzel *vran*) i representant druhého řádu, kterým bude uzel *padesát*. Vnitřní struktura obou řádů by měla být jasná.

viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran

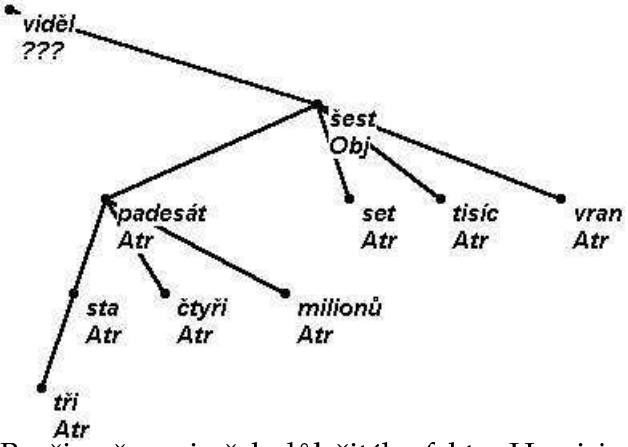

Povšimněme si však důležitého faktu. Hranici mezi částí počtu a částí věcí jsme vedli za slovem *tisíc*, které zde považujeme za substantivum v genitivu. Stalo se tak proto, že množství vran je vyjádřeno dvěma řády a slova *tisíc*a *milionů* stojí tedy v jistém smyslu na stejné úrovni. V posledním příkladě vidíte, že je-li přítomen pouze jeden z těchto řádů, můžeme slova *tisíc* a dokonce *set* zahrnout do části počítaných věcí. Část počtu pak tvoří tedy pouze uzel *šest*.

viděl šest set tisíc vran

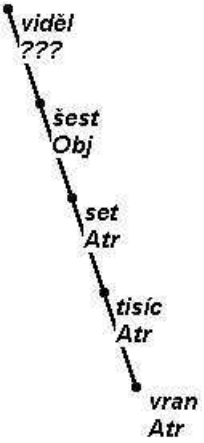

Dodatek

Ani výše daná pravidla nepopisují všechny případy zápisu číselných vyjádření. Problematický je na příklad zápis čísel desetinných. Proto si uvedeme ještě některé příklady, které zahrnují snad všechny běžné zápisy desetinného čísla. To, zda budou nahoře slova *celých*, *desetin* nebo čísla 2, 5 určuje morfologie. Funkce připsaná řídícímu členu (který je případně koordinován) samozřejmě vyplývá z jeho syntaktického postavení ve větě (v našem případě je to subjekt). Poté přijdou na řadu jednotky, jejichž počet určuje zápis celého desetinného čísla. V příkladech je zastupuje uzel se slovem procenta, ale ten není totožný s tím, co výše nazýváme representantem části počítaných věcí. Jde o specifický případ způsobený dvojčlenností zápisu desetinných čísel.

1. 2 celé a 5 desetin procenta zemřelo

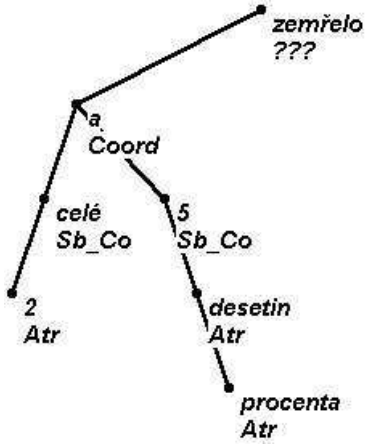

2. 5 celých 2 desetiny procenta zemřelo

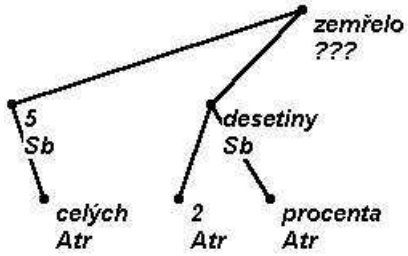

3. 5 celých 5 procenta zemřelo

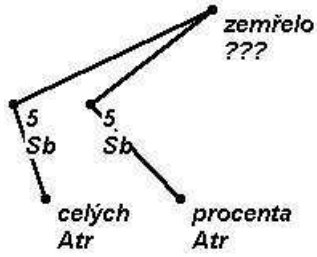

4. 2, 2 procenta zemřelo

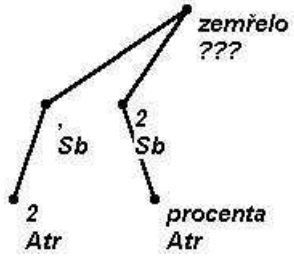

5. 2.5 procenta zemřelo.

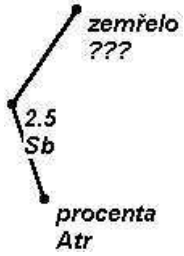

3.7.3.2 Číslovky typu více

K číslovkám více, méně, mnoho, málo, středně apod. se v nominativu a akusativu chováme tak, že na nich může záviset zároveň `Adv` i `Atr`. O problému spojky než se píše v kapitole 3.7.9, v této souvislosti zvláště v odstavci IV. Dodatek 3.

1. uvidíš mnohem méně lidí

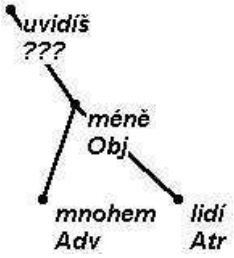

2. vypiju víc než pět piv.

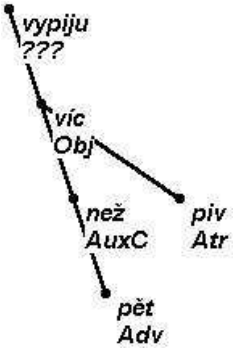

3.7.3.3 Genitiv ve funkci Sb, Obj ve funkci jejich Atr

U číslovek jedna až čtyři platí běžná pravidla napsaná v kapitolách o jednotlivých větných členech. Závislost i shoda u nich funguje zcela přirozeně.

1. studenti byli tři

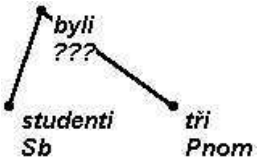

2. vesta mi stačí jedna.

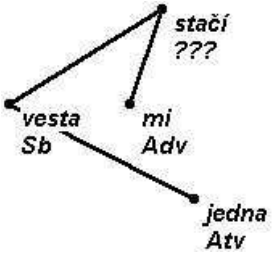

U číslověk větších (od pěti výš) však nastávají problémy. Jde-li o nominativ (u subjektu) či akusativ (u objektu), je počítaná věc ve formě genitivu a shoda přejde na číslovku. Protože tento jev je značně problematický, dohodli jsme se na řešení, které není zcela jazykově čisté. Genitiv partitivní tedy sice může být `Sb` nebo `Obj`, ale je-li ve větě nějaký kvantitativní údaj, který ho řídí, je `Sb` nebo `Obj` řídící uzel tohoto údaje a genitiv jeho `Atr`. Genitiv je `Sb` pouze ve větách typu tam je lidí, přibývá jich.

1. *studentů* (`Atr`) v hospodě bylo pět (`Sb`)

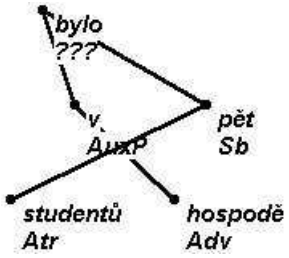

2. *studentů* (`Atr`) přišlo na přednášku pět (`Sb`)
3. na světě je *lidí* (`Atr`)habaděj (`Sb`)
4. *zeleniny* (`Atr`) je málo (`Sb`)
5. *zeleniny* (`Atr`) máme málo (`Obj`)
6. *zeleniny* (`Atr`) si můžeme vzít hodně (`Obj`)
7. *zeleniny* (`Atr`) si můžeme vzít, co uneseme (`Obj`)
8. slušných *lidí* (`Atr`) je jako šafránu (`Sb`)
9. *piv* (`Atr`) mi stačí deset (`Sb`).

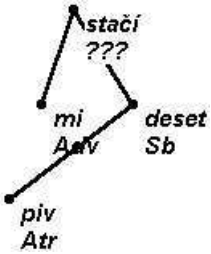

3.7.3.4 Zachycení aritmetických výrazů

Jednoduché aritmetické výrazy ve větách můžeme rozebrat.

1. # 1 + 2 = 9 - 6.

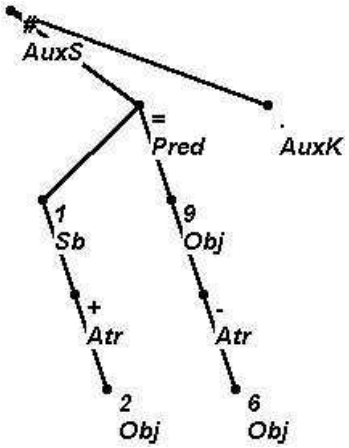

2. výsledek byl w = 5 / 8.

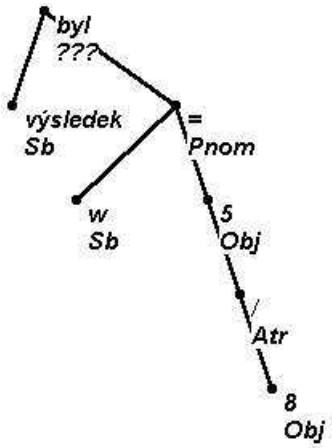

3.7.3.5 Zachycení některých číselných kódů

1. Čtyřlístek 8 / 94

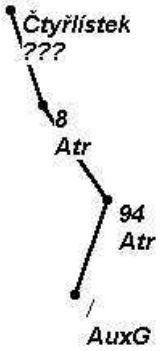

2. zákon 356 / 1994 - 128 sbírky

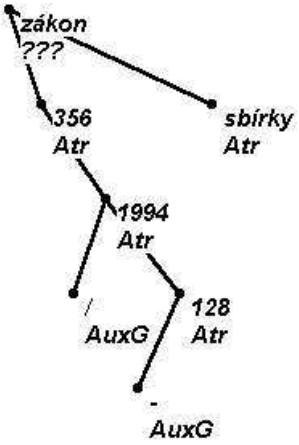

3. číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45.

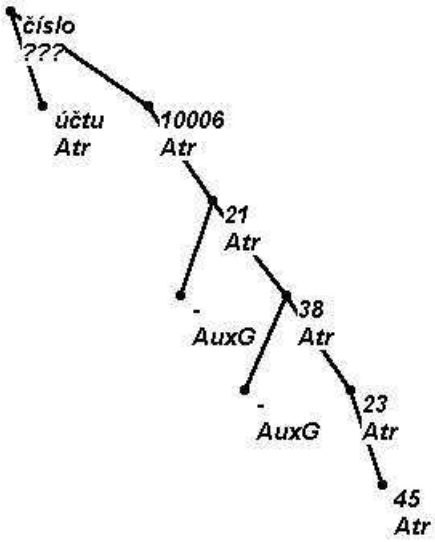

3.7.4 Odkazovací slova

3.7.4.1 Odkazovací to

Odkazovací *to* před vedlejší větou dostane příslušnou funkci v řídící větě, vedlejší věta je potom `Atr` a visí na *to*, bez ohledu na to, odkazuje-li *to* dopředu (na vedlejší větu, *obyčejný* odkaz), nebo dozadu (na osobu/událost apod.) Vedlejší věta může být jak spojková (*že*, *aby*, *zda*), tak vztažná.

1. je to tím, že trucuje

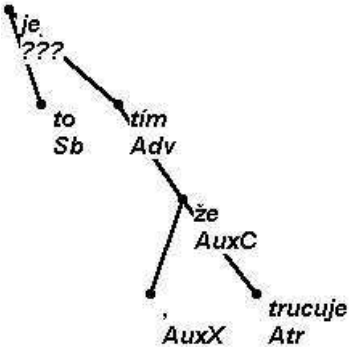

2. to, co zažil, ho zničilo

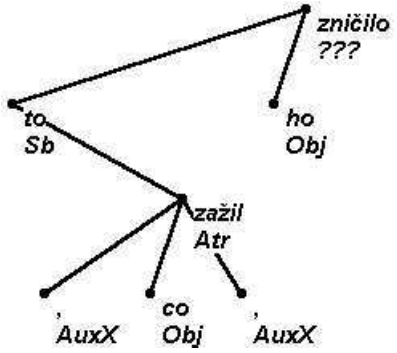

3. mluvila s tím, koho potkala

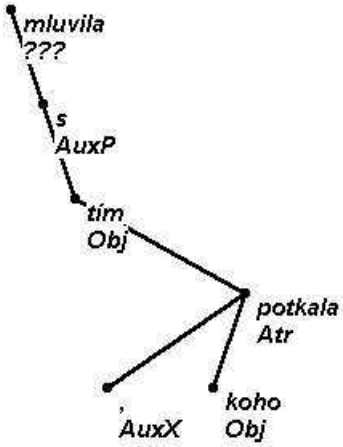

4. čím déle přemýšlel, tím méně věděl

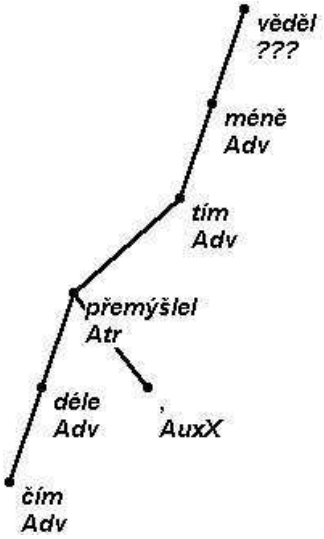

5. čím je starší, tím je zkušenější

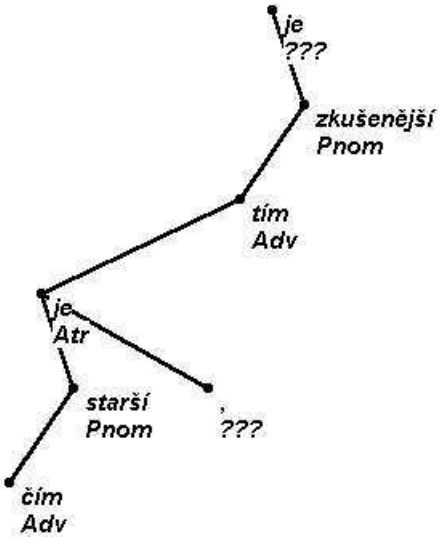

6. vrávoral čím dál tím více.

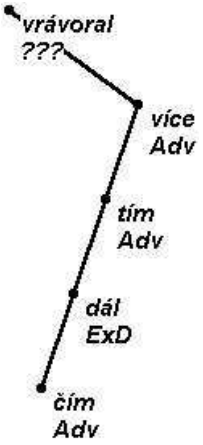

Stejně zachycujeme i případy, kdy na místě vedlejší věty stojí sloveso v infinitivu.
snil o tom žít u moře.

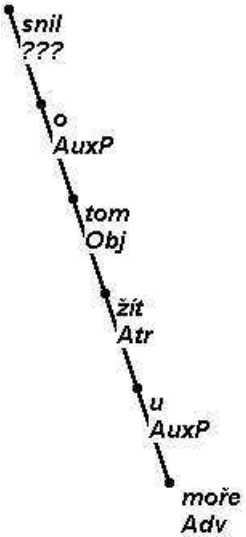

U některých předložek se může stát, že je za nimi odkazovací *to* vypuštěno a následuje přímo vedlejší věta. Tato věta pak visí bezprostředně na zbylé předložce a přebírá tu `afun`, kterou by dostalo odkazovací *to*.

1. místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál

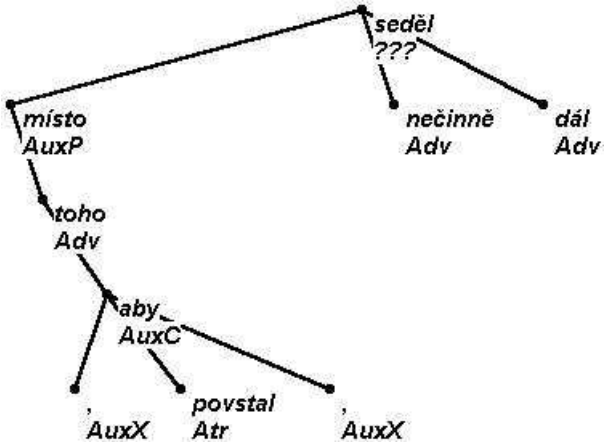

2. místo aby povstal, seděl nečinně dál.

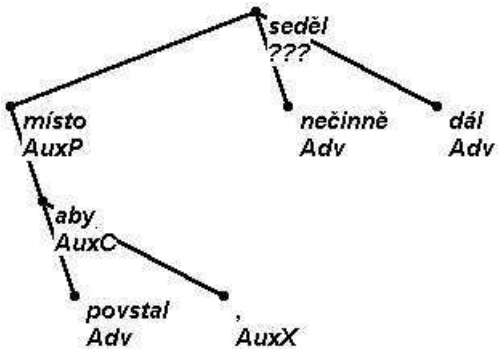

Zbyde-li však po vedlejší větě jen některý její člen (případně několik), dostane zcela normálně `afun ExD` z důvodu nepřítomnosti predikátu. Je však třeba rozlišit případy, kdy jde o elipsu (a tedy *zbylý* člen), jako je tomu v prvních dvou příkladech, a kdy jde o běžný předložkový pád (v příkladě 3 je tvar slova pivo řízen předložkou místo, jde o `Adv` a nechybí tu ani žádné odkazovací *to*).

1. místo ve středu chodil ve čtvrtek

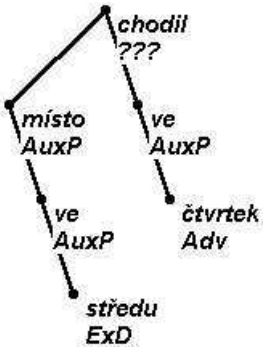

2. místo pivem ho polil mlékem

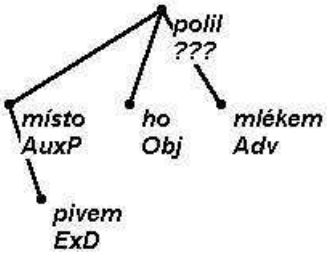

3. místo piva usrkávala vínečko.

3.7.4.2 Odkazovací slova u Adv-vět

Vedlejší věta může být uvozena výrazy *tak, ..., (do)tehdy, ..., tolik, ..., poté/mezitím/zatím, co/když/jak ..., odtud, kam/odkud/kde ... , proto/přesto, že ...* . Odkazovací slovo i vedlejší věta jsou `Adv`, visí vedle sebe.

1. je to tak, že nespím

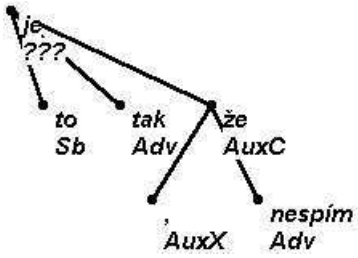

2. pracuji tak, jak to umím

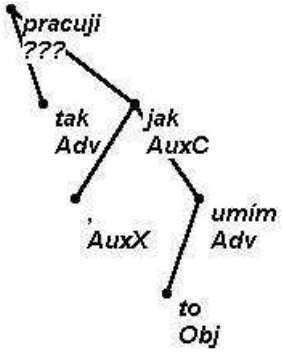

3. přijedu tehdy, až to dopíšu

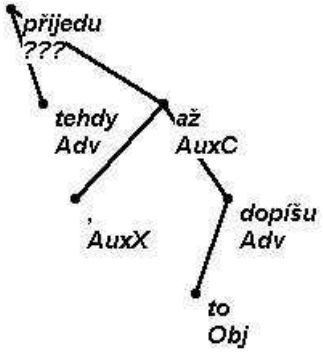

4. otevřeli poté, co vstali

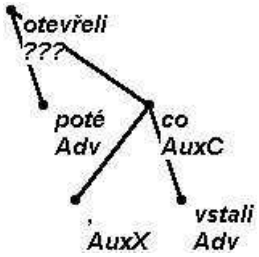

5. nadával proto, že dlouho spali

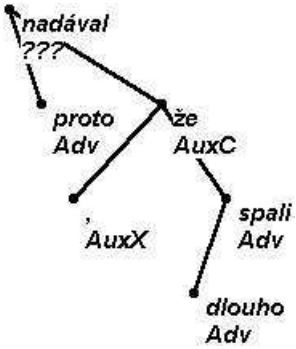

6. nadával přesto, že otevřeli.

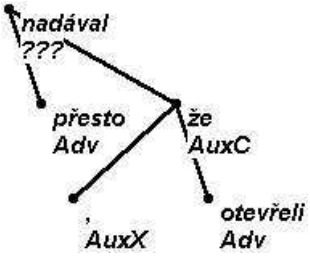

3.7.4.3 Odkazovací takový

Je-li slovo *takový* těsně před vedlejší větou, dostane příslušnou funkci v rámci řídící věty (`Pnom`, `Atr`, `Atv`) a vedlejší věta se pověsí na něj s funkcí `Adv`.

> **Varování**
>
> Není-li *takový* těsně před čárkou, je to obyčejný `Atr` a vedlejší věta je pak buď `Atr` na substantivu rozvíjeném tímto *takový*, nebo má svou obvyklou funkci v závislosti na slovese (řídící věty), na kterém visí.

1. on je vedoucí takový, že jim závidíme

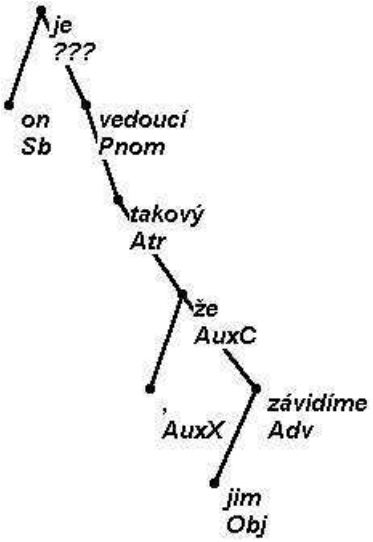

2. jejich vedoucí je takový, že jim závidíme

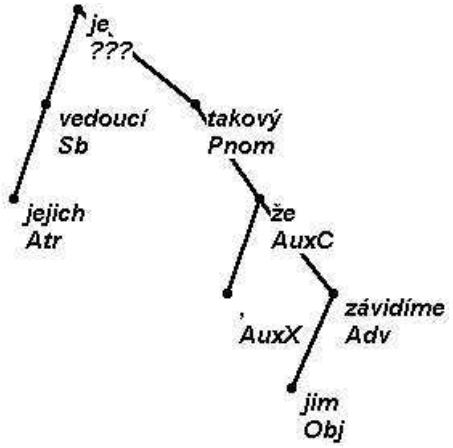

3. vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil.

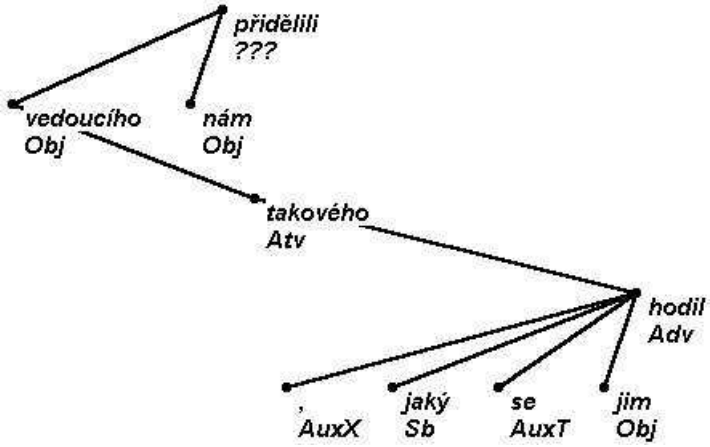

3.7.5 Hranice dativu volného a vazebného

Dativ volný tradičně řadíme k `Obj`, ačkoliv jeho druhy mají různou syntaktickou platnost (`Obj`, `Adv`, `AuxO`). Protože je to pád nevazebný, tj. neřízený slovesem nebo adjektivem, klade se běžně i po slovesech nepředmětových. Jeho užití je motivováno sémanticky.

Po stránce významové lze rozlišit šest druhů volného dativu:

- dativ sdílnosti (kontaktový) (`AuxO`),
- dativ emocionální (`AuxO`),
- dativ přivlastňovací (`Adv`),
- dativ příslovečný zřetelový (`Adv`),
- dativ prospěchový (`Obj` nebo `Adv`),
- dativ subjektový (`Obj`).

Dativ sdílnosti má ve větě funkci navazování a udržování kontaktu (to vám byla zábava, včera jsem ti nemohl usnout, on ti byl celý nesvůj). Funkci kontaktovou má i dativ zainteresování, někdy označovaný rovnou jako dativ sdílnosti (kyselina nám začíná reagovat, běží nám osmá minuta, neparkujte nám na trávě). Dativ emocionální citově zabarvuje výpověď (to je mi pěkný pořádek, ty nám tu lenošit nebudeš). Oba tyto dativy dostávají 1 `AuxO`. (Viz kap. 3.3.7.4.)

Dativ přivlastňovací dostává `afun Adv` (příteli se ztratil pes, v uších mu hučelo, tetě se zalesknou oči, hodinky mi jdou špatně). Jedná se o dativ, který lze nahradit přídavným jménem přivlastňovacím (šlápl bratrovi na nohu lze nahradit šlápl na bratrovu nohu). (Viz kap. 3.3.5.)

I dativ příslovečný zřetelový dostává `Adv` (*dětem to přišlo vhod, státu tím vznikají škody*). (Viz kap. 3.3.5.)

Hranice mezi valenčním fakultativním `Obj` a dativem prospěchovým (`Adv`) je mnohdy vágní. U dativu prospěchového uvažujeme buď o `Obj` nebo o `Adv` podle významu rozpoznatelného z kontextu. Například ve větě *Jirka napsal Pavlovi dopis* dostane slovo *Pavlovi* funkci `Obj`, pokud má věta význam *Jirka něco sdělil Pavlovi dopisem*, a naopak funkci `Adv`, když její význam je *Jirka napsal dopis pro Pavla (místo Pavla) někomu*. Nejsme-li schopni význam rozeznat, dáváme přednost `Obj`, protože je to valenční člen, i když fakultativní. V ostatních případech dostává dativ prospěchový funkci `Adv` (*natrhala jsem jim hrušky*).

Pomůcka

Lze ho nahradit příslovečným pádem s předložkou pro. (Viz též kap. 3.3.4 a kap. 3.3.5.)

Pouze dativ subjektový je vždy Obj (chce se mi pít, nemocnému se dýchá lépe, majorovi se sedělo dobře, co je mu?, bylo jim 17 let). (Viz kap. 3.3.4.) O subjektový dativ se nejedná v konstrukcích: *bylo mi špatně / chladno / do smíchu*, *bude to stranám ku prospěchu*, *je mi to jedno*, *nejbližší je mi asi husitská církev*, *jeho způsob mi byl nejsympatičtější*. Dativ v těchto větách považujeme za `Adv`.

3.7.6 Sousloví, fraseologismy

3.7.6.1 Zachycení sousloví

Při zachycování čehokoli se řídíme především syntaktickou strukturou a syntaktickými vazbami. U ustálených sousloví bývají tyto vztahy sice potlačeny, ale přesto, pokud to jde, se snažíme zachytit alespoň nějakou smysluplnou strukturu, i když nemusí být plně oprávněná běžnými pravidly. Takové situace zachycují tyto příklady:

1. ředíme v poměru osm ku třem

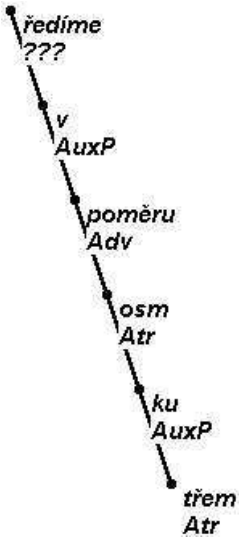

2. resignoval den ze dne.

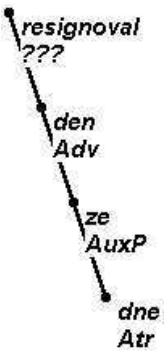

Existují však sousloví, jejichž syntaktická struktura je natolik pochybná a nejasná, že ji vskutku rozumně zachytit nelze. V těchto krajních případech se uchylujeme k technickému

zachycení. Jde vskutku o poslední řešení, které používáme pouze tehdy, když všechny pokusy o nalezení smysluplné struktury selžou. Z nerozebiratelného sousloví potom vyzdvihneme uzel slovosledně poslední v řadě, který zavěsíme ve stromu na místo, které odpovídá posici celého sousloví, a přidělíme mu taktéž běžnou `afun` - takovou, která odpovídá funkci sousloví. Zbylé uzly pak navěsíme na tento vyzdvižený a označíme je `AuxY`.

1. prošel jsem Žižkov *křížem krážem*

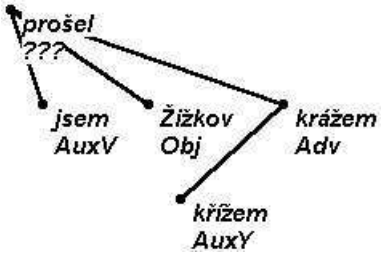

2. *noc co noc* flámoval

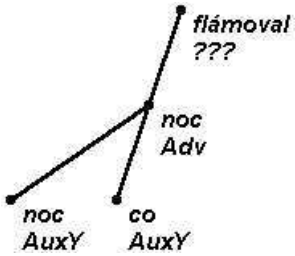

3. *co neviděť* to začne.

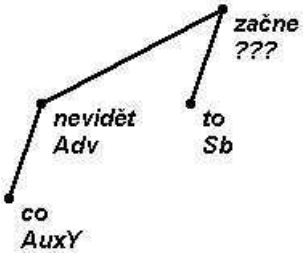

3.7.7 Doprovod

3.7.7.1 Zachycení doprovodu

Předložkový pád „s + instrumentál“ se v mluvnicích označuje jako doprovod. Jeho zachycení bývá různé, závisí na vazbách ve větě (hlavně na dodržení shody).

Za normálních okolností je tento pád vlastně určením způsobu, měl by se tedy zavěsit na přísudek a označit `Adv`. Tak však učiníme pouze tehdy, je-li dodržena shoda podmětu s přísudkem, tak jako v těchto příkladech:

1. zpíval Rus s Němcem

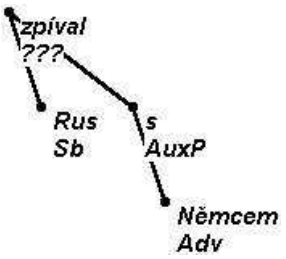

2. zpívali Rusové s Němci

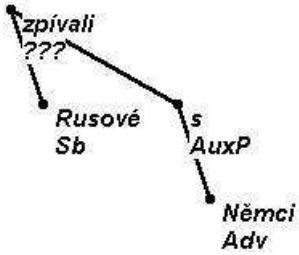

3. vidíme Rusy s Němci.

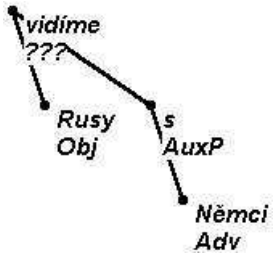

Stane-li se, že převáží shoda podle významu, a přísudek je v množném čísle, ačkoli podmět je v čísle jednotném, zavěsíme doprovod jako `Atr` na podmět (uzel `Sb`). Tím dosáhneme, že podmět jako celek lze chápat jako entitu jsoucí v množném čísle.

zpívali Rus s Němcem.

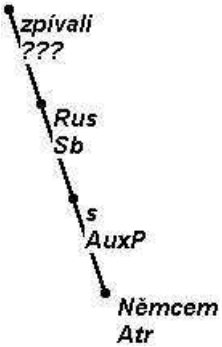

Za zmínku stojí zachycení konstrukce, kdy oba členy jsou řízeny nějakým společným pojmenováním:

zpívali přátelé Rus s Němcem.

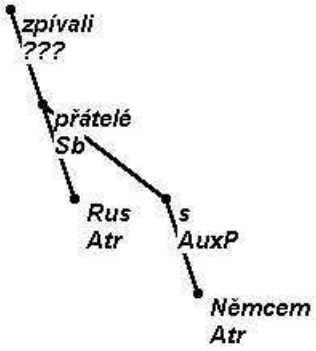

3.7.8 Reflexivní se, si

Částice *se* u slovesa může dostat `afuny`: `AuxT`, `Obj`, `AuxR`. Částice *si* u slovesa může dostat `afuny`: `AuxT`, `Obj`, `Adv`, `AuxO`. Přidělování těchto funkcí těmto částicím se řídí podle významu slovesa. U velkého množství sloves připadá v úvahu více funkcí, v tom případě se rozhodujeme podle kontextu. Obě částice se zavěšují vždy přímo na sloveso, ke kterému patří, at'už mají jakoukoli `afun`. Dojde-li k transformaci slovesa na substantivum (*snažit* >>

snažení), dostanou částice vždy `afun Atr` bez ohledu na to, jakou `afun` by měly u původního slovesa.

3.7.8.1 Reflexivum se

SE 1
Tantum `AuxT` (sloveso se bez se nevyskytuje nebo se jeho odebráním změní význam slovesa): *bojí se*, *snaží se*, *směje se*, *setkali se*, ... O `AuxT` jde i u některých odvozenin *způsobů slovesného děje*: *nadřel se*, *natahal se s tím*, ...

SE 2
Objekt (plní úlohu větného členu `Obj`), někdy zřetelně:

1. *vidí se (sebe, ne Jendu) v zrcadle*, ...
2. *myje se (sebe, ne děti)*, *brání se (sebe, ne vlast)*, ...
3. v recipročním významu (*navzájem*, *spolu*, *mezi sebou*) je rovněž `Obj`: *líbají se* (navzájem), *odloučili se* (od sebe navzájem), ...

Před `Obj` má přednost `AuxT`. Vyhovuje-li tedy se podmínce SE 1, o `Obj` již neuvažujeme.

SE 3
Reflexivní pasivum `AuxR`: u sloves transitivních i intransitivních:

1. *tancovalo se až do rána*, *šlo se cestou necestou*, ...
2. *v novinách se píše o projevu*, *diskutovalo se o objevu*, *přirozený jazyk se popisuje formálními prostředky*, ...
3. hovorové - *občané se vyzývají*, *aby se dostavili* ... (životnost subjektu),
4. „disposiční“ konstrukce (medipasivum): *matematika se mu studuje lehce*, *v téhle troubě se dobře peče*, *ta kniha se snadno prodává*, ...
5. volněji sem patří i kausativa typu: *léčím se u prof. Myslivečka*, *holí se / stříhá se v Šarmu*, *obléká se u Nehery*, ...

SE 4
„Odvozovací“ sufix u bezděčné činnosti: nahrazení objektem je méně zřetelné a rozhodujeme se mezi `Obj` a `AuxR`:

1. pokud jde o vědomou činnost (*se* můžeme nahradit slovem *sebe*), jde o `Obj`: *zabil se*, *utopil se*, ...
2. jinak je to `AuxR`: *dveře se otvírají*, *vlny se šíří všemi směry*, *napětí se snižuje*, ...

Podmínku 1 použijeme pouze tehdy, je-li naprosto zřejmá.

SE 5
Při transformaci slovesa v substantivum dostává se 1 `Atr`: *snažení se*, *mytí se*, *utopení se*, ...

3.7.8.2 Reflexivní si

SI 1
Analogie k SE 1: `AuxT` jen s dativním *si*: *pospíšit si*, *vážit si*, *postesknout si*, *pamatovat si*, ...

SI 2
Reflexivum je objektem (`Obj`):

1. *přečíst si (sobě)*, *říkat si*, *stanovit si*, ...
2. reciproční: *slibovali si (navzájem)*, *posloužili si (navzájem)*, *nadávali si*, *přísahali si*, ...

SI 3
Fakticky je analogií k SE 4, dohodli jsme se na označování si jako `Adv` tam, kde má si platnost volného dativu (prospěchového), nahrazení slovem sobě je poněkud násilné, je parafrásovatelné jako pro sebe, své: `upevnit si (postavení),upravovat si (vlasy), brousit si (zuby),vydělat si (peníze),uchovat si (postavení),...`

SI 4
Jako `AuxO` označujeme takové si, které je nadbytečné a může být vypuštěno, aniž dojde ke ztrátě smyslu nebo gramatičnosti: *jít si na výlet*, *mazat si to domů*, *počkat si na někoho*, *už si odpracoval dvě hodiny*, ...

SI 5
Při transformaci slovesa v substantivum dostává si 1 `Atr`: *postesknutí si*, *posloužení si*, *vydělání si*, ...

3.7.9 Srovnávací obraty se spojkami jako a než

Výraz jako je víceznačný a při jeho užití nemusí jít vždy o srovnávací obrat - viz zvláště část 3.3.7.7 v kap. 3.3.7.7 a případně příslušné pasáže v kapitolách o doplňku a předmětu, dále také části 3.3.3.3 a 3.3.3.3 v kap. 3.3.3. Také spojkou než může být uvozeno i specifické vyjádření subjektu (viz část 3.3.2.2 v kap. 3.3.2).

3.7.9.1 Zavěšení

Spojka než vyžaduje adverbium, adjektivum (zejména v komparativu), s nímž se srovnává. Zavěšujeme ji tedy právě na něj. U výrazu se stejně jako může stejně chybět. V případě, že nechybí, zavěsí se jako na stejně. V případě, že stejně chybí, visí jako na členu, na kterém by viselo stejně, aniž bychom uvažovali o nějakém porušení syntaktických vazeb (nepřítomnost slova stejně tedy není důvodem k použití `afun ExD` tam, kde by se ani jinak nepoužila).

3.7.9.2 Syntaktická funkce srovnání

Srovnávací konstrukce po spojkách jako a než pokládáme za adverbiale (`Adv`), často však dochází k elipsám, potom se používá `afun ExD`. Viz též část 3.3.5.5 v kapitole 3.3.5.

Konstrukce označované Adv

Úplná vedlejší věta Pokud je za jako/než úplná vedlejší věta (obsahující určité sloveso), jde o „normální“ adverbiální větu závislou na porovnávacích výrazech (*stejný/ě jako*, *velký jako*, *jinde než*, *jinak než*, ...). Výraz *stejný/ě* může chybět, potom se věta zavěsí na ten uzel, na kterém by visel tento výraz.

1. vypadá jinak, než vypadal včera

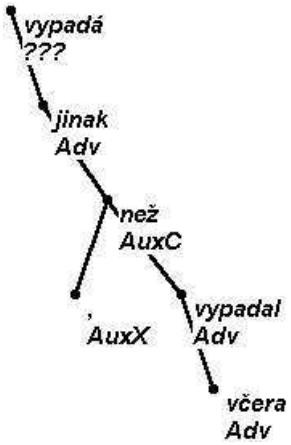

2. vypadá, jako vypadal včera

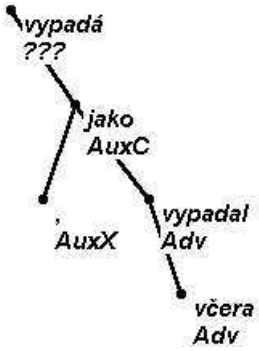

3. vypadá stejně, jako vypadal včera

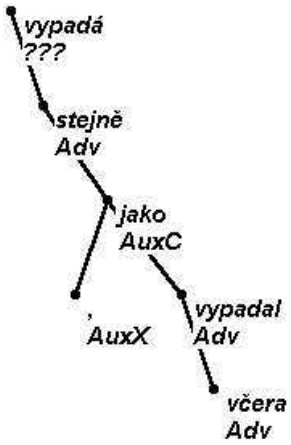

4. vypadá, jako by zhubl

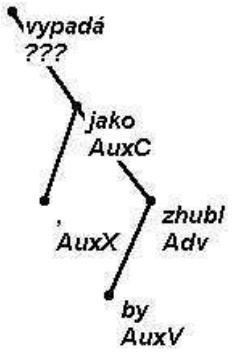

5. vypadá, jako kdyby zhubl

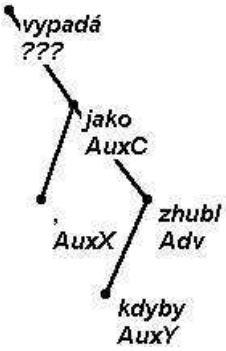

6. viděl motýla, který byl takový, jako by zářil

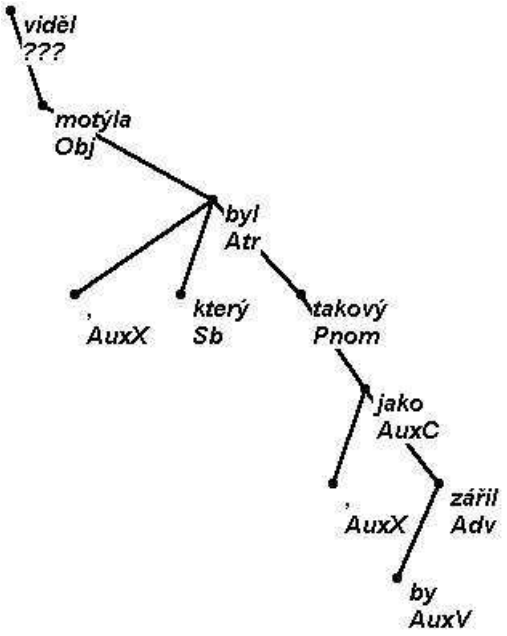

7. viděl motýla, který jako by zářil

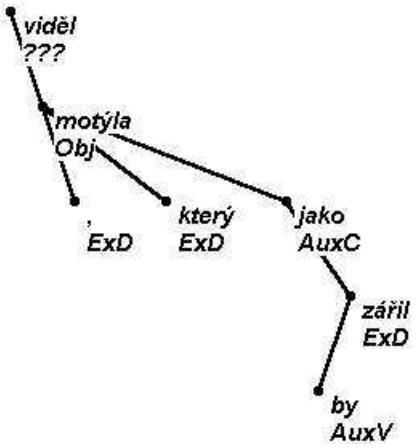

V posledním příkladě je sice úplná vedlejší věta *jako by zářil*, ale označena bude `afun ExD`, protože nad ní chybí řídící člen - porovnávací výraz (*takový*), který je pro ukázku přítomen v příkladě předchozím.

Upozornění

Vyskytuje-li se za jako, než nejprve další podřadicí spojka a teprve poté určité sloveso (přinesl mi jiné knihy, než když tu byl minule), jde o eliptickou větu (`ExD`) spadající do bodu 3.7.9.2.

Syntakticky odpovídající člen Nenašli-li jsme úplnou vedlejší větu, zbývá rozhodnout, zda člen stojící na jejím místě může dostat `afun Adv` nebo zda jde o elipsu (`ExD`). `Adv` použijeme tehdy, jsou-li oba členy srovnání na *stejné* úrovni. Poznat to lze podle tří nezávislých kriterií (kriteria jsou patrně ekvivalentní, zvláště pak třetí z nich je vlastně jen reformulací druhého):

- do srovnávacího obratu nelze nic doplnit (v př. 1 nelze říci *pověsil to níž, než to pověsil pod okno*),
- člen po spojce by mohl stát v původní větě na místě (namísto) celého původního srovnání (v př. 1 lze říci *pověsil to pod okno*),
- člen po spojce je významově „ekvivalentní“ členu před spojkou (je-li člen před spojkou v komparativu, je třeba si ho myslet v základním tvaru; v př. 1 jsou „ekvivalentní“ výrazy nízko a pod okno)

1. pověsil obrázek níž než pod okno

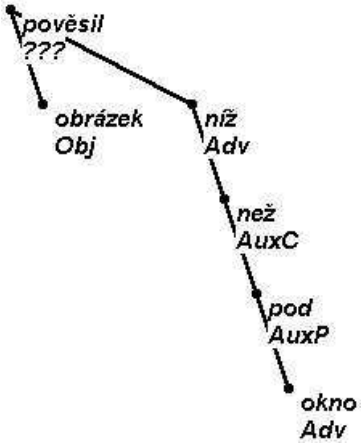

2. udělal to stejně kvalitně jako rychle

3. hraje déle než 30 let,
4. je starostí víc než dost,
5. koupíme to jinde než na trhu.

Konstrukce označované ExD Srovnávací obrat je eliptický. Za spojkou stojí jeden nebo více členů, kterým chybí sloveso a nespadají tak do předchozích bodů (členem může být i další vedlejší věta, která by rozvíjela predikát bezprostředně podřízené věty - upozornění v bodě 3.7.9.2). Pak použijeme `ExD` (viz také část 3.4.1.3 v kapitole 3.4.1).

1. ztráta větší než miliarda (= než je miliarda)

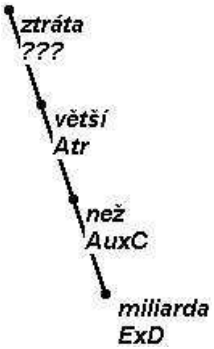

2. velká jako hrom (= než je hrom)

3. malý jako dlaň (= než je dlaň)
4. je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...)
5. cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence)
6. dorazili dříve než Jirka (= než dorazil Jirka)
7. Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda)
8. Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád)
9. koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel)

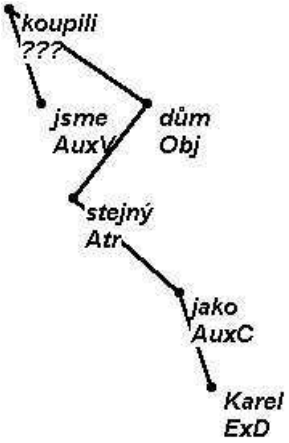

10. Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.)
11. dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá)

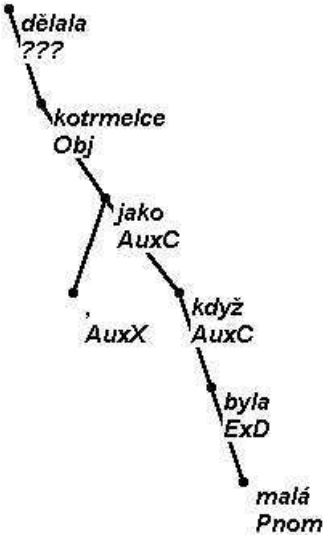

12. ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice)

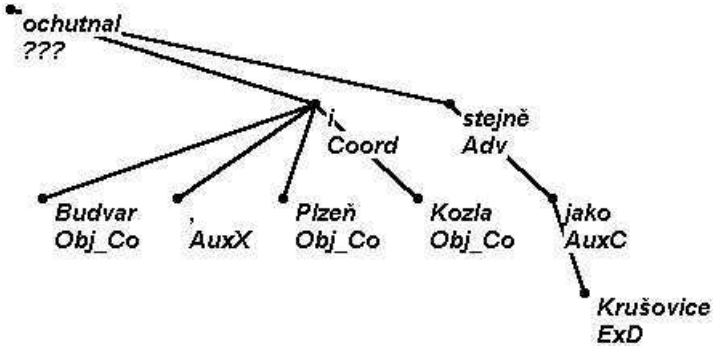

13. hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě)

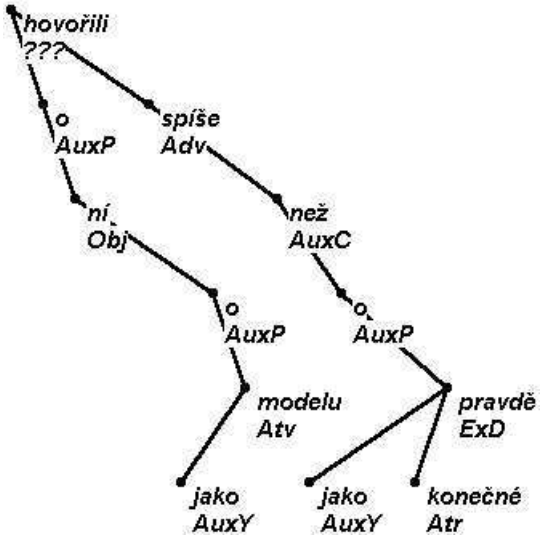

3.7.9.3 Dodatek 1

Případů typu 3.7.9.2 bude velmi málo, srovnej už i dvojznačnost u *udělal to jindy než včera*:

1. `Adv`: *jindy než včera = v jiný den než včera*
2. `ExD`: *jindy než včera = jindy, než ji udělal včera.*

3.7.9.4 Dodatek 2

Ještě několik příkladů se spojkou jako a správným zachycením těchto srovnávacích obratů:

1. udělal to úplně stejně tak rychle jako Tonda

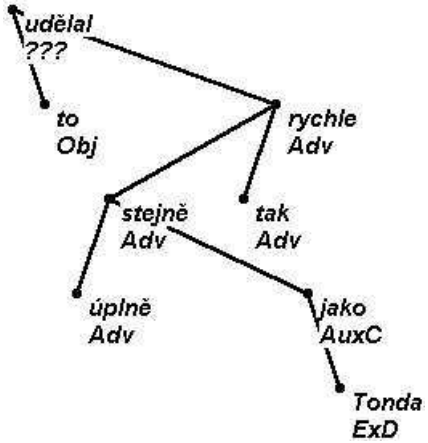

2. udělal to stejně rychle jako Tonda

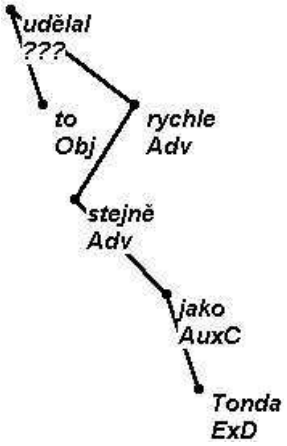

3. udělal to stejně tak jako Tonda

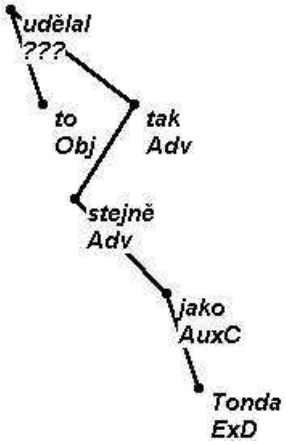

4. udělal to rychle jako Tonda

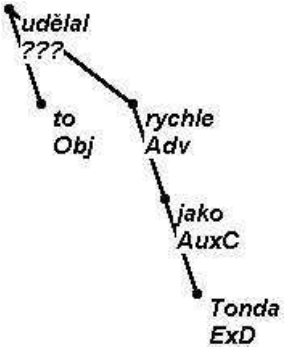

5. udělal to stejně jako Tonda

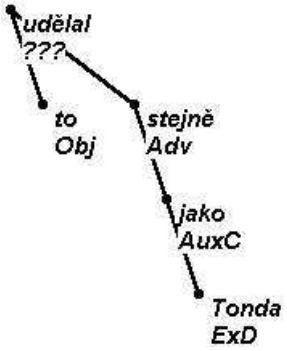

6. udělal to jako Tonda

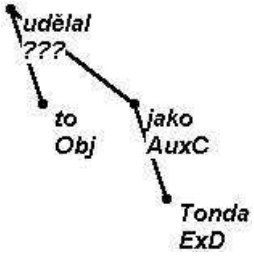

V příkladech 1, 2, 4 by na místě slova Tonda (`ExD`) mohlo stát na příklad slovo kvalitně s `afun Adv`. Naproti tomu v příkladech zbývajících (3, 5, 6) si toto slovo nedokážeme ani představit.

3.7.9.5 Dodatek 3

A návdavkem ještě několik příkladů se spojkou než a správným zachycením těchto srovnávacích obratů:

1. více piv než tři

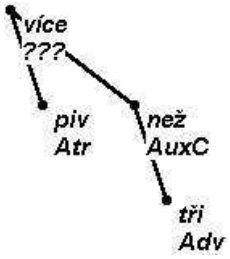

2. více než tři piva

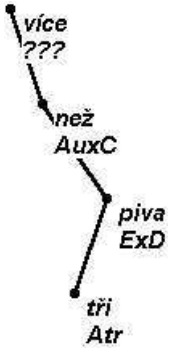

3. více než šest piv

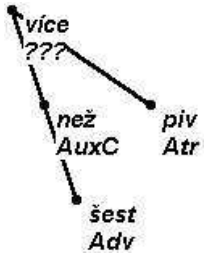

4. více než šest piv.

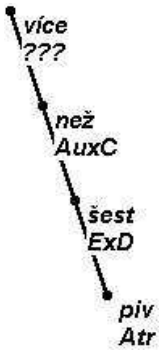

V příkladě 1 je význam jasný - člověk pil piva a těch bylo dohromady více než tři (vypil jich tedy čtyři, pět, deset, patnáct apod.). V příkladě 2 již nejde tolik o piva - věta říká, že člověk vypil tři piva a ještě něco k tomu (tedy k tomu třeba pět becherovek, tři fernety, půllitru podmáslí nebo klidně i dalších deset piv bez čehokoli jiného). Jak je tedy vidět, spojení více než šest piv (pro číslovky větší než čtyři) je syntakticky homonymní. Máme na výběr ze struktur př. 3 a př. 4. Struktura př. 3 odpovídá významu př. 1 a podobně struktura př. 4 odpovídá významu př. 2. Častěji se bude patrně vyskytovat význam podle příkladu 3.

Dodejme ještě, že při složitějších zápisech množství bude na spojce než viset tzv. část vyjadřující počet a přímo na uzlu více tzv. část vyjadřující počítané věci. Rozsah těchto částí je definován v části 3.7.3.1 v kapitole 3.7.3.

3.7.10 Cizojazyčné složky rozebíraného textu

3.7.10.1 Zachycení cizojazyčných složek textu

Při zachycování cizojazyčných částí textu se neřídíme jejich syntaktickou strukturou, neboť často není ani v našich silách zjistit, jak vypadá. Proto, i když je nám její podoba zřejmá, postupujeme vždy stejným způsobem. V textu identifikujeme řetězec uzlů tvořících cizojazyčnou složku (může to být jméno, nějaké sousloví, věta, řetězec může zabírat i celý strom). Z celého řetězce vybereme jeden „hlavní“ uzel (representant), který označíme podle funkce, kterou řetězec ve větě plní. Není-li však tento řetězec součástí nějaké syntaktické struktury (nevystupuje-li jako `Sb`, `Obj`, `Adv`, ...), dostává 1 `ExD` a zavěsí se na počáteční symbol `#` (z toho plyne, že nikdy nemůže dostat 1 `Pred`, i kdyby obsahoval nějaký cizojazyčný predikát (př. 6 - *quo vadis*).

Výběr representanta záleží na citu anotátora. Kandidátem na tuto funkci se stává vždy nejpravější slovo v řadě. Zvláště u jmen a názvů však tuto funkci může někdy přejmout jiné slovo, které se na rozdíl od slova posledního skloňuje. V konkrétním případě nemusí být skloňování poznatelné (např. jméno bude zrovna v nominativu) - i pak záleží na úsudku anotátora, co za skloňované považuje. V případě, že se takto skloňuje více slov, dáváme opět přednost nejpravějšímu z nich. Ostatní slova (kromě neslovních znaků) zavěsíme na tento „hlavní“ uzel všechna vedle sebe a přidělíme jim `afun Atr`.

Případné grafické značky (i interpunkci) zavěsíme s `afun AuxG` na tyto `Atr`, a to tak, že visí vždy směrem k „hlavnímu“ uzlu, tedy vždy na tom ze svých slovosledných sousedů, který se nachází od „hlavního“ uzlu dále. Ne vždy se nám ale podaří takovýto uzel najít. Pokud se nachází nějaký symbol právě na začátku či právě na konci řetězce, nelze jej podle řečeného zavěsit na žádný `Atr` a zavěsíme jej tedy přímo na representant (otazník v př. 7).

Cizojazyčná složka může být někdy i nadřízena některým dalším uzlům, to znamená, že na representantu nemusí viset pouze uzly s `afun Atr` (a `AuxG`). V příkladě 8 se tak stává na příklad u interpunkce.

1. zeptali se Ali - fattah Bukatelam Hasran *Hubejního*

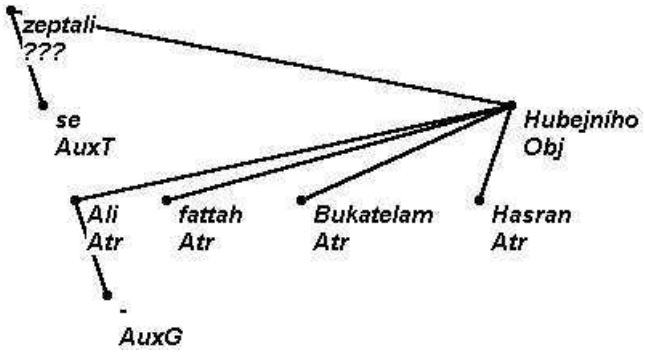

2. Kim Ir - *Sen*

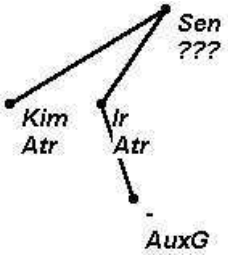

3. baronka von *Klos*

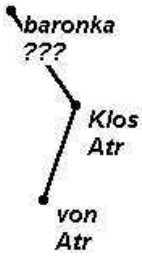

4. baronka von *Klosová*

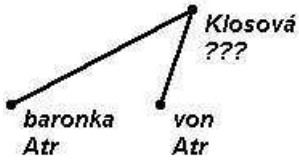

5. make - *up*

6. # Quo *vadis* ?

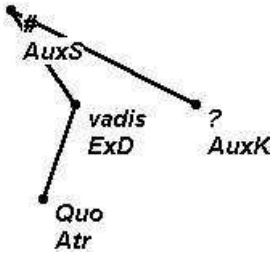

7. nesla knihu Quo *vadis* ?

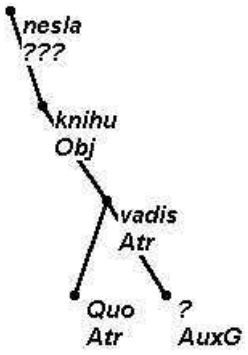

8. řekl : „Čo bolo, to *bolo* .“

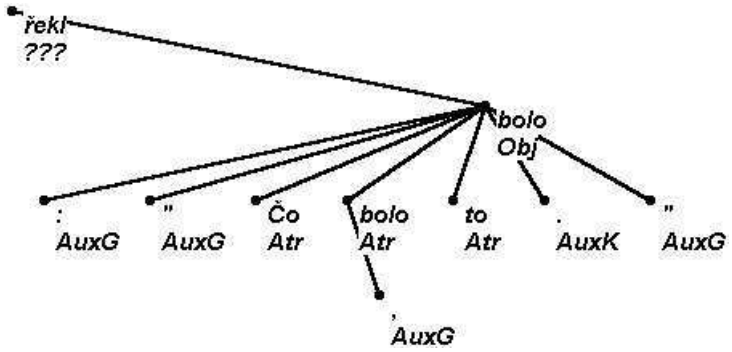

Popis příkladů 3 a 4: Cizojazyčným řetězcem jsou v obou případech dva uzly: [*von Klos*], [*von Klosová*]. V případě a však tento řetězec plní funkci atributu slova *baronka* (podle českého vzoru *baronka z Hordeumova*), zatímco v příkladě 4 jde o jméno (*Klosová*) a slovo *baronka* je potom jejím atributem (jako titul).

Popis příkladů 6 a 7: V příkladě 6 má cizojazyčná složka jen dva uzly: [*quo vadis*]. Otazník vyjadřuje, že věta je otázkou, nepatří tedy k řetězci a zavěsí se podle zvyklostí na kříž. Naproti tomu v příkladě 7 otazník součásti cizojazyčného řetězce je (jde o název knihy). Zavěsí se tedy na representant.

Popis příkladu 8: Cizojazyčnou složku tvoří pět uzlů: [*Čo bolo, to bolo*]. Uzel [*bolo*] byl vybrán jako representant. Dvojtečku, tečku i uvozovky považujeme za normální součást (českého) textu, zavěšeny jsou tedy dle běžných pravidel o přímé řeči na hlavní uzel přímé řeči, který se zde shoduje s representantem cizojazyčné součásti.

3.7.11 Bibliografické údaje

3.7.11.1 Zachycení bibliografických údajů

Všechny heslovité údaje rozebíráme v souladu s pravidly o `ExD`. Protože totiž taková hesla nemají viditelnou syntaktickou strukturu, zachytíme je v podstatě jako koordinaci neslovesných vět, což znamená, že řídící člen každé součásti údaje dostane 1 `ExD_Co` a zbytek této součásti případně rozebereme běžným způsobem, je-li to možné (tuto situaci zachycuje př. 1). Jestliže je však část tohoto údaje syntakticky začleněna, rozebereme ji podle obvyklých pravidel a heslovitý vydělený „zbytek“ zavěsíme na řídící uzel údaje. Přidělíme mu funkci `ExD_Pa` (případně koordinovanou, jak ukazuje př. 2). Tento přístup je v souladu s pravidly o parentesi, zvláště o 1 `ExD_Pa` v kapitole 3.6.5. Přidané údaje vlastně tvoří neúplnou atributivní klausi (je vynechán její predikát a zbývají jen hesla).

1. Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990

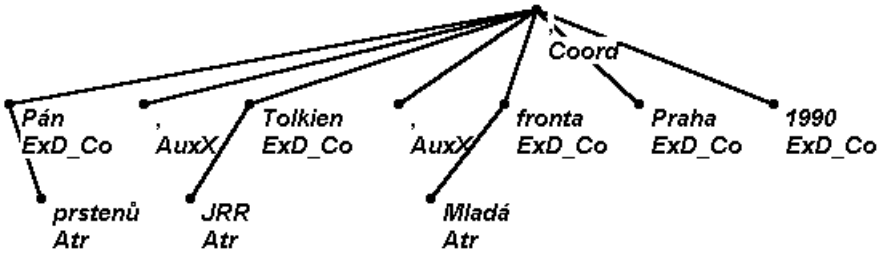

2. četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990).

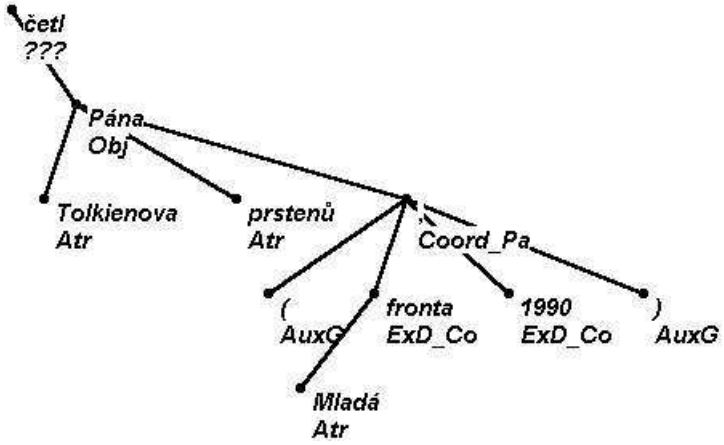

3.7.12 Složená česká jména

3.7.12.1 Zachycení složených českých jmen

Česká jména s pomlčkami zachycujeme tak, že na vybraný řídící uzel zavěsíme druhou část jména a na ni zavěsíme pomlčku. Za řídící uzel vybereme většinou ten, který je druhý v řadě (napravo). Jen v málo častých případech bude řídícím první v řadě. Stát se tak může tehdy, kdy je tento první uzel „syntakticky dominantní", to znamená, že se skloňuje a druhý uzel se přitom skloňovat nemusí, je pouze přídavkem (např. v př. 2 můžeme říci *jsem z Plzně-město*, tedy *Plzeň* je dominantní).

1. Anežka Bramborová **-** *Konečná*

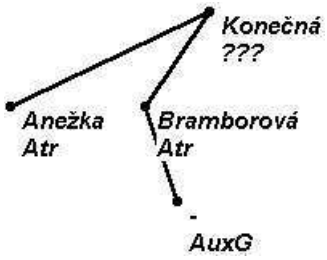

2. *Plzeň* - město

3. Frýdek - *Místek*.

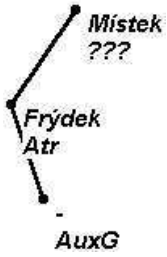

3.7.13 Volně připojené větné členy

3.7.13.1 Zachycení volně připojených větných členů

Volně připojené členy jsou ve větě odděleny čárkou a bývají uvozeny částicemi *a*, *a sice*, *a to* (tyto částice spadají do kapitoly 3.3.7.7, jsou popsány v části 3.3.7.7).

Všechny volně připojené členy dostanou svoji obvyklou funkci a jsou i zavěšeny tak, jak je běžné. Čárky se na ně zavěsí jako závorkovací (tzn. přední na řídící uzel prvního členu, případná zadní na řídící uzel posledního členu, viz část 3.3.8.4 v kap. 3.3.8.4). Uvozovací částice (1 `AuxY`) zavěsíme na první člen (přímo, tzn. ne např. na předložku tak, jako čárku, viz příklady), u dvojslovných (*a sice*, *a to*) první na druhou.

Všechny členy, které považujeme za volně připojené, jsou *zvýrazněny*:

1. usedl, a to v *rohu*

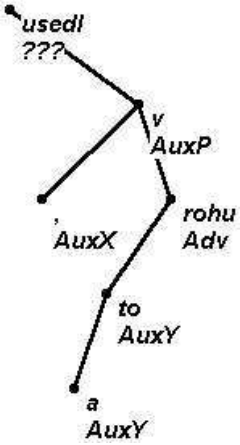

2. darovali knihu, a sice *kupodivu Brňanům*

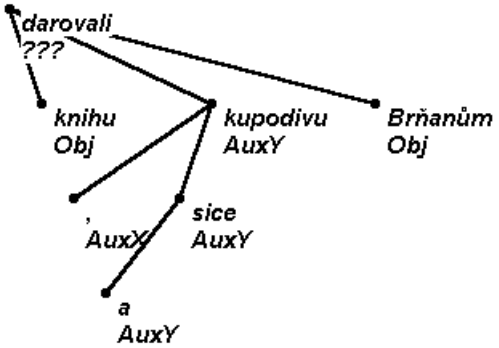

3. namazal si, a to *včera* o *půlnoci* v *koupelně olejem*, kolečko od trakaře.

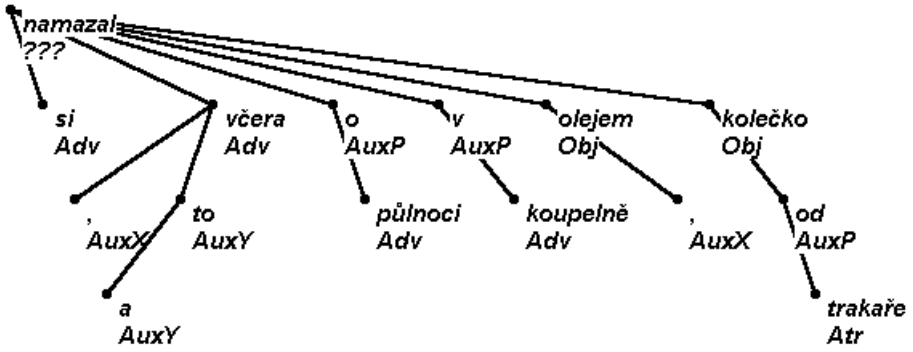

Kapitola 4

Dodatky

4.1 Seznam nepravých předložek

Mnemotechnická pomůcka: nepravou předložkou nelze ukončit větu. Př. „Přišel z důvodu.“

A

a la + N (a la bažant)

B

během + G (během výuky)
bez ohledu na + A (bez ohledu na výsledek)
bez zřetele k + D (bez zřetele k okolnostem)
blízko + G (blízko cíle)
blíže + G (blíže cíle)

C

cestou + G (cestou experimentů)
co do + G (co do výsledku)

D

daleko + G (být daleko pravdy)
díky + D (díky pomoci)
dle + G (dle zákona), kniž.
doprostřed + G (posunout talíř doprostřed stolu)
do rukou + G (odevzdat do rukou adresáta)
dovnitř + G (jít dovnitř budovy)

J

jménem + G (jménem zákona)

K

kolem + G (rozprava se točila kolem problému), zast. kol koncem + G (koncem roku)
konče + I (konče prosincem)
kraj + G (jít kraj světa), kniž. kromě + G (kromě nás tam nikdo nebyl)
řidč. krom k rukám + G (k rukám adresáta)
kvůli + G (volat lékaře kvůli nemocnému)

M

mezi + A na ot. kam (postavit se mezi dveře)
mezi + I na ot. kde, kudy (stát mezi dveřmi)
mimo + A (žít mimo prostor a čas)
místo + G (místo tří přišli jen dva)

N

namísto + G (předseda rozhodl namísto rady)
naproti + D (seděli naproti sobě)
napříč + G (strom ležel napříč cesty)
na rozdíl od + G (na rozdíl od nás)
následkem + G (následkem sucha)
na úkor + G (na úkor kvality)
na úrovni + G (na úrovni ministrů)
na úseku + G (na úseku plánování)
na vrub + G (na vrub pracujících)
navzdory + D (navzdory nepříznivým okolnostem)
na základě + G (na základě dohody)
na závěr + G (na závěr jednání)
na způsob + G (předsíň na způsob haly)
nedaleko + G (nedaleko přístavu)
nehledě k + D (nehledě k chybám je to dobrá práce)
nezávisle na + L (nezávisle na výsledku)

O

ohledně + G (jednali ohledně dodávek)
okolo + G (chodit okolo problému jako kočka okolo horké kaše)
oproti + D (oproti tomuto názoru prosazoval svůj)

P

poblíž + G (bydlel poblíž Prahy)
počátkem + G (počátkem roku)
počínaje + I (počínaje středou)
podél + G (jít podél zdi)
podle + G (podle názoru)
po dobu + G (po dobu jednání)
pod dojmem + G (pod dojmem vítězství)
pod tlakem + G (pod tlakem veřejného mínění)
pod vlivem + G (pod vlivem alkoholu)
pod záminkou + G (pod záminkou nemoci)
po linii + G (po linii odborů)

pomocí + G (pomocí přátel)
po směru + G (po směru jízdy)
po stránce + G (po stránce právních předpisů)
postupem + G (postupem času)
po vzoru + G (po vzoru novátorů)
pro případ + G (pro případ potřeby)
prostřed + G (zastavit se prostřed cesty)
prostřednictvím + G (prostřednictvím odborů)
průběhem + G (průběhem času nastaly změny)
přiměřeně + D (přiměřeně podmínkám)
při příležitosti + G (při příležitosti oslav)
přihlížeje k + D (přihlížeje k okolnostem)

S

se zřetelem k + D (se zřetelem k podmínkám)
se zřetelem na + A (se zřetelem na podmínky)
skrz + A (jít skrz les)
směrem k + D (směrem k hospodě)
s ohledem k + D (s ohledem k okolnostem)
s ohledem na + A (s ohledem na okolnosti)
soudě podle + G (soudě podle výsledků)
společně s + I (společně s problémy)
spolu s + I (spolu s problémy)
stran + G (jednat stran dodávek)
stranou + G (být stranou událostí)
s výjimkou + G (s výjimkou jednoho hlasu)

U

úměrně k + D (úměrně ke kvalifikaci)
uprostřed + G (uprostřed léta)
u příležitosti + G (u příležitosti oslavy)
uvnitř + G (uvnitř domu)

V

v čele s + I (v čele s odbory)
včetně + G (cena včetně obalu)
v duchu + G (v duchu smlouvy)
v důsledku + G (v důsledku sucha)
vedle + G (vedle úspěchů byly i potíže)
ve formě + G (ve formě půjčky)
ve jménu + G (ve jménu pravdy)

ve prospěch + G (ve prospěch pokroku)
ve shodě s + I (ve shodě s usnesením)
ve službách + G (ve službách míru)
ve směru + G (ve směru vývoje)
ve smyslu + G (ve smyslu zákona)
ve spojení s + I (ve spojení s praxí)
ve spolupráci s + I (ve spolupráci s klubem)
ve srovnání s + I (ve srovnání se skutečností)
ve stavu + G (ve stavu beztíže)
ve středu + G (ve středu zájmu)
ve světle + G (ve světle usnesení)
ve věci + G (ve věci rozvoje výroby)
ve znamení + G (ve znamení boje)
ve vztahu k + D (ve vztahu k vývoji)
vinou + G (vinou okolností)
vlivem + G (vlivem počasí)
vně + G (vně možností)
v období + G (v období rekonstrukce)
v oblasti + G (v oblasti vědy)
v oboru + G (v oboru elektrotechniky)
v osobě + G (v osobě předsedy)
v otázce + G (v otázce rozhodování)
v podobě + G (v podobě dodávek)
v procesu + G (v procesu výstavby)
v poměru k + G (v poměru k záměru)
v porovnání s + I (v porovnání s ukazateli)
vprostřed + G (vprostřed roku)
v protikladu k + D (v protikladu k dosaženým výsledkům)
v průběhu + D (v průběhu diskuze)
v případě + G (v případě možností)
v rámci + G (v rámci služeb)
v relaci k + D (v relaci k požadavkům)
v rozporu s + I (v rozporu s usnesením)
v řadě + G (v řadě případů)
v souhlase s + I (v souhlase se zákonem)
v souladu s + I (v souladu s výsledky)
v souvislosti s + I (v souvislosti se změnami)
vůči + D (vůči lidem)
vyjma + A, řidčeji + G (vyjma prvotní stav)

v zájmu + G (v zájmu zachování míru)

v zastoupení + G (v zastoupení předsedy)

v závěru + G (v závěru jednání)

v závislosti na + L (v závislosti na dodávkách)

vzdor + D (vzdor nepříznivým okolnostem)

vzhledem k + D (vzhledem k potřebám)

Z

začátkem + G (začátkem roku)

za pomoci + G (za pomoci přátel)

za příčinou + G (za příčinou inventury)

zásluhou + G (zásluhou iniciativy zaměstnanců)

za účelem + G (za účelem dodávek)

závěrem + G (závěrem vystoupení)

ze stanoviska + G (ze stanoviska spotřebitele)

ze strany + G (ze strany dodavatele)

z důvodu + G (z důvodu rekonstrukce)

z hlediska + G (z hlediska dodavatelsko-odběratelských vztahů)

z nedostatku + G (z nedostatku příležitosti)

z moci + G (z moci úřadu)

z řad + G (z řad zaměstnanců)

z titulu + G (z titulu vlastnictví)

4.2 Seznamy dříve uvedené

Na tomto místě jsou zopakovány všechny seznamy uvedené v různých kapitolách výše včetně stručných komentářů. Pro bližší vysvětlení je vždy možno nahlédnout do citovaných částí, jejichž odkaz naleznete před každým výňatkem.

4.2.1 Seznam predikativ nevyžadujících sponu

Výňatek z části 3.4.1.4, kap. 3.4.1.

Existují slova, která běžně vystupují u spony jako jmenná část přísudku a u kterých nevadí, je-li tato spona vypuštěna. Pokud spona přítomna je, rozeberou se tato spojení samozřejmě obvykle podle pravidel o slovesně jmenném přísudku uvedených v 3.3.1.7 (spona má `afun Pred`, na ní jmenná část s `afun Pnom`).

Je-li však spona nepřítomna, přebírá funkci `Pred` jmenná část a vystupuje tak v roli úplného predikátu (všechna doplnění visí na ní).

Slova, pro která toto pravidlo platí, jsou dána seznamem: třeba, nutno, možno, záhodno (příp. jejich negativní tvary)

4.2.2 Seznamy koordinačních výrazů

Výňatek z části 3.5.1.6, kap. 3.5.1.

Seznam koordinačních spojek:

a, a proto, a přesto, a tak, a tedy, a tím, a tudíž, ale, ale proto, ale přesto, ale zato, aneb, anebo, ani, ani - ani, aniž, avšak, až, ba, buď - a nebo, buď - anebo, buď - nebo, či, eventuálně, i, i - i, jak - tak, jednak - jednak, jenomže, jenže, krát, leč, neb, nebo, neboť, ni, nicméně, nýbrž, ovšem, plus, popřípadě, proto, přece, přesto, případně, respektive, sice - ale, sice - avšak, sice - nicméně, však, vždyť, zato

Spojka aniž může být v jistém významu i podřadicí (`AuxC`), spojka přece se může vyskytovat ve funkci `AuxY`, spojka ani bývá často zdůrazňovací `AuxZ`.

Výňatek z části 3.5.1.4, kap. 3.5.1.

Co je běžným souslovím, určuje následující seznam:

a tak dále

a tak podobně

a podobně

et cetera

Tato sousloví považujeme za tzv. spojovací koordinační výrazy, o kterých píšeme v části 3.3.7.7 v kap. 3.3.7.7, a do kterých spadají také (a hlavně) víceslovné spojky popisované dále v části 3.5.1.7. Zachycují se tak, že na koordinační spojku (která bude řídit celou koordinaci) pověsíme zbylá slova a přidělíme jim `afun AuxY`. V případě, že jsou tato slova dvě, visí první na druhém.

Výňatek z části 3.3.7.7, kap. 3.3.7.7.

Funkce `AuxY` patří také částicím, které vystupují jako součást výrazů uvádějících koordinaci, a to jednak složených klasických spojek (v kap. 3.5.1 část 3.5.1.7) a jednak některých výrazů koordinaci běžně uzavírajících (v kap. 3.5.1 část 3.5.1.4).

Seznam složených koordinačních spojek (*zvýrazněny* jsou součásti s `afun AuxY`):

a *proto*	a *tím*	*jednak* ... jednak
a *přesto*	ale *zato*	*jak* ... tak
proto ale	*sice* ... ale	*buď* ... nebo
přesto ale	*sice* ... avšak	*buď* ... anebo
a *tak*	*sice* ... nicméně	*buď* ... *a* nebo.
a *tedy*	*ani* ... ani	
a *tudíž*	*i* ... i	

V případě „odloučených“ výrazů (typ *ani ... ani*, *buď ... ale* atd.) považujeme za nositele spojovacího vztahu druhou část. První složka dostává `afun AuxY`. Částice s funkcí `AuxY` vystupující jako součást spojovacího výrazu zavěšujeme ve stromové struktuře na příslušnou spojku (vedle sebe).

Seznam běžných, ale nestandardních ukončení koordinace (*zvýrazněny* jsou součásti s `afun AuxY`):

a *tak dále*

a *tak podobně*

a *podobně*

et *cetera*

Na koordinační spojku (která bude řídit celou koordinaci) pověsíme zbylá slova a přidělíme jim `afun AuxY`. V případě, že jsou tato slova dvě, visí první na druhém.

4.2.3 Seznamy aposičních výrazů

Výňatek z části 3.5.2.2, kap. 3.5.2.

Typickými spojovacími výrazy uvádějícími aposici jsou: *aneb*, *a sice*, *a tedy*, *a to*, *čili*, *jako*, *jako je (tvar slovesa být)*, *jako např.*, *jako například*, *např.*, *například*, *neboli*, *tak třeba*, *tedy*, *tj.*, *to jest*, *to znamená*, *tzn.*

Vedle toho může být aposice uvedena i pouze grafickými prostředky, jako je čárka, pomlčka, dvojtečka, závorka. Tento seznam není (nemůže být) úplný, to znamená, že aposici mohou uvozovat i jiné výrazy podle uvážení anotátora. Naproti tomu přítomnost výrazů ze seznamu ve větě nemusí zdaleka vždy znamenat aposiční vztah.

Výňatek z části 3.3.7.7, kap. 3.3.7.7.

Je-li výraz uvádějící aposici vícečlenný, stane se řídícím uzlem s `afun Apos` poslední slovo v řadě. Ostatní členy visí na tomto řídícím a dostávají `afun AuxY`. Aposici mohou uvádět na příklad následující víceslovné výrazy: *a sice*, *a tedy*, *a to*, *jako je (tvar slovesa být)*, *jako např.*, *jako například*, *tak třeba*, *to jest*, *to znamená*

4.2.4 Seznamy podřadicích spojek

Výňatek z části 3.3.7.1, kap. 3.3.7.1.

Podřadicích spojek, které označujeme `AuxC`, je značné množství. Často jsou homonymní, mohou tedy plnit i jiné funkce. Na příklad slovo „co“ je spojkou `AuxC` jen ve významu časovém (blízkém spojce když), zvláště následuje-li za odkazovacími výrazy *poté*, *mezitím*, *zatím*, nebo je-li součástí *vícečlenné* spojky *jen co*. I když jsou i takové spojky (např. *aniž*), které mohou vystupovat zároveň jako podřadicí (`AuxC`) i koordinační (`Coord`), velká většina spojek patří pouze do jedné z těchto dvou kategorií a nesmí se zaměňovat (koordinační spojky viz v části 3.5.1.6 v kap. 3.5.1).

Seznam podřadicích spojek AuxC:

aby, *ač*, *ačkoli*, *ačkoliv*, *aniž*, *ať*, *ať již*, *ať už*, *až*, *byť*, *co*, *dokud*, *i kdyby*, *i když*, *jak*, *jakkoli*, *jakkoliv*, *jakmile*, *jako*, *jakož*, *jelikož*, *jen co*, *jestli*, *jestliže*, *kdežto*, *kdyby*, *kdykoli*, *kdykoliv*, *když*, *leda*, *ledaže*, *ledva*, *ledvaže*, *- li*, *mezitímco*, *nechť*, *než*, *nežli*, *pakli*, *pakliže*, *pokud*, *poněvadž*, *potéco*, *protože*, *přestože*, *sotva*, *sotvaže*, *takže*, *třeba*, *třebas*, *třebaže*, *zatímco*, *zda*, *zdali*, *že*

4.2.5 Seznamy zdůrazňovacích částic

Výňatek z části 3.3.7.3, kap. 3.3.7.3.

Pro naše potřeby jsou slova, která mohou dostat `afun AuxZ`, vymezena seznamem. Slova v něm neobsažená `afun AuxZ` dostat nemohou. Při sestavování seznamu jsme vycházeli z více zdrojů. Šmilauerův seznam je zde rozšířen o další slova, zvláště o ta, která za zdůrazňující považuje Akademická mluvnice češtiny (AM, 2, s. 228-238, zvl.235).

Seznam potenciálních AuxZ:

akorát, alespoň, ani, asi, aspoň, až, bezmála, cca, celkem, dohromady, dokonce, hlavně, hned, i, jakoby, jedině, jen, jenom, ještě, již, jmenovitě, kupříkladu, leda, málem, maximálně, minimálně, nanejvýš, například, ne, nejen, nejenže, nejméně, nejvíce, nikoliv, pak, patrně, pouze, právě, prostě, především, přesně, přímo, přinejmenším, rovněž, rovnou, skoro, snad, sotva, tak, také, takříkajíc, takřka, taktéž, taky, téměř, teprve, též, toliko, třeba, už, vůbec, zase, zcela, zejména, zhruba, zrovna, zřejmě, zvláště

Jako zdůrazňovací mohou v některých případech vystupovat i spojení *více než* a *méně než* — viz 3.3.7.3.

V postavení u podstatného jména či číslovky jsou některá slova vždy `AuxZ`, tedy nemohou obdržet jinou afun.

Seznam slov dostávajících AuxZ vždy, stojí-li u substantiva či číslovky (jedná se o podseznam všech potenciálních AuxZ)

korát, alespoň (aspoň), asi, celkem, dohromady, i, málem, maximálně, minimálně, nanejvýš, nejméně, nejvíce, právě, přesně, přinejmenším, skoro, taky, téměř, zhruba

Výňatek z části 3.3.7.7, kap. 3.3.7.7.

Zdůrazňovací částice jsou většinou jednoslovné (viz 3.3.7.3). Výjimku tvoří sousloví *více než* a *méně než*, která za jistých okolností (porušení syntaktických vazeb - viz 3.3.7.3) mohou být zachycena jako dvojslovná zdůraznění. Slovo *než* potom dostává `afun AuxY` a zavěsí se na druhý uzel, který dostává `AuxZ`.

4.2.6 Seznam částic vztahujících se k výpovědi

Výňatek z části 3.3.7.7, kap. 3.3.7.7.

Holou `afun AuxY` tato slova dostanou, nejsou-li v textu graficky oddělena (např. čárkami). Pokud oddělena jsou, obdrží `afun AuxY-Pa`, jde o parentesi. Pro obě tyto funkce však platí stejné seznamy. O parentesi typu `AuxY-Pa` se píše v kapitole 3.6.2.

Seznam potenciálních AuxY vztahujících se k celé výpovědi, které jsou homonymní s příslovci:

asi, bohudík, bohužel, copak, cožpak, jakoby , jasně, jistě, jistěže, jistojistě, kupodivu, možná, nakonec, naopak, například, nesporně, nicméně, nu, nuže, opravdu, ostatně, patrně, pochopitelně, pravděpodobně, prostě, prý, přece, přece jen, přece jenom, rozhodně , samozřejmě, skutečně, snad, stejně, tak, tedy, totiž, údajně, určitě, věru, vlastně, však, zajisté, zřejmě

Seznam potenciálních AuxY vztahujících se k celé výpovědi, které jsou homonymní se spojkami:

aby, ať, ať již, ať už, kdyby, nechť, ovšem, tudíž, že

4.2.7 Seznamy dalších částic AuxY

asi, bohudík, bohužel, copak, cožpak, jakoby , jasně, jistě, jistěže, jistojistě, kupodivu, možná, nakonec, naopak, například, nesporně, nicméně, nu, nuže, opravdu, ostatně, patrně, pochopitelně, pravděpodobně, prostě, prý, přece, přece jen, přece jenom, rozhodně , samozřejmě, skutečně, snad, stejně, tak, tedy, totiž, údajně, určitě, věru, vlastně, však, zajisté, zřejmě

Seznam potenciálních AuxY vztahujících se k celé výpovědi, které jsou homonymní se spojkami:

aby, ať, ať již, ať už, kdyby, nechť, ovšem, tudíž, že

4.2.8 Seznamy dalších částic AuxY

Výňatek z části 3.3.7.7, kap. 3.3.7.7.

Volně připojené větné členy bývají uvozeny částicemi *a to*, *a sice*, *a*. Volně připojený člen dostane svoji běžnou `afun`, zavěšení částic a čárky je zřejmé z příkladů - čárka visí na členu jako uvozovací interpunkce (ta je popsána v části 3.3.8.4 v kap. 3.3.8.4), částice dostávají `afun AuxY` a v případě, že tvoří dva uzly, visí první na druhém.

Výňatek z části 3.3.7.7, kap. 3.3.7.7.

Funkci `AuxY` připisujeme i spojkám jako, jakožto v případech, kdy substantiva (příp. adjektiva) uvozená těmito spojkami mají význam doplňku (viz kap. 3.3.6, část 3.3.6.5) nebo objektu (viz kap. 3.3.4, hlavně část 3.3.4.6).

Rejstřík příkladů

A

a

a tak dále (str. 118)

a tak nedosáhli slibovaného vzestupu (str. 147)

bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)

darovali knihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 202)

darovaliknihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 116)

dělníci nainstalovali dřevěné židle a stojany (str. 151)

důvěřuje magii, mystice a jiným pověrám. (str. 124)

Filuta a. s. (str. 168)

Jana zvedla a podala Olze knížku. (str. 151)

jednali jsme s a. s. Filutou a firmou Vyšinka (str. 167)

jmenujme Pepu, Aloise, Antonína a další. (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy a jiné (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále. (str. 144)

Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

Karel a Bohouš a Venca jedli (str. 143)

lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni. (str. 152)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

nově (a nečekaně snadno) ustavený. (str. 160)

Později utekl z vězení a opustil republiku. (str. 142)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

přijíždějí ze Slovenska a z východních zemí (str. 149)

Přišel sám a hned. (str. 141)

ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)

působí v Gaze a Jerichu. (str. 149)

s a. s. Filuta (str. 168)

s a. s. Filutou. (str. 168)

slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví. (str. 150)

slíbil, že knihu koupí a že přítele navštíví (str. 150)

stanovil symboly, a to znak a prapor (str. 154)

stanovil symboly, a to znak a prapor. (str. 119)

šel, protože a poněvadž chtěl (str. 150)

usedl, a to v rohu (str. 116)

usedl, a to v rohu (str. 202)

uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 129)

uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 142)

velmi těžký a rozměrný fragment (str. 152)

zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar. (str. 144)

zasadili : brambory, cibuli a česnek (str. 127)

2 celé a 5 desetin procenta zemřelo (str. 174)

aby

bránila mu, aby odešel (str. 59)

je hloupé, aby zůstal (str. 40)

místo aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

místo aby povstal, seděl nečinně dál. (str. 181)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 180)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

nelze, aby odešel (str. 40)

odešli, aby se už nevrátili (str. 87)

od toho byla herečka, aby zachovala klid (str. 87)

poslouchá pozorně, jen aby se zavděčil (str. 87)

abych

nejsem tak nepřející, abych to vypil (str. 83)

ačkoli

voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

Adv

cesty vedou přímo i oklikou - Adv (str. 108)

dnes je slunečno (Adv) (str. 29)

do Prahy je odtud 8 mil - Adv (str. 73)

(hodně =) zvláště přitažlivě vypadá - Adv (str. 108)

(hodně =) zvláště velký - Adv (str. 108)

narazit do čeho - kam? - Adv (str. 62)

plavat v čem, pod čím, poděl čeho - kde? - Adv (str. 62)

přistoupit k řece - kam? - Adv (str. 62)

zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

zbývají mu do dosažení zletilosti dva roky - Adv (str. 69)

aj
jmenujme pole, lesy, budovy aj. (str. 144)

Ale
Přišel. (Ale proč !?) (str. 121)

ale
ale všechny lidi oklamat nejde (str. 147)

cestovalo nejen po republice, ale i do zahraničí (str. 111)

šel především do, ale i z lesa. (str. 149)

šel, především protože, ale i poněvadž chtěl. (str. 151)

Šel sice pryč, ale darebákem zůstane .. (str. 147)

Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)

Ali
zeptali se Ali - fattah Bukatelam Hasran Hubejního (str. 199)

Aloise
jmenujme Pepu, Aloise, Antonína a další. (str. 145)

Aloisie
Aloisie pobíhala kuchyní (str. 76)

Anežka
Anežka Bramborová - Konečná (str. 201)

ani
ani jedna ze dvou zón nebyla uzavřena (str. 39)

nenašli ani stopy (str. 55)

neřekl ani slova (str. 55)

po ráně ani památky nezůstalo (str. 37)

aniž
odešla, aniž mu odpověděla (str. 81)

Anna
Anna - Marie (str. 129)

Ano
Ano. (str. 140)

ano
jeho ano neznělo přesvědčivě (str. 36)

Antonína
jmenujme Pepu, Aloise, Antonína a další. (str. 145)

apod
četla časopisy, noviny apod. (str. 143)

aspoň
i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)

kdyby měl aspoň volno, všechno by bylo snadné (str. 88)

zprávy jsou aspoň v první versi (str. 109)

ať
ať si prší, ať je mráz, panenka se směje (str. 88)

ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 119)

ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 102)

až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)

pospěšme si, ať nás nehledá (str. 87)

Atr
dva kilometry od řeky - Atr (str. 72)

měsíc před porodem - Atr (str. 68)

na dohled od břehu - Atr (str. 73)

na světě je lidí (Atr)habaděj (Sb) (str. 176)

piv (Atr) mi stačí deset (Sb). (str. 176)

slušných lidí (Atr) je jako šafránu (Sb) (str. 176)

studentů (Atr) přišlo na přednášku pět (Sb) (str. 176)

studentů (Atr) v hospodě bylo pět (Sb) (str. 176)

ty dva roky do dosažení zletilosti profláká - Atr (str. 69)

zeleniny (Atr) je málo (Sb) (str. 176)

zeleniny (Atr) máme málo (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít hodně (Obj) (str. 176)

5 minut po odjezdu - Atr (str. 68)

AtrAdv
kousek pod jezem - AtrAdv (str. 73)

zbývají mu dva roky do dosažení zletilosti - AtrAdv (str. 69)

8 mil do Prahy - AtrAdv (str. 72)

atraktivní
odmítl nabídku jako málo atraktivní (str. 117)

Atv
chlapec ležel nemocen - Atv (str. 89)

viděl ho nemocného - Atv (str. 89)

autobusem
Kateřina cestuje vlakem do Kolína, my do Kopidlna autobusem (str. 132)

5 minut autobusem není žádná velká dálka (str. 71)

AuxZ
stát i nadále podporuje bydlení - AuxZ (str. 108)

to je přímo skandál - AuxZ (str. 108)

zvláště studenti se výborně projevili - AuxZ (str. 108)

avantgardy
mluveno v duchu typologie je příslušníkem avantgardy (str. 88)

Avšak
Avšak převážila tendence jiná. (str. 147)

avšak
sice ... avšak (str. 118)

až
až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)
chrám přeplněný tak, až lidé omdlévali (str. 83)
Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)
přijedu tehdy, až to dopíšu (str. 182)
tancovalo se až do rána. (str. 114)
vypil nápoj až do dna (str. 82)

B

b
uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 129)
uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 142)

babičku
také ji, babičku, malé ještě děvče, mučili (str. 98)

bála
co bych se bála (str. 86)

Barbora
Barbora se cítí být zavázána (str. 100)

bariéra
bariéra bude růst jedna za druhou (str. 95)

baronka
baronka von Klos (str. 199)
baronka von Klosová (str. 199)

báseň
báseň Jiřího Palivce (str. 45)

Bať
Bať, největší frajer jsem tady já.. (str. 140)

bednu
přinesla bednu ze sklepa (str. 43)
přinesla bednu ze sklepa (str. 75)
přinesla bednu ze sklepa (str. 64)
ze sklepa přinesla bednu (str. 76)

běhání
ubylo běhání po úřadech, což mnohé zdržovalo (str. 41)

běsy
nechť třeba běsy viděla jsem, doufám (str. 88)

bez
bez pokory není smíru (str. 88)
býval bez skrupulí (str. 31)
křičela bez ohledu na denní dobu (str. 107)
obsluhuje nahoře bez. (str. 139)

bezbranná
jednotka zůstala bezbranná (str. 94)

bezcitná
byla k němu bezcitná (str. 85)

běžel
Pepík běžel Bobešovi naproti (str. 55)

běžným
odpoví běžným řešením : devalvací (str. 153)

bičem
práskání bičem (str. 46)

bičů
práskání bičů (str. 45)

bilo
srdce bilo na poplach (str. 87)

biologicky
eskymácká strava je biologicky hodnotná (str. 85)

bláznivě
jak bláznivě ji měl rád, tak bláznivě žárlil (str. 83)

bláznovství
co to je za bláznovství (str. 31)

blbost
označil návrh jako blbost (str. 60)

bled
otčím stojí bled uprostřed domu (str. 93)

blízcí
jeho blízcí žijí (str. 35)

blízko
blízko k centru (str. 63)
blízko za městem (str. 72)

blok
k tomu účelu dostávám blok (str. 87)

Bobešovi
Pepík běžel Bobešovi naproti (str. 55)

bohatství
bohatství snů roste úměrně s množstvím pocitů (str. 83)

Bohouš
Bohouš je zdravý jako ryba. (str. 132)
Bohouš je zdravý jako rychlý (str. 78)
Karel a Bohouš a Venca jedli (str. 143)
zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar. (str. 144)

bohudík
máme to bohudík za sebou (str. 112)

bohům
modlitba k bohům (str. 47)

bohužel
chybí mi, bohužel, peníze (str. 157)

bojí
kdo se bojí, nesmí do lesa (str. 39)

bojíse
bojíse ho (str. 114)

bojují
bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

bolest
nenaříká pro bolest (str. 86)

bolestnější
čím krásnější je sen, tím bolestnější bude procitnutí (str. 83)

bolo
řekl : Čo bolo, to bolo . (str. 200)

Borůvky
Borůvky, odpověděla. (str. 163)
Borůvky, odpověděla. (str. 126)

bos
chlapec chodí bos (str. 92)
přiběhl bos (str. 90)

Bosně
pracoval v Bosně u moře (str. 75)

boty
boty mi vyhovují kotníčkové (str. 94)

bože
ráda, bože, jak by ne, ležím (str. 160)

brambor
dřela za mírku brambor (str. 84)

Bramborová
Anežka Bramborová - Konečná (str. 201)

brambory
zasadili : brambory, cibuli a česnek (str. 127)

bránila
bránila mu, aby odešel (str. 59)

bratrství
idea bratrství (str. 45)

Brňanům
darovali knihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 202)
darovaliknihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 116)

brzy
brzy po Vánocích (str. 68)
brzy ráno (str. 66)
včera brzy ráno místního času vstal (str. 65)

břehu
na dohled od břehu - Atr (str. 73)

bude
až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)
bariéra bude růst jedna za druhou (str. 95)
bude na světě sám (str. 29)
čím krásnější je sen, tím bolestnější bude procitnutí (str. 83)
obdobně tomu bude doma (str. 40)
to bude špatné, zapochyboval (str. 163)
uzavření dohody bude trvat ještě několik týdnů (str. 109)

Budiž
Budiž světlo! (str. 22)

budovy
jmenujme pole, lesy, budovy aj. (str. 144)
jmenujme pole, lesy, budovy a jiné (str. 145)
jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále. (str. 144)
Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)
jmenujme pole, lesy, budovy et cetera (str. 144)

Budu
Budu ! (str. 133)

budu
budu tě fotografovat nepřipravenou (str. 92)
já budu učitelem (str. 28)
pokud budu živ, nepůjdu tam (str. 78)

Budvar
ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

Bukatelam
zeptali se Ali - fattah Bukatelam Hasran Hubejního (str. 199)

Bum
Bum ! (str. 140)

by
Karel by byl sedával na své židli. (str. 21)
kde by byl nebýt mne (str. 88)
kdyby měl aspoň volno, všechno by bylo snadné (str. 88)
Mohlo by se zdát, že odpoví. (str. 24)
nebýt nás by nepřežil (str. 77)
některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako svědek (str. 96)

ráda, bože, jak by ne, ležím (str. 160)

viděl motýla, který byl takový, jako by zářil (str. 191)

viděl motýla, který jako by zářil (str. 192)

vypadá, jako by zhubl (str. 191)

bydlela
bydlela na Vyšehradě v Praze (str. 74)

v Praze bydlela na Vyšehradě (str. 75)

bydlení
stát i nadále podporuje bydlení (str. 110)

stát i nadále podporuje bydlení - AuxZ (str. 108)

bydlí
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)

bych
co bych se bála (str. 86)

položil bych za tebe život (str. 87)

voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 159)

voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 123)

bychom
nebýt Honzy, nejedli bychom (str. 37)

Byl
Byl dravcem. (str. 122)

Byl v nemocnici. (str. 22)

byl
byl jsem lidem pro smích (str. 87)

byl jsem se tam podívat (str. 87)

byl plný piva (str. 54)

byl pozvracen opilcem (str. 57)

byl přístupný kompromisům (str. 55)

byl silně udýchán (str. 82)

co ho pamatuji, byl spořádaný člověk (str. 86)

dárek byl jejich (str. 30)

dědeček byl povoláním rybář (str. 85)

Hrad byl vystavěn. (str. 34)

Hrad byl vystavěn. (str. 34)

Karel by byl sedával na své židli. (str. 21)

kde by byl nebýt mne (str. 88)

Nemohla poznat, kdo to byl. (str. 25)

on byl ten třetí (str. 138)

pacient byl znalý poměrů (str. 54)

Tonda byl skvělý člověk. (str. 27)

včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

věk byl 14 (str. 30)

viděl motýla, který byl takový, jako by zářil (str. 191)

voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

výsledek byl w = 5 / 8. (str. 177)

byla
byla hodna uznání (str. 54)

byla k němu bezcitná (str. 85)

dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)

Kdyby to byla skutečnost ! (str. 116)

od toho byla herečka, aby zachovala klid (str. 87)

poslední dobu byla podivná (str. 80)

představa muže, jak umírá, byla otřesná (str. 100)

sama žena byla sama sama (str. 95)

byli
studenti byli tři (str. 175)

bylo
bylo nás ke stu (str. 82)

bylo to na počátku léta (str. 80)

bylo zapotřebí řady měsíců naléhání (str. 38)

jinak tam bylo pěkně (str. 86)

kdyby měl aspoň volno, všechno by bylo snadné (str. 88)

na každém rohu bylo po hospodě (str. 38)

studentů (Atr) v hospodě bylo pět (Sb) (str. 176)

byly
byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)

byť
plodná, byť nudná debata (str. 105)

být
Barbora se cítí být zavázána (str. 100)

být vámi, tak tam nejdu (str. 88)

podle možnosti má být provedena kontrola (str. 88)

býval
býval bez skrupulí (str. 31)

bývaly
šachy, ty bývaly mým koníčkem. (str. 161)

C

celé
2 celé a 5 desetin procenta zemřelo (str. 174)

celý
je celý rozechvělý (str. 91)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)

celých
5 celých 2 desetiny procenta zemřelo (str. 174)

5 celých 5 procenta zemřelo (str. 174)

centru
blízko k centru (str. 63)

ceny
cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)

cesta
my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)

cestě
už je na cestě (str. 31)

cestovalo
cestovalo nejen po republice, ale i do zahraničí (str. 111)

cestuje
Kateřina cestuje vlakem do Kolína, my do Kopidlna autobusem (str. 132)

cesty
cesty vedou přímo i oklikou - Adv (str. 108)

jsi hodinu cesty odtud (str. 79)

cetera
jmenujme pole, lesy, budovy et cetera (str. 144)

cibuli
zasadili : brambory, cibuli a česnek (str. 127)

Cikáni
v kinech se hrálo Cikáni jdou do nebe (str. 37)

cíl
cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)

cíle
včera dosáhl cíle (str. 80)

žák dosáhl cíle (str. 54)

Cilka
To věřím ! opáčila Cilka (str. 162)

cirhosu
zemřel na cirhosu (str. 86)

cítí
Barbora se cítí být zavázána (str. 100)

cítila
cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 59)

cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 101)

cítit
je cítit síra (str. 30)

je cítit síru (str. 30)

co
až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)

co bych se bála (str. 86)

co ho pamatuji, byl spořádaný člověk (str. 86)

co je to filosofie (str. 113)

co nevidět to začne. (str. 186)

co to je za bláznovství (str. 31)

noc co noc flámoval (str. 186)

otevřeli poté, co vstali (str. 105)

otevřeli poté, co vstali (str. 182)

sbor je (co) do počtu slabý (str. 85)

sud, co ho Tonda narazil (str. 50)

sud, co ho Tonda narazil. (str. 113)

ten dopis, co napsal Tonda (str. 50)

to, co zažil, ho zničilo (str. 178)

zařídím to, jen co se usadím (str. 102)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)

cokoli
ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 119)

ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 102)

Coord
vyskytly se klady i úskalí - Coord (str. 108)

což
Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)

ubylo běhání po úřadech, což mnohé zdržovalo (str. 41)

cvrnkali
cvrnkali sklenkami o mísy (str. 84)

Č

čas
Karel nepřišel, řekl Tonda, neměl čas (str. 162)

pro hru zapomínáš na čas (str. 86)

zbyl jí čas na sebe samu (str. 94)

zbyl mi čas na čtení (str. 64)

zbyl mi čas na čtení (str. 43)

časopisy
četla časopisy, noviny apod. (str. 143)

části
mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 44)

mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 53)

času
včera brzy ráno místního času vstal (str. 65)

ve 4 hodiny místního času (str. 67)

zpráchnivěl v úterý ve 4 hodiny místního času (str. 66)

čeho
narazit do čeho - kam? - Adv (str. 62)

plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

zabrat se do čeho - Obj (str. 62)

začíst se do čeho - Obj (str. 62)

Čech
Čech se vydal sám jediný na Říp (str. 95)

čekají
lidé, zapsáni v pořadnících, čekají (str. 93)

čekat
nezbývá než čekat (str. 41)

čem
plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

čemkoli
pochybovač o čemkoli (str. 47)

čepice
čepice je souseda (str. 29)

čepici
natáhl se pro čepici (str. 87)

Černoch
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)

Černými
Kostelec nad Černými Lesy (str. 75)

čert
sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 102)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 118)

čerta
čerta starého mi na ní záleží (str. 82)

červená
červená písmena (str. 44)

česko
česko - německé vztahy. (str. 148)

česnek
zasadili : brambory, cibuli a česnek (str. 127)

Češi
my Češi (str. 45)

četl
četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)

četla
četla časopisy, noviny apod. (str. 143)

čili
bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

čím
čím déle přemýšlel, tím méně věděl (str. 179)

čím je starší, tím je zkušenější (str. 179)

čím krásnější je sen, tím bolestnější bude procitnutí (str. 83)

plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

vrávoral čím dál tím více. (str. 180)

činí
to činí úhrnem 100 Kč (str. 82)

činil
činil žalostný dojem, jak tu stál (str. 99)

činitel
jakožtopolitický činitel prosadil kampaň (str. 117)

činnosti
ochabl ve své činnosti (str. 85)

číslo
číslo se mi zdá závratné (str. 60)

číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45. (str. 178)

čisté
kolik z nás má čisté svědomí (str. 39)

pěšinky udržoval čisté (str. 92)

pěšinky udržoval čisté (str. 92)

číšník
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)

členů
některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako svědek (str. 96)

Člověk
Člověk se po těch schodech utento. (str. 23)

člověk
co ho pamatuji, byl spořádaný člověk (str. 86)

člověk, který nejí, zemře. (str. 36)

Tonda byl skvělý člověk. (str. 27)

Čo
řekl : Čo bolo, to bolo . (str. 200)

čtení
čtení pro děti (str. 47)

zbyl mi čas na čtení (str. 64)

zbyl mi čas na čtení (str. 43)

čtverec
docílil toho formulacemi jako kulatý čtverec (str. 47)

čtvrtek
místo ve středu chodil ve čtvrtek (str. 181)

čtyři
viděl čtyři vrány (str. 170)

viděl milion čtyři vran. (str. 172)

viděl milion čtyři vrány (str. 171)

viděl třicet čtyři vran (str. 171)

viděl třicet čtyři vrány (str. 171)

viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)

viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)

Čtyřlístek
Čtyřlístek 8 / 94 (str. 177)

D

dá
dá se vytušit, jak litují (str. 40)

dá se vytušit, jak litují. (str. 27)

ďábel
pamatuj, že ďábel se vrátí (str. 59)

dál
místo aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

místo aby povstal, seděl nečinně dál. (str. 181)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 180)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

vrávoral čím dál tím více. (str. 180)

dále
a tak dále (str. 118)

jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále. (str. 144)

Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

daleko
daleko od Moskvy (str. 63)

daleko upřímnější sjednocení (str. 84)

dálka
5 minut autobusem není žádná velká dálka (str. 71)

dálnicí
rovnoběžně s dálnicí (str. 63)

další
jmenujme Pepu, Aloise, Antonína a další. (str. 145)

dar
dar zpěvu (str. 45)

dostat darem (jako dar) (str. 93)

darebákem
Šel sice pryč, ale darebákem zůstane .. (str. 147)

dárek
dárek byl jejich (str. 30)

darem
dostat darem (jako dar) (str. 93)

darovali
darovali knihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 202)

darovaliknihu
darovaliknihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 116)

dávkou
usmrtili ho tajně, např. vyšší dávkou morfia. (str. 152)

dceru
král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)

debata
plodná, byť nudná debata (str. 105)

debatu
odmítá debatu jako druhotnou (str. 96)

dědeček
dědeček byl povoláním rybář (str. 85)

zemřel dědeček, stár 79 let (str. 93)

dědictví
jednali ohledně dědictví (str. 107)

děkuji
děkuji za ohřátí (str. 86)

dělala
dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

děláš
proč to děláš (str. 86)

dělat
Stát nemůže ve světě dělat ostudu. (str. 25)

déle
čím déle přemýšlel, tím méně věděl (str. 179)

hraje déle než 30 let, (str. 193)

dělníci
dělníci nainstalovali dřevěné židle a stojany (str. 151)

den
o den později (str. 63)

resignoval den ze dne. (str. 185)

denní
křičela bez ohledu na denní dobu (str. 107)

deset
piv (Atr) mi stačí deset (Sb). (str. 176)

desetin
2 celé a 5 desetin procenta zemřelo (str. 174)

desetinu
tisíc lidí snědl desetinu tuny vepřového masa (str. 169)

desetiny
5 celých 2 desetiny procenta zemřelo (str. 174)

děti
čtení pro děti (str. 47)

děti jsou vzhůru (str. 31)

děti stály ztichlé (str. 94)

dětí
nerodí se mnoho dětí (str. 39)

radost rodičů je větší o radost dětí (str. 84)

devalvací
odpoví běžným řešením : devalvací (str. 153)

děvče
také ji, babičku, malé ještě děvče, mučili (str. 98)

devět
o devět minut dříve (str. 68)

diamant
diamant je drahokam (str. 28)

díky
díky péči manželky nezemřel (str. 86)

dílnou
mistr se rozhlédl dílnou (str. 80)

diskriminaci
pokládám to za diskriminaci (str. 60)

diskutovat
může se diskutovat (str. 26)

divadla
do divadla chodím jen do loutkového (str. 92)

divadlo
sociologicky vzato, divadlo je soubor lidí (str. 86)

díval
Vašek se na něho díval úkosem (str. 81)

dívala
nevlídně se dívala kolem (str. 80)

dívčí
dívčí smích (str. 44)

dlaň
kuchyň jako dlaň (str. 47)

malý jako dlaň (= než je dlaň) (str. 194)

dlouho
nadával proto, že dlouho spali (str. 182)

nadával proto, že dlouho spali (str. 104)

dluhu
mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 44)

mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 53)

dna
vypil nápoj až do dna (str. 82)

dne
neuplyne klidného dne (str. 37)

resignoval den ze dne. (str. 185)

dnes
dnes je slunečno (Adv) (str. 29)

dnes tě znázorním, jak se rozčiluješ (str. 99)

do
cestovalo nejen po republice, ale i do zahraničí (str. 111)

do divadla chodím jen do loutkového (str. 92)

do Prahy je odtud 8 mil - Adv (str. 73)

jděte všichni do... (str. 128)

Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

Kateřina cestuje vlakem do Kolína, my do Kopidlna autobusem (str. 132)

kdo se bojí, nesmí do lesa (str. 39)

mladíci od 15 do 18 (str. 136)

mladíci od 15 do 18 let. (str. 136)

narazit do čeho - kam? - Adv (str. 62)

od šesti se chodí do školy (str. 136)

pobízí matku do klusu (str. 87)

přechod z obrany do útoku (str. 47)

přechod z obrany do útoku (str. 106)

ryl do lidí okolo (str. 49)

sbor je (co) do počtu slabý (str. 85)

slibovali zůstat do konce (str. 58)

spatřila Vaška vcházet do dveří (str. 99)

šel do i z lesa (str. 149)

šel především do, ale i z lesa. (str. 149)

tancovalo se až do rána. (str. 114)

Theofil dojede do lesa (str. 76)

Theofil dojede do lesa (str. 107)

ty dva roky do dosažení zletilosti profláká - Atr (str. 69)

v kinech se hrálo Cikáni jdou do nebe (str. 37)

vypil nápoj až do dna (str. 82)

zabrat se do čeho - Obj (str. 62)

začíst se do čeho - Obj (str. 62)

zaplést se do intrik - Obj (str. 62)

zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

zbývají mu do dosažení zletilosti dva roky - Adv (str. 69)

zbývají mu dva roky do dosažení zletilosti - AtrAdv (str. 69)

8 mil do Prahy - AtrAdv (str. 72)

doba
už na to není doba (str. 51)

dobré
je dobré mysli (str. 29)

nemohla přes dobré vychování zadržet úsměv (str. 88)

pivo je dobré studené (str. 90)

dobrého
Xaver navařil dobrého guláše (str. 54)

dobře
lépe než dobře (str. 63)

má se dobře (str. 76)

předsedovi se sedí dobře (str. 56)

udělal to, přece jen, dobře. (str. 158)

dobu
křičela bez ohledu na denní dobu (str. 107)

poslední dobu byla podivná (str. 80)

docela
kymácím se docela vzadu (str. 82)

docenta
Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda) (str. 194)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)

docílil
docílil toho formulacemi jako kulatý čtverec (str. 47)

dohled
na dohled od břehu - Atr (str. 73)

dohody
uzavření dohody bude trvat ještě několik týdnů (str. 109)

dojede
Theofil dojede do lesa (str. 76)

Theofil dojede do lesa (str. 107)

dojem
činil žalostný dojem, jak tu stál (str. 99)

dokořán
pokoj otevřený dokořán (str. 82)

doktor
doktor povstává rozrušený (str. 91)

doma
obdobně tomu bude doma (str. 40)

domovníka
zavolal domovníka (str. 53)

domu
otčím stojí bled uprostřed domu (str. 93)

vycházím z domu, pouze když je hezky (str. 111)

domů
Hajdy domů ! (str. 22)

musím domů (str. 131)

dopis
ten dopis, co napsal Tonda (str. 50)

teta píše Emílii dopis (str. 55)

dopíšu
přijedu tehdy, až to dopíšu (str. 182)

doprovodné
komora přijala k zákonu doprovodné usnesení (str. 51)

dorazil
dorazili dříve než Jirka (= než dorazil Jirka) (str. 194)

dorazili
dorazili dříve než Jirka (= než dorazil Jirka) (str. 194)

dosáhl
hetriku dosáhl Marek Trval (Viktoria Žižkov) (str. 161)

včera dosáhl cíle (str. 80)

žák dosáhl cíle (str. 54)

dosažení
ty dva roky do dosažení zletilosti profláká - Atr (str. 69)

zbývají mu do dosažení zletilosti dva roky - Adv (str. 69)

zbývají mu dva roky do dosažení zletilosti - AtrAdv (str. 69)

dost
je starostí víc než dost, (str. 193)

při vší opatrnosti dost hrnců potloukla (str. 88)

vypadá proti své choti dost nepatrně (str. 81)

dostal
dostal facku (str. 53)

z chování dostal trojku (str. 51)

dostala
dostala po květině (str. 54)

dostala po květině (str. 58)

dostanu
sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 102)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 118)

dostat
dostat darem (jako dar) (str. 93)

dostávalo
dostávalo se lékařské péče (str. 38)

dostávám
k tomu účelu dostávám blok (str. 87)

dostavili
dostavili se všichni včetně učitele (str. 81)

dotazník
některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako svědek (str. 96)

doufám
nechť třeba běsy viděla jsem, doufám (str. 88)

dovolávala
dovolávala se minulých výkladů (str. 54)

dovolené
zavřeli z důvodu dovolené (str. 107)

dovolením
prohlédneme si s vaším dovolením továrnu (str. 88)

dovolenou
mám právem nárok na dovolenou (str. 85)

Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou ! (str. 125)

dovymetal
nevěděl, že dovymetal. (str. 20)

dožil
dožil se osmdesáti (str. 136)

drahokam
diamant je drahokam (str. 28)

dráty
zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

dravcem
Byl dravcem. (str. 122)

druhé
připojení jedné obce k druhé (str. 131)

druhotnou
odmítá debatu jako druhotnou (str. 96)

druhou
bariéra bude růst jedna za druhou (str. 95)

drzostí
strnul nad tou drzostí (str. 86)

držel
držel koně na oprati (str. 84)

dřela
dřela za mírku brambor (str. 84)

dřevěné
dělníci nainstalovali dřevěné židle a stojany (str. 151)

dříve
dorazili dříve než Jirka (= než dorazil Jirka) (str. 194)

o devět minut dříve (str. 68)

důchodních
přišli k nám důchodních (str. 38)

duchu
mluveno v duchu typologie je příslušníkem avantgardy (str. 88)

důkazy
nejsou proti němu důkazy (str. 51)

důležitém
mluvili o zajímavém, i když důležitém problému (str. 105)

dům
dům, který pláče (str. 123)

koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)

důvěřuje
důvěřuje magii, mystice a jiným pověrám. (str. 124)

důvodu
zavřeli z důvodu dovolené (str. 107)

důvodů
fotografování je z důvodů vojenských zakázáno (str. 86)

dva
dva kilometry od řeky - Atr (str. 72)
dva tisíce křesťanů souhlasí (str. 39)
jedenkrát ob dva týdny (str. 70)
leželi sami dva (str. 94)
od každých dva kusy (str. 49)
přišli pouze dva (str. 110)
ty dva roky do dosažení zletilosti profláká - Atr (str. 69)
vydrželi jen dva (str. 110)
zbývají mu do dosažení zletilosti dva roky - Adv (str. 69)
zbývají mu dva roky do dosažení zletilosti - AtrAdv (str. 69)

dvaceti
odešlo ke dvaceti lidem (str. 38)

dvě
bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)
dvě partičky mariáše každý měsíc jsou málo (str. 71)
ty dvě hodiny vlakem rychle uběhly (str. 71)
viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)

dveře
dveře vlevo vedou ven (str. 49)

dveří
od dveří ztratil klíč (str. 51)
spatřila Vaška vcházet do dveří (str. 99)

dveřích
na dveřích visel nápis Neprodejné (str. 46)

dvou
ani jedna ze dvou zón nebyla uzavřena (str. 39)

dýchá
nemocnému se dýchá lépe (str. 56)

E

ekonomického
není třeba ekonomického vzdělání (str. 37)

Emílii
teta píše Emílii dopis (str. 55)

eskymácká
eskymácká strava je biologicky hodnotná (str. 85)

et
jmenujme pole, lesy, budovy et cetera (str. 144)

euthanasii
legalisovala euthanasii, tj. usmrcení (str. 153)

F

facka
facka jako vrata (str. 47)

facku
dostal facku (str. 53)

fattah
zeptali se Ali - fattah Bukatelam Hasran Hubejního (str. 199)

fax
Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

FF
FF stojí proti Mánesovu mostu (str. 80)

fialky
Kristýna přinesla růži, Jiří fialky. (str. 132)

filipa
i nejchytřejší může ztratit filipa (str. 35)

filosofie
co je to filosofie (str. 113)

Filuta
Filuta a. s. (str. 168)
Filuta s. r. o. (str. 167)
Filuta s. s r. o. (str. 167)
Filuta v. o. s.. (str. 168)
s a. s. Filuta (str. 168)

Filutou
jednali jsme s a. s. Filutou a firmou Vyšinka (str. 167)
s a. s. Filutou. (str. 168)

Firma
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)

firmou
jednali jsme s a. s. Filutou a firmou Vyšinka (str. 167)

flámoval
noc co noc flámoval (str. 186)
nocco noc flámoval. (str. 120)

formulacemi
docílil toho formulacemi jako kulatý čtverec (str. 47)

Foto
Foto : Přemysl Toníček (str. 125)

fotografoval
fotografoval tě, jak sedíš (str. 92)

fotografování
fotografování je z důvodů vojenských zakázáno (str. 86)

fotografovat
budu tě fotografovat nepřipravenou (str. 92)

fragment
velmi těžký a rozměrný fragment (str. 152)

frajer
Bať, největší frajer jsem tady já.. (str. 140)

Franta
Franta je vysokého vzrůstu (str. 29)

Franta nechtěl upadnout. (str. 24)

Franta si pospíšil k lékaři. (str. 114)

neotrkaný přišel Franta na Žižkov (str. 94)

Franto
Franto ! (str. 139)

Frantu
očekávám Tondu, Karla, Frantu .... (str. 143)

fronta
četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)

Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990 (str. 201)

Frýdek
Frýdek - Místek. (str. 202)

fuk
to je mi fuk (str. 32)

G

Gaze
působí v Gaze a Jerichu. (str. 149)

golfu
hráč golfu (str. 45)

guláše
Xaver navařil dobrého guláše (str. 54)

H

habaděj
na světě je lidí (Atr)habaděj (Sb) (str. 176)

Hajdy
Hajdy domů ! (str. 22)

hanebně
Pavel hanebně prohrál (str. 82)

Harmonie
bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

Hasran
zeptali se Ali - fattah Bukatelam Hasran Hubejního (str. 199)

házel
Vojtěch házel míčem (str. 56)

házet
za hodinu možno házet kamením. (str. 28)

za hodinu možno házet kamením. (str. 134)

herečka
od toho byla herečka, aby zachovala klid (str. 87)

hetriku
hetriku dosáhl Marek Trval (Viktoria Žižkov) (str. 161)

hezky
vycházím z domu, pouze když je hezky (str. 111)

hladu
smrt z hladu (str. 47)

hlasovali
Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou ! (str. 125)

hlasů
zvítězil se stem procent hlasů. (str. 169)

hlavě
po hlavě chodit neumím (str. 84)

hlavně
hlavně ne limonádu (str. 111)

hlavu
Jan vstoupil hlavu skloněnou (str. 133)

Jan vstoupil hlavu skloněnou (str. 98)

hledání
podněcoval je k hledání (str. 87)

hledí
hledí s úžasem (str. 81)

hloupé
je hloupé, aby zůstal (str. 40)

je hloupé odjíždět (str. 39)

hmotu
život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

hned
Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

Přišel sám a hned. (str. 141)

ho
bojíse ho (str. 114)
co ho pamatuji, byl spořádaný člověk (str. 86)
Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)
místo pivem ho polil mlékem (str. 181)
nazývala ho trubcem (str. 57)
obrátí - li ho (str. 129)
poslali ho studovat (str. 87)
sud, co ho Tonda narazil (str. 50)
sud, co ho Tonda narazil. (str. 113)
tak ho pokousali, že zemřel (str. 83)
to, co zažil, ho zničilo (str. 178)
usmrtili ho tajně, např. vyšší dávkou morfia. (str. 152)
viděl ho nemocného (str. 92)
viděl ho nemocného - Atv (str. 89)
Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)
zavřeli ho pro potulku (str. 86)

hodil
vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

hodinu
jsi hodinu cesty odtud (str. 79)
lhůta hodinu (str. 46)
trvání hodinu (str. 46)
za hodinu možno házet kamením. (str. 28)
za hodinu možno házet kamením. (str. 134)

hodiny
ty dvě hodiny vlakem rychle uběhly (str. 71)
ve 4 hodiny místního času (str. 67)
zpráchnivěl v úterý ve 4 hodiny místního času (str. 66)

hodna
byla hodna uznání (str. 54)

hodně
(hodně =) zvláště přitažlivě vypadá - Adv (str. 108)
(hodně =) zvláště velký - Adv (str. 108)
zeleniny (Atr) si můžeme vzít hodně (Obj) (str. 176)

hodnotná
eskymácká strava je biologicky hodnotná (str. 85)

Homolka
Homolka : nové oddělení prosperuje ... (str. 126)

honil
honil se za zvěří (str. 87)

Honza
Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)
Honza mluvil jako předseda (str. 91)

Honzovi
král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)

Honzy
nebýt Honzy, nejedli bychom (str. 37)

horka
za horka stoupá nárok na tekutiny (str. 88)

hospodě
na každém rohu bylo po hospodě (str. 38)
studentů (Atr) v hospodě bylo pět (Sb) (str. 176)

hospody
vrátil se (včera) z hospody (str. 159)

hospůdce
včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

houslista
houslista, neznámý jako malíř, trpí (str. 100)

hovořili
hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

hráč
hráč golfu (str. 45)

Hrad
Hrad byl vystavěn. (str. 34)
Hrad byl vystavěn. (str. 34)

hraje
hraje déle než 30 let, (str. 193)

hrálo
v kinech se hrálo Cikáni jdou do nebe (str. 37)

hrát
Jeho výklad je, že mají hrát. (str. 31)

hrnců
při vší opatrnosti dost hrnců potloukla (str. 88)

hrom
velká jako hrom (= než je hrom) (str. 193)

hromádka
seděl na zápraží, tichá hromádka neštěstí (str. 98)

hru
pro hru zapomínáš na čas (str. 86)

hrušek
zbývá mu více jablek než hrušek (str. 39)

Hubejního
zeptali se Ali - fattah Bukatelam Hasran Hubejního (str. 199)

hudebně
vyjádřil to hudebně (str. 84)

Husovo
Husovo upálení (str. 44)

chalupa
chalupa našeho souseda (str. 45)

chápat
pravda se může chápat různě (str. 26)

pravdu se může chápat různě (str. 26)

chápe
chápe vývoj jako jediný správný (str. 96)

chce
je nejisté, zda vláda skutečně chce (str. 40)

ústav chce podle ředitele přežít (str. 85)

chlapce
vyrůst z chlapce v muže (str. 62)

chlapci
otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)

chlapec
chlapec chodí bos (str. 92)

chlapec je chytrý, protože nadaný (= protože je nadaný) (str. 106)

chlapec je jako obrázek (str. 32)

chlapec ležel nemocen - Atv (str. 89)

chytrý, protože nadaný chlapec (str. 105)

chleba
krajíc chleba s máslem (str. 43)

krajíc chleba s máslem (str. 48)

chodbě
složil jí (na chodbě) poklonu. (str. 156)

chodbou
prošli chodbou (str. 80)

chodí
chlapec chodí bos (str. 92)

lidí chodí méně než loni (str. 39)

od šesti se chodí do školy (str. 136)

ta moje chodí pozdě (str. 36)

chodil
místo ve středu chodil ve čtvrtek (str. 181)

chodím
do divadla chodím jen do loutkového (str. 92)

chodit
po hlavě chodit neumím (str. 84)

choti
vypadá proti své choti dost nepatrně (str. 81)

chování
z chování dostal trojku (str. 51)

chovat
Chtěl se chovat slušně. (str. 25)

chrám
chrám přeplněný tak, až lidé omdlévali (str. 83)

chtějí
Školy chtějí přilákat studenty. (str. 25)

Chtěl
Chtěl se chovat slušně. (str. 25)

chtěl
šel, protože a poněvadž chtěl (str. 150)

šel, především protože, ale i poněvadž chtěl. (str. 151)

chtělo
chtělo se mi spát (str. 56)

chudý
zákazník se jeví jako chudý (str. 61)

chudým
zákazník se jeví chudým (str. 60)

chvílemi
chvílemi vyběhla na pavláčku (str. 80)

chvíli
i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)

souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem. (str. 157)

chybí
chybí mi, bohužel, peníze (str. 157)

chytrý
chlapec je chytrý, protože nadaný (= protože je nadaný) (str. 106)

chytrý, protože nadaný chlapec (str. 105)

chytřejší
od toho jsou chytřejší lidé (str. 87)

I

i

cestovalo nejen po republice, ale i do zahraničí (str. 111)

cesty vedou přímo i oklikou - Adv (str. 108)

i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)

i nejchytřejší může ztratit filipa (str. 35)

mluvili o zajímavém, i když důležitém problému (str. 105)

ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

přišli, i když není středa (str. 102)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 102)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 118)

stát i nadále podporuje bydlení (str. 110)

stát i nadále podporuje bydlení - AuxZ (str. 108)

šel do i z lesa (str. 149)

šel především do, ale i z lesa. (str. 149)

šel, především protože, ale i poněvadž chtěl. (str. 151)

vyskytly se klady i úskalí - Coord (str. 108)

vytrhnul jej i s kořeny (str. 81)

idea

idea bratrství (str. 45)

idealistické

to mi připadá idealistické (str. 60)

ignoranta

označil jej jako ignoranta. (str. 61)

ignorantství

Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)

individuích

mluví o krystalech jako o individuích (str. 96)

intrik

zaplést se do intrik - Obj (str. 62)

Ir

Kim Ir - Sen (str. 199)

ironie

jsem schopen nanejvýš ironie (str. 82)

Ivan

říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

J

Já

Já o voze, ty o koze. (str. 120)

Já o voze, ty o koze. (str. 133)

já

Bať, největší frajer jsem tady já.. (str. 140)

Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

já budu učitelem (str. 28)

jablek

zbývá mu více jablek než hrušek (str. 39)

ze stromů napadalo jablek (str. 38)

jak

cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 101)

cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 59)

činil žalostný dojem, jak tu stál (str. 99)

dá se vytušit, jak litují (str. 40)

dá se vytušit, jak litují. (str. 27)

dnes tě znázorním, jak se rozčiluješ (str. 99)

fotografoval tě, jak sedíš (str. 92)

jak bláznivě ji měl rád, tak bláznivě žárlil (str. 83)

jak se jmenuješ (str. 81)

jak se usnesli, tak vykonali (str. 81)

plán, jak republiku rozkrást (str. 50)

pracuji tak, jak to umím (str. 182)

představa muže, jak umírá, byla otřesná (str. 100)

ráda, bože, jak by ne, ležím (str. 160)

rozběhl se, jak měl ve zvyku (str. 81)

štve mě, jak to jde pomalu (str. 40)

vidíme věci, jak jsou (str. 99)

jako

Bohouš je zdravý jako ryba. (str. 132)

Bohouš je zdravý jako rychlý (str. 78)

byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)

dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

docílil toho formulacemi jako kulatý čtverec (str. 47)

dostat darem (jako dar) (str. 93)

facka jako vrata (str. 47)

Honza mluvil jako předseda (str. 91)

houslista, neznámý jako malíř, trpí (str. 100)

hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

chápe vývoj jako jediný správný (str. 96)

chlapec je jako obrázek (str. 32)

koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)

kuchyň jako dlaň (str. 47)
malý jako dlaň (= než je dlaň) (str. 194)
mluví o krystalech jako o individuích (str. 96)
mluví o vývoji jako o jediném správném (str. 97)
nastalo něco jako jeho pomalá smrt (str. 36)
některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako svědek (str. 96)
odmítá debatu jako druhotnou (str. 96)
odmítl nabídku jako málo atraktivní (str. 117)
ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)
on je jako opařený (str. 32)
označil jej jako ignoranta. (str. 61)
označil návrh jako blbost (str. 60)
připadámi to jako neskutečné. (str. 117)
sedět modelem (jako model) (str. 93)
slušných lidí (Atr) je jako šafránu (Sb) (str. 176)
stromy jsou jako košťata, jen rozpučet (str. 83)
udělal to jako Tonda (str. 197)
udělal to rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně kvalitně jako rychle (str. 193)
udělal to stejně rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně tak jako Tonda (str. 196)
udělal to úplně stejně tak rychle jako Tonda (str. 195)
velká jako hrom (= než je hrom) (str. 193)
vezmeme kufry s sebou jako zavazadla (str. 96)
viděl motýla, který byl takový, jako by zářil (str. 191)
viděl motýla, který jako by zářil (str. 192)
vypadá, jako by zhubl (str. 191)
vypadá, jako kdyby zhubl (str. 191)
vypadá, jako vypadal včera (str. 190)
vypadá stejně, jako vypadal včera (str. 190)
zákazník se jeví jako chudý (str. 61)
žebrákem půjdeš světem (jako žebrák) (str. 93)

jakožto
král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)
miloval Nováka jakožto přítele (str. 96)

jakožtopolitický
jakožtopolitický činitel prosadil kampaň (str. 117)

jaký
vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

jakživa
ty jsi ještě jakživa nikde nebyla (str. 93)

jámu
vykopal jámu (str. 53)

Jan
Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda) (str. 194)
Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)
Jan vstoupil hlavu skloněnou (str. 133)
Jan vstoupil hlavu skloněnou (str. 98)

Jana
Jana zvedla a podala Olze knížku. (str. 151)

jazykem
plemena příbuzná jazykem (str. 85)

jazyku
vyučování jazyku (str. 46)

jde
jde jim to těžko, soudíc podle vzdychání (str. 88)
štve mě, jak to jde pomalu (str. 40)

jděte
jděte všichni do... (str. 128)

jdou
cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 59)
cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 101)
jdou slavit 1. máj (str. 87)
v kinech se hrálo Cikáni jdou do nebe (str. 37)

Je
Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)
Je spokojen s málem. (str. 33)
Je vidět Sněžka. (str. 32)
Je vidět Sněžku. (str. 32)

je
ať si prší, ať je mráz, panenka se směje (str. 88)
až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)
Bohouš je zdravý jako ryba. (str. 132)
Bohouš je zdravý jako rychlý (str. 78)
cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)
co je to filosofie (str. 113)
co to je za bláznovství (str. 31)
čepice je souseda (str. 29)
čím je starší, tím je zkušenější (str. 179)
čím krásnější je sen, tím bolestnější bude procitnutí (str. 83)
dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)
diamant je drahokam (str. 28)

dnes je slunečno (Adv) (str. 29)

do Prahy je odtud 8 mil - Adv (str. 73)

eskymácká strava je biologicky hodnotná (str. 85)

fotografování je z důvodů vojenských zakázáno (str. 86)

Franta je vysokého vzrůstu (str. 29)

Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

chlapec je chytrý, protože nadaný (= protože je nadaný) (str. 106)

chlapec je jako obrázek (str. 32)

je celý rozechvělý (str. 91)

je cítit síra (str. 30)

je cítit síru (str. 30)

je dobré mysli (str. 29)

je hloupé, aby zůstal (str. 40)

je hloupé odjíždět (str. 39)

Jeho výklad je, že mají hrát. (str. 31)

je jich málo (Sb) (str. 31)

jejich vedoucí je takový, že jim závidíme (str. 183)

je (jí) těžko (Pnom) (str. 29)

je (mi) nesnadno přijít (Pnom) (str. 29)

je možné, že neodejde (str. 40)

je (mu) zřejmo (Pnom) (str. 29)

je nás pět (Sb) (str. 31)

je nejisté, zda vláda skutečně chce (str. 40)

je nejlepší, protože je nejhodnější (str. 86)

je nesmyslné, půjdou-li tam všichni (str. 40)

jen tam je láska, kde panuje přátelství (str. 80)

Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)

je pozdě litovat (str. 32)

je starostí víc než dost, (str. 193)

je tomu tak (str. 40)

je to podobné (str. 35)

je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

je to tak, že nespím (str. 182)

je to tím, že trucuje (str. 178)

je to v podstatě lež (str. 85)

je velmi laskav (str. 29)

je vidět Sněžka (str. 30)

je vidět Sněžku (str. 30)

je zdraví škodlivý (str. 56)

jídlo je životní úkon (str. 28)

jíst je obřad (str. 39)

jitro je rozumnější večera (str. 83)

krb je na okrasu (str. 87)

Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory. (str. 33)

Lukáš je zdravý (str. 29)

malý jako dlaň (= než je dlaň) (str. 194)

mluveno v duchu typologie je příslušníkem avantgardy (str. 88)

my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)

na světě je lidí (Atr)habaděj (Sb) (str. 176)

o Letnou je teď malý zájem (str. 51)

on je jako opařený (str. 32)

on je marnivec (str. 28)

on je mírně řečeno trouba (str. 77)

on je vedoucí takový, že jim závidíme (str. 183)

pacient je sláb (str. 29)

pivo je dobré studené (str. 90)

Pivo je zdravé. (str. 27)

podněcoval je k hledání (str. 87)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

radost rodičů je větší o radost dětí (str. 84)

rozkousl je napolo nevědomky (str. 82)

sbor je (co) do počtu slabý (str. 85)

slušných lidí (Atr) je jako šafránu (Sb) (str. 176)

sociologicky vzato, divadlo je soubor lidí (str. 86)

stav je 5 : 1 (str. 125)

svetr je pouze zelený (str. 111)

šátek je matčin (str. 30)

tempo je pro nás rychlé (str. 85)

to je jinak (str. 31)

to je k popukání (str. 31)

to je mi fuk (str. 32)

to je moc (str. 30)

to je otec (str. 28)

to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)

to je přímo skandál - AuxZ (str. 108)

to je tragedií tohoto národa. (str. 28)

už je na cestě (str. 31)

velká jako hrom (= než je hrom) (str. 193)

veselost sama o sobě je přiměřená (str. 95)

vycházím z domu, pouze když je hezky (str. 111)

zeleniny (Atr) je málo (Sb) (str. 176)

ztráta větší než miliarda (= než je miliarda) (str. 193)

Že je kluk na půdě ? poslouchá. (str. 164)

Že je pozdravuji. (str. 135)

jeden
setrval jeden z řezníků (str. 135)

jedenáct
odbilo jedenáct (str. 135)

jedenkrát
jedenkrát ob dva týdny (str. 70)

jediného
nikde nebylo jediného světla (str. 37)

jediném
mluví o vývoji jako o jediném správném (str. 97)

jediný
Čech se vydal sám jediný na Říp (str. 95)
chápe vývoj jako jediný správný (str. 96)

jedli
Karel a Bohouš a Venca jedli (str. 143)

jedna
ani jedna ze dvou zón nebyla uzavřena (str. 39)
bariéra bude růst jedna za druhou (str. 95)
vesta mi stačí jedna (str. 94)
vesta mi stačí jedna. (str. 175)

jednali
jednali jsme s a. s. Filutou a firmou Vyšinka (str. 167)
jednali ohledně dědictví (str. 107)

jedné
připojení jedné obce k druhé (str. 131)
vsadím se sto ku jedné. (str. 137)
vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

jednotka
jednotka zůstala bezbranná (str. 94)

jednou
každý měsíc jen jednou (str. 70)

jednoznačně
souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem. (str. 157)

Jeho
Jeho výklad je, že mají hrát. (str. 31)

jeho
jeho ano neznělo přesvědčivě (str. 36)
jeho blízcí žijí (str. 35)
nastalo něco jako jeho pomalá smrt (str. 36)

jej
označil jej jako ignoranta. (str. 61)
vytrhnul jej i s kořeny (str. 81)

její
její (neobyčejně vyvinutá) ňadra. (str. 156)

jejich
dárek byl jejich (str. 30)
jejich vedoucí je takový, že jim závidíme (str. 183)

jel
Karel jel s Pavlem (str. 81)

jen
do divadla chodím jen do loutkového (str. 92)
jen přílišní optimisté vytrvali (str. 109)
jen tam je láska, kde panuje přátelství (str. 80)
Karel jen spí (str. 110)
každý měsíc jen jednou (str. 70)
poslouchá pozorně, jen aby se zavděčil (str. 87)
Přece jen to uhnilo ! (str. 115)
stromy jsou jako košťata, jen rozpučet (str. 83)
tak smutně vypadá jen poušť (str. 109)
tyto kaktusy rostou jen v poušti (str. 109)
udělal to, přece jen, dobře. (str. 158)
voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)
vydám to jen na potvrzení (str. 88)
vydrželi jen dva (str. 110)
zařídím to, jen co se usadím (str. 102)
život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

Jerichu
působí v Gaze a Jerichu. (str. 149)

jestli
jestli tomuhle říkáš oddechnout, to tedy promiň (str. 88)

ještě
ještě větší jízlivost (str. 82)
také ji, babičku, malé ještě děvče, mučili (str. 98)
ty jsi ještě jakživa nikde nebyla (str. 93)
uzavření dohody bude trvat ještě několik týdnů (str. 109)

jev
jev x odpovídá jevu y (str. 55)

jeví
zákazník se jeví chudým (str. 60)
zákazník se jeví jako chudý (str. 61)

jevu
jev x odpovídá jevu y (str. 55)

jezdil
sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 102)
sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 118)

jezem
kousek pod jezem - AtrAdv (str. 73)

ji
jak bláznivě ji měl rád, tak bláznivě žárlil (str. 83)
jmenovali ji předsedkyní (str. 60)
motiv, proč ji zabil (str. 50)
nenáviděla ji na smrt (str. 83)
potěšení ji vidět (str. 49)
shledal ji nevěrohodnou (str. 60)
spatřivši ji, rozesmála se (str. 97)
také ji, babičku, malé ještě děvče, mučili (str. 98)

jí
je (jí) těžko (Pnom) (str. 29)
složil jí (na chodbě) poklonu. (str. 156)
zbyl jí čas na sebe samu (str. 94)

jídlem
nesmíš plýtvat jídlem (str. 57)

jídlo
jídlo je životní úkon (str. 28)

jich
je jich málo (Sb) (str. 31)

jim
jde jim to těžko, soudíc podle vzdychání (str. 88)
jejich vedoucí je takový, že jim závidíme (str. 183)
on je vedoucí takový, že jim závidíme (str. 183)
vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

jiná
Avšak převážila tendence jiná. (str. 147)

jinak
jinak tam bylo pěkně (str. 86)
to je jinak (str. 31)
vypadá jinak, než vypadal včera (str. 190)

jinde
koupíme to jinde než na trhu. (str. 193)

jiné
je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)
jmenujme pole, lesy, budovy a jiné (str. 145)

jiného
nezbývá mu nic jiného než mlčet (str. 39)

jiní
někteří resignují sami, jiní odejdou s ostudou (str. 35)

jiným
důvěřuje magii, mystice a jiným pověrám. (str. 124)

Jirka
dorazili dříve než Jirka (= než dorazil Jirka) (str. 194)

Jiří
Kristýna přinesla růži, Jiří fialky. (str. 132)

Jiřího
báseň Jiřího Palivce (str. 45)

jíst
jíst je obřad (str. 39)

jistotu
svrchník si vem pro jistotu také (str. 87)

jitro
jitro je rozumnější večera (str. 83)

jízlivost
ještě větší jízlivost (str. 82)

jmenovali
jmenovali ji předsedkyní (str. 60)

jmenuješ
jak se jmenuješ (str. 81)

Jmenujme
Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

jmenujme
jmenujme Pepu, Aloise, Antonína a další. (str. 145)
jmenujme pole, lesy, budovy aj. (str. 144)
jmenujme pole, lesy, budovy a jiné (str. 145)
jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále. (str. 144)
jmenujme pole, lesy, budovy et cetera (str. 144)

JRR
Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990 (str. 201)

Jsem
Jsem na nervy.. (str. 134)

jsem
Bať, největší frajer jsem tady já.. (str. 140)
byl jsem lidem pro smích (str. 87)
byl jsem se tam podívat (str. 87)
Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)
jsem pro (str. 139)
jsem schopen nanejvýš ironie (str. 82)
nechť třeba běsy viděla jsem, doufám (str. 88)
nemohl jsem ti usnout. (str. 113)
Ne, šel jsem na pivo. (str. 140)
později - musím se přiznat - jsem se styděl (str. 158)
prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 186)
prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 77)
včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

jsi
i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)
jsi hodinu cesty odtud (str. 79)
ty jsi ještě jakživa nikde nebyla (str. 93)

jsme
jednali jsme s a. s. Filutou a firmou Vyšinka (str. 167)
koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)
my jsme přišli rádi (str. 90)

Jsou
Jsou lidé, kteří nevěří. (str. 22)

jsou
byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)
děti jsou vzhůru (str. 31)
dvě partičky mariáše každý měsíc jsou málo (str. 71)
je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)
jsou tři (str. 131)
lidé jsou k smíchu (str. 31)
od toho jsou chytřejší lidé (str. 87)
stromy jsou jako košťata, jen rozpučet (str. 83)
vidíme věci, jak jsou (str. 99)
zprávy jsou aspoň v první versi (str. 109)

JUDr
případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka Tomana (str. 155)

juliánského
roku 1582 podle juliánského kalendáře (str. 67)

jxk
Praha (jxk) - President navštívil metropoli.. (str. 122)

K

k
blízko k centru (str. 63)
byla k němu bezcitná (str. 85)
Franta si pospíšil k lékaři. (str. 114)
komora přijala k zákonu doprovodné usnesení (str. 51)
k tomu účelu dostávám blok (str. 87)
lidé jsou k smíchu (str. 31)
modlitba k bohům (str. 47)
podněcoval je k hledání (str. 87)
připojení jedné obce k druhé (str. 131)
přistoupit k řece - kam? - Adv (str. 62)
přistoupit k řešení - Obj (str. 62)
přišli k nám důchodních (str. 38)
to je k popukání (str. 31)
velbloud k naší lítosti odklusal (str. 82)

kaktusy
tyto kaktusy rostou jen v poušti (str. 109)

kalendáře
roku 1582 podle juliánského kalendáře (str. 67)

kam
narazit do čeho - kam? - Adv (str. 62)
Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska. (str. 26)
přistoupit k řece - kam? - Adv (str. 62)
zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

kamarád
Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)

kamaráda
Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda) (str. 194)

kamením
za hodinu možno házet kamením. (str. 28)
za hodinu možno házet kamením. (str. 134)

kampaň
jakožtopolitický činitel prosadil kampaň (str. 117)

kanceláře
říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

Karel
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)
Karel a Bohouš a Venca jedli (str. 143)
Karel by byl sedával na své židli. (str. 21)
Karel jel s Pavlem (str. 81)
Karel jen spí (str. 110)
Karel nepřišel, řekl Tonda, neměl čas (str. 162)
Karel pije stoje, leže (str. 97)
Karel, podrbal se, nepřišel (str. 163)
Karel, řekl Tonda, nepřišel (str. 162)
Karel, řekl Tonda, nepřišel. (str. 127)
koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)
teprve Karel to rozhodl (str. 109)
Tonda se podrbal : Karel zase nepřišel. (str. 164)
zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar. (str. 144)

Karla
očekávám Tondu, Karla, Frantu .... (str. 143)

Karlovi
řekla : Tonda Karlovi.. (str. 128)

vyváděli tam všichni o Karlovi nemluvě (str. 77)

Karlovy
zabývali se postavením UK (University Karlovy) (str. 154)

Kateřina
Kateřina cestuje vlakem do Kolína, my do Kopidlna autobusem (str. 132)

každém
na každém rohu bylo po hospodě (str. 38)

každý
dvě partičky mariáše každý měsíc jsou málo (str. 71)

každý měsíc jen jednou (str. 70)

přátelé se vracívají každý zvlášť (str. 95)

sedmkrát každý týden (str. 70)

každých
od každých dva kusy (str. 49)

Kč
to činí úhrnem 100 Kč (str. 82)

zvýšit příspěvek na 1000 Kč (str. 62)

Kde
Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

kde
jen tam je láska, kde panuje přátelství (str. 80)

kde by byl nebýt mne (str. 88)

plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

Kdepak
Kdepak ! (str. 139)

kdo
kdo se bojí, nesmí do lesa (str. 39)

Nemohla poznat, kdo to byl. (str. 25)

kdy
nevěděla, kdy zmizí (str. 101)

nevěděla, kdy zmizí (str. 59)

nevěděl, kdy usne (str. 19)

Kdyby
Kdyby to byla skutečnost ! (str. 116)

kdyby
kdyby měl aspoň volno, všechno by bylo snadné (str. 88)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 102)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 118)

vypadá, jako kdyby zhubl (str. 191)

když
dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)

mluvili o zajímavém, i když důležitém problému (str. 105)

není rozumné, když se nás straní (str. 40)

otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)

přišli, i když není středa (str. 102)

vycházím z domu, pouze když je hezky (str. 111)

ke
bylo nás ke stu (str. 82)

odešlo ke dvaceti lidem (str. 38)

vojsko poraženo ustoupilo rychle ke Skalici (str. 91)

kila
kroupa vážila půl kila (str. 82)

kilometry
dva kilometry od řeky - Atr (str. 72)

Kim
Kim Ir - Sen (str. 199)

kinech
v kinech se hrálo Cikáni jdou do nebe (str. 37)

klady
vyskytly se klady i úskalí - Coord (str. 108)

Klánovicích
Mirek, v Klánovicích výčepní, nyní mistr. (str. 155)

klesaly
nohy mu slabostí klesaly (str. 86)

klíč
od dveří ztratil klíč (str. 51)

klid
od toho byla herečka, aby zachovala klid (str. 87)

klidného
neuplyne klidného dne (str. 37)

Klos
baronka von Klos (str. 199)

Klosová
baronka von Klosová (str. 199)

kluk
Že je kluk na půdě ? poslouchá. (str. 164)

klusu
pobízí matku do klusu (str. 87)

knih
po tatínkovi mu zbyla řádka knih (str. 89)

knihu
darovali knihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 202)

nesla knihu Quo vadis ? (str. 200)

slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví. (str. 150)

slíbil, že knihu koupí a že přítele navštíví (str. 150)

knize
v knize stálo : miluj (str. 36)

knížku
Jana zvedla a podala Olze knížku. (str. 151)

koho
mluvila s tím, koho potkala (str. 179)

Koktana
se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)

kolečko
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

kolem
kolem třetiny obyvatelstva kouří (str. 38)

nevlídně se dívala kolem (str. 80)

kolik
kolik z nás má čisté svědomí (str. 39)

kolikrát
kolikrát ročně (str. 70)

Kolína
Kateřina cestuje vlakem do Kolína, my do Kopidlna autobusem (str. 132)

Kominík
Kominík vymetá komíny. (str. 19)

komíny
Kominík vymetá komíny. (str. 19)

komora
komora přijala k zákonu doprovodné usnesení (str. 51)

kompromisu
uzavření kompromisu (str. 45)

kompromisům
byl přístupný kompromisům (str. 55)

konce
slibovali zůstat do konce (str. 58)

končíme
řekla : zítra tady končíme. (str. 127)

koně
držel koně na oprati (str. 84)

Konečná
Anežka Bramborová - Konečná (str. 201)

konečné
hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

koníčkem
šachy, ty bývaly mým koníčkem. (str. 161)

konkurence
cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)

kontakt
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)

kontrola
podle možnosti má být provedena kontrola (str. 88)

Kopidlna
Kateřina cestuje vlakem do Kolína, my do Kopidlna autobusem (str. 132)

kořeny
vytrhnul jej i s kořeny (str. 81)

Kostelec
Kostelec nad Černými Lesy (str. 75)

kosti
šelma od kosti (str. 47)

košťata
stromy jsou jako košťata, jen rozpučet (str. 83)

kotníčkové
boty mi vyhovují kotníčkové (str. 94)

kotrmelce
dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

koupelně
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

koupí
slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví. (str. 150)

slíbil, že knihu koupí a že přítele navštíví (str. 150)

koupil
koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 160)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 123)

koupili
koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)

koupíme
koupíme to jinde než na trhu. (str. 193)

kouří
kolem třetiny obyvatelstva kouří (str. 38)

kouřit
kouřit zakázáno (str. 33)

kousek
kousek pod jezem - AtrAdv (str. 73)

koze
Já o voze, ty o koze. (str. 120)

Já o voze, ty o koze. (str. 133)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 102)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 118)

Kozla
ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

kráčel
kráčel nepříliš ochotně (str. 82)

krajíc
krajíc chleba s máslem (str. 43)

krajíc chleba s máslem (str. 48)

krajinou
rozhled krajinou (str. 46)

král
král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)

královnin
královnin náhrdelník (str. 44)

krasavice
krasavice vysoké postavy (str. 45)

Krásná
Krásná. (str. 139)

krásnější
čím krásnější je sen, tím bolestnější bude procitnutí (str. 83)

krážem
prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 186)

prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 77)

krb
krb je na okrasu (str. 87)

krev
krev se řinula proudem (str. 83)

snaha opatřit si krev (str. 49)

Kristýna
Kristýna přinesla růži, Jiří fialky. (str. 132)

kromě
přišli všichni kromě něho (str. 81)

zapomněla všechno kromě rumu (str. 84)

kroupa
kroupa vážila půl kila (str. 82)

Krušovice
ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

krystalech
mluví o krystalech jako o individuích (str. 96)

kryt
přicházel kryt smrčím (str. 94)

křeslo
zavěsil to níž než nad křeslo (str. 79)

křesťanů
dva tisíce křesťanů souhlasí (str. 39)

křičela
křičela bez ohledu na denní dobu (str. 107)

křídlo
křídlo značky Petrof (str. 46)

kříž
přísahala na kříž (str. 84)

křížem
prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 186)

prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 77)

který
člověk, který nejí, zemře. (str. 36)

dům, který pláče (str. 123)

muž, který spí (str. 50)

nevěděl, který nadešelden (str. 19)

viděl motýla, který byl takový, jako by zářil (str. 191)

viděl motýla, který jako by zářil (str. 192)

kteří
Jsou lidé, kteří nevěří. (str. 22)

poslední ťuhýk z těch, kteří přežili (str. 48)

ku
ředíme v poměru osm ku třem (str. 185)

ředíme v poměru osm ku třem. (str. 137)

vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

Kubelíkova
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)

Kubelíkově
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)

kubismus
Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)

kufry
vezmeme kufry s sebou jako zavazadla (str. 96)

kuchyň
kuchyň jako dlaň (str. 47)

kuchyní
Aloisie pobíhala kuchyní (str. 76)

kulatý
docílil toho formulacemi jako kulatý čtverec (str. 47)

kupodivu
darovali knihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 202)

darovaliknihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 116)

kusy
od každých dva kusy (str. 49)

kvalitně
udělal to stejně kvalitně jako rychle (str. 193)

kvalitní
je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

květině
dostala po květině (str. 54)

dostala po květině (str. 58)

května
23. května roku 1993 (str. 67)

kymácím
kymácím se docela vzadu (str. 82)

L

l
Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

lampy
lampy rozžehlo na sta mušek (str. 38)

Láska
bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

láska
jen tam je láska, kde panuje přátelství (str. 80)

Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska. (str. 26)

laskav
je velmi laskav (str. 29)

legalisovala
legalisovala euthanasii, tj. usmrcení (str. 153)

Lékaře
Lékaře ! (str. 131)

lékaře
návštěva lékaře (str. 45)

lékařem
stal se lékařem - Obj (str. 89)

lékaři
Franta si pospíšil k lékaři. (str. 114)

lékařské
dostávalo se lékařské péče (str. 38)

lépe
lépe než dobře (str. 63)

nemocnému se dýchá lépe (str. 56)

lepší
Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

lesa
kdo se bojí, nesmí do lesa (str. 39)

šel do i z lesa (str. 149)

šel především do, ale i z lesa. (str. 149)

Theofil dojede do lesa (str. 76)

Theofil dojede do lesa (str. 107)

Lesy
Kostelec nad Černými Lesy (str. 75)

lesy
jmenujme pole, lesy, budovy aj. (str. 144)

jmenujme pole, lesy, budovy a jiné (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále. (str. 144)

Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy et cetera (str. 144)

let
hraje déle než 30 let, (str. 193)

mladíci od 15 do 18 let. (str. 136)

zemřel dědeček, stár 79 let (str. 93)

léta
bylo to na počátku léta (str. 80)

létě
v létě v roce 1998 (str. 67)

Letnou
o Letnou je teď malý zájem (str. 51)

Letohrádek
Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory. (str. 33)

letos
Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory. (str. 33)

letos v únoru zmizel (str. 65)

lež
je to v podstatě lež (str. 85)

leže
Karel pije stoje, leže (str. 97)

ležel
chlapec ležel nemocen - Atv (str. 89)

leželi
leželi sami dva (str. 94)

ležím
ráda, bože, jak by ne, ležím (str. 160)

lhát
nedovede lhát (str. 58)

lhůta
lhůta hodinu (str. 46)

li
je nesmyslné, půjdou-li tam všichni (str. 40)
obrátí - li ho (str. 129)
obvyklou - li roste rychlostí, nezmrzne (str. 103)
roste - li obvyklou rychlostí, nezmrzne (str. 103)

liberální
liberální strana (LSNS). (str. 125)

lidé
chrám přeplněný tak, až lidé omdlévali (str. 83)
Jsou lidé, kteří nevěří. (str. 22)
lidé jsou k smíchu (str. 31)
lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni. (str. 152)
lidé, zapsáni v pořadnících, čekají (str. 93)
od toho jsou chytřejší lidé (str. 87)

lidem
byl jsem lidem pro smích (str. 87)
odešlo ke dvaceti lidem (str. 38)

lidi
ale všechny lidi oklamat nejde (str. 147)

lidí
lidí chodí méně než loni (str. 39)
na světě je lidí (Atr)habaděj (Sb) (str. 176)
ryl do lidí okolo (str. 49)
slušných lidí (Atr) je jako šafránu (Sb) (str. 176)
sociologicky vzato, divadlo je soubor lidí (str. 86)
tisíc lidí snědl desetinu tuny vepřového masa (str. 169)
uvidíš mnohem méně lidí (str. 175)

Lidové
Nedělní Lidové noviny. (str. 139)
Nedělní Lidové noviny ... (str. 139)

likérů
výrobna likérů (str. 45)

limonádu
hlavně ne limonádu (str. 111)

literatuře
Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

lítosti
velbloud k naší lítosti odklusal (str. 82)

litovat
je pozdě litovat (str. 32)

litují
dá se vytušit, jak litují (str. 40)
dá se vytušit, jak litují. (str. 27)

loni
lidí chodí méně než loni (str. 39)

loutkového
do divadla chodím jen do loutkového (str. 92)

LSNS
liberální strana (LSNS). (str. 125)

Lukáš
Lukáš je zdravý (str. 29)

lyžích
na lyžích přijel od souseda (str. 75)
přijel na lyžích od souseda (str. 74)
stál na lyžích od souseda (str. 74)

Lze
Lze se podívat. (str. 23)

lze
lze odejít (str. 39)

M

má
cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)
kolik z nás má čisté svědomí (str. 39)
má se dobře (str. 76)
má uvařeno (str. 90)
peníze má uloženy (str. 90)
podle možnosti má být provedena kontrola (str. 88)

magii
důvěřuje magii, mystice a jiným pověrám. (str. 124)

máj
jdou slavit 1. máj (str. 87)

mají
Jeho výklad je, že mají hrát. (str. 31)

make
make - up (str. 199)

malá
dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

málá
dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

malé
také ji, babičku, malé ještě děvče, mučili (str. 98)

málem
Je spokojen s málem. (str. 33)

malíř
houslista, neznámý jako malíř, trpí (str. 100)

málo
dvě partičky mariáše každý měsíc jsou málo (str. 71)

je jich málo (Sb) (str. 31)

odmítl nabídku jako málo atraktivní (str. 117)

zeleniny (Atr) je málo (Sb) (str. 176)

zeleniny (Atr) máme málo (Obj) (str. 176)

malý
malý jako dlaň (= než je dlaň) (str. 194)

o Letnou je teď malý zájem (str. 51)

mám
mám právem nárok na dovolenou (str. 85)

mám ruce ztuhlé tak, že prsty nenarovnám (str. 82)

máme
máme to bohudík za sebou (str. 112)

zeleniny (Atr) máme málo (Obj) (str. 176)

maminka
nebožka maminka (str. 45)

mámu
ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)

Mánesovu
FF stojí proti Mánesovu mostu (str. 80)

manželky
díky péči manželky nezemřel (str. 86)

Marečku
Marečku, podejte mi tužku (str. 161)

Marek
hetriku dosáhl Marek Trval (Viktoria Žižkov) (str. 161)

mariáše
dvě partičky mariáše každý měsíc jsou málo (str. 71)

Marie
Anna - Marie (str. 129)

marnivec
on je marnivec (str. 28)

masa
tisíc lidí snědl desetinu tuny vepřového masa (str. 169)

máslem
krajíc chleba s máslem (str. 43)

krajíc chleba s máslem (str. 48)

mat
Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

matčin
šátek je matčin (str. 30)

matematice
Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

Matka
Matka pláče. (str. 21)

matku
myslel na matku (str. 106)

myslel na matku (str. 57)

pobízí matku do klusu (str. 87)

mdloby
cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 59)

cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 101)

mě
počkal si na mě. (str. 113)

štve mě, jak to jde pomalu (str. 40)

Medek
říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

měl
jak bláznivě ji měl rád, tak bláznivě žárlil (str. 83)

kdyby měl aspoň volno, všechno by bylo snadné (str. 88)

rozběhl se, jak měl ve zvyku (str. 81)

mělo
Včera mělo pršet. (str. 23)

méně
čím déle přemýšlel, tím méně věděl (str. 179)

je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

lidí chodí méně než loni (str. 39)

uvidíš mnohem méně lidí (str. 175)

meruňky
uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 129)
uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 142)

měsíc
dvě partičky mariáše každý měsíc jsou málo (str. 71)
každý měsíc jen jednou (str. 70)
měsíc před porodem - Atr (str. 68)
průkazka na měsíc (str. 47)

měsíců
bylo zapotřebí řady měsíců naléhání (str. 38)

městem
blízko za městem (str. 72)

město
Plzeň - město (str. 201)

metr
o metr vedle (str. 72)

metropoli
Praha (jxk) - President navštívil metropoli.. (str. 122)

metru
napadlo přes půl metru sněhu (str. 38)

mezi
zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

mezní
mezní případy. (str. 126)

mi
boty mi vyhovují kotníčkové (str. 94)
čerta starého mi na ní záleží (str. 82)
číslo se mi zdá závratné (str. 60)
chtělo se mi spát (str. 56)
chybí mi, bohužel, peníze (str. 157)
je (mi) nesnadno přijít (Pnom) (str. 29)
Marečku, podejte mi tužku (str. 161)
piv (Atr) mi stačí deset (Sb). (str. 176)
to je mi fuk (str. 32)
to mi připadá idealistické (str. 60)
vesta mi stačí jedna (str. 94)
vesta mi stačí jedna. (str. 175)
zbyl mi čas na čtení (str. 43)
zbyl mi čas na čtení (str. 64)

míčem
Vojtěch házel míčem (str. 56)

mil
do Prahy je odtud 8 mil - Adv (str. 73)
8 mil do Prahy - AtrAdv (str. 72)

miliarda
ztráta větší než miliarda (= než je miliarda) (str. 193)

milion
viděl milion čtyři vran. (str. 172)
viděl milion čtyři vrány (str. 171)

milionů
viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)

miliony
viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)

miloval
miloval Nováka jakožto přítele (str. 96)

miluj
v knize stálo : miluj (str. 36)

mimořádnou
mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 44)
mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 53)

min
Přišel za 30 min. (str. 121)

ministerstva
případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka Tomana (str. 155)

Minska
svět zajímají z Minska ponejvíce zprávy strategického významu (str. 109)

minulá
vláda minulá nebo současná (str. 142)

minulých
dovolávala se minulých výkladů (str. 54)

minut
o devět minut dříve (str. 68)
185 minut týdně ti nic neudělá (str. 71)
5 minut autobusem není žádná velká dálka (str. 71)
5 minut po odjezdu - Atr (str. 68)

mír
uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 53)
uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 44)

Mirek
Mirek nenáviděl větné rozbory (str. 53)
Mirek, v Klánovicích výčepní, nyní mistr. (str. 155)

mírku
dřela za mírku brambor (str. 84)

mírně
on je mírně řečeno trouba (str. 77)

Místek
Frýdek - Místek. (str. 202)

místního
včera brzy ráno místního času vstal (str. 65)

ve 4 hodiny místního času (str. 67)

zpráchnivěl v úterý ve 4 hodiny místního času (str. 66)

místo
místo aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

místo aby povstal, seděl nečinně dál. (str. 181)

místo piva usrkávala vínečko. (str. 181)

místo pivem ho polil mlékem (str. 181)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 180)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

místo ve středu chodil ve čtvrtek (str. 181)

mistr
Mirek, v Klánovicích výčepní, nyní mistr. (str. 155)

mistr se rozhlédl dílnou (str. 80)

mísy
cvrnkali sklenkami o mísy (str. 84)

mít
cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)

Mladá
četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)

Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990 (str. 201)

mladíci
mladíci od 15 do 18 (str. 136)

mladíci od 15 do 18 let. (str. 136)

mladost
mladost radost (str. 33)

mlčeli
mlčeli ze strachu (str. 86)

mlčet
nezbývá mu nic jiného než mlčet (str. 39)

mlékem
místo pivem ho polil mlékem (str. 181)

mluveno
mluveno v duchu typologie je příslušníkem avantgardy (str. 88)

mluví
mluví o krystalech jako o individuích (str. 96)

mluví o vývoji jako o jediném správném (str. 97)

mluvil
Honza mluvil jako předseda (str. 91)

mluvila
mluvila s tím, koho potkala (str. 179)

mluvili
mluvili o zajímavém, i když důležitém problému (str. 105)

mne
kde by byl nebýt mne (str. 88)

všechno u mne večerem počíná (str. 85)

mnohé
ubylo běhání po úřadech, což mnohé zdržovalo (str. 41)

mnohem
uvidíš mnohem méně lidí (str. 175)

mnoho
nerodí se mnoho dětí (str. 39)

nesmírně mnoho (str. 63)

množstvím
bohatství snů roste úměrně s množstvím pocitů (str. 83)

moc
to je moc (str. 30)

model
sedět modelem (jako model) (str. 93)

modelem
seděl modelem (str. 93)

sedět modelem (jako model) (str. 93)

modelu
hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

modlitba
modlitba k bohům (str. 47)

mohl
některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako svědek (str. 96)

Mohlo
Mohlo by se zdát, že odpoví. (str. 24)

moje
ta moje chodí pozdě (str. 36)

Moravy
rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)

morfia
usmrtili ho tajně, např. vyšší dávkou morfia. (str. 152)

moře
pracoval v Bosně u moře (str. 75)

snil o tom žít u moře (str. 58)

snil o tom žít u moře. (str. 180)

Moskvy
daleko od Moskvy (str. 63)

mostu
FF stojí proti Mánesovu mostu (str. 80)

motiv
motiv, proč ji zabil (str. 50)

motýla
viděl motýla, který byl takový, jako by zářil (str. 191)

viděl motýla, který jako by zářil (str. 192)

mou
na mou žádost přijde (str. 86)

moudře
udělal to moudře, protože potichu (str. 105)

možné
je možné, že neodejde (str. 40)

možno
za hodinu možno házet kamením. (str. 28)

za hodinu možno házet kamením. (str. 134)

možnosti
podle možnosti má být provedena kontrola (str. 88)

mráz
ať si prší, ať je mráz, panenka se směje (str. 88)

mu
bránila mu, aby odešel (str. 59)

je (mu) zřejmo (Pnom) (str. 29)

nezbývá mu nic jiného než mlčet (str. 39)

nohy mu slabostí klesaly (str. 86)

odešla, aniž mu odpověděla (str. 81)

Odlehlo mu na prsou. (str. 20)

po tatínkovi mu zbyla řádka knih (str. 89)

zbývají mu do dosažení zletilosti dva roky - Adv (str. 69)

zbývají mu dva roky do dosažení zletilosti - AtrAdv (str. 69)

zbývá mu více jablek než hrušek (str. 39)

mučili
také ji, babičku, malé ještě děvče, mučili (str. 98)

musela
Rána musela přijít. (str. 24)

Rána musela přijít. (str. 59)

musím
musím domů (str. 131)

později - musím se přiznat - jsem se styděl (str. 158)

mušek
lampy rozžehlo na sta mušek (str. 38)

muž
muž, který spí (str. 50)

muže
i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)

představa muže, jak umírá, byla otřesná (str. 100)

vyrůst z chlapce v muže (str. 62)

může
i nejchytřejší může ztratit filipa (str. 35)

může se diskutovat (str. 26)

pivo se může vypít různě (str. 27)

pravda se může chápat různě (str. 26)

pravdu se může chápat různě (str. 26)

můžeme
zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít hodně (Obj) (str. 176)

život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

muži
muži pili na zlost (str. 86)

mužsky
mužsky se zamračil (str. 81)

mužů
zbývá více než šest mužů (str. 39)

živější z mužů si počali pohvizdovat (str. 48)

my
Kateřina cestuje vlakem do Kolína, my do Kopidlna autobusem (str. 132)

my Češi (str. 45)

my jsme přišli rádi (str. 90)

my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)

mým
šachy, ty bývaly mým koníčkem. (str. 161)

myslel
myslel na matku (str. 106)

myslel na matku (str. 57)

mysli
je dobré mysli (str. 29)

mystice
důvěřuje magii, mystice a jiným pověrám. (str. 124)

N

na
- bude na světě sám (str. 29)
- bydlela na Vyšehradě v Praze (str. 74)
- bylo to na počátku léta (str. 80)
- cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 59)
- cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 101)
- Čech se vydal sám jediný na Říp (str. 95)
- čerta starého mi na ní záleží (str. 82)
- číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)
- držel koně na oprati (str. 84)
- chvílemi vyběhla na pavláčku (str. 80)
- # Jsem na nervy.. (str. 134)
- # Karel by byl sedával na své židli. (str. 21)
- koupíme to jinde než na trhu. (str. 193)
- krb je na okrasu (str. 87)
- křičela bez ohledu na denní dobu (str. 107)
- lampy rozžehlo na sta mušek (str. 38)
- mám právem nárok na dovolenou (str. 85)
- muži pili na zlost (str. 86)
- myslel na matku (str. 57)
- myslel na matku (str. 106)
- na dohled od břehu - Atr (str. 73)
- na dveřích visel nápis Neprodejné (str. 46)
- na každém rohu bylo po hospodě (str. 38)
- na lyžích přijel od souseda (str. 75)
- na mou žádost přijde (str. 86)
- na něho nemůže nikdo podat žalobu (str. 51)
- narazit na problém - Obj (str. 62)
- na str. 4 (str. 128)
- na světě je lidí (Atr)habaděj (Sb) (str. 176)
- na škole stálo napsáno : rychle uteč. (str. 37)
- nenáviděla ji na smrt (str. 83)
- neotrkaný přišel Franta na Žižkov (str. 94)
- # Ne, šel jsem na pivo. (str. 140)
- # Odlehlo mu na prsou. (str. 20)
- otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)
- počkal si na mě. (str. 113)
- pro hru zapomínáš na čas (str. 86)
- průkazka na měsíc (str. 47)
- předělat na něco (str. 60)
- přijel na lyžích od souseda (str. 74)
- přísahala na kříž (str. 84)
- přispěchal na pomoc (str. 87)
- ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)
- rostou naprosto nezávisle na podmínkách (str. 110)
- seděl na zápraží, tichá hromádka neštěstí (str. 98)
- sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 102)
- sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 118)
- se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)
- složil jí (na chodbě) poklonu. (str. 156)
- srdce bilo na poplach (str. 87)
- stál na lyžích od souseda (str. 74)
- studentů (Atr) přišlo na přednášku pět (Sb) (str. 176)
- to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)
- upravíme předpis se zřetelem na noční přepady (str. 85)
- už je na cestě (str. 31)
- už na to není doba (str. 51)
- Vašek se na něho díval úkosem (str. 81)
- v Praze bydlela na Vyšehradě (str. 75)
- vydám to jen na potvrzení (str. 88)
- za horka stoupá nárok na tekutiny (str. 88)
- zbyl jí čas na sebe samu (str. 94)
- zbyl mi čas na čtení (str. 43)
- zbyl mi čas na čtení (str. 64)
- zemřel na cirhosu (str. 86)
- změnit na něco (str. 60)
- zvýšit příspěvek na 1000 Kč (str. 62)
- # Že je kluk na půdě ? poslouchá. (str. 164)

nabídku
- odmítl nabídku jako málo atraktivní (str. 117)

nad
- Kostelec nad Černými Lesy (str. 75)
- strnul nad tou drzostí (str. 86)
- zavěsil to níž než nad křeslo (str. 79)

nadále
- stát i nadále podporuje bydlení (str. 110)
- stát i nadále podporuje bydlení - AuxZ (str. 108)

nadaný
- chlapec je chytrý, protože nadaný (= protože je nadaný) (str. 106)
- chytrý, protože nadaný chlapec (str. 105)

nadával
- nadával proto, že dlouho spali (str. 182)
- nadával proto, že dlouho spali (str. 104)
- nadával přesto, že otevřeli (str. 104)
- nadával přesto, že otevřeli. (str. 183)

nadešelden
nevěděl, který nadešelden (str. 19)

ňadra
její (neobyčejně vyvinutá) ňadra. (str. 156)

nahoře
obsluhuje nahoře bez. (str. 139)

náhrdelník
královnin náhrdelník (str. 44)

nainstalovali
dělníci nainstalovali dřevěné židle a stojany (str. 151)

naléhání
bylo zapotřebí řady měsíců naléhání (str. 38)

náležité
při náležité opatrnosti se nic nestane (str. 88)

nám
přišli k nám důchodních (str. 38)

vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

namazal
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

nanejvýš
jsem schopen nanejvýš ironie (str. 82)

napadalo
ze stromů napadalo jablek (str. 38)

napadlo
napadlo přes půl metru sněhu (str. 38)

nápis
na dveřích visel nápis Neprodejné (str. 46)

nápoj
vypil nápoj až do dna (str. 82)

napolo
rozkousl je napolo nevědomky (str. 82)

naprosto
rostou naprosto nezávisle na podmínkách (str. 110)

naproti
Pepík běžel Bobešovi naproti (str. 55)

Šatna naproti ! (str. 33)

např
usmrtili ho tajně, např. vyšší dávkou morfia. (str. 152)

napřesrok
žádné napřesrok už nebude (str. 36)

napsal
ten dopis, co napsal Tonda (str. 50)

napsáno
na škole stálo napsáno : rychle uteč. (str. 37)

narazil
sud, co ho Tonda narazil (str. 50)

sud, co ho Tonda narazil. (str. 113)

narazit
narazit do čeho - kam? - Adv (str. 62)

narazit na problém - Obj (str. 62)

národa
to je tragedií tohoto národa. (str. 28)

nárok
mám právem nárok na dovolenou (str. 85)

za horka stoupá nárok na tekutiny (str. 88)

nás
bylo nás ke stu (str. 82)

je nás pět (Sb) (str. 31)

kolik z nás má čisté svědomí (str. 39)

nebýt nás by nepřežil (str. 77)

není rozumné, když se nás straní (str. 40)

nikdo z nás (str. 48)

patrně se nikdo z nás nezůčastní (str. 112)

pospěšme si, ať nás nehledá (str. 87)

tempo je pro nás rychlé (str. 85)

nastalo
nastalo něco jako jeho pomalá smrt (str. 36)

našeho
chalupa našeho souseda (str. 45)

naší
mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 44)

mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 53)

včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

velbloud k naší lítosti odklusal (str. 82)

natáhl
natáhl se pro čepici (str. 87)

navařil
Xaver navařil dobrého guláše (str. 54)

návrh
označila návrh za špatný (str. 60)

označil návrh jako blbost (str. 60)

návrhem
souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem. (str. 157)

návštěva
návštěva lékaře (str. 45)

navštíví
slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví. (str. 150)
slíbil, že knihu koupí a že přítele navštíví (str. 150)

navštívil
Praha (jxk) - President navštívil metropoli.. (str. 122)

názvem
s názvem Poupě (str. 46)

nazývala
nazývala ho trubcem (str. 57)

Ne
Ne, šel jsem na pivo. (str. 140)

ne
hlavně ne limonádu (str. 111)
ráda, bože, jak by ne, ležím (str. 160)

nebe
v kinech se hrálo Cikáni jdou do nebe (str. 37)

nebo
vláda minulá nebo současná (str. 142)

neboli
bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

nebožka
nebožka maminka (str. 45)

nebude
žádné napřesrok už nebude (str. 36)

nebyla
ani jedna ze dvou zón nebyla uzavřena (str. 39)
nebyla schopna zdravého úsudku (str. 54)
třeba to nebyla pravda, přece to tvrdí (str. 88)
ty jsi ještě jakživa nikde nebyla (str. 93)

nebylo
nikde nebylo jediného světla (str. 37)

nebýt
kde by byl nebýt mne (str. 88)
nebýt Honzy, nejedli bychom (str. 37)
nebýt nás by nepřežil (str. 77)

něco
nastalo něco jako jeho pomalá smrt (str. 36)
předělat na něco (str. 60)
vyrůst v něco (str. 60)
změnit na něco (str. 60)

něčeho
předělat z něčeho (str. 60)
vyrobit z něčeho (str. 60)
vyrůst z něčeho (str. 60)
změnit z něčeho (str. 60)

nečeká
vědomí, že smrt nečeká (str. 50)

nečekaně
nově (a nečekaně snadno) ustavený. (str. 160)

nečinně
místo aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)
místo aby povstal, seděl nečinně dál. (str. 181)
místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 180)
místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

Nedělní
Nedělní Lidové noviny. (str. 139)
Nedělní Lidové noviny ... (str. 139)

nedosáhli
a tak nedosáhli slibovaného vzestupu (str. 147)

nedovede
nedovede lhát (str. 58)

nehledá
pospěšme si, ať nás nehledá (str. 87)

něho
na něho nemůže nikdo podat žalobu (str. 51)
přišli všichni kromě něho (str. 81)
Vašek se na něho díval úkosem (str. 81)

nechť
nechť třeba běsy viděla jsem, doufám (str. 88)

nechtěl
Franta nechtěl upadnout. (str. 24)

nejde
ale všechny lidi oklamat nejde (str. 147)

nejdu
být vámi, tak tam nejdu (str. 88)

nejedli
nebýt Honzy, nejedli bychom (str. 37)

nejen
cestovalo nejen po republice, ale i do zahraničí (str. 111)

nejhodnější
je nejlepší, protože je nejhodnější (str. 86)

nejchytřejší
i nejchytřejší může ztratit filipa (str. 35)

nejí
člověk, který nejí, zemře. (str. 36)

nejisté
je nejisté, zda vláda skutečně chce (str. 40)

nejlepší
je nejlepší, protože je nejhodnější (str. 86)

nejpozději
až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)

nejpřítulnější
nejpřítulnější ze všech zvířátek (str. 63)

nejsem
nejsem tak nepřející, abych to vypil (str. 83)

nejsou
nejsou proti němu důkazy (str. 51)

nejtěžší
nejtěžší od vypuknutí války (str. 62)

největší
Bať, největší frajer jsem tady já.. (str. 140)

někdo
někdo se rád směje (str. 36)

někoho
vědět od někoho (str. 60)

získat od někoho (str. 60)

několik
uzavření dohody bude trvat ještě několik týdnů (str. 109)

některý
některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako svědek (str. 96)

někteří
někteří resignují sami, jiní odejdou s ostudou (str. 35)

nelze
nelze, aby odešel (str. 40)

Němcem
zpívali přátelé Rus s Němcem. (str. 187)

zpívali Rus s Němcem. (str. 187)

zpíval Rus s Němcem (str. 186)

Němci
vidíme Rusy s Němci. (str. 187)

zpívali Rusové s Němci (str. 187)

německé
česko - německé vztahy. (str. 148)

neměl
Karel nepřišel, řekl Tonda, neměl čas (str. 162)

neměla
s podnájemníky neměla štěstí (str. 85)

nemluvě
vyváděli tam všichni o Karlovi nemluvě (str. 77)

nemocen
chlapec ležel nemocen - Atv (str. 89)

nemocného
viděl ho nemocného (str. 92)

viděl ho nemocného - Atv (str. 89)

nemocnému
nemocnému se dýchá lépe (str. 56)

nemocnici
Byl v nemocnici. (str. 22)

nemohl
nemohl jsem ti usnout. (str. 113)

Nemohla
Nemohla poznat, kdo to byl. (str. 25)

nemohla
nemohla přes dobré vychování zadržet úsměv (str. 88)

němu
byla k němu bezcitná (str. 85)

nejsou proti němu důkazy (str. 51)

nemusíš
Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)

Nemůže
Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska. (str. 26)

nemůže
na něho nemůže nikdo podat žalobu (str. 51)

Stát nemůže ve světě dělat ostudu. (str. 25)

nemůžem
my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)

nenarovnám
mám ruce ztuhlé tak, že prsty nenarovnám (str. 82)

nenaříká
nenaříká pro bolest (str. 86)

nenašli
nenašli ani stopy (str. 55)

nenáviděl
Mirek nenáviděl větné rozbory (str. 53)

nenáviděla
nenáviděla ji na smrt (str. 83)

Nenávist
bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

nenávist
nenávist vůči společnosti (str. 47)

není
bez pokory není smíru (str. 88)
není rozumné, když se nás straní (str. 40)
není sporu o tom, že není vody (str. 37)
není třeba ekonomického vzdělání (str. 37)
přišli, i když není středa (str. 102)
už na to není doba (str. 51)
5 minut autobusem není žádná velká dálka (str. 71)

neobyčejně
její (neobyčejně vyvinutá) ňadra. (str. 156)

neodejde
je možné, že neodejde (str. 40)

neotrkaný
neotrkaný přišel Franta na Žižkov (str. 94)

nepatrně
vypadá proti své choti dost nepatrně (str. 81)

nepopsatelně
vypadala nepopsatelně vábně (str. 83)

Neprodejné
na dveřích visel nápis Neprodejné (str. 46)

nepřáteli
uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 53)
uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 44)

nepřející
nejsem tak nepřející, abych to vypil (str. 83)

nepřežil
nebýt nás by nepřežil (str. 77)

nepříliš
kráčel nepříliš ochotně (str. 82)

nepřipravenou
budu tě fotografovat nepřipravenou (str. 92)

nepřišel
Karel nepřišel, řekl Tonda, neměl čas (str. 162)
Karel, podrbal se, nepřišel (str. 163)
Karel, řekl Tonda, nepřišel (str. 162)
Karel, řekl Tonda, nepřišel. (str. 127)
Prý nikdo nepřišel. (str. 115)
Tonda se podrbal : Karel zase nepřišel. (str. 164)
to on tatínek nepřišel (str. 113)

nepůjdu
pokud budu živ, nepůjdu tam (str. 78)

nerad
udělal to nerad (str. 93)

nerodí
nerodí se mnoho dětí (str. 39)

nervy
Jsem na nervy.. (str. 134)

neřekl
neřekl ani slova (str. 55)

nese
Tonda nese pivo. (str. 35)

neskutečné
připadámi to jako neskutečné. (str. 117)

nesla
nesla knihu Quo vadis ? (str. 200)

nesmí
kdo se bojí, nesmí do lesa (str. 39)

nesmírně
nesmírně mnoho (str. 63)

nesmíš
nesmíš plýtvat jídlem (str. 57)

nesmyslné
je nesmyslné, půjdou-li tam všichni (str. 40)

nesnadno
je (mi) nesnadno přijít (Pnom) (str. 29)

nespím
je to tak, že nespím (str. 182)

nespokojenost
nespokojenost vzplane požárem (str. 81)

nestane
při náležité opatrnosti se nic nestane (str. 88)

neštěstí
seděl na zápraží, tichá hromádka neštěstí (str. 98)

neudělá
185 minut týdně ti nic neudělá (str. 71)

neumím
po hlavě chodit neumím (str. 84)
po pravdě řečeno, neumím to (str. 78)

neuplyne
neuplyne klidného dne (str. 37)

Neustoupit
rozkaz zněl : Neustoupit !. (str. 164)

nevěděl
nevěděl, kdy usne (str. 19)
nevěděl, který nadešelden (str. 19)
nevěděl, že dovymetal. (str. 20)

nevěděla
nevěděla, kdy zmizí (str. 101)
nevěděla, kdy zmizí (str. 59)

nevědomky
rozkousl je napolo nevědomky (str. 82)

nevěrohodnou
shledal ji nevěrohodnou (str. 60)

nevěří
Jsou lidé, kteří nevěří. (str. 22)

nevešla
Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska. (str. 26)

nevidět
co nevidět to začne. (str. 186)

nevlídně
nevlídně se dívala kolem (str. 80)

nevrátili
odešli, aby se už nevrátili (str. 87)

nezabloudíte
správce vám poradí, takže nezabloudíte (str. 87)

nezaplatíme
mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 44)

mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 53)

nezávisle
rostou naprosto nezávisle na podmínkách (str. 110)

nezbývá
nezbývá mu nic jiného než mlčet (str. 39)

nezbývá než čekat (str. 41)

nezemřel
díky péči manželky nezemřel (str. 86)

nezměnilo
nezměnilo se nic (str. 35)

nezmrzne
obvyklou - li roste rychlostí, nezmrzne (str. 103)

roste - li obvyklou rychlostí, nezmrzne (str. 103)

neznámo
před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 160)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 123)

neznámý
houslista, neznámý jako malíř, trpí (str. 100)

neznělo
jeho ano neznělo přesvědčivě (str. 36)

nezúčastní
patrně se nikdo z nás nezúčastní (str. 112)

nezůstalo
po ráně ani památky nezůstalo (str. 37)

než
cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)

dorazili dříve než Jirka (= než dorazil Jirka) (str. 194)

Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

hraje déle než 30 let, (str. 193)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda) (str. 194)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)

je starostí víc než dost, (str. 193)

je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

koupíme to jinde než na trhu. (str. 193)

lépe než dobře (str. 63)

lidí chodí méně než loni (str. 39)

malý jako dlaň (= než je dlaň) (str. 194)

nezbývá mu nic jiného než mlčet (str. 39)

nezbývá než čekat (str. 41)

pověsil obrázek níž než pod okno (str. 193)

řešení více než vyhovuje podmínkám. (str. 112)

velká jako hrom (= než je hrom) (str. 193)

více než šest piv (str. 197)

více než šest piv. (str. 198)

více než tisícihlavý zástup (str. 112)

více než tisícihlavý zástup. (str. 119)

více než tři piva (str. 197)

více piv než tři (str. 197)

vypadá jinak, než vypadal včera (str. 190)

vypiju víc než pět piv. (str. 175)

zavěsil to níž než nad křeslo (str. 79)

zavěsil to níž než Tonda obrázek (str. 132)

zbývá mu více jablek než hrušek (str. 39)

zbývá více než šest mužů (str. 39)

ztráta větší než miliarda (= než je miliarda) (str. 193)

ni
cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 59)

cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 101)

ní
čerta starého mi na ní záleží (str. 82)

hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

nic
nezbývá mu nic jiného než mlčet (str. 39)
nezměnilo se nic (str. 35)
nic platno (str. 33)
při náležité opatrnosti se nic nestane (str. 88)
185 minut týdně ti nic neudělá (str. 71)

nikde
nikde nebylo jediného světla (str. 37)
ty jsi ještě jakživa nikde nebyla (str. 93)

nikdo
na něho nemůže nikdo podat žalobu (str. 51)
nikdo z nás (str. 48)
patrně se nikdo z nás nezúčastní (str. 112)
Prý nikdo nepřišel. (str. 115)

níž
pověsil obrázek níž než pod okno (str. 193)
zavěsil to níž než nad křeslo (str. 79)
zavěsil to níž než Tonda obrázek (str. 132)

nižší
cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)

noc
noc co noc flámoval (str. 186)
nocco noc flámoval. (str. 120)
noc strávená ve sklepeních (str. 63)

nocco
nocco noc flámoval. (str. 120)

noční
upravíme předpis se zřetelem na noční přepady (str. 85)

nohama
vzdálil se, těžce pohybuje nohama (str. 97)

nohy
nohy mu slabostí klesaly (str. 86)

Nováka
miloval Nováka jakožto přítele (str. 96)

nové
Homolka : nové oddělení prosperuje ... (str. 126)
Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory. (str. 33)

nově
nově (a nečekaně snadno) ustavený. (str. 160)

noviny
četla časopisy, noviny apod. (str. 143)
Nedělní Lidové noviny. (str. 139)
Nedělní Lidové noviny ... (str. 139)
přečtené noviny (str. 44)

nudná
plodná, byť nudná debata (str. 105)

nyní
Mirek, v Klánovicích výčepní, nyní mistr. (str. 155)

O

O
se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)

o
cvrnkali sklenkami o mísy (str. 84)
Filuta s. r. o. (str. 167)
Filuta s. s r. o. (str. 167)
Filuta v. o. s.. (str. 168)
hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)
Já o voze, ty o koze. (str. 133)
Já o voze, ty o koze. (str. 120)
Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory. (str. 33)
mluvili o zajímavém, i když důležitém problému (str. 105)
mluví o krystalech jako o individuích (str. 96)
mluví o vývoji jako o jediném správném (str. 97)
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)
není sporu o tom, že není vody (str. 37)
o den později (str. 63)
o devět minut dříve (str. 68)
okno o šesti tabulkách (str. 47)
o Letnou je teď malý zájem (str. 51)
o metr vedle (str. 72)
pochybovač o čemkoli (str. 47)
radost rodičů je větší o radost dětí (str. 84)
snil o tom žít u moře (str. 58)
snil o tom žít u moře. (str. 180)
veselost sama o sobě je přiměřená (str. 95)
vyprávění o vojně (str. 47)
vyváděli tam všichni o Karlovi nemluvě (str. 77)

ob
jedenkrát ob dva týdny (str. 70)

obce
připojení jedné obce k druhé (str. 131)

obdobně
obdobně tomu bude doma (str. 40)

obědě
obvykle po obědě spává (str. 88)

Obj
narazit na problém - Obj (str. 62)
označil úvahy za předčasné - Obj (str. 89)
přistoupit k řešení - Obj (str. 62)
stal se lékařem - Obj (str. 89)
zabrat se do čeho - Obj (str. 62)
začíst se do čeho - Obj (str. 62)
zaplést se do intrik - Obj (str. 62)
zeleniny (Atr) máme málo (Obj) (str. 176)
zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)
zeleniny (Atr) si můžeme vzít hodně (Obj) (str. 176)

obrany
přechod z obrany do útoku (str. 106)
přechod z obrany do útoku (str. 47)

obrátí
obrátí - li ho (str. 129)

obrátili
se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)

obrázek
chlapec je jako obrázek (str. 32)
pověsil obrázek níž než pod okno (str. 193)
zavěsil to níž než Tonda obrázek (str. 132)

obřad
jíst je obřad (str. 39)

obsluhuje
obsluhuje nahoře bez. (str. 139)

obvykle
obvykle po obědě spává (str. 88)

obvyklou
obvyklou - li roste rychlostí, nezmrzne (str. 103)
roste - li obvyklou rychlostí, nezmrzne (str. 103)

obyvatelstva
kolem třetiny obyvatelstva kouří (str. 38)

očekávám
očekávám Tondu, Karla, Frantu .... (str. 143)

od
daleko od Moskvy (str. 63)
dva kilometry od řeky - Atr (str. 72)
mladíci od 15 do 18 (str. 136)
mladíci od 15 do 18 let. (str. 136)
na dohled od břehu - Atr (str. 73)
na lyžích přijel od souseda (str. 75)
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)
nejtěžší od vypuknutí války (str. 62)
od dveří ztratil klíč (str. 51)
od každých dva kusy (str. 49)
od šesti se chodí do školy (str. 136)
od toho byla herečka, aby zachovala klid (str. 87)
od toho jsou chytřejší lidé (str. 87)
přijel na lyžích od souseda (str. 74)
stál na lyžích od souseda (str. 74)
šelma od kosti (str. 47)
vědět od někoho (str. 60)
získat od někoho (str. 60)
získávat peníze od příznivců (str. 61)

odbilo
odbilo jedenáct (str. 135)

odboru
říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

oddechnout
jestli tomuhle říkáš oddechnout, to tedy promiň (str. 88)

oddělení
Homolka : nové oddělení prosperuje ... (str. 126)

odejdou
někteří resignují sami, jiní odejdou s ostudou (str. 35)

odejít
lze odejít (str. 39)
odmítá odejít (str. 58)

odešel
bránila mu, aby odešel (str. 59)
nelze, aby odešel (str. 40)

odešla
odešla, aniž mu odpověděla (str. 81)

odešli
odešli, aby se už nevrátili (str. 87)

odešlo
odešlo ke dvaceti lidem (str. 38)

odhlasovali
Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou ! (str. 125)

odjezdu
5 minut po odjezdu - Atr (str. 68)

odjíždět
je hloupé odjíždět (str. 39)

odklusal
velbloud k naší lítosti odklusal (str. 82)

Odlehlo
Odlehlo mu na prsou. (str. 20)

odmítá
odmítá debatu jako druhotnou (str. 96)

odmítá odejít (str. 58)

odmítl
odmítl nabídku jako málo atraktivní (str. 117)

odpadlíkem
stane se odpadlíkem (str. 60)

odpověděla
Borůvky, odpověděla. (str. 163)

Borůvky, odpověděla. (str. 126)

odešla, aniž mu odpověděla (str. 81)

odpoví
Mohlo by se zdát, že odpoví. (str. 24)

odpoví běžným řešením : devalvací (str. 153)

odpovídá
jev x odpovídá jevu y (str. 55)

odstartovat
podařilo se odstartovat závod (str. 39)

Odstoupil
Odstoupil. (str. 120)

odstraněny
představme si všechny skvrny odstraněny (str. 92)

odtud
do Prahy je odtud 8 mil - Adv (str. 73)

jsi hodinu cesty odtud (str. 79)

ohledně
jednali ohledně dědictví (str. 107)

ohledu
křičela bez ohledu na denní dobu (str. 107)

ohřátí
děkuji za ohřátí (str. 86)

ochabl
ochabl ve své činnosti (str. 85)

ochotně
kráčel nepříliš ochotně (str. 82)

ochutnal
ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

oklamat
ale všechny lidi oklamat nejde (str. 147)

oklikou
cesty vedou přímo i oklikou - Adv (str. 108)

okno
okno o šesti tabulkách (str. 47)

pověsil obrázek níž než pod okno (str. 193)

okolo
ryl do lidí okolo (str. 49)

okrasu
krb je na okrasu (str. 87)

olejem
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

Olze
Jana zvedla a podala Olze knížku. (str. 151)

omdlévali
chrám přeplněný tak, až lidé omdlévali (str. 83)

on
on byl ten třetí (str. 138)

on je jako opařený (str. 32)

on je marnivec (str. 28)

on je mírně řečeno trouba (str. 77)

on je vedoucí takový, že jim závidíme (str. 183)

to on tatínek nepřišel (str. 113)

opáčila
To věřím ! opáčila Cilka (str. 162)

opačná
my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)

opařený
on je jako opařený (str. 32)

opatrnosti
při náležité opatrnosti se nic nestane (str. 88)

při vší opatrnosti dost hrnců potloukla (str. 88)

opatřit
snaha opatřit si krev (str. 49)

opilcem
byl pozvracen opilcem (str. 57)

oprati
držel koně na oprati (str. 84)

optimisté
jen přílišní optimisté vytrvali (str. 109)

opustil
Později utekl z vězení a opustil republiku. (str. 142)

opuštěni
lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni. (str. 152)

Oskar
zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar. (str. 144)

oslovil
Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda) (str. 194)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)

osm
ředíme v poměru osm ku třem (str. 185)

ředíme v poměru osm ku třem. (str. 137)

osmdesáti
dožil se osmdesáti (str. 136)

ostudou
někteří resignují sami, jiní odejdou s ostudou (str. 35)

ostudu
Stát nemůže ve světě dělat ostudu. (str. 25)

otázka
otázka zůstává otevřena (str. 60)

otčím
otčím stojí bled uprostřed domu (str. 93)

otec
otec spí (str. 20)

otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)

to je otec (str. 28)

otevřeli
nadával přesto, že otevřeli (str. 104)

nadával přesto, že otevřeli. (str. 183)

otevřeli poté, co vstali (str. 105)

otevřeli poté, co vstali (str. 182)

otevřena
otázka zůstává otevřena (str. 60)

otevřený
pokoj otevřený dokořán (str. 82)

otřesná
představa muže, jak umírá, byla otřesná (str. 100)

ovdoví
lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni. (str. 152)

ovladatelným
stane se ovladatelným (str. 60)

označil
označil jej jako ignoranta. (str. 61)

označil návrh jako blbost (str. 60)

označil úvahy za předčasné - Obj (str. 89)

označila
označila návrh za špatný (str. 60)

označována
Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)

P

pacient
pacient byl znalý poměrů (str. 54)

pacient je sláb (str. 29)

padesát
viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)

Palivce
báseň Jiřího Palivce (str. 45)

památky
po ráně ani památky nezůstalo (str. 37)

pamatuj
pamatuj, že ďábel se vrátí (str. 59)

pamatuji
co ho pamatuji, byl spořádaný člověk (str. 86)

Pán
Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990 (str. 201)

Pána
četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)

panenka
ať si prší, ať je mráz, panenka se směje (str. 88)

panuje
jen tam je láska, kde panuje přátelství (str. 80)

partičky
dvě partičky mariáše každý měsíc jsou málo (str. 71)

partnera
lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni. (str. 152)

Pátrání
Pátrání zastaveno. (str. 133)

pátrání
po zločinci vyhlásili pátrání (str. 51)

patrně
patrně se nikdo z nás nezúčastní (str. 112)

patře
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)

Pavel
Pavel hanebně prohrál (str. 82)

pavláčku
chvílemi vyběhla na pavláčku (str. 80)

Pavlem
Karel jel s Pavlem (str. 81)

Pavlovi
zevnějškem se podobal Pavlovi (str. 85)

péče
dostávalo se lékařské péče (str. 38)

péči
díky péči manželky nezemřel (str. 86)

pěkně
jinak tam bylo pěkně (str. 86)

pěkný
pěkný víkend (str. 131)

peněz
peněz ubylo (str. 38)

peníze
chybí mi, bohužel, peníze (str. 157)
peníze má uloženy (str. 90)
získávat peníze od příznivců (str. 61)

Pepík
Pepík běžel Bobešovi naproti (str. 55)

Pepu
jmenujme Pepu, Aloise, Antonína a další. (str. 145)

pěšinky
pěšinky udržoval čisté (str. 92)
pěšinky udržoval čisté (str. 92)

pět
je nás pět (Sb) (str. 31)
studentů (Atr) přišlo na přednášku pět (Sb) (str. 176)
studentů (Atr) v hospodě bylo pět (Sb) (str. 176)
viděl pět vran. (str. 170)
viděl třicet pět vran (str. 171)
viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)
vypiju víc než pět piv. (str. 175)

Petr
Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

Petrof
křídlo značky Petrof (str. 46)

pije
Karel pije stoje, leže (str. 97)

pil
včera večer pil (str. 65)

pili
muži pili na zlost (str. 86)

písmena
červená písmena (str. 44)

píše
teta píše Emílii dopis (str. 55)

piv
piv (Atr) mi stačí deset (Sb). (str. 176)
více než šest piv (str. 197)
více než šest piv. (str. 198)
více piv než tři (str. 197)
vypiju víc než pět piv. (str. 175)

piva
byl plný piva (str. 54)
místo piva usrkávala vínečko. (str. 181)
více než tři piva (str. 197)

pivem
místo pivem ho polil mlékem (str. 181)

Pivo
Pivo je zdravé. (str. 27)

pivo
Ne, šel jsem na pivo. (str. 140)
pivo je dobré studené (str. 90)
pivo se může vypít různě (str. 27)
Tonda nese pivo. (str. 35)
vynikající pivo (str. 44)

pláče
dům, který pláče (str. 123)
Matka pláče. (str. 21)

plán
plán, jak republiku rozkrást (str. 50)

platby
platby předem. (str. 135)

platno
nic platno (str. 33)

plavat
plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

plemena
plemena příbuzná jazykem (str. 85)

plný
byl plný piva (str. 54)

plodná
plodná, byť nudná debata (str. 105)

plýtvat
nesmíš plýtvat jídlem (str. 57)

Plzeň
ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

Plzeň - město (str. 201)

Pnom
je (jí) těžko (Pnom) (str. 29)

je (mi) nesnadno přijít (Pnom) (str. 29)

je (mu) zřejmo (Pnom) (str. 29)

po
až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)

brzy po Vánocích (str. 68)

cestovalo nejen po republice, ale i do zahraničí (str. 111)

Člověk se po těch schodech utento. (str. 23)

dostala po květině (str. 54)

dostala po květině (str. 58)

na každém rohu bylo po hospodě (str. 38)

obvykle po obědě spává (str. 88)

po hlavě chodit neumím (str. 84)

po pravdě řečeno, neumím to (str. 78)

po ráně ani památky nezůstalo (str. 37)

po tatínkovi mu zbyla řádka knih (str. 89)

po zločinci vyhlásili pátrání (str. 51)

souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem. (str. 157)

ubylo běhání po úřadech, což mnohé zdržovalo (str. 41)

5 minut po odjezdu - Atr (str. 68)

pobíhala
Aloisie pobíhala kuchyní (str. 76)

pobízí
pobízí matku do klusu (str. 87)

pocit
pocit viny (str. 45)

pocitů
bohatství snů roste úměrně s množstvím pocitů (str. 83)

počali
živější z mužů si počali pohvizdovat (str. 48)

počasí
ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)

počátku
bylo to na počátku léta (str. 80)

počíná
všechno u mne večerem počíná (str. 85)

počítač
Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

počkal
počkal si na mě. (str. 113)

počtu
sbor je (co) do počtu slabý (str. 85)

pod
kousek pod jezem - AtrAdv (str. 73)

plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

pověsil obrázek níž než pod okno (str. 193)

podala
Jana zvedla a podala Olze knížku. (str. 151)

podařilo
podařilo se odstartovat závod (str. 39)

podat
na něho nemůže nikdo podat žalobu (str. 51)

podejte
Marečku, podejte mi tužku (str. 161)

podél
plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

podívat
byl jsem se tam podívat (str. 87)

Lze se podívat. (str. 23)

podivná
poslední dobu byla podivná (str. 80)

podle
jde jim to těžko, soudíc podle vzdychání (str. 88)

podle možnosti má být provedena kontrola (str. 88)

roku 1582 podle juliánského kalendáře (str. 67)

ústav chce podle ředitele přežít (str. 85)

podmínkách
rostou naprosto nezávisle na podmínkách (str. 110)

podmínkám
řešení více než vyhovuje podmínkám. (str. 112)

úměrně podmínkám (str. 63)

výkon se snižuje úměrně podmínkám (str. 85)

podmínky
byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)

podnájemníky
s podnájemníky neměla štěstí (str. 85)

podněcoval
podněcoval je k hledání (str. 87)

podobal
zevnějškem se podobal Pavlovi (str. 85)

podobné
je to podobné (str. 35)

podporuje
stát i nadále podporuje bydlení (str. 110)

stát i nadále podporuje bydlení - AuxZ (str. 108)

podrbal
Karel, podrbal se, nepřišel (str. 163)

Tonda se podrbal : Karel zase nepřišel. (str. 164)

podstatě
je to v podstatě lež (str. 85)

podstatou
to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)

pohlaví
pohlaví : ženské (str. 154)

pohvizdovat
živější z mužů si počali pohvizdovat (str. 48)

pohybuje
vzdálil se, těžce pohybuje nohama (str. 97)

pochybovač
pochybovač o čemkoli (str. 47)

pojišťovně
mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 44)

mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 53)

pokládám
pokládám to za diskriminaci (str. 60)

pokleslým
prolínání velmi vznešeného s pokleslým. (str. 127)

poklonu
složil jí (na chodbě) poklonu. (str. 156)

pokoj
pokoj otevřený dokořán (str. 82)

pokoj 26 (str. 46)

pokory
bez pokory není smíru (str. 88)

pokousali
tak ho pokousali, že zemřel (str. 83)

pokud
pokud budu živ, nepůjdu tam (str. 78)

pole
jmenujme pole, lesy, budovy aj. (str. 144)

jmenujme pole, lesy, budovy a jiné (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále. (str. 144)

Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy et cetera (str. 144)

polil
místo pivem ho polil mlékem (str. 181)

politiky
říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

položil
položil bych za tebe život (str. 87)

pomalá
nastalo něco jako jeho pomalá smrt (str. 36)

pomalu
štve mě, jak to jde pomalu (str. 40)

poměru
ředíme v poměru osm ku třem (str. 185)

ředíme v poměru osm ku třem. (str. 137)

poměrů
pacient byl znalý poměrů (str. 54)

pomoc
přispěchal na pomoc (str. 87)

pomůže
ženská si spíš pomůže (str. 83)

ponejvíce
svět zajímají z Minska ponejvíce zprávy strategického významu (str. 109)

poněvadž
šel, protože a poněvadž chtěl (str. 150)

šel, především protože, ale i poněvadž chtěl. (str. 151)

poplach
srdce bilo na poplach (str. 87)

popukání
to je k popukání (str. 31)

poradí
správce vám poradí, takže nezabloudíte (str. 87)

poraženo
vojsko poraženo ustoupilo rychle ke Skalici (str. 91)

porcelánu
talíř z porcelánu (str. 47)

porodem
měsíc před porodem - Atr (str. 68)

poručík
voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

poručíkem
voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

porušení
porušení tajemství (str. 45)

pořadnících
lidé, zapsáni v pořadnících, čekají (str. 93)

poslali
poslali ho studovat (str. 87)

poslední
poslední dobu byla podivná (str. 80)

poslední ťuhýk z těch, kteří přežili (str. 48)

poslouchá
poslouchá pozorně, jen aby se zavděčil (str. 87)

Že je kluk na půdě ? poslouchá. (str. 164)

pospěšme
pospěšme si, ať nás nehledá (str. 87)

pospíšil
Franta si pospíšil k lékaři. (str. 114)

postavením
zabývali se postavením UK (University Karlovy) (str. 154)

postavy
krasavice vysoké postavy (str. 45)

poté
otevřeli poté, co vstali (str. 105)

otevřeli poté, co vstali (str. 182)

potěšení
potěšení ji vidět (str. 49)

potichu
udělal to moudře, protože potichu (str. 105)

potkala
mluvila s tím, koho potkala (str. 179)

potloukla
při vší opatrnosti dost hrnců potloukla (str. 88)

Potřebuji
Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

potulku
zavřeli ho pro potulku (str. 86)

potvrdit
některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako svědek (str. 96)

potvrzení
vydám to jen na potvrzení (str. 88)

Poupě
s názvem Poupě (str. 46)

pošť
tak smutně vypadá jen pošť (str. 109)

poušti
tyto kaktusy rostou jen v poušti (str. 109)

pouze
přišli pouze dva (str. 110)

svetr je pouze zelený (str. 111)

vycházím z domu, pouze když je hezky (str. 111)

pověrám
důvěřuje magii, mystice a jiným pověrám. (str. 124)

pověsil
pověsil obrázek níž než pod okno (str. 193)

povinnost
povinnost zaplatit (str. 49)

povoláním
dědeček byl povoláním rybář (str. 85)

povstal
místo aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

místo aby povstal, seděl nečinně dál. (str. 181)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 180)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

povstává
doktor povstává rozrušený (str. 91)

pozbyl
rudý vínem pozbyl rovnováhy (str. 93)

pozdě
je pozdě litovat (str. 32)

ta moje chodí pozdě (str. 36)

Později
Později utekl z vězení a opustil republiku. (str. 142)

později
o den později (str. 63)

později - musím se přiznat - jsem se styděl (str. 158)

pozdravuji
Že je pozdravuji. (str. 135)

poznat
Nemohla poznat, kdo to byl. (str. 25)

pozorně
poslouchá pozorně, jen aby se zavděčil (str. 87)

pozvracen
byl pozvracen opilcem (str. 57)

požárem
nespokojenost vzplane požárem (str. 81)

pracoval
pracoval v Bosně u moře (str. 75)

pracovat
zvykl si pracovat (str. 58)

Pracuje
Pracuje.. (str. 121)

pracuji
pracuji tak, jak to umím (str. 182)

Praha
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)

Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990 (str. 201)

Praha (jxk) - President navštívil metropoli.. (str. 122)

Prahy
do Prahy je odtud 8 mil - Adv (str. 73)

8 mil do Prahy - AtrAdv (str. 72)

pralesa
rostou právě uprostřed pralesa (str. 110)

prapor
stanovil symboly, a to znak a prapor (str. 154)

stanovil symboly, a to znak a prapor. (str. 119)

práskání
práskání bičem (str. 46)

práskání bičů (str. 45)

práva
vzdal se svého práva (str. 54)

pravda
pravda se může chápat různě (str. 26)

třeba to nebyla pravda, přece to tvrdí (str. 88)

pravdě
hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

po pravdě řečeno, neumím to (str. 78)

pravdu
pravdu se může chápat různě (str. 26)

právě
rostou právě uprostřed pralesa (str. 110)

právem
mám právem nárok na dovolenou (str. 85)

Praze
bydlela na Vyšehradě v Praze (str. 74)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)

v Praze bydlela na Vyšehradě (str. 75)

President
Praha (jxk) - President navštívil metropoli.. (str. 122)

presidentské
říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

pro
byl jsem lidem pro smích (str. 87)

čtení pro děti (str. 47)

jsem pro (str. 139)

natáhl se pro čepici (str. 87)

nenaříká pro bolest (str. 86)

pro hru zapomínáš na čas (str. 86)

svrchník si vem pro jistotu také (str. 87)

tempo je pro nás rychlé (str. 85)

zavřeli ho pro potulku (str. 86)

problém
narazit na problém - Obj (str. 62)

problému
mluvili o zajímavém, i když důležitém problému (str. 105)

to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)

procent
zvítězil se stem procent hlasů. (str. 169)

procenta
2 celé a 5 desetin procenta zemřelo (str. 174)

2, 2 procenta zemřelo (str. 174)

2.5 procenta zemřelo. (str. 174)

5 celých 2 desetiny procenta zemřelo (str. 174)

5 celých 5 procenta zemřelo (str. 174)

procitnutí
čím krásnější je sen, tím bolestnější bude procitnutí (str. 83)

proč
motiv, proč ji zabil (str. 50)

proč to děláš (str. 86)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 160)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 123)

Přišel. (Ale proč !?) (str. 121)

profláká
ty dva roky do dosažení zletilosti profláká - Atr (str. 69)

prohlédneme
prohlédneme si s vaším dovolením továrnu (str. 88)

prohrál
Pavel hanebně prohrál (str. 82)

procházkou
půjdeme procházkou (str. 81)

projevili
zvláště studenti se výborně projevili - AuxZ (str. 108)

prolínání
prolínání velmi vznešeného s pokleslým. (str. 127)

promiň
jestli tomuhle říkáš oddechnout, to tedy promiň (str. 88)

prosadil
jakožtopolitický činitel prosadil kampaň (str. 117)

prospěch
vzdal se trůnu ve prospěch své ženy (str. 87)

prosperuje
Homolka : nové oddělení prosperuje ... (str. 126)

prostory
Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory. (str. 33)

prošel
prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 186)
prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 77)

prošli
prošli chodbou (str. 80)

proti
FF stojí proti Mánesovu mostu (str. 80)
nejsou proti němu důkazy (str. 51)
vypadá proti své choti dost nepatrně (str. 81)

proto
nadával proto, že dlouho spali (str. 182)
nadával proto, že dlouho spali (str. 104)
Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)

protože
chlapec je chytrý, protože nadaný (= protože je nadaný) (str. 106)
chytrý, protože nadaný chlapec (str. 105)
je nejlepší, protože je nejhodnější (str. 86)
šel, protože a poněvadž chtěl (str. 150)
šel, především protože, ale i poněvadž chtěl. (str. 151)
udělal to moudře, protože potichu (str. 105)
voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

proudem
krev se řinula proudem (str. 83)

provedena
podle možnosti má být provedena kontrola (str. 88)

prsou
Odlehlo mu na prsou. (str. 20)

prstenů
četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)
Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990 (str. 201)

prsty
mám ruce ztuhlé tak, že prsty nenarovnám (str. 82)

pršet
Včera mělo pršet. (str. 23)

Prší
Řeklo se : Prší. (str. 163)

prší
at' si prší, at' je mráz, panenka se směje (str. 88)

průkazka
průkazka na měsíc (str. 47)

první
zprávy jsou aspoň v první versi (str. 109)

Prý
Prý nikdo nepřišel. (str. 115)

pryč
Šel sice pryč, ale darebákem zůstane .. (str. 147)

přátelé
přátelé se vracívají každý zvlášť (str. 95)
zpívali přátelé Rus s Němcem. (str. 187)

přátelství
jen tam je láska, kde panuje přátelství (str. 80)

Přece
Přece jen to uhnilo ! (str. 115)

přece
třeba to nebyla pravda, přece to tvrdí (str. 88)
udělal to, přece jen, dobře. (str. 158)

přečtené
přečtené noviny (str. 44)

před
měsíc před porodem - Atr (str. 68)
před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 160)
před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 123)
těsně před Vánocemi (str. 63)

předčasné
označil úvahy za předčasné - Obj (str. 89)

předělat
předělat na něco (str. 60)
předělat z něčeho (str. 60)

předem
platby předem. (str. 135)

především
šel především do, ale i z lesa. (str. 149)
šel, především protože, ale i poněvadž chtěl. (str. 151)

přednášku
studentů (Atr) přišlo na přednášku pět (Sb) (str. 176)

předpis
upravíme předpis se zřetelem na noční přepady (str. 85)

předseda
Honza mluvil jako předseda (str. 91)

předsedkyní
jmenovali ji předsedkyní (str. 60)

předsedovi
předsedovi se sedí dobře (str. 56)

představa
představa muže, jak umírá, byla otřesná (str. 100)

představme
představme si všechny skvrny odstraněny (str. 92)

předúnorového
případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka Tomana (str. 155)

přechod
přechod z obrany do útoku (str. 106)
přechod z obrany do útoku (str. 47)

překážky
byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)

Přemysl
Foto : Přemysl Toníček (str. 125)

přemýšlel
čím déle přemýšlel, tím méně věděl (str. 179)

přepady
upravíme předpis se zřetelem na noční přepady (str. 85)

přeplněný
chrám přeplněný tak, až lidé omdlévali (str. 83)

přes
napadlo přes půl metru sněhu (str. 38)
nemohla přes dobré vychování zadržet úsměv (str. 88)

přesto
nadával přesto, že otevřeli (str. 104)
nadával přesto, že otevřeli. (str. 183)

přesvědčivě
jeho ano neznělo přesvědčivě (str. 36)

převážila
Avšak převážila tendence jiná. (str. 147)

přežili
poslední ťuhýk z těch, kteří přežili (str. 48)

přežít
ústav chce podle ředitele přežít (str. 85)

přežívají
lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni. (str. 152)

při
při náležité opatrnosti se nic nestane (str. 88)
při vší opatrnosti dost hrnců potloukla (str. 88)

přiběhl
přiběhl bos (str. 90)

příbuzná
plemena příbuzná jazykem (str. 85)

přibylo
vody přibylo (str. 38)

přičemž
my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)

přidal
přidal tam soli (str. 55)

přidělili
vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

přicházel
přicházel kryt smrčím (str. 94)

přijala
komora přijala k zákonu doprovodné usnesení (str. 51)

Přijde
Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)
Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

přijde
na mou žádost přijde (str. 86)

přijedu
přijedu tehdy, až to dopíšu (str. 182)

přijel
na lyžích přijel od souseda (str. 75)
přijel na lyžích od souseda (str. 74)
přijel tam roku 1918 (str. 80)

přijít
je (mi) nesnadno přijít (Pnom) (str. 29)
Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska. (str. 26)
Rána musela přijít. (str. 24)
Rána musela přijít. (str. 59)

přijíždějí
přijíždějí ze Slovenska a z východních zemí (str. 149)

příklady
to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)

přilákat
Školy chtějí přilákat studenty. (str. 25)

přílišní
jen přílišní optimisté vytrvali (str. 109)

přiměřená
veselost sama o sobě je přiměřená (str. 95)

přímo
cesty vedou přímo i oklikou - Adv (str. 108)
to je přímo skandál - AuxZ (str. 108)

přinesla
Kristýna přinesla růži, Jiří fialky. (str. 132)
přinesla bednu ze sklepa (str. 43)
přinesla bednu ze sklepa (str. 75)
přinesla bednu ze sklepa (str. 64)
ze sklepa přinesla bednu (str. 76)

případ
případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka Tomana (str. 155)

připadá
to mi připadá idealistické (str. 60)

připadámi
připadámi to jako neskutečné. (str. 117)

případy
mezní případy. (str. 126)

připojení
připojení jedné obce k druhé (str. 131)

přísahala
přísahala na kříž (str. 84)

příslušníkem
mluveno v duchu typologie je příslušníkem avant-gardy (str. 88)

přispěchal
přispěchal na pomoc (str. 87)

příspěvek
zvýšit příspěvek na 1000 Kč (str. 62)

přistoupit
přistoupit k řece - kam? - Adv (str. 62)
přistoupit k řešení - Obj (str. 62)

přístupný
byl přístupný kompromisům (str. 55)

Přišel
Přišel. (Ale proč !?) (str. 121)
Přišel sám a hned. (str. 141)
Přišel za 30 min. (str. 121)

přišel
neotrkaný přišel Franta na Žižkov (str. 94)

přišli
my jsme přišli rádi (str. 90)
přišli, i když není středa (str. 102)
přišli k nám důchodních (str. 38)
přišli pouze dva (str. 110)
přišli všichni kromě něho (str. 81)

přišlo
studentů (Atr) přišlo na přednášku pět (Sb) (str. 176)

přitažlivě
(hodně =) zvláště přitažlivě vypadá - Adv (str. 108)

přítele
miloval Nováka jakožto přítele (str. 96)
slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví. (str. 150)
slíbil, že knihu koupí a že přítele navštíví (str. 150)

přiznat
později - musím se přiznat - jsem se styděl (str. 158)

příznivců
získávat peníze od příznivců (str. 61)

psa
ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)

pst
rozvážné pst zvládlo situaci (str. 36)

ptali
ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)

půdě
Že je kluk na půdě ? poslouchá. (str. 164)

půjdeme
půjdeme procházkou (str. 81)

půjdeš
žebrákem půjdeš světem (jako žebrák) (str. 93)

půjdou
je nesmyslné, půjdou-li tam všichni (str. 40)

půl
kroupa vážila půl kila (str. 82)

napadlo přes půl metru sněhu (str. 38)

půlnoci
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

působí
působí v Gaze a Jerichu. (str. 149)

Q

Quo
nesla knihu Quo vadis ? (str. 200)

Quo vadis ? (str. 199)

R

r
Filuta s. r. o. (str. 167)

Filuta s. s r. o. (str. 167)

rád
jak bláznivě ji měl rád, tak bláznivě žárlil (str. 83)

někdo se rád směje (str. 36)

ráda
ráda, bože, jak by ne, ležím (str. 160)

rádi
my jsme přišli rádi (str. 90)

radost
mladost radost (str. 33)

radost rodičů je větší o radost dětí (str. 84)

radosti
až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)

radostí
tatínek vešel zářící radostí (str. 94)

Rána
Rána musela přijít. (str. 24)

Rána musela přijít. (str. 59)

rána
tancovalo se až do rána. (str. 114)

ráně
po ráně ani památky nezůstalo (str. 37)

ráno
brzy ráno (str. 66)

upadl v sobotu ráno (str. 65)

včera brzy ráno místního času vstal (str. 65)

republice
cestovalo nejen po republice, ale i do zahraničí (str. 111)

republiku
plán, jak republiku rozkrást (str. 50)

Později utekl z vězení a opustil republiku. (str. 142)

resignoval
resignoval den ze dne. (str. 185)

resignují
někteří resignují sami, jiní odejdou s ostudou (str. 35)

roce
v létě v roce 1998 (str. 67)

ročně
kolikrát ročně (str. 70)

rodák
rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)

rodičů
radost rodičů je větší o radost dětí (str. 84)

rodily
romány se rodily závratnou rychlostí (str. 81)

roh
voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

rohu
na každém rohu bylo po hospodě (str. 38)

usedl, a to v rohu (str. 202)

usedl, a to v rohu (str. 116)

rok
otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)

roku
přijel tam roku 1918 (str. 80)

roku 1582 podle juliánského kalendáře (str. 67)

23. května roku 1993 (str. 67)

roky
ty dva roky do dosažení zletilosti profláká - Atr (str. 69)

zbývají mu do dosažení zletilosti dva roky - Adv (str. 69)

zbývají mu dva roky do dosažení zletilosti - AtrAdv (str. 69)

romány
romány se rodily závratnou rychlostí (str. 81)

roste
bohatství snů roste úměrně s množstvím pocitů (str. 83)
obvyklou - li roste rychlostí, nezmrzne (str. 103)
roste - li obvyklou rychlostí, nezmrzne (str. 103)

rostou
rostou naprosto nezávisle na podmínkách (str. 110)
rostou právě uprostřed pralesa (str. 110)
tyto kaktusy rostou jen v poušti (str. 109)

rovnoběžně
rovnoběžně s dálnicí (str. 63)

rovnováhy
rudý vínem pozbyl rovnováhy (str. 93)

rozběhl
rozběhl se, jak měl ve zvyku (str. 81)

rozbory
Mirek nenáviděl větné rozbory (str. 53)

rozčiluješ
dnes tě znázorním, jak se rozčiluješ (str. 99)

rozechvělý
je celý rozechvělý (str. 91)

rozesmála
spatřivši ji, rozesmála se (str. 97)

rozhled
rozhled krajinou (str. 46)

rozhlédl
mistr se rozhlédl dílnou (str. 80)

rozhodl
teprve Karel to rozhodl (str. 109)

rozkaz
rozkaz zněl : Neustoupit !. (str. 164)

rozkoš
rozkoš sedět (str. 49)

rozkousl
rozkousl je napolo nevědomky (str. 82)

rozkrást
plán, jak republiku rozkrást (str. 50)

rozměrný
velmi těžký a rozměrný fragment (str. 152)

rozplývá
rozplývá se štěstím (str. 86)

rozpučet
stromy jsou jako košťata, jen rozpučet (str. 83)

rozrušený
doktor povstává rozrušený (str. 91)

rozšířen
Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory. (str. 33)

rozumné
není rozumné, když se nás straní (str. 40)

rozumnější
jitro je rozumnější večera (str. 83)

rozutekli
z těch 12 statečných se tři rozutekli. (str. 138)

rozvážné
rozvážné pst zvládlo situaci (str. 36)

rozžehlo
lampy rozžehlo na sta mušek (str. 38)

ruce
mám ruce ztuhlé tak, že prsty nenarovnám (str. 82)

rudý
rudý vínem pozbyl rovnováhy (str. 93)

rumu
zapomněla všechno kromě rumu (str. 84)

Rus
zpívali přátelé Rus s Němcem. (str. 187)
zpívali Rus s Němcem. (str. 187)
zpíval Rus s Němcem (str. 186)

Rusové
zpívali Rusové s Němci (str. 187)

růst
bariéra bude růst jedna za druhou (str. 95)

Rusy
vidíme Rusy s Němci. (str. 187)

různě
pivo se může vypít různě (str. 27)
pravda se může chápat různě (str. 26)
pravdu se může chápat různě (str. 26)

růži
Kristýna přinesla růži, Jiří fialky. (str. 132)

ryba
Bohouš je zdravý jako ryba. (str. 132)

rybář
dědeček byl povoláním rybář (str. 85)

rychle
na škole stálo napsáno : rychle uteč. (str. 37)
ty dvě hodiny vlakem rychle uběhly (str. 71)
udělal to rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně kvalitně jako rychle (str. 193)
udělal to stejně rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to úplně stejně tak rychle jako Tonda (str. 195)
vojsko poraženo ustoupilo rychle ke Skalici (str. 91)

rychlé
tempo je pro nás rychlé (str. 85)

rychlostí
obvyklou - li roste rychlostí, nezmrzne (str. 103)
romány se rodily závratnou rychlostí (str. 81)
roste - li obvyklou rychlostí, nezmrzne (str. 103)

rychlý
Bohouš je zdravý jako rychlý (str. 78)

ryl
ryl do lidí okolo (str. 49)

Ř

řádka
po tatínkovi mu zbyla řádka knih (str. 89)

řady
bylo zapotřebí řady měsíců naléhání (str. 38)

řece
přistoupit k řece - kam? - Adv (str. 62)

řečeno
on je mírně řečeno trouba (str. 77)
po pravdě řečeno, neumím to (str. 78)

ředíme
ředíme v poměru osm ku třem (str. 185)
ředíme v poměru osm ku třem. (str. 137)

ředitele
ústav chce podle ředitele přežít (str. 85)

řekl
Karel nepřišel, řekl Tonda, neměl čas (str. 162)
Karel, řekl Tonda, nepřišel (str. 162)
Karel, řekl Tonda, nepřišel. (str. 127)
Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)
řekl : Čo bolo, to bolo . (str. 200)
voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 159)
voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 123)

řekla
řekla : Tonda Karlovi.. (str. 128)
řekla : zítra tady končíme. (str. 127)

Řeklo
Řeklo se : Prší. (str. 163)

řeky
dva kilometry od řeky - Atr (str. 72)

řešení
přistoupit k řešení - Obj (str. 62)
řešení více než vyhovuje podmínkám. (str. 112)

řešením
odpoví běžným řešením : devalvací (str. 153)

řezníků
setrval jeden z řezníků (str. 135)

říká
říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

říkáš
jestli tomuhle říkáš oddechnout, to tedy promiň (str. 88)

řinula
krev se řinula proudem (str. 83)

Říp
Čech se vydal sám jediný na Říp (str. 95)

S

s
bohatství snů roste úměrně s množstvím pocitů (str. 83)
Filuta a. s. (str. 168)
Filuta s. r. o. (str. 167)
Filuta s. s r. o. (str. 167)
Filuta v. o. s.. (str. 168)
hledí s úžasem (str. 81)
jednali jsme s a. s. Filutou a firmou Vyšinka (str. 167)
Je spokojen s málem. (str. 33)
Karel jel s Pavlem (str. 81)
krajíc chleba s máslem (str. 43)
krajíc chleba s máslem (str. 48)
mluvila s tím, koho potkala (str. 179)
někteří resignují sami, jiní odejdou s ostudou (str. 35)
prohlédneme si s vaším dovolením továrnu (str. 88)
prolínání velmi vznešeného s pokleslým. (str. 127)
rovnoběžně s dálnicí (str. 63)
s a. s. Filuta (str. 168)
s a. s. Filutou. (str. 168)
s názvem Poupě (str. 46)
souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem. (str. 157)
s podnájemníky neměla štěstí (str. 85)
uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 53)
uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 44)
vezmeme kufry s sebou jako zavazadla (str. 96)
vidíme Rusy s Němci. (str. 187)

vytrhnul jej i s kořeny (str. 81)
zpívali přátelé Rus s Němcem. (str. 187)
zpívali Rusové s Němci (str. 187)
zpívali Rus s Němcem. (str. 187)
zpíval Rus s Němcem (str. 186)

sálem
sálem zněl smích (str. 80)

sám
bude na světě sám (str. 29)
Čech se vydal sám jediný na Říp (str. 95)
Přišel sám a hned. (str. 141)
tázal se sám sebe (str. 94)

sama
sama žena byla sama sama (str. 95)
veselost sama o sobě je přiměřená (str. 95)

sami
leželi sami dva (str. 94)
někteří resignují sami, jiní odejdou s ostudou (str. 35)

samu
zbyl jí čas na sebe samu (str. 94)

Sb
je jich málo (Sb) (str. 31)
je nás pět (Sb) (str. 31)
na světě je lidí (Atr)habaděj (Sb) (str. 176)
piv (Atr) mi stačí deset (Sb). (str. 176)
slušných lidí (Atr) je jako šafránu (Sb) (str. 176)
studentů (Atr) přišlo na přednášku pět (Sb) (str. 176)
studentů (Atr) v hospodě bylo pět (Sb) (str. 176)
zeleniny (Atr) je málo (Sb) (str. 176)

sběratelstvím
zabýval se sběratelstvím (str. 57)

sbírky
zákon 356 / 1994 - 128 sbírky (str. 177)

sbor
sbor je (co) do počtu slabý (str. 85)

se
ať si prší, ať je mráz, panenka se směje (str. 88)
ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 102)
ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 119)
Barbora se cítí být zavázána (str. 100)
byl jsem se tam podívat (str. 87)
co bych se bála (str. 86)
Čech se vydal sám jediný na Říp (str. 95)
číslo se mi zdá závratné (str. 60)
Člověk se po těch schodech utento. (str. 23)
dá se vytušit, jak litují (str. 40)
dá se vytušit, jak litují. (str. 27)
dnes tě znázorním, jak se rozčiluješ (str. 99)
dostávalo se lékařské péče (str. 38)
dostavili se všichni včetně učitele (str. 81)
dovolávala se minulých výkladů (str. 54)
dožil se osmdesáti (str. 136)
honil se za zvěří (str. 87)
chtělo se mi spát (str. 56)
Chtěl se chovat slušně. (str. 25)
jak se jmenuješ (str. 81)
jak se usnesli, tak vykonali (str. 81)
Karel, podrbal se, nepřišel (str. 163)
kdo se bojí, nesmí do lesa (str. 39)
krev se řinula proudem (str. 83)
kymácím se docela vzadu (str. 82)
Lze se podívat. (str. 23)
má se dobře (str. 76)
mistr se rozhlédl dílnou (str. 80)
Mohlo by se zdát, že odpoví. (str. 24)
může se diskutovat (str. 26)
mužsky se zamračil (str. 81)
natáhl se pro čepici (str. 87)
někdo se rád směje (str. 36)
nemocnému se dýchá lépe (str. 56)
není rozumné, když se nás straní (str. 40)
nerodí se mnoho dětí (str. 39)
nevlídně se dívala kolem (str. 80)
nezměnilo se nic (str. 35)
odešli, aby se už nevrátili (str. 87)
od šesti se chodí do školy (str. 136)
pamatuj, že ďábel se vrátí (str. 59)
patrně se nikdo z nás nezůčastní (str. 112)
pivo se může vypít různě (str. 27)
podařilo se odstartovat závod (str. 39)
poslouchá pozorně, jen aby se zavděčil (str. 87)
později - musím se přiznat - jsem se styděl (str. 158)
pravda se může chápat různě (str. 26)
pravdu se může chápat různě (str. 26)
přátelé se vracívají každý zvlášť (str. 95)
předsedovi se sedí dobře (str. 56)
při náležité opatrnosti se nic nestane (str. 88)
ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)
romány se rodily závratnou rychlostí (str. 81)
rozběhl se, jak měl ve zvyku (str. 81)

rozplývá se štěstím (str. 86)

Řeklo se : Prší. (str. 163)

se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)

spatřivši ji, rozesmála se (str. 97)

stal se lékařem - Obj (str. 89)

stane se odpadlíkem (str. 60)

stane se ovladatelným (str. 60)

tancovalo se až do rána. (str. 114)

tázal se sám sebe (str. 94)

Tonda se podrbal : Karel zase nepřišel. (str. 164)

učil se, zatímco Vojta spal (str. 80)

upravíme předpis se zřetelem na noční přepady (str. 85)

Vašek se na něho díval úkosem (str. 81)

vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

v kinech se hrálo Cikáni jdou do nebe (str. 37)

voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 159)

voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 123)

vrátil se (včera) z hospody (str. 159)

vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)

výkon se snižuje úměrně podmínkám (str. 85)

vyskytly se klady i úskalí - Coord (str. 108)

vzdálil se, těžce pohybuje nohama (str. 97)

vzdal se svého práva (str. 54)

vzdal se trůnu ve prospěch své ženy (str. 87)

zabrat se do čeho - Obj (str. 62)

zabývali se postavením UK (University Karlovy) (str. 154)

zabýval se sběratelstvím (str. 57)

začíst se do čeho - Obj (str. 62)

zákazník se jeví chudým (str. 60)

zákazník se jeví jako chudý (str. 61)

zaplést se do intrik - Obj (str. 62)

zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

zařídím to, jen co se usadím (str. 102)

zdá se, že začneme (str. 40)

zeptali se Ali - fattah Bukatelam Hasran Hubejního (str. 199)

zevnějškem se podobal Pavlovi (str. 85)

z těch 12 statečných se tři rozutekli. (str. 138)

zvítězil se stem procent hlasů. (str. 169)

zvláště studenti se výborně projevili - AuxZ (str. 108)

sebe
tázal se sám sebe (str. 94)

zbyl jí čas na sebe samu (str. 94)

sebou
máme to bohudík za sebou (str. 112)

vezmeme kufry s sebou jako zavazadla (str. 96)

sedával
Karel by byl sedával na své židli. (str. 21)

seděl
místo aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

místo aby povstal, seděl nečinně dál. (str. 181)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 180)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

seděl modelem (str. 93)

seděl na zápraží, tichá hromádka neštěstí (str. 98)

sedět
rozkoš sedět (str. 49)

sedět modelem (jako model) (str. 93)

sedí
předsedovi se sedí dobře (str. 56)

sedíš
fotografoval tě, jak sedíš (str. 92)

sedmkrát
sedmkrát každý týden (str. 70)

sedmu
sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 102)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 118)

semestru
zkouška v zimním semestru (str. 47)

Sen
Kim Ir - Sen (str. 199)

sen
čím krásnější je sen, tím bolestnější bude procitnutí (str. 83)

set
viděl šest set tisíc vran (str. 173)

viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)

viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)

setrval
setrval jeden z řezníků (str. 135)

shledal
shledal ji nevěrohodnou (str. 60)

schodech
Člověk se po těch schodech utento. (str. 23)

schopen
jsem schopen nanejvýš ironie (str. 82)

schopna
nebyla schopna zdravého úsudku (str. 54)

si
ať si prší, ať je mráz, panenka se směje (str. 88)

Franta si pospíšil k lékaři. (str. 114)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

počkal si na mě. (str. 113)

pospěšme si, ať nás nehledá (str. 87)

prohlédneme si s vaším dovolením továrnu (str. 88)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 123)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 160)

představme si všechny skvrny odstraněny (str. 92)

snaha opatřit si krev (str. 49)

svrchník si vem pro jistotu také (str. 87)

Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou ! (str. 125)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít hodně (Obj) (str. 176)

zvykl si pracovat (str. 58)

ženská si spíš pomůže (str. 83)

živější z mužů si počali pohvizdovat (str. 48)

sice
darovali knihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 202)

darovaliknihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 116)

sice ... avšak (str. 118)

Šel sice pryč, ale darebákem zůstane .. (str. 147)

síla
síla trpět (str. 49)

silně
byl silně udýchán (str. 82)

síly
bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

síra
je cítit síra (str. 30)

síru
je cítit síru (str. 30)

sítě
zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

situaci
rozvážné pst zvládlo situaci (str. 36)

sjednocení
daleko upřímnější sjednocení (str. 84)

Skalici
vojsko poraženo ustoupilo rychle ke Skalici (str. 91)

skandál
to je přímo skandál - AuxZ (str. 108)

sklenkami
cvrnkali sklenkami o mísy (str. 84)

sklepa
přinesla bednu ze sklepa (str. 43)

přinesla bednu ze sklepa (str. 75)

přinesla bednu ze sklepa (str. 64)

ze sklepa přinesla bednu (str. 76)

sklepeních
noc strávená ve sklepeních (str. 63)

skloněnou
Jan vstoupil hlavu skloněnou (str. 133)

Jan vstoupil hlavu skloněnou (str. 98)

skrupulí
býval bez skrupulí (str. 31)

skutečně
je nejisté, zda vláda skutečně chce (str. 40)

skutečnost
Kdyby to byla skutečnost ! (str. 116)

Skvělé
Skvělé! (str. 139)

skvělý
Tonda byl skvělý člověk. (str. 27)

skvrny
představme si všechny skvrny odstraněny (str. 92)

sláb
pacient je sláb (str. 29)

slabostí
nohy mu slabostí klesaly (str. 86)

slabý
sbor je (co) do počtu slabý (str. 85)

slavit
jdou slavit 1. máj (str. 87)

slíbil
král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)

slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví. (str. 150)

slíbil, že knihu koupí a že přítele navštíví (str. 150)

slibovali
slibovali zůstat do konce (str. 58)

slibovaného
a tak nedosáhli slibovaného vzestupu (str. 147)

slova
neřekl ani slova (str. 55)

Slovenska
přijíždějí ze Slovenska a z východních zemí (str. 149)

složil
složil jí (na chodbě) poklonu. (str. 156)

slunečno
dnes je slunečno (Adv) (str. 29)

slušně
Chtěl se chovat slušně. (str. 25)

slušných
slušných lidí (Atr) je jako šafránu (Sb) (str. 176)

směje
ať si prší, ať je mráz, panenka se směje (str. 88)

někdo se rád směje (str. 36)

smích
byl jsem lidem pro smích (str. 87)

dívčí smích (str. 44)

sálem zněl smích (str. 80)

smíchu
lidé jsou k smíchu (str. 31)

smíru
bez pokory není smíru (str. 88)

smrčím
přicházel kryt smrčím (str. 94)

smrt
nastalo něco jako jeho pomalá smrt (str. 36)

nenáviděla ji na smrt (str. 83)

smrt z hladu (str. 47)

vědomí, že smrt nečeká (str. 50)

smrtí
před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 160)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 123)

smutně
tak smutně vypadá jen poušť (str. 109)

snadné
kdyby měl aspoň volno, všechno by bylo snadné (str. 88)

snadno
nově (a nečekaně snadno) ustavený. (str. 160)

snaha
snaha opatřit si krev (str. 49)

snědl
tisíc lidí snědl desetinu tuny vepřového masa (str. 169)

sněhu
napadlo přes půl metru sněhu (str. 38)

Sněžka
Je vidět Sněžka. (str. 32)

je vidět Sněžka (str. 30)

Sněžku
Je vidět Sněžku. (str. 32)

je vidět Sněžku (str. 30)

sníh
byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)

snil
snil o tom žít u moře (str. 58)

snil o tom žít u moře. (str. 180)

snižuje
výkon se snižuje úměrně podmínkám (str. 85)

snů
bohatství snů roste úměrně s množstvím pocitů (str. 83)

sobě
veselost sama o sobě je přiměřená (str. 95)

sobotu
upadl v sobotu ráno (str. 65)

zmrzl v sobotu v šest (str. 66)

sociologicky
sociologicky vzato, divadlo je soubor lidí (str. 86)

soli
přidal tam soli (str. 55)

soubor
sociologicky vzato, divadlo je soubor lidí (str. 86)

současná
vláda minulá nebo současná (str. 142)

soudíc
jde jim to těžko, soudíc podle vzdychání (str. 88)

souhlasí
dva tisíce křesťanů souhlasí (str. 39)

souhlasila
souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem. (str. 157)

souseda
čepice je souseda (str. 29)
chalupa našeho souseda (str. 45)
na lyžích přijel od souseda (str. 75)
přijel na lyžích od souseda (str. 74)
stál na lyžích od souseda (str. 74)

spal
učil se, zatímco Vojta spal (str. 80)

spali
nadával proto, že dlouho spali (str. 182)
nadával proto, že dlouho spali (str. 104)

spát
chtělo se mi spát (str. 56)

spatřila
spatřila Vaška vcházet do dveří (str. 99)

spatřivši
spatřivši ji, rozesmála se (str. 97)

spává
obvykle po obědě spává (str. 88)

spí
Karel jen spí (str. 110)
muž, který spí (str. 50)
otec spí (str. 20)
viděl, že spí (str. 123)

spíš
ženská si spíš pomůže (str. 83)

spíše
hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

splátku
mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 44)
mimořádnou splátku části dluhu naší pojišťovně nezaplatíme (str. 53)

spokojen
Je spokojen s málem. (str. 33)

společnosti
nenávist vůči společnosti (str. 47)

sporu
není sporu o tom, že není vody (str. 37)

spořádaný
co ho pamatuji, byl spořádaný člověk (str. 86)

správce
se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)
správce vám poradí, takže nezabloudíte (str. 87)

správném
mluví o vývoji jako o jediném správném (str. 97)

správný
chápe vývoj jako jediný správný (str. 96)

srdce
srdce bilo na poplach (str. 87)

srov
to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)

sta
lampy rozžehlo na sta mušek (str. 38)
viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)
viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)

stačí
piv (Atr) mi stačí deset (Sb). (str. 176)
vesta mi stačí jedna (str. 94)
vesta mi stačí jedna. (str. 175)

stal
stal se lékařem - Obj (str. 89)

stál
činil žalostný dojem, jak tu stál (str. 99)
stál na lyžích od souseda (str. 74)

stálo
na škole stálo napsáno : rychle uteč. (str. 37)
v knize stálo : miluj (str. 36)

stály
děti stály ztichlé (str. 94)

stane
ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 119)
ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 102)
stane se odpadlíkem (str. 60)
stane se ovladatelným (str. 60)

stanovil
stanovil symboly, a to znak a prapor (str. 154)
stanovil symboly, a to znak a prapor. (str. 119)

stár
zemřel dědeček, stár 79 let (str. 93)

starého
čerta starého mi na ní záleží (str. 82)

starostí
je starostí víc než dost, (str. 193)

starší
čím je starší, tím je zkušenější (str. 179)

Stát
Stát nemůže ve světě dělat ostudu. (str. 25)

stát
stát i nadále podporuje bydlení (str. 110)

stát i nadále podporuje bydlení - AuxZ (str. 108)

statečných
z těch 12 statečných se tři rozutekli. (str. 138)

stav
stav je 5 : 1 (str. 125)

stejně
ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

udělal to stejně jako Tonda (str. 196)

udělal to stejně kvalitně jako rychle (str. 193)

udělal to stejně rychle jako Tonda (str. 196)

udělal to stejně tak jako Tonda (str. 196)

udělal to úplně stejně tak rychle jako Tonda (str. 195)

vypadá stejně, jako vypadal včera (str. 190)

stejný
koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)

stem
zvítězil se stem procent hlasů. (str. 169)

sto
vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

stojany
dělníci nainstalovali dřevěné židle a stojany (str. 151)

stoje
Karel pije stoje, leže (str. 97)

stojí
FF stojí proti Mánesovu mostu (str. 80)

otčím stojí bled uprostřed domu (str. 93)

stopy
nenašli ani stopy (str. 55)

stoupá
za horka stoupá nárok na tekutiny (str. 88)

str
na str. 4 (str. 128)

strachu
mlčeli ze strachu (str. 86)

strana
liberální strana (LSNS). (str. 125)

straní
není rozumné, když se nás straní (str. 40)

strategického
svět zajímají z Minska ponejvíce zprávy strategického významu (str. 109)

strava
eskymácká strava je biologicky hodnotná (str. 85)

strávená
noc strávená ve sklepeních (str. 63)

strávil
rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)

strnul
strnul nad tou drzostí (str. 86)

stromů
ze stromů napadalo jablek (str. 38)

stromy
stromy jsou jako košťata, jen rozpučet (str. 83)

strýc
rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)

středa
přišli, i když není středa (str. 102)

středu
místo ve středu chodil ve čtvrtek (str. 181)

stu
bylo nás ke stu (str. 82)

studené
pivo je dobré studené (str. 90)

studenti
studenti byli tři (str. 175)

zvláště studenti se výborně projevili - AuxZ (str. 108)

studentů
studentů (Atr) přišlo na přednášku pět (Sb) (str. 176)

studentů (Atr) v hospodě bylo pět (Sb) (str. 176)

studenty
Školy chtějí přilákat studenty. (str. 25)

studovat
poslali ho studovat (str. 87)

styděl
později - musím se přiznat - jsem se styděl (str. 158)

sud
sud, co ho Tonda narazil (str. 50)

sud, co ho Tonda narazil. (str. 113)

Svár
bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

své
Karel by byl sedával na své židli. (str. 21)

ochabl ve své činnosti (str. 85)

vypadá proti své choti dost nepatrně (str. 81)

vzdal se trůnu ve prospěch své ženy (str. 87)

svědek
některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako svědek (str. 96)

svědomí
kolik z nás má čisté svědomí (str. 39)

svého
vzdal se svého práva (str. 54)

svět
svět zajímají z Minska ponejvíce zprávy strategického významu (str. 109)

světa
vznik světa (str. 45)

světě
bude na světě sám (str. 29)

na světě je lidí (Atr)habaděj (Sb) (str. 176)

Stát nemůže ve světě dělat ostudu. (str. 25)

světem
žebrákem půjdeš světem (jako žebrák) (str. 93)

světla
nikde nebylo jediného světla (str. 37)

světlo
Budiž světlo! (str. 22)

svetr
svetr je pouze zelený (str. 111)

svou
král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)

svrchník
svrchník si vem pro jistotu také (str. 87)

symboly
stanovil symboly, a to znak a prapor (str. 154)

stanovil symboly, a to znak a prapor. (str. 119)

Š

šafránu
slušných lidí (Atr) je jako šafránu (Sb) (str. 176)

šachy
šachy, ty bývaly mým koníčkem. (str. 161)

šátek
šátek je matčin (str. 30)

Šatna
Šatna naproti ! (str. 33)

Šel
Šel sice pryč, ale darebákem zůstane .. (str. 147)

šel
Ne, šel jsem na pivo. (str. 140)

šel do i z lesa (str. 149)

šel, protože a poněvadž chtěl (str. 150)

šel především do, ale i z lesa. (str. 149)

šel, především protože, ale i poněvadž chtěl. (str. 151)

šelma
šelma od kosti (str. 47)

šest
více než šest piv (str. 197)

více než šest piv. (str. 198)

viděl šest set tisíc vran (str. 173)

viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)

zbývá více než šest mužů (str. 39)

zmrzl v sobotu v šest (str. 66)

šesti
od šesti se chodí do školy (str. 136)

okno o šesti tabulkách (str. 47)

škodlivý
je zdraví škodlivý (str. 56)

Škola
Škola ! (str. 139)

škole
na škole stálo napsáno : rychle uteč. (str. 37)

Školy
Školy chtějí přilákat studenty. (str. 25)

školy
od šesti se chodí do školy (str. 136)

šli
šli zástupem (str. 81)

šlo
otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)

špatné
byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)
to bude špatné, zapochyboval (str. 163)

špatný
označila návrh za špatný (str. 60)

šroubek
je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

šroubky
je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

šťastna
i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)

štěstí
Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska. (str. 26)
s podnájemníky neměla štěstí (str. 85)

štěstím
rozplývá se štěstím (str. 86)

štve
štve mě, jak to jde pomalu (str. 40)

švestky
uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 129)
uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 142)

T

ta
ta moje chodí pozdě (str. 36)

tabulkách
okno o šesti tabulkách (str. 47)

tady
Bať, největší frajer jsem tady já.. (str. 140)
řekla : zítra tady končíme. (str. 127)

tajemství
porušení tajemství (str. 45)

tajně
usmrtili ho tajně, např. vyšší dávkou morfia. (str. 152)

tak
a tak dále (str. 118)
a tak nedosáhli slibovaného vzestupu (str. 147)
být vámi, tak tam nejdu (str. 88)
chrám přeplněný tak, až lidé omdlévali (str. 83)
i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)
jak bláznivě ji měl rád, tak bláznivě žárlil (str. 83)
jak se usnesli, tak vykonali (str. 81)
je tomu tak (str. 40)
je to tak, že nespím (str. 182)
jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále. (str. 144)
Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)
mám ruce ztuhlé tak, že prsty nenarovnám (str. 82)
nejsem tak nepřející, abych to vypil (str. 83)
pracuji tak, jak to umím (str. 182)
tak ho pokousali, že zemřel (str. 83)
tak smutně vypadá jen poušť (str. 109)
udělal to stejně tak jako Tonda (str. 196)
udělal to úplně stejně tak rychle jako Tonda (str. 195)
voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 159)
voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 123)
život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

také
svrchník si vem pro jistotu také (str. 87)
také ji, babičku, malé ještě děvče, mučili (str. 98)

takového
vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

takový
jejich vedoucí je takový, že jim závidíme (str. 183)
on je vedoucí takový, že jim závidíme (str. 183)
viděl motýla, který byl takový, jako by zářil (str. 191)

takže
správce vám poradí, takže nezabloudíte (str. 87)

talíř
talíř z porcelánu (str. 47)

tam
byl jsem se tam podívat (str. 87)
byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)
být vámi, tak tam nejdu (str. 88)
je nesmyslné, půjdou-li tam všichni (str. 40)
jen tam je láska, kde panuje přátelství (str. 80)
jinak tam bylo pěkně (str. 86)
my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)
pokud budu živ, nepůjdu tam (str. 78)
přidal tam soli (str. 55)
přijel tam roku 1918 (str. 80)
vyváděli tam všichni o Karlovi nemluvě (str. 77)

tancovalo
tancovalo se až do rána. (str. 114)

tatínek
tatínek vešel zářící radostí (str. 94)
to on tatínek nepřišel (str. 113)

tatínkovi
po tatínkovi mu zbyla řádka knih (str. 89)

tátu
ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)

tázal
tázal se sám sebe (str. 94)

té
včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

tě
budu tě fotografovat nepřipravenou (str. 92)
dnes tě znázorním, jak se rozčiluješ (str. 99)
fotografoval tě, jak sedíš (str. 92)

tebe
položil bych za tebe život (str. 87)

teď
o Letnou je teď malý zájem (str. 51)

tedy
jestli tomuhle říkáš oddechnout, to tedy promiň (str. 88)

tehdy
přijedu tehdy, až to dopíšu (str. 182)

těch
Člověk se po těch schodech utento. (str. 23)
poslední ťuhýk z těch, kteří přežili (str. 48)
z těch 12 statečných se tři rozutekli. (str. 138)

tekutiny
za horka stoupá nárok na tekutiny (str. 88)

tel
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)
Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

tempo
tempo je pro nás rychlé (str. 85)

ten
on byl ten třetí (str. 138)
ten dopis, co napsal Tonda (str. 50)

tendence
Avšak převážila tendence jiná. (str. 147)

tenkrát
Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

teprve
teprve Karel to rozhodl (str. 109)

těsně
těsně před Vánocemi (str. 63)

teta
teta píše Emílii dopis (str. 55)

těžce
vzdálil se, těžce pohybuje nohama (str. 97)

těžko
jde jim to těžko, soudíc podle vzdychání (str. 88)
je (jí) těžko (Pnom) (str. 29)

těžký
velmi těžký a rozměrný fragment (str. 152)

Theofil
Theofil dojede do lesa (str. 76)
Theofil dojede do lesa (str. 107)

ti
nemohl jsem ti usnout. (str. 113)
185 minut týdně ti nic neudělá (str. 71)

tichá
seděl na zápraží, tichá hromádka neštěstí (str. 98)

tím
čím déle přemýšlel, tím méně věděl (str. 179)
čím je starší, tím je zkušenější (str. 179)
čím krásnější je sen, tím bolestnější bude procitnutí (str. 83)
je to tím, že trucuje (str. 178)
mluvila s tím, koho potkala (str. 179)
vrávoral čím dál tím více. (str. 180)

tisíc
tisíc lidí snědl desetinu tuny vepřového masa (str. 169)
viděl šest set tisíc vran (str. 173)
viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)
viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)

tisíce
dva tisíce křesťanů souhlasí (str. 39)

tisícihlavý
více než tisícihlavý zástup (str. 112)
více než tisícihlavý zástup. (str. 119)

tj
legalisovala euthanasii, tj. usmrcení (str. 153)

To
To věřím ! opáčila Cilka (str. 162)

to
až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)
bylo to na počátku léta (str. 80)
co je to filosofie (str. 113)
co nevidět to začne. (str. 186)
co to je za bláznovství (str. 31)
jde jim to těžko, soudíc podle vzdychání (str. 88)
jestli tomuhle říkáš oddechnout, to tedy promiň (str. 88)
je to podobné (str. 35)
je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)
je to tak, že nespím (str. 182)
je to tím, že trucuje (str. 178)
je to v podstatě lež (str. 85)
Kdyby to byla skutečnost ! (str. 116)
koupíme to jinde než na trhu. (str. 193)
máme to bohudík za sebou (str. 112)
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)
nejsem tak nepřející, abych to vypil (str. 83)
Nemohla poznat, kdo to byl. (str. 25)
pokládám to za diskriminaci (str. 60)
po pravdě řečeno, neumím to (str. 78)
pracuji tak, jak to umím (str. 182)
proč to děláš (str. 86)
Přece jen to uhnilo ! (str. 115)
přijedu tehdy, až to dopíšu (str. 182)
připadámi to jako neskutečné. (str. 117)
řekl : Čo bolo, to bolo . (str. 200)
stanovil symboly, a to znak a prapor (str. 154)
stanovil symboly, a to znak a prapor. (str. 119)
štve mě, jak to jde pomalu (str. 40)
teprve Karel to rozhodl (str. 109)
to bude špatné, zapochyboval (str. 163)
to, co zažil, ho zničilo (str. 178)
to činí úhrnem 100 Kč (str. 82)
to je jinak (str. 31)
to je k popukání (str. 31)
to je mi fuk (str. 32)
to je moc (str. 30)
to je otec (str. 28)
to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)
to je přímo skandál - AuxZ (str. 108)
to je tragedií tohoto národa. (str. 28)
to mi připadá idealistické (str. 60)
to on tatínek nepřišel (str. 113)
třeba to nebyla pravda, přece to tvrdí (str. 88)
udělal to jako Tonda (str. 197)
udělal to moudře, protože potichu (str. 105)
udělal to nerad (str. 93)
udělal to, přece jen, dobře. (str. 158)
udělal to rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně kvalitně jako rychle (str. 193)
udělal to stejně rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně tak jako Tonda (str. 196)
udělal to úplně stejně tak rychle jako Tonda (str. 195)
usedl, a to v rohu (str. 116)
usedl, a to v rohu (str. 202)
už na to není doba (str. 51)
vydám to jen na potvrzení (str. 88)
vyjádřil to hudebně (str. 84)
zařídím to, jen co se usadím (str. 102)
zavěsil to níž než nad křeslo (str. 79)
zavěsil to níž než Tonda obrázek (str. 132)

toho
docílil toho formulacemi jako kulatý čtverec (str. 47)
místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 180)
místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)
od toho byla herečka, aby zachovala klid (str. 87)
od toho jsou chytřejší lidé (str. 87)

tohoto
to je tragedií tohoto národa. (str. 28)

Tolkien
Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990 (str. 201)

Tolkienova
četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)

tom
není sporu o tom, že není vody (str. 37)
snil o tom žít u moře (str. 58)
snil o tom žít u moře. (str. 180)

Tomana
případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka Tomana (str. 155)

tomu
je tomu tak (str. 40)
k tomu účelu dostávám blok (str. 87)
obdobně tomu bude doma (str. 40)

tomuhle
jestli tomuhle říkáš oddechnout, to tedy promiň (str. 88)

Tonda
Karel nepřišel, řekl Tonda, neměl čas (str. 162)
Karel, řekl Tonda, nepřišel (str. 162)
Karel, řekl Tonda, nepřišel. (str. 127)
řekla : Tonda Karlovi.. (str. 128)
sud, co ho Tonda narazil (str. 50)
sud, co ho Tonda narazil. (str. 113)
ten dopis, co napsal Tonda (str. 50)
Tonda byl skvělý člověk. (str. 27)
Tonda nese pivo. (str. 35)
Tonda se podrbal : Karel zase nepřišel. (str. 164)
udělal to jako Tonda (str. 197)
udělal to rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně tak jako Tonda (str. 196)
udělal to úplně stejně tak rychle jako Tonda (str. 195)
zavěsil to níž než Tonda obrázek (str. 132)

Tondu
očekávám Tondu, Karla, Frantu .... (str. 143)

Toníček
Foto : Přemysl Toníček (str. 125)

tou
strnul nad tou drzostí (str. 86)

továrnu
prohlédneme si s vaším dovolením továrnu (str. 88)

tragedií
to je tragedií tohoto národa. (str. 28)

trakaře
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

tramvajenku
před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 160)
před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 123)

trhu
koupíme to jinde než na trhu. (str. 193)

trojku
z chování dostal trojku (str. 51)

trouba
on je mírně řečeno trouba (str. 77)

trpět
síla trpět (str. 49)

trpí
houslista, neznámý jako malíř, trpí (str. 100)

trubcem
nazývala ho trubcem (str. 57)

trucuje
je to tím, že trucuje (str. 178)

trůnu
vzdal se trůnu ve prospěch své ženy (str. 87)

Trval
hetriku dosáhl Marek Trval (Viktoria Žižkov) (str. 161)

trvání
trvání hodinu (str. 46)

trvat
uzavření dohody bude trvat ještě několik týdnů (str. 109)

třeba
nechť třeba běsy viděla jsem, doufám (str. 88)
není třeba ekonomického vzdělání (str. 37)
třeba to nebyla pravda, přece to tvrdí (str. 88)

třem
ředíme v poměru osm ku třem (str. 185)
ředíme v poměru osm ku třem. (str. 137)

třetí
on byl ten třetí (str. 138)

třetiny
kolem třetiny obyvatelstva kouří (str. 38)

tři
jsou tři (str. 131)
studenti byli tři (str. 175)
více než tři piva (str. 197)
více piv než tři (str. 197)
viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)
viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)
z těch 12 statečných se tři rozutekli. (str. 138)

třicet
viděl třicet čtyři vran (str. 171)
viděl třicet čtyři vrány (str. 171)
viděl třicet pět vran (str. 171)
viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)

tu
činil žalostný dojem, jak tu stál (str. 99)

ťuhýk
poslední ťuhýk z těch, kteří přežili (str. 48)

tuny
tisíc lidí snědl desetinu tuny vepřového masa (str. 169)

tužku
Marečku, podejte mi tužku (str. 161)

tvrdí
třeba to nebyla pravda, přece to tvrdí (str. 88)

ty
Já o voze, ty o koze. (str. 120)
Já o voze, ty o koze. (str. 133)
šachy, ty bývaly mým koníčkem. (str. 161)
ty dva roky do dosažení zletilosti profláká - Atr (str. 69)
ty dvě hodiny vlakem rychle uběhly (str. 71)
ty jsi ještě jakživa nikde nebyla (str. 93)

týden
sedmkrát každý týden (str. 70)

týdně
185 minut týdně ti nic neudělá (str. 71)

týdnů
uzavření dohody bude trvat ještě několik týdnů (str. 109)

týdny
jedenkrát ob dva týdny (str. 70)

typologie
mluveno v duchu typologie je příslušníkem avantgardy (str. 88)

tyto
tyto kaktusy rostou jen v poušti (str. 109)

U

u
pracoval v Bosně u moře (str. 75)
snil o tom žít u moře (str. 58)
snil o tom žít u moře. (str. 180)
všechno u mne večerem počíná (str. 85)

uběhly
ty dvě hodiny vlakem rychle uběhly (str. 71)

ubylo
peněz ubylo (str. 38)
ubylo běhání po úřadech, což mnohé zdržovalo (str. 41)

účelu
k tomu účelu dostávám blok (str. 87)

učil
učil se, zatímco Vojta spal (str. 80)

učitele
dostavili se všichni včetně učitele (str. 81)

učitelem
já budu učitelem (str. 28)

účtu
číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45. (str. 178)

udělal
udělal to jako Tonda (str. 197)
udělal to moudře, protože potichu (str. 105)
udělal to nerad (str. 93)
udělal to, přece jen, dobře. (str. 158)
udělal to rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně kvalitně jako rychle (str. 193)
udělal to stejně rychle jako Tonda (str. 196)
udělal to stejně tak jako Tonda (str. 196)
udělal to úplně stejně tak rychle jako Tonda (str. 195)

udržoval
pěšinky udržoval čisté (str. 92)
pěšinky udržoval čisté (str. 92)

udýchán
byl silně udýchán (str. 82)

uhnilo
Přece jen to uhnilo ! (str. 115)

úhrnem
to činí úhrnem 100 Kč (str. 82)

UK
zabývali se postavením UK (University Karlovy) (str. 154)

úkon
jídlo je životní úkon (str. 28)

úkosem
Vašek se na něho díval úkosem (str. 81)

ulici
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)

uloženy
peníze má uloženy (str. 90)

úměrně
bohatství snů roste úměrně s množstvím pocitů (str. 83)

úměrně podmínkám (str. 63)

výkon se snižuje úměrně podmínkám (str. 85)

umím
pracuji tak, jak to umím (str. 182)

umírá
představa muže, jak umírá, byla otřesná (str. 100)

umoudřila
voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 159)

voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 123)

umřete
až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)

uneseme
zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)

uniformě
voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

University
zabývali se postavením UK (University Karlovy) (str. 154)

únoru
letos v únoru zmizel (str. 65)

up
make - up (str. 199)

upadl
upadl v sobotu ráno (str. 65)

upadnout
Franta nechtěl upadnout. (str. 24)

upálení
Husovo upálení (str. 44)

úplně
udělal to úplně stejně tak rychle jako Tonda (str. 195)

úplného
Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

upravíme
upravíme předpis se zřetelem na noční přepady (str. 85)

uprostřed
otčím stojí bled uprostřed domu (str. 93)

rostou právě uprostřed pralesa (str. 110)

upřímnější
daleko upřímnější sjednocení (str. 84)

úřadech
ubylo běhání po úřadech, což mnohé zdržovalo (str. 41)

úředníka
případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka Tomana (str. 155)

usadím
zařídím to, jen co se usadím (str. 102)

usedl
usedl, a to v rohu (str. 202)

usedl, a to v rohu (str. 116)

úskalí
vyskytly se klady i úskalí - Coord (str. 108)

úsměv
nemohla přes dobré vychování zadržet úsměv (str. 88)

usmrcení
legalisovala euthanasii, tj. usmrcení (str. 153)

usmrtili
usmrtili ho tajně, např. vyšší dávkou morfia. (str. 152)

usne
nevěděl, kdy usne (str. 19)

usnesení
komora přijala k zákonu doprovodné usnesení (str. 51)

usnesli
jak se usnesli, tak vykonali (str. 81)

usnout
nemohl jsem ti usnout. (str. 113)

usrkávala
místo piva usrkávala vínečko. (str. 181)

ústav
ústav chce podle ředitele přežít (str. 85)

ustavený
nově (a nečekaně snadno) ustavený. (str. 160)

ustoupilo
vojsko poraženo ustoupilo rychle ke Skalici (str. 91)

úsudku
nebyla schopna zdravého úsudku (str. 54)

uteč
na škole stálo napsáno : rychle uteč. (str. 37)

utekl
Později utekl z vězení a opustil republiku. (str. 142)

utento
Člověk se po těch schodech utento. (str. 23)

úterý
zpráchnivěl v úterý ve 4 hodiny místního času (str. 66)

útoku
přechod z obrany do útoku (str. 106)

přechod z obrany do útoku (str. 47)

úvahy
označil úvahy za předčasné - Obj (str. 89)

uvařeno
má uvařeno (str. 90)

uvidíš
uvidíš mnohem méně lidí (str. 175)

uzavřeli
uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 53)

uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 44)

uzavřena
ani jedna ze dvou zón nebyla uzavřena (str. 39)

uzavření
uzavření dohody bude trvat ještě několik týdnů (str. 109)

uzavření kompromisu (str. 45)

uznání
byla hodna uznání (str. 54)

uzrály
uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 129)

uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 142)

Už
Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou ! (str. 125)

už
ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 119)

ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 102)

odešli, aby se už nevrátili (str. 87)

už je na cestě (str. 31)

už na to není doba (str. 51)

žádné napřesrok už nebude (str. 36)

úžasem
hledí s úžasem (str. 81)

V

v
bydlela na Vyšehradě v Praze (str. 74)

Byl v nemocnici. (str. 22)

číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)

Filuta v. o. s.. (str. 168)

Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

je to v podstatě lež (str. 85)

letos v únoru zmizel (str. 65)

lidé, zapsáni v pořadnících, čekají (str. 93)

Mirek, v Klánovicích výčepní, nyní mistr. (str. 155)

mluveno v duchu typologie je příslušníkem avant-gardy (str. 88)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

pracoval v Bosně u moře (str. 75)

působí v Gaze a Jerichu. (str. 149)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)

ředíme v poměru osm ku třem (str. 185)

ředíme v poměru osm ku třem. (str. 137)

studentů (Atr) v hospodě bylo pět (Sb) (str. 176)

tyto kaktusy rostou jen v poušti (str. 109)

upadl v sobotu ráno (str. 65)

usedl, a to v rohu (str. 116)

usedl, a to v rohu (str. 202)

včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

v kinech se hrálo Cikáni jdou do nebe (str. 37)

v knize stálo : miluj (str. 36)

v létě v roce 1998 (str. 67)

voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

v Praze bydlela na Vyšehradě (str. 75)

vyrůst v něco (str. 60)

vyrůst z chlapce v muže (str. 62)

zápas začíná v 10 : 15. (str. 148)

zkouška v zimním semestru (str. 47)

zmrzl v sobotu v šest (str. 66)

zpráchnivěl v úterý ve 4 hodiny místního času (str. 66)

zprávy jsou aspoň v první versi (str. 109)

vábně
vypadala nepopsatelně vábně (str. 83)

vadis
nesla knihu Quo vadis ? (str. 200)

Quo vadis ? (str. 199)

váhání
souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem. (str. 157)

války
nejtěžší od vypuknutí války (str. 62)

vám
správce vám poradí, takže nezabloudíte (str. 87)

vámi
být vámi, tak tam nejdu (str. 88)

Vánocemi
těsně před Vánocemi (str. 63)

Vánocích
brzy po Vánocích (str. 68)

Vašek
Vašek se na něho díval úkosem (str. 81)

vaším
prohlédneme si s vaším dovolením továrnu (str. 88)

Vaška
spatřila Vaška vcházet do dveří (str. 99)

vážila
kroupa vážila půl kila (str. 82)

Včera
Včera mělo pršet. (str. 23)

včera
namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

včera brzy ráno místního času vstal (str. 65)

včera dosáhl cíle (str. 80)

včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

včera večer pil (str. 65)

vrátil se (včera) z hospody (str. 159)

vypadá, jako vypadal včera (str. 190)

vypadá jinak, než vypadal včera (str. 190)

vypadá stejně, jako vypadal včera (str. 190)

včerejší
ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)

včetně
dostavili se všichni včetně učitele (str. 81)

ve
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)

místo ve středu chodil ve čtvrtek (str. 181)

noc strávená ve sklepeních (str. 63)

ochabl ve své činnosti (str. 85)

rozběhl se, jak měl ve zvyku (str. 81)

Stát nemůže ve světě dělat ostudu. (str. 25)

ve 4 hodiny místního času (str. 67)

vzdal se trůnu ve prospěch své ženy (str. 87)

zpráchnivěl v úterý ve 4 hodiny místního času (str. 66)

věci
vidíme věci, jak jsou (str. 99)

večer
včera večer pil (str. 65)

večera
jitro je rozumnější večera (str. 83)

večerem
všechno u mne večerem počíná (str. 85)

večeře
Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

věděl
čím déle přemýšlel, tím méně věděl (str. 179)

vědět
vědět od někoho (str. 60)

vedle
o metr vedle (str. 72)

vědomí
vědomí, že smrt nečeká (str. 50)

vedou
cesty vedou přímo i oklikou - Adv (str. 108)

dveře vlevo vedou ven (str. 49)

vedoucí
jejich vedoucí je takový, že jim závidíme (str. 183)

on je vedoucí takový, že jim závidíme (str. 183)

říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

vedoucího
vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

věk
věk byl 14 (str. 30)

velbloud
velbloud k naší lítosti odklusal (str. 82)

velká
velká jako hrom (= než je hrom) (str. 193)
velmi velká (str. 62)
5 minut autobusem není žádná velká dálka (str. 71)

velký
(hodně =) zvláště velký - Adv (str. 108)

velmi
je velmi laskav (str. 29)
prolínání velmi vznešeného s pokleslým. (str. 127)
velmi těžký a rozměrný fragment (str. 152)
velmi velká (str. 62)

vem
svrchník si vem pro jistotu také (str. 87)

ven
dveře vlevo vedou ven (str. 49)

Venca
Karel a Bohouš a Venca jedli (str. 143)
zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar. (str. 144)

vepřína
se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)

vepřového
tisíc lidí snědl desetinu tuny vepřového masa (str. 169)

versi
zprávy jsou aspoň v první versi (str. 109)

věřím
To věřím ! opáčila Cilka (str. 162)

veselost
veselost sama o sobě je přiměřená (str. 95)

vesta
vesta mi stačí jedna (str. 94)
vesta mi stačí jedna. (str. 175)

vešel
tatínek vešel zářící radostí (str. 94)

větné
Mirek nenáviděl větné rozbory (str. 53)

větší
ještě větší jízlivost (str. 82)
radost rodičů je větší o radost dětí (str. 84)
ztráta větší než miliarda (= než je miliarda) (str. 193)

vězení
Později utekl z vězení a opustil republiku. (str. 142)

vezmeme
vezmeme kufry s sebou jako zavazadla (str. 96)

vcházet
spatřila Vaška vcházet do dveří (str. 99)

víc
je starostí víc než dost, (str. 193)
vypiju víc než pět piv. (str. 175)

více
řešení více než vyhovuje podmínkám. (str. 112)
více než šest piv (str. 197)
více než šest piv. (str. 198)
více než tisícihlavý zástup (str. 112)
více než tisícihlavý zástup. (str. 119)
více než tři piva (str. 197)
více piv než tři (str. 197)
vrávoral čím dál tím více. (str. 180)
zbývá mu více jablek než hrušek (str. 39)
zbývá více než šest mužů (str. 39)

viděl
viděl čtyři vrány (str. 170)
viděl ho nemocného (str. 92)
viděl ho nemocného - Atv (str. 89)
viděl milion čtyři vran. (str. 172)
viděl milion čtyři vrány (str. 171)
viděl motýla, který byl takový, jako by zářil (str. 191)
viděl motýla, který jako by zářil (str. 192)
viděl pět vran. (str. 170)
viděl šest set tisíc vran (str. 173)
viděl třicet čtyři vran (str. 171)
viděl třicet čtyři vrány (str. 171)
viděl třicet pět vran (str. 171)
viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)
viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)
viděl, že spí (str. 123)

viděla
nechť třeba běsy viděla jsem, doufám (str. 88)

vidět
Je vidět Sněžka. (str. 32)
je vidět Sněžka (str. 30)
Je vidět Sněžku. (str. 32)
je vidět Sněžku (str. 30)
potěšení ji vidět (str. 49)

vidíme
vidíme Rusy s Němci. (str. 187)
vidíme věci, jak jsou (str. 99)

víkend
pěkný víkend (str. 131)

Viktoria
hetriku dosáhl Marek Trval (Viktoria Žižkov) (str. 161)

Viktorka
Viktorka vyhrála 3 : 0 (str. 148)

Viktorka vyhrála 3 : 0. (str. 138)

Viktorka Žižkov (str. 45)

vínečko
místo piva usrkávala vínečko. (str. 181)

vínem
rudý vínem pozbyl rovnováhy (str. 93)

viny
pocit viny (str. 45)

visel
na dveřích visel nápis Neprodejné (str. 46)

vláda
je nejisté, zda vláda skutečně chce (str. 40)

vláda minulá nebo současná (str. 142)

vlakem
Kateřina cestuje vlakem do Kolína, my do Kopidlna autobusem (str. 132)

ty dvě hodiny vlakem rychle uběhly (str. 71)

vlevo
dveře vlevo vedou ven (str. 49)

vnitra
případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka Tomana (str. 155)

vnitřní
říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

voda
voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 159)

voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 123)

vody
není sporu o tom, že není vody (str. 37)

vody přibylo (str. 38)

voják
voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

vojenských
fotografování je z důvodů vojenských zakázáno (str. 86)

vojně
vyprávění o vojně (str. 47)

vojsko
vojsko poraženo ustoupilo rychle ke Skalici (str. 91)

Vojta
učil se, zatímco Vojta spal (str. 80)

Vojtěch
Vojtěch házel míčem (str. 56)

volná
my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)

volno
kdyby měl aspoň volno, všechno by bylo snadné (str. 88)

von
baronka von Klos (str. 199)

baronka von Klosová (str. 199)

voze
Já o voze, ty o koze. (str. 120)

Já o voze, ty o koze. (str. 133)

vracívají
přátelé se vracívají každý zvlášť (str. 95)

vran
viděl milion čtyři vran. (str. 172)

viděl pět vran. (str. 170)

viděl šest set tisíc vran (str. 173)

viděl třicet čtyři vran (str. 171)

viděl třicet pět vran (str. 171)

viděl tři sta padesát čtyři milionů šest set tisíc vran (str. 173)

vrány
viděl čtyři vrány (str. 170)

viděl milion čtyři vrány (str. 171)

viděl třicet čtyři vrány (str. 171)

viděl tři miliony čtyři sta pět tisíc pět set třicet dvě vrány (str. 172)

vrata
facka jako vrata (str. 47)

vrátí
pamatuj, že ďábel se vrátí (str. 59)

vrátil
vrátil se (včera) z hospody (str. 159)

vrávoral
vrávoral čím dál tím více. (str. 180)

Vřed
Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

vsadím
vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

vstal
včera brzy ráno místního času vstal (str. 65)

vstali
otevřeli poté, co vstali (str. 105)

otevřeli poté, co vstali (str. 182)

vstoupil
Jan vstoupil hlavu skloněnou (str. 133)

Jan vstoupil hlavu skloněnou (str. 98)

všech
nejpřítulnější ze všech zvířátek (str. 63)

všechno
kdyby měl aspoň volno, všechno by bylo snadné (str. 88)

všechno u mne večerem počíná (str. 85)

zapomněla všechno kromě rumu (str. 84)

všechny
ale všechny lidi oklamat nejde (str. 147)

představme si všechny skvrny odstraněny (str. 92)

vší
při vší opatrnosti dost hrnců potloukla (str. 88)

všichni
dostavili se všichni včetně učitele (str. 81)

jděte všichni do... (str. 128)

je nesmyslné, půjdou-li tam všichni (str. 40)

přišli všichni kromě něho (str. 81)

vyváděli tam všichni o Karlovi nemluvě (str. 77)

vůči
nenávist vůči společnosti (str. 47)

vyběhla
chvílemi vyběhla na pavláčku (str. 80)

výborně
zvláště studenti se výborně projevili - AuxZ (str. 108)

výčepní
Mirek, v Klánovicích výčepní, nyní mistr. (str. 155)

vyčerpání
Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

vydal
Čech se vydal sám jediný na Říp (str. 95)

vydám
vydám to jen na potvrzení (str. 88)

vydrželi
vydrželi jen dva (str. 110)

vyhlásili
po zločinci vyhlásili pátrání (str. 51)

Vyhnali
Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)

vyhovuje
řešení více než vyhovuje podmínkám. (str. 112)

vyhovují
boty mi vyhovují kotníčkové (str. 94)

vyhrajeme
ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 119)

ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 102)

vyhrála
Viktorka vyhrála 3 : 0 (str. 148)

Viktorka vyhrála 3 : 0. (str. 138)

vycházím
vycházím z domu, pouze když je hezky (str. 111)

východních
přijíždějí ze Slovenska a z východních zemí (str. 149)

vychování
nemohla přes dobré vychování zadržet úsměv (str. 88)

vyjádřil
vyjádřil to hudebně (str. 84)

výklad
Jeho výklad je, že mají hrát. (str. 31)

výkladů
dovolávala se minulých výkladů (str. 54)

výkon
výkon se snižuje úměrně podmínkám (str. 85)

vykonali
jak se usnesli, tak vykonali (str. 81)

vykopal
vykopal jámu (str. 53)

vymetá
Kominík vymetá komíny. (str. 19)

vynikající
vynikající pivo (str. 44)

vypadá
(hodně =) zvláště přitažlivě vypadá - Adv (str. 108)

tak smutně vypadá jen poušť (str. 109)

vypadá, jako by zhubl (str. 191)

vypadá, jako kdyby zhubl (str. 191)

vypadá, jako vypadal včera (str. 190)

vypadá jinak, než vypadal včera (str. 190)

vypadá proti své choti dost nepatrně (str. 81)

vypadá stejně, jako vypadal včera (str. 190)

vypadal
vypadá, jako vypadal včera (str. 190)
vypadá jinak, než vypadal včera (str. 190)
vypadá stejně, jako vypadal včera (str. 190)

vypadala
vypadala nepopsatelně vábně (str. 83)

vypiju
vypiju víc než pět piv. (str. 175)

vypil
nejsem tak nepřející, abych to vypil (str. 83)
vypil nápoj až do dna (str. 82)

vypít
pivo se může vypít různě (str. 27)

vyprávění
vyprávění o vojně (str. 47)

vypuknutí
nejtěžší od vypuknutí války (str. 62)

vyrobit
vyrobit z něčeho (str. 60)

výrobna
výrobna likérů (str. 45)

vyrůst
vyrůst v něco (str. 60)
vyrůst z chlapce v muže (str. 62)
vyrůst z něčeho (str. 60)

vyskytly
vyskytly se klady i úskalí - Coord (str. 108)

výsledek
výsledek byl w = 5 / 8. (str. 177)

vysoké
krasavice vysoké postavy (str. 45)

vysokého
Franta je vysokého vzrůstu (str. 29)

vystavěn
Hrad byl vystavěn. (str. 34)
Hrad byl vystavěn. (str. 34)

Vyšehradě
bydlela na Vyšehradě v Praze (str. 74)
v Praze bydlela na Vyšehradě (str. 75)

Vyšinka
jednali jsme s a. s. Filutou a firmou Vyšinka (str. 167)
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)

vyšší
usmrtili ho tajně, např. vyšší dávkou morfia. (str. 152)

vytrhnul
vytrhnul jej i s kořeny (str. 81)

vytrvali
jen přílišní optimisté vytrvali (str. 109)

vytušit
dá se vytušit, jak litují (str. 40)
dá se vytušit, jak litují. (str. 27)

vyučování
vyučování jazyku (str. 46)

vyváděli
vyváděli tam všichni o Karlovi nemluvě (str. 77)

vyvinutá
její (neobyčejně vyvinutá) ňadra. (str. 156)

vývoj
chápe vývoj jako jediný správný (str. 96)

vývoji
mluví o vývoji jako o jediném správném (str. 97)

významu
svět zajímají z Minska ponejvíce zprávy strategického významu (str. 109)

výživa
výživa zeleninou (str. 46)

vzadu
kymácím se docela vzadu (str. 82)

vzato
sociologicky vzato, divadlo je soubor lidí (str. 86)

vzdal
vzdal se svého práva (str. 54)
vzdal se trůnu ve prospěch své ženy (str. 87)

vzdálil
vzdálil se, těžce pohybuje nohama (str. 97)

vzdělání
není třeba ekonomického vzdělání (str. 37)

vzdychání
jde jim to těžko, soudíc podle vzdychání (str. 88)

vzestupu
a tak nedosáhli slibovaného vzestupu (str. 147)

vzhůru
děti jsou vzhůru (str. 31)

vzít
zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)
zeleniny (Atr) si můžeme vzít hodně (Obj) (str. 176)

vznešeného
prolínání velmi vznešeného s pokleslým. (str. 127)

vznik
vznik světa (str. 45)

vzplane
nespokojenost vzplane požárem (str. 81)

vzpomínáte
Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

vzrůstu
Franta je vysokého vzrůstu (str. 29)

vztahy
česko - německé vztahy. (str. 148)

vztyk
vztyk. (str. 131)

W

w
výsledek byl w = 5 / 8. (str. 177)

X

x
jev x odpovídá jevu y (str. 55)

Xaver
Xaver navařil dobrého guláše (str. 54)

Y

y
jev x odpovídá jevu y (str. 55)

Z

z
fotografování je z důvodů vojenských zakázáno (str. 86)
kolik z nás má čisté svědomí (str. 39)
některý z členů by mohl dotazník potvrdit jako svědek (str. 96)
nikdo z nás (str. 48)
patrně se nikdo z nás nezúčastní (str. 112)
poslední ťuhýk z těch, kteří přežili (str. 48)
Později utekl z vězení a opustil republiku. (str. 142)
předělat z něčeho (str. 60)
přechod z obrany do útoku (str. 106)
přechod z obrany do útoku (str. 47)
přijíždějí ze Slovenska a z východních zemí (str. 149)
rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)
rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)
setrval jeden z řezníků (str. 135)
smrt z hladu (str. 47)
svět zajímají z Minska ponejvíce zprávy strategického významu (str. 109)
šel do i z lesa (str. 149)
šel především do, ale i z lesa. (str. 149)
talíř z porcelánu (str. 47)
vrátil se (včera) z hospody (str. 159)
vycházím z domu, pouze když je hezky (str. 111)
vyrobit z něčeho (str. 60)
vyrůst z chlapce v muže (str. 62)
vyrůst z něčeho (str. 60)
zavřeli z důvodu dovolené (str. 107)
z chování dostal trojku (str. 51)
změnit z něčeho (str. 60)
z těch 12 statečných se tři rozutekli. (str. 138)
živější z mužů si počali pohvizdovat (str. 48)

za
bariéra bude růst jedna za druhou (str. 95)
blízko za městem (str. 72)
co to je za bláznovství (str. 31)
děkuji za ohřátí (str. 86)
dřela za mírku brambor (str. 84)
honil se za zvěří (str. 87)
Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)
král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)
máme to bohudík za sebou (str. 112)
označila návrh za špatný (str. 60)
označil úvahy za předčasné - Obj (str. 89)
pokládám to za diskriminaci (str. 60)
položil bych za tebe život (str. 87)
Přišel za 30 min. (str. 121)
voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)
za hodinu možno házet kamením. (str. 28)
za hodinu možno házet kamením. (str. 134)
za horka stoupá nárok na tekutiny (str. 88)

zabil
motiv, proč ji zabil (str. 50)

zabrat
zabrat se do čeho - Obj (str. 62)

zabýval
zabýval se sběratelstvím (str. 57)

zabývali
zabývali se postavením UK (University Karlovy) (str. 154)

začátku
to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)

začíná
zápas začíná v 10 : 15. (str. 148)

začíst
začíst se do čeho - Obj (str. 62)

začne
co nevidět to začne. (str. 186)

začneme
zdá se, že začneme (str. 40)

zadržet
nemohla přes dobré vychování zadržet úsměv (str. 88)

zahraničí
cestovalo nejen po republice, ale i do zahraničí (str. 111)

zachovala
od toho byla herečka, aby zachovala klid (str. 87)

zájem
o Letnou je teď malý zájem (str. 51)

zajímají
svět zajímají z Minska ponejvíce zprávy strategického významu (str. 109)

zajímavém
mluvili o zajímavém, i když důležitém problému (str. 105)

zakázáno
fotografování je z důvodů vojenských zakázáno (str. 86)

kouřit zakázáno (str. 33)

zákazník
zákazník se jeví chudým (str. 60)

zákazník se jeví jako chudý (str. 61)

zákon
zákon 356 / 1994 - 128 sbírky (str. 177)

zákonu
komora přijala k zákonu doprovodné usnesení (str. 51)

záleží
čerta starého mi na ní záleží (str. 82)

zamračil
mužsky se zamračil (str. 81)

západní
je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

zápas
zápas začíná v 10 : 15. (str. 148)

zaplatili
zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar. (str. 144)

zaplatit
povinnost zaplatit (str. 49)

zaplést
zaplést se do intrik - Obj (str. 62)

zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

zapochyboval
to bude špatné, zapochyboval (str. 163)

zapomínáš
pro hru zapomínáš na čas (str. 86)

zapomněla
zapomněla všechno kromě rumu (str. 84)

zapotřebí
bylo zapotřebí řady měsíců naléhání (str. 38)

zápraží
seděl na zápraží, tichá hromádka neštěstí (str. 98)

zapsáni
lidé, zapsáni v pořadnících, čekají (str. 93)

zářící
tatínek vešel zářící radostí (str. 94)

zařídím
zařídím to, jen co se usadím (str. 102)

zářil
viděl motýla, který byl takový, jako by zářil (str. 191)

viděl motýla, který jako by zářil (str. 192)

zasadili
zasadili : brambory, cibuli a česnek (str. 127)

zase
Tonda se podrbal : Karel zase nepřišel. (str. 164)

Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou ! (str. 125)

zastaveno
Pátrání zastaveno. (str. 133)

zástup
více než tisícihlavý zástup (str. 112)

více než tisícihlavý zástup. (str. 119)

zástupem
šli zástupem (str. 81)

zašel
voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

zatímco
učil se, zatímco Vojta spal (str. 80)

zavazadla
vezmeme kufry s sebou jako zavazadla (str. 96)

zavázána
Barbora se cítí být zavázána (str. 100)

zavděčil
poslouchá pozorně, jen aby se zavděčil (str. 87)

zavěsil
zavěsil to níž než nad křeslo (str. 79)

zavěsil to níž než Tonda obrázek (str. 132)

závidíme
jejich vedoucí je takový, že jim závidíme (str. 183)

on je vedoucí takový, že jim závidíme (str. 183)

závod
podařilo se odstartovat závod (str. 39)

zavolal
zavolal domovníka (str. 53)

závratné
číslo se mi zdá závratné (str. 60)

závratnou
romány se rodily závratnou rychlostí (str. 81)

zavřeli
zavřeli ho pro potulku (str. 86)

zavřeli z důvodu dovolené (str. 107)

zažil
to, co zažil, ho zničilo (str. 178)

zbyl
zbyl jí čas na sebe samu (str. 94)

zbyl mi čas na čtení (str. 64)

zbyl mi čas na čtení (str. 43)

zbyla
po tatínkovi mu zbyla řádka knih (str. 89)

zbývá
zbývá mu více jablek než hrušek (str. 39)

zbývá více než šest mužů (str. 39)

zbývají
zbývají mu do dosažení zletilosti dva roky - Adv (str. 69)

zbývají mu dva roky do dosažení zletilosti - AtrAdv (str. 69)

zda
je nejisté, zda vláda skutečně chce (str. 40)

zdá
číslo se mi zdá závratné (str. 60)

zdá se, že začneme (str. 40)

zdát
Mohlo by se zdát, že odpoví. (str. 24)

Zdeňka
případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka Tomana (str. 155)

zdravé
Pivo je zdravé. (str. 27)

zdravého
nebyla schopna zdravého úsudku (str. 54)

zdraví
je zdraví škodlivý (str. 56)

zdravý
Bohouš je zdravý jako ryba. (str. 132)

Bohouš je zdravý jako rychlý (str. 78)

Lukáš je zdravý (str. 29)

zdržovalo
ubylo běhání po úřadech, což mnohé zdržovalo (str. 41)

zdvořileji
Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda) (str. 194)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)

ze
ani jedna ze dvou zón nebyla uzavřena (str. 39)

mlčeli ze strachu (str. 86)

nejpřítulnější ze všech zvířátek (str. 63)

přijíždějí ze Slovenska a z východních zemí (str. 149)

přinesla bednu ze sklepa (str. 75)

přinesla bednu ze sklepa (str. 43)

přinesla bednu ze sklepa (str. 64)

resignoval den ze dne. (str. 185)

ze sklepa přinesla bednu (str. 76)

ze stromů napadalo jablek (str. 38)

zeleninou
výživa zeleninou (str. 46)

zeleniny
zeleniny (Atr) je málo (Sb) (str. 176)

zeleniny (Atr) máme málo (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít hodně (Obj) (str. 176)

zelený
svetr je pouze zelený (str. 111)

zemí
přijíždějí ze Slovenska a z východních zemí (str. 149)

zemře
člověk, který nejí, zemře. (str. 36)

zemřel
otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)
tak ho pokousali, že zemřel (str. 83)
zemřel dědeček, stár 79 let (str. 93)
zemřel na cirhosu (str. 86)

zemřelo
2 celé a 5 desetin procenta zemřelo (str. 174)
2, 2 procenta zemřelo (str. 174)
2.5 procenta zemřelo. (str. 174)
5 celých 2 desetiny procenta zemřelo (str. 174)
5 celých 5 procenta zemřelo (str. 174)

zeptali
zeptali se Ali - fattah Bukatelam Hasran Hubejního (str. 199)

zevnějškem
zevnějškem se podobal Pavlovi (str. 85)

zhubl
vypadá, jako by zhubl (str. 191)
vypadá, jako kdyby zhubl (str. 191)

zimním
zkouška v zimním semestru (str. 47)

získat
získat od někoho (str. 60)

získávat
získávat peníze od příznivců (str. 61)

zítra
řekla : zítra tady končíme. (str. 127)

zkoumáme
život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

zkoumat
život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

zkouška
zkouška v zimním semestru (str. 47)

zkušenější
čím je starší, tím je zkušenější (str. 179)

zletilosti
ty dva roky do dosažení zletilosti profláká - Atr (str. 69)
zbývají mu do dosažení zletilosti dva roky - Adv (str. 69)
zbývají mu dva roky do dosažení zletilosti - AtrAdv (str. 69)

zlobit
Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)

zlobou
zuřila zlobou (str. 81)

zločinci
po zločinci vyhlásili pátrání (str. 51)

zlost
muži pili na zlost (str. 86)

změnit
změnit na něco (str. 60)
změnit z něčeho (str. 60)

zmizel
letos v únoru zmizel (str. 65)
voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

zmizí
nevěděla, kdy zmizí (str. 101)
nevěděla, kdy zmizí (str. 59)

zmrzl
zmrzl v sobotu v šest (str. 66)

značky
křídlo značky Petrof (str. 46)

znak
stanovil symboly, a to znak a prapor (str. 154)
stanovil symboly, a to znak a prapor. (str. 119)

znalý
pacient byl znalý poměrů (str. 54)

Znamenitě
Znamenitě. (str. 139)

znázorním
dnes tě znázorním, jak se rozčiluješ (str. 99)

zněl
rozkaz zněl : Neustoupit !. (str. 164)
sálem zněl smích (str. 80)

zničilo
to, co zažil, ho zničilo (str. 178)

zón
ani jedna ze dvou zón nebyla uzavřena (str. 39)

zpěvu
dar zpěvu (str. 45)

zpíval
zpíval Rus s Němcem (str. 186)

zpívali
zpívali přátelé Rus s Němcem. (str. 187)

zpívali Rusové s Němci (str. 187)

zpívali Rus s Němcem. (str. 187)

zpráchnivěl
zpráchnivěl v úterý ve 4 hodiny místního času (str. 66)

zprávy
svět zajímají z Minska ponejvíce zprávy strategického významu (str. 109)

zprávy jsou aspoň v první versi (str. 109)

zřejmo
je (mu) zřejmo (Pnom) (str. 29)

zřetelem
upravíme předpis se zřetelem na noční přepady (str. 85)

ztichlé
děti stály ztichlé (str. 94)

ztráta
ztráta větší než miliarda (= než je miliarda) (str. 193)

ztratí
lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni. (str. 152)

ztratil
od dveří ztratil klíč (str. 51)

ztratila
i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)

ztratit
i nejchytřejší může ztratit filipa (str. 35)

ztuhlé
mám ruce ztuhlé tak, že prsty nenarovnám (str. 82)

zuřila
zuřila zlobou (str. 81)

zůstal
je hloupé, aby zůstal (str. 40)

zůstala
jednotka zůstala bezbranná (str. 94)

zůstane
Šel sice pryč, ale darebákem zůstane .. (str. 147)

zůstat
slibovali zůstat do konce (str. 58)

zůstává
otázka zůstává otevřena (str. 60)

zvedla
Jana zvedla a podala Olze knížku. (str. 151)

zvěří
honil se za zvěří (str. 87)

zvířátek
nejpřítulnější ze všech zvířátek (str. 63)

zvítězil
zvítězil se stem procent hlasů. (str. 169)

zvládlo
rozvážné pst zvládlo situaci (str. 36)

zvlášť
přátelé se vracívají každý zvlášť (str. 95)

zvláště
(hodně =) zvláště přitažlivě vypadá - Adv (str. 108)

(hodně =) zvláště velký - Adv (str. 108)

zvláště studenti se výborně projevili - AuxZ (str. 108)

zvykl
zvykl si pracovat (str. 58)

zvyku
rozběhl se, jak měl ve zvyku (str. 81)

zvýšit
zvýšit příspěvek na 1000 Kč (str. 62)

Ž

žádná
5 minut autobusem není žádná velká dálka (str. 71)

žádné
žádné napřesrok už nebude (str. 36)

žádost
na mou žádost přijde (str. 86)

žádostí
se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)

žák
žák dosáhl cíle (str. 54)

žalobu
na něho nemůže nikdo podat žalobu (str. 51)

žalostný
činil žalostný dojem, jak tu stál (str. 99)

žárlil
jak bláznivě ji měl rád, tak bláznivě žárlil (str. 83)

Že
Že je kluk na půdě ? poslouchá. (str. 164)

Že je pozdravuji. (str. 135)

že
Jeho výklad je, že mají hrát. (str. 31)
jejich vedoucí je takový, že jim závidíme (str. 183)
je možné, že neodejde (str. 40)
je to tak, že nespím (str. 182)
je to tím, že trucuje (str. 178)
mám ruce ztuhlé tak, že prsty nenarovnám (str. 82)
Mohlo by se zdát, že odpoví. (str. 24)
nadával proto, že dlouho spali (str. 182)
nadával proto, že dlouho spali (str. 104)
nadával přesto, že otevřeli (str. 104)
nadával přesto, že otevřeli. (str. 183)
není sporu o tom, že není vody (str. 37)
nevěděl, že dovymetal. (str. 20)
on je vedoucí takový, že jim závidíme (str. 183)
pamatuj, že ďábel se vrátí (str. 59)
slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví. (str. 150)
slíbil, že knihu koupí a že přítele navštíví (str. 150)
tak ho pokousali, že zemřel (str. 83)
vědomí, že smrt nečeká (str. 50)
viděl, že spí (str. 123)
zdá se, že začneme (str. 40)
život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

žebrák
žebrákem půjdeš světem (jako žebrák) (str. 93)

žebrákem
žebrákem půjdeš světem (jako žebrák) (str. 93)

žena
sama žena byla sama sama (str. 95)

ženská
ženská si spíš pomůže (str. 83)

ženské
pohlaví : ženské (str. 154)

ženu
král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)

ženy
vzdal se trůnu ve prospěch své ženy (str. 87)

židle
dělníci nainstalovali dřevěné židle a stojany (str. 151)

židli
Karel by byl sedával na své židli. (str. 21)

žijí
jeho blízcí žijí (str. 35)

žít
snil o tom žít u moře (str. 58)
snil o tom žít u moře. (str. 180)

živ
pokud budu živ, nepůjdu tam (str. 78)

živější
živější z mužů si počali pohvizdovat (str. 48)

život
položil bych za tebe život (str. 87)
rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)
rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)
život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

životní
jídlo je životní úkon (str. 28)

živou
život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

Žižkov
hetriku dosáhl Marek Trval (Viktoria Žižkov) (str. 161)
neotrkaný přišel Franta na Žižkov (str. 94)
prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 186)
prošel jsem Žižkov křížem krážem (str. 77)
Viktorka Žižkov (str. 45)

Žižkově
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)

0

0
Viktorka vyhrála 3 : 0 (str. 148)
Viktorka vyhrála 3 : 0. (str. 138)

069
Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

1

1
jdou slavit 1. máj (str. 87)
stav je 5 : 1 (str. 125)
1 + 2 = 9 - 6. (str. 176)

10
zápas začíná v 10 : 15. (str. 148)

100
to činí úhrnem 100 Kč (str. 82)

1000
zvýšit příspěvek na 1000 Kč (str. 62)

10006
číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45. (str. 178)

11
otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)

12
z těch 12 statečných se tři rozutekli. (str. 138)
4. 12. 1997 (str. 128)

128
zákon 356 / 1994 - 128 sbírky (str. 177)

13
Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

13000
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)

14
věk byl 14 (str. 30)

15
mladíci od 15 do 18 (str. 136)
mladíci od 15 do 18 let. (str. 136)
zápas začíná v 10 : 15. (str. 148)

1582
roku 1582 podle juliánského kalendáře (str. 67)

18
mladíci od 15 do 18 (str. 136)
mladíci od 15 do 18 let. (str. 136)

185
185 minut týdně ti nic neudělá (str. 71)

1918
přijel tam roku 1918 (str. 80)

1990
četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)
Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990 (str. 201)

1993
23. května roku 1993 (str. 67)

1994
zákon 356 / 1994 - 128 sbírky (str. 177)

1997
4. 12. 1997 (str. 128)

1998
v létě v roce 1998 (str. 67)

2

2
1 + 2 = 9 - 6. (str. 176)
2 celé a 5 desetin procenta zemřelo (str. 174)
2, 2 procenta zemřelo (str. 174)
2.5 procenta zemřelo. (str. 174)
5 celých 2 desetiny procenta zemřelo (str. 174)

21
číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45. (str. 178)

23
číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45. (str. 178)
Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)
23. května roku 1993 (str. 67)

26
pokoj 26 (str. 46)

260
Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

3

3
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)
Viktorka vyhrála 3 : 0 (str. 148)
Viktorka vyhrála 3 : 0. (str. 138)

30
hraje déle než 30 let, (str. 193)
Přišel za 30 min. (str. 121)

356
zákon 356 / 1994 - 128 sbírky (str. 177)

38
číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45. (str. 178)

4

4
na str. 4 (str. 128)
ve 4 hodiny místního času (str. 67)
zpráchnivěl v úterý ve 4 hodiny místního času (str. 66)
4. 12. 1997 (str. 128)

45
číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45. (str. 178)

5

5
stav je 5 : 1 (str. 125)
výsledek byl w = 5 / 8. (str. 177)
2 celé a 5 desetin procenta zemřelo (str. 174)
2.5 procenta zemřelo. (str. 174)
5 celých 2 desetiny procenta zemřelo (str. 174)
5 celých 5 procenta zemřelo (str. 174)
5 minut autobusem není žádná velká dálka (str. 71)
5 minut po odjezdu - Atr (str. 68)

6

6
1 + 2 = 9 - 6. (str. 176)

6231012
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)

7

79
zemřel dědeček, stár 79 let (str. 93)

8

8
Čtyřlístek 8 / 94 (str. 177)
do Prahy je odtud 8 mil - Adv (str. 73)
výsledek byl w = 5 / 8. (str. 177)
8 mil do Prahy - AtrAdv (str. 72)

9

9
kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)
1 + 2 = 9 - 6. (str. 176)

94
Čtyřlístek 8 / 94 (str. 177)

98
Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

ZNAKY

.
Ano. (str. 140)
Avšak převážila tendence jiná. (str. 147)
Bať, největší frajer jsem tady já.. (str. 140)
Bohouš je zdravý jako ryba. (str. 132)
Borůvky, odpověděla. (str. 163)
Borůvky, odpověděla. (str. 126)
Byl dravcem. (str. 122)
Byl v nemocnici. (str. 22)
co nevidět to začne. (str. 186)
česko - německé vztahy. (str. 148)
četla časopisy, noviny apod. (str. 143)
četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)
číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45. (str. 178)
číšník Karel Černoch bydlí ve 3. patře v Kubelíkově ulici na Žižkově. (str. 165)
člověk, který nejí, zemře. (str. 36)
Člověk se po těch schodech utento. (str. 23)
dá se vytušit, jak litují. (str. 27)
důvěřuje magii, mystice a jiným pověrám. (str. 124)
Filuta a. s. (str. 168)
Filuta s. r. o. (str. 167)
Filuta s. s r. o. (str. 167)
Filuta v. o. s.. (str. 168)
Franta nechtěl upadnout. (str. 24)
Franta si pospíšil k lékaři. (str. 114)
Frýdek - Místek. (str. 202)
Homolka : nové oddělení prosperuje ... (str. 126)
Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)
Hrad byl vystavěn. (str. 34)
Hrad byl vystavěn. (str. 34)
Chtěl se chovat slušně. (str. 25)
Jana zvedla a podala Olze knížku. (str. 151)

Já o voze, ty o koze. (str. 133)

Já o voze, ty o koze. (str. 120)

jděte všichni do... (str. 128)

jdou slavit 1. máj (str. 87)

jednali jsme s a. s. Filutou a firmou Vyšinka (str. 167)

Jeho výklad je, že mají hrát. (str. 31)

její (neobyčejně vyvinutá) ňadra. (str. 156)

Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)

Je spokojen s málem. (str. 33)

je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

Je vidět Sněžka. (str. 32)

Je vidět Sněžku. (str. 32)

jmenujme Pepu, Aloise, Antonína a další. (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy aj. (str. 144)

jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále. (str. 144)

Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

Jsem na nervy.. (str. 134)

Jsou lidé, kteří nevěří. (str. 22)

Karel by byl sedával na své židli. (str. 21)

Karel, řekl Tonda, nepřišel. (str. 127)

Kominík vymetá komíny. (str. 19)

koupíme to jinde než na trhu. (str. 193)

Krásná. (str. 139)

Kristýna přinesla růži, Jiří fialky. (str. 132)

legalisovala euthanasii, tj. usmrcení (str. 153)

Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory. (str. 33)

liberální strana (LSNS). (str. 125)

lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni. (str. 152)

Lze se podívat. (str. 23)

Matka pláče. (str. 21)

mezní případy. (str. 126)

Mirek, v Klánovicích výčepní, nyní mistr. (str. 155)

místo aby povstal, seděl nečinně dál. (str. 181)

místo piva usrkávala vínečko. (str. 181)

mladíci od 15 do 18 let. (str. 136)

Mohlo by se zdát, že odpoví. (str. 24)

my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)

nadával přesto, že otevřeli. (str. 183)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

na str. 4 (str. 128)

na škole stálo napsáno : rychle uteč. (str. 37)

Nedělní Lidové noviny. (str. 139)

Nedělní Lidové noviny ... (str. 139)

Nemohla poznat, kdo to byl. (str. 25)

nemohl jsem ti usnout. (str. 113)

Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska. (str. 26)

Ne, šel jsem na pivo. (str. 140)

nevěděl, že dovymetal. (str. 20)

nocco noc flámoval. (str. 120)

nově (a nečekaně snadno) ustavený. (str. 160)

obsluhuje nahoře bez. (str. 139)

očekávám Tondu, Karla, Frantu .... (str. 143)

Odlehlo mu na prsou. (str. 20)

Odstoupil. (str. 120)

otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)

označil jej jako ignoranta. (str. 61)

Pátrání zastaveno. (str. 133)

Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

piv (Atr) mi stačí deset (Sb). (str. 176)

Pivo je zdravé. (str. 27)

platby předem. (str. 135)

počkal si na mě. (str. 113)

Později utekl z vězení a opustil republiku. (str. 142)

Pracuje.. (str. 121)

Praha (jxk) - President navštívil metropoli.. (str. 122)

prolínání velmi vznešeného s pokleslým. (str. 127)

Prý nikdo nepřišel. (str. 115)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)

připadámi to jako neskutečné. (str. 117)

případ úředníka předúnorového ministerstva vnitra JUDr. Zdeňka Tomana (str. 155)

Přišel. (Ale proč !?) (str. 121)

Přišel sám a hned. (str. 141)

Přišel za 30 min. (str. 121)

působí v Gaze a Jerichu. (str. 149)

Rána musela přijít. (str. 24)

Rána musela přijít. (str. 59)

resignoval den ze dne. (str. 185)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)

rozkaz zněl : Neustoupit !. (str. 164)

ředíme v poměru osm ku třem. (str. 137)

řekla : Tonda Karlovi.. (str. 128)

řekla : zítra tady končíme. (str. 127)

řekl : Čo bolo, to bolo . (str. 200)

Řeklo se : Prší. (str. 163)

řešení více než vyhovuje podmínkám. (str. 112)

s a. s. Filuta (str. 168)

s a. s. Filutou. (str. 168)

se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)

sice ... avšak (str. 118)

slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví. (str. 150)

složil jí (na chodbě) poklonu. (str. 156)

snil o tom žít u moře. (str. 180)

souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem. (str. 157)

stanovil symboly, a to znak a prapor. (str. 119)

Stát nemůže ve světě dělat ostudu. (str. 25)

sud, co ho Tonda narazil. (str. 113)

šachy, ty bývaly mým koníčkem. (str. 161)

šel především do, ale i z lesa. (str. 149)

šel, především protože, ale i poněvadž chtěl. (str. 151)

Šel sice pryč, ale darebákem zůstane .. (str. 147)

Školy chtějí přilákat studenty. (str. 25)

tancovalo se až do rána. (str. 114)

to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)

to je tragedií tohoto národa. (str. 28)

Tonda byl skvělý člověk. (str. 27)

Tonda nese pivo. (str. 35)

Tonda se podrbal : Karel zase nepřišel. (str. 164)

udělal to, přece jen, dobře. (str. 158)

usmrtili ho tajně, např. vyšší dávkou morfia. (str. 152)

uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 53)

uzavřeli mír s nepřáteli. (str. 44)

Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou ! (str. 125)

včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

Včera mělo pršet. (str. 23)

vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

vesta mi stačí jedna. (str. 175)

více než šest piv. (str. 198)

více než tisícihlavý zástup. (str. 119)

viděl milion čtyři vran. (str. 172)

viděl pět vran. (str. 170)

vidíme Rusy s Němci. (str. 187)

Viktorka vyhrála 3 : 0. (str. 138)

vrávoral čím dál tím více. (str. 180)

Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

vsadím se sto ku jedné. (str. 137)

Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)

vypiju víc než pět piv. (str. 175)

výsledek byl w = 5 / 8. (str. 177)

vztyk. (str. 131)

za hodinu možno házet kamením. (str. 28)

za hodinu možno házet kamením. (str. 134)

zápas začíná v 10 : 15. (str. 148)

zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar. (str. 144)

Znamenitě. (str. 139)

zpívali přátelé Rus s Němcem. (str. 187)

zpívali Rus s Němcem. (str. 187)

z těch 12 statečných se tři rozutekli. (str. 138)

zvítězil se stem procent hlasů. (str. 169)

Že je kluk na půdě ? poslouchá. (str. 164)

Že je pozdravuji. (str. 135)

1 + 2 = 9 - 6. (str. 176)

23. května roku 1993 (str. 67)

2.5 procenta zemřelo. (str. 174)

4. 12. 1997 (str. 128)

,

ať si prší, ať je mráz, panenka se směje (str. 88)

ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 102)

ať už se stane cokoli, vyhrajeme (str. 119)

až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)

Bať, největší frajer jsem tady já.. (str. 140)

Borůvky, odpověděla. (str. 126)

Borůvky, odpověděla. (str. 163)

bránila mu, aby odešel (str. 59)

byly tam špatné podmínky, jako jsou překážky a sníh (str. 50)

být vámi, tak tam nejdu (str. 88)

cestovalo nejen po republice, ale i do zahraničí (str. 111)

cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 59)

cítila, jak na ni jdou mdloby (str. 101)

co ho pamatuji, byl spořádaný člověk (str. 86)

četla časopisy, noviny apod. (str. 143)

četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)

čím déle přemýšlel, tím méně věděl (str. 179)

čím je starší, tím je zkušenější (str. 179)

čím krásnější je sen, tím bolestnější bude procitnutí (str. 83)

činil žalostný dojem, jak tu stál (str. 99)

člověk, který nejí, zemře. (str. 36)

darovali knihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 202)

darovaliknihu, a sice kupodivu Brňanům (str. 116)

dá se vytušit, jak litují (str. 40)

dá se vytušit, jak litují. (str. 27)

dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

dnes tě znázorním, jak se rozčiluješ (str. 99)

dům, který pláče (str. 123)

důvěřuje magii, mystice a jiným pověrám. (str. 124)

fotografoval tě, jak sedíš (str. 92)

houslista, neznámý jako malíř, trpí (str. 100)

hraje déle než 30 let, (str. 193)

chlapec je chytrý, protože nadaný (= protože je nadaný) (str. 106)

chrám přeplněný tak, až lidé omdlévali (str. 83)

chybí mi, bohužel, peníze (str. 157)

chytrý, protože nadaný chlapec (str. 105)

i když jsi ztratila muže, tak jsi aspoň byla chvíli byla šťastna (str. 88)

jak bláznivě ji měl rád, tak bláznivě žárlil (str. 83)

jak se usnesli, tak vykonali (str. 81)

Já o voze, ty o koze. (str. 133)

Já o voze, ty o koze. (str. 120)

jde jim to těžko, soudíc podle vzdychání (str. 88)

je hloupé, aby zůstal (str. 40)

Jeho výklad je, že mají hrát. (str. 31)

jejich vedoucí je takový, že jim závidíme (str. 183)

je možné, že neodejde (str. 40)

je nejisté, zda vláda skutečně chce (str. 40)

je nejlepší, protože je nejhodnější (str. 86)

je nesmyslné, půjdou-li tam všichni (str. 40)

jen tam je láska, kde panuje přátelství (str. 80)

Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)

je starostí víc než dost, (str. 193)

jestli tomuhle říkáš oddechnout, to tedy promiň (str. 88)

je to tak, že nespím (str. 182)

je to tím, že trucuje (str. 178)

jmenujme Pepu, Aloise, Antonína a další. (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy aj. (str. 144)

jmenujme pole, lesy, budovy a jiné (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále. (str. 144)

Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

jmenujme pole, lesy, budovy et cetera (str. 144)

Jsou lidé, kteří nevěří. (str. 22)

Karel nepřišel, řekl Tonda, neměl čas (str. 162)

Karel pije stoje, leže (str. 97)

Karel, podrbal se, nepřišel (str. 163)

Karel, řekl Tonda, nepřišel (str. 162)

Karel, řekl Tonda, nepřišel. (str. 127)

Kateřina cestuje vlakem do Kolína, my do Kopidlna autobusem (str. 132)

kdo se bojí, nesmí do lesa (str. 39)

kdyby měl aspoň volno, všechno by bylo snadné (str. 88)

kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)

Kristýna přinesla růži, Jiří fialky. (str. 132)

legalisovala euthanasii, tj. usmrcení (str. 153)

lidé ovdoví, ztratí partnera a přežívají opuštěni. (str. 152)

lidé, zapsáni v pořadnících, čekají (str. 93)

mám ruce ztuhlé tak, že prsty nenarovnám (str. 82)

Marečku, podejte mi tužku (str. 161)

Mirek, v Klánovicích výčepní, nyní mistr. (str. 155)

místo aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

místo aby povstal, seděl nečinně dál. (str. 181)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 104)

místo toho, aby povstal, seděl nečinně dál (str. 180)

mluvila s tím, koho potkala (str. 179)

mluvili o zajímavém, i když důležitém problému (str. 105)

Mohlo by se zdát, že odpoví. (str. 24)

motiv, proč ji zabil (str. 50)

muž, který spí (str. 50)

my tam nemůžem, přičemž opačná cesta je volná. (str. 145)

nadával proto, že dlouho spali (str. 104)

nadával proto, že dlouho spali (str. 182)

nadával přesto, že otevřeli (str. 104)

nadával přesto, že otevřeli. (str. 183)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 203)

namazal si, a to včera o půlnoci v koupelně olejem, kolečko od trakaře. (str. 116)

nebýt Honzy, nejedli bychom (str. 37)

nechť třeba běsy viděla jsem, doufám (str. 88)

nejsem tak nepřející, abych to vypil (str. 83)

někteří resignují sami, jiní odejdou s ostudou (str. 35)

nelze, aby odešel (str. 40)

Nemohla poznat, kdo to byl. (str. 25)

Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska. (str. 26)

není rozumné, když se nás straní (str. 40)

není sporu o tom, že není vody (str. 37)

Ne, šel jsem na pivo. (str. 140)

nevěděla, kdy zmizí (str. 101)

nevěděla, kdy zmizí (str. 59)

nevěděl, kdy usne (str. 19)

nevěděl, který nadešelden (str. 19)

nevěděl, že dovymetal. (str. 20)

obvyklou - li roste rychlostí, nezmrzne (str. 103)

očekávám Tondu, Karla, Frantu .... (str. 143)

odešla, aniž mu odpověděla (str. 81)

odešli, aby se už nevrátili (str. 87)

od toho byla herečka, aby zachovala klid (str. 87)

ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

on je vedoucí takový, že jim závidíme (str. 183)

otec zemřel, když šlo chlapci na 11. rok (str. 80)

otevřeli poté, co vstali (str. 182)

otevřeli poté, co vstali (str. 105)

pamatuj, že ďábel se vrátí (str. 59)

Pán prstenů, JRR Tolkien, Mladá fronta, Praha 1990 (str. 201)

plán, jak republiku rozkrást (str. 50)

plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

plodná, byť nudná debata (str. 105)

pokud budu živ, nepůjdu tam (str. 78)

po pravdě řečeno, neumím to (str. 78)

poslední ťuhýk z těch, kteří přežili (str. 48)

poslouchá pozorně, jen aby se zavděčil (str. 87)

pospěšme si, ať nás nehledá (str. 87)

pracuji tak, jak to umím (str. 182)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 160)

před smrtí, neznámo proč, si koupil tramvajenku (str. 123)

představa muže, jak umírá, byla otřesná (str. 100)

přijedu tehdy, až to dopíšu (str. 182)

přišli, i když není středa (str. 102)

ptali se na mámu, tátu, psa a včerejší počasí (str. 143)

ráda, bože, jak by ne, ležím (str. 160)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze (str. 98)

rodák z Moravy, strávil strýc celý život v Praze. (str. 134)

roste - li obvyklou rychlostí, nezmrzne (str. 103)

rozběhl se, jak měl ve zvyku (str. 81)

řekl : Čo bolo, to bolo . (str. 200)

říká Ivan Medek, vedoucí odboru vnitřní politiky presidentské kanceláře (str. 155)

seděl na zápraží, tichá hromádka neštěstí (str. 98)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 102)

sedmu dostanu, i kdyby čert na koze jezdil (str. 118)

se žádostí se obrátili na O. Koktana, správce vepřína. (str. 152)

slíbil, že knihu koupí a přítele navštíví. (str. 150)

slíbil, že knihu koupí a že přítele navštíví (str. 150)

sociologicky vzato, divadlo je soubor lidí (str. 86)

spatřivši ji, rozesmála se (str. 97)

správce vám poradí, takže nezabloudíte (str. 87)

stanovil symboly, a to znak a prapor (str. 154)

stanovil symboly, a to znak a prapor. (str. 119)

stromy jsou jako košťata, jen rozpučet (str. 83)

sud, co ho Tonda narazil (str. 50)

sud, co ho Tonda narazil. (str. 113)

šachy, ty bývaly mým koníčkem. (str. 161)

šel, protože a poněvadž chtěl (str. 150)

šel především do, ale i z lesa. (str. 149)

šel, především protože, ale i poněvadž chtěl. (str. 151)

Šel sice pryč, ale darebákem zůstane .. (str. 147)

štve mě, jak to jde pomalu (str. 40)

také ji, babičku, malé ještě děvče, mučili (str. 98)

tak ho pokousali, že zemřel (str. 83)

ten dopis, co napsal Tonda (str. 50)

to bude špatné, zapochyboval (str. 163)

to, co zažil, ho zničilo (str. 178)

to je podstatou problému, srov. příklady na začátku (str. 159)

třeba to nebyla pravda, přece to tvrdí (str. 88)

ubylo běhání po úřadech, což mnohé zdržovalo (str. 41)

učil se, zatímco Vojta spal (str. 80)

udělal to moudře, protože potichu (str. 105)

udělal to, přece jen, dobře. (str. 158)

usedl, a to v rohu (str. 116)

usedl, a to v rohu (str. 202)

usmrtili ho tajně, např. vyšší dávkou morfia. (str. 152)

uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 129)

uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 142)

vědomí, že smrt nečeká (str. 50)

vedoucího nám přidělili takového, jaký se jim hodil. (str. 184)

viděl motýla, který byl takový, jako by zářil (str. 191)

viděl motýla, který jako by zářil (str. 192)

viděl, že spí (str. 123)

vidíme věci, jak jsou (str. 99)

voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 159)

voda se, bych tak řekl, umoudřila (str. 123)

voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)

vycházím z domu, pouze když je hezky (str. 111)

vypadá, jako by zhubl (str. 191)

vypadá, jako kdyby zhubl (str. 191)

vypadá, jako vypadal včera (str. 190)

vypadá jinak, než vypadal včera (str. 190)

vypadá stejně, jako vypadal včera (str. 190)

vzdálil se, těžce pohybuje nohama (str. 97)

zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar. (str. 144)

zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

zařídím to, jen co se usadím (str. 102)

zasadili : brambory, cibuli a česnek (str. 127)

zdá se, že začneme (str. 40)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)

zemřel dědeček, stár 79 let (str. 93)

život můžeme zkoumat jen tak, že zkoumáme živou hmotu (str. 84)

2, 2 procenta zemřelo (str. 174)

?

narazit do čeho - kam? - Adv (str. 62)

nesla knihu Quo vadis ? (str. 200)

Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

přistoupit k řece - kam? - Adv (str. 62)

Přišel. (Ale proč !?) (str. 121)

Quo vadis ? (str. 199)

zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

Že je kluk na půdě ? poslouchá. (str. 164)

!

Budiž světlo! (str. 22)

Budu ! (str. 133)

Bum ! (str. 140)

Franto ! (str. 139)

Hajdy domů ! (str. 22)

Kdepak ! (str. 139)

Kdyby to byla skutečnost ! (str. 116)

Lékaře ! (str. 131)

Přece jen to uhnilo ! (str. 115)

Přišel. (Ale proč !?) (str. 121)

rozkaz zněl : Neustoupit !. (str. 164)

Skvělé! (str. 139)

Šatna naproti ! (str. 33)

Škola ! (str. 139)

To věřím ! opáčila Cilka (str. 162)

Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou ! (str. 125)

:

bojují dvě síly : Láska čili Harmonie a Nenávist neboli Svár (str. 154)

Foto : Přemysl Toníček (str. 125)

Homolka : nové oddělení prosperuje ... (str. 126)

kontakt : Firma Vyšinka, Kubelíkova 9, 13000 Praha 3, tel 6231012 (str. 166)

na škole stálo napsáno : rychle uteč. (str. 37)

odpoví běžným řešením : devalvací (str. 153)

pohlaví : ženské (str. 154)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)

rozkaz zněl : Neustoupit !. (str. 164)

řekla : Tonda Karlovi.. (str. 128)

řekla : zítra tady končíme. (str. 127)

řekl : Čo bolo, to bolo . (str. 200)

Řeklo se : Prší. (str. 163)

stav je 5 : 1 (str. 125)

Tonda se podrbal : Karel zase nepřišel. (str. 164)

Viktorka vyhrála 3 : 0 (str. 148)

Viktorka vyhrála 3 : 0. (str. 138)

v knize stálo : miluj (str. 36)

Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

zápas začíná v 10 : 15. (str. 148)

zaplatili : Bohouš, Venca ... Karel a Oskar. (str. 144)

zasadili : brambory, cibuli a česnek (str. 127)

-

Anežka Bramborová - Konečná (str. 201)

Anna - Marie (str. 129)

až umřete - ať je to co nejpozději -, bude po radosti (str. 158)

cesty vedou přímo i oklikou - Adv (str. 108)

česko - německé vztahy. (str. 148)

číslo účtu 10006 - 21 - 38 23 45. (str. 178)

do Prahy je odtud 8 mil - Adv (str. 73)

dva kilometry od řeky - Atr (str. 72)

Frýdek - Místek. (str. 202)

(hodně =) zvláště přitažlivě vypadá - Adv (str. 108)

(hodně =) zvláště velký - Adv (str. 108)

chlapec ležel nemocen - Atv (str. 89)

je nesmyslné, půjdou-li tam všichni (str. 40)

Kim Ir - Sen (str. 199)

kousek pod jezem - AtrAdv (str. 73)

make - up (str. 199)

měsíc před porodem - Atr (str. 68)

na dohled od břehu - Atr (str. 73)

narazit do čeho - kam? - Adv (str. 62)

narazit na problém - Obj (str. 62)

obrátí - li ho (str. 129)

obvyklou - li roste rychlostí, nezmrzne (str. 103)

označil úvahy za předčasné - Obj (str. 89)

plavat v čem, pod čím, podél čeho - kde? - Adv (str. 62)

Plzeň - město (str. 201)

později - musím se přiznat - jsem se styděl (str. 158)

Praha (jxk) - President navštívil metropoli.. (str. 122)

přistoupit k řece - kam? - Adv (str. 62)

přistoupit k řešení - Obj (str. 62)

roste - li obvyklou rychlostí, nezmrzne (str. 103)

souhlasila - po chvíli váhání jednoznačně - s návrhem. (str. 157)

stal se lékařem - Obj (str. 89)

stát i nadále podporuje bydlení - AuxZ (str. 108)

to je přímo skandál - AuxZ (str. 108)

ty dva roky do dosažení zletilosti profláká - Atr (str. 69)

včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

viděl ho nemocného - Atv (str. 89)

vyskytly se klady i úskalí - Coord (str. 108)

zabrat se do čeho - Obj (str. 62)

začíst se do čeho - Obj (str. 62)

zákon 356 / 1994 - 128 sbírky (str. 177)

zaplést se do intrik - Obj (str. 62)

zaplést se do sítě, mezi dráty - kam? - Adv (str. 62)

zbývají mu do dosažení zletilosti dva roky - Adv (str. 69)

zbývají mu dva roky do dosažení zletilosti - AtrAdv (str. 69)

zeptali se Ali - fattah Bukatelam Hasran Hubejního (str. 199)

zvláště studenti se výborně projevili - AuxZ (str. 108)

1 + 2 = 9 - 6. (str. 176)

5 minut po odjezdu - Atr (str. 68)

8 mil do Prahy - AtrAdv (str. 72)

/

Čtyřlístek 8 / 94 (str. 177)

Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

výsledek byl w = 5 / 8. (str. 177)

zákon 356 / 1994 - 128 sbírky (str. 177)

(

cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)

četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)

dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

dnes je slunečno (Adv) (str. 29)

dorazili dříve než Jirka (= než dorazil Jirka) (str. 194)

dostat darem (jako dar) (str. 93)

hetriku dosáhl Marek Trval (Viktoria Žižkov) (str. 161)

(hodně =) zvláště přitažlivě vypadá - Adv (str. 108)

(hodně =) zvláště velký - Adv (str. 108)

Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

chlapec je chytrý, protože nadaný (= protože je nadaný) (str. 106)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda) (str. 194)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)

je jich málo (Sb) (str. 31)

její (neobyčejně vyvinutá) ňadra. (str. 156)

je (jí) těžko (Pnom) (str. 29)

je (mi) nesnadno přijít (Pnom) (str. 29)

je (mu) zřejmo (Pnom) (str. 29)

je nás pět (Sb) (str. 31)

je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)

král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)

liberální strana (LSNS). (str. 125)

malý jako dlaň (= než je dlaň) (str. 194)

na světě je lidí (Atr)habaděj (Sb) (str. 176)

nově (a nečekaně snadno) ustavený. (str. 160)

ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

piv (Atr) mi stačí deset (Sb). (str. 176)

Praha (jxk) - President navštívil metropoli.. (str. 122)

Přišel. (Ale proč !?) (str. 121)

sbor je (co) do počtu slabý (str. 85)

sedět modelem (jako model) (str. 93)

složil jí (na chodbě) poklonu. (str. 156)

slušných lidí (Atr) je jako šafránu (Sb) (str. 176)

studentů (Atr) přišlo na přednášku pět (Sb) (str. 176)

studentů (Atr) v hospodě bylo pět (Sb) (str. 176)

velká jako hrom (= než je hrom) (str. 193)

voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

vrátil se (včera) z hospody (str. 159)

Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

zabývali se postavením UK (University Karlovy) (str. 154)

zeleniny (Atr) je málo (Sb) (str. 176)

zeleniny (Atr) máme málo (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít hodně (Obj) (str. 176)

ztráta větší než miliarda (= než je miliarda) (str. 193)

žebrákem půjdeš světem (jako žebrák) (str. 93)

)

cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)

četl Tolkienova Pána prstenů (Mladá fronta, 1990). (str. 201)

dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

dnes je slunečno (Adv) (str. 29)

dorazili dříve než Jirka (= než dorazil Jirka) (str. 194)

dostat darem (jako dar) (str. 93)

hetriku dosáhl Marek Trval (Viktoria Žižkov) (str. 161)

(hodně =) zvláště přitažlivě vypadá - Adv (str. 108)

(hodně =) zvláště velký - Adv (str. 108)

Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

chlapec je chytrý, protože nadaný (= protože je nadaný) (str. 106)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda) (str. 194)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)

je jich málo (Sb) (str. 31)

její (neobyčejně vyvinutá) ňadra. (str. 156)

je (jí) těžko (Pnom) (str. 29)

je (mi) nesnadno přijít (Pnom) (str. 29)

je (mu) zřejmo (Pnom) (str. 29)

je nás pět (Sb) (str. 31)

je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)

král slíbil Honzovi svou dceru za ženu (jakožto ženu) (str. 93)

liberální strana (LSNS). (str. 125)

malý jako dlaň (= než je dlaň) (str. 194)

na světě je lidí (Atr)habaděj (Sb) (str. 176)

nově (a nečekaně snadno) ustavený. (str. 160)

ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

piv (Atr) mi stačí deset (Sb). (str. 176)

Praha (jxk) - President navštívil metropoli.. (str. 122)

Přišel. (Ale proč !?) (str. 121)

sbor je (co) do počtu slabý (str. 85)

sedět modelem (jako model) (str. 93)

složil jí (na chodbě) poklonu. (str. 156)

slušných lidí (Atr) je jako šafránu (Sb) (str. 176)

studentů (Atr) přišlo na přednášku pět (Sb) (str. 176)

studentů (Atr) v hospodě bylo pět (Sb) (str. 176)

uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 129)

uzrály a) švestky, b) meruňky (str. 142)

velká jako hrom (= než je hrom) (str. 193)

voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

vrátil se (včera) z hospody (str. 159)

Vřed, tel. / fax : (069) 23 13 98, l. 260. (str. 166)

zabývali se postavením UK (University Karlovy) (str. 154)

zeleniny (Atr) je málo (Sb) (str. 176)

zeleniny (Atr) máme málo (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít, co uneseme (Obj) (str. 176)

zeleniny (Atr) si můžeme vzít hodně (Obj) (str. 176)

ztráta větší než miliarda (= než je miliarda) (str. 193)

žebrákem půjdeš světem (jako žebrák) (str. 93)

&

@

včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

=

cíl je mít ceny nižší než konkurence (= než má konkurence) (str. 194)

dělala kotrmelce, jako když byla málá (= jako je dělala, když byla malá) (str. 194)

dorazili dříve než Jirka (= než dorazil Jirka) (str. 194)

(hodně =) zvláště přitažlivě vypadá - Adv (str. 108)

(hodně =) zvláště velký - Adv (str. 108)

Honza je lepší v literatuře než já v matematice (= než jsem já v mat.) (str. 194)

hovořili o ní spíše jako o modelu než jako o konečné pravdě (= spíše než o ní hovořili jako o pravdě) (str. 195)

chlapec je chytrý, protože nadaný (= protože je nadaný) (str. 106)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamaráda (= než oslovil kamaráda) (str. 194)

Jan oslovil docenta zdvořileji než kamarád (= než ho oslovil kamarád) (str. 194)

je to šroubek méně kvalitní než jiné západní šroubky (= než jsou...) (str. 194)

koupili jsme stejný dům jako Karel (= jako koupil Karel) (str. 194)

malý jako dlaň (= než je dlaň) (str. 194)

ochutnal Budvar, Plzeň i Kozla stejně jako Krušovice (= stejně jako ochutnal Krušovice) (str. 194)

velká jako hrom (= než je hrom) (str. 193)

voják, ačkoli jen poručík, zmizel (= ačkoli byl jen poručíkem) (str. 106)

voják, protože v uniformě, zašel za roh (= protože byl v uniformě) (str. 106)

výsledek byl w = 5 / 8. (str. 177)

ztráta větší než miliarda (= než je miliarda) (str. 193)

1 + 2 = 9 - 6. (str. 176)

+

včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

1 + 2 = 9 - 6. (str. 176)

*

včera jsem * & byl v té @ * naší + - hospůdce. (str. 129)

#

Ano. (str. 140)

Avšak převážila tendence jiná. (str. 147)

Bať, největší frajer jsem tady já.. (str. 140)

Budiž světlo! (str. 22)

Budu ! (str. 133)

Byl dravcem. (str. 122)

Byl v nemocnici. (str. 22)

Člověk se po těch schodech utento. (str. 23)

Foto : Přemysl Toníček (str. 125)

Franta nechtěl upadnout. (str. 24)

Hajdy domů ! (str. 22)

Hrad byl vystavěn. (str. 34)

Hrad byl vystavěn. (str. 34)

Chtěl se chovat slušně. (str. 25)

Jana zvedla a podala Olze knížku. (str. 151)

Já o voze, ty o koze. (str. 120)

Já o voze, ty o koze. (str. 133)

Jeho výklad je, že mají hrát. (str. 31)

Je označována za kubismus, což je ignorantství .., (str. 146)

Je spokojen s málem. (str. 33)

Je vidět Sněžka. (str. 32)

Je vidět Sněžku. (str. 32)

Jmenujme pole, lesy, budovy a tak dále až do úplného vyčerpání.. (str. 145)

Jsem na nervy.. (str. 134)

Jsou lidé, kteří nevěří. (str. 22)

Karel by byl sedával na své židli. (str. 21)

Kdyby to byla skutečnost ! (str. 116)

Kominík vymetá komíny. (str. 19)

Kristýna přinesla růži, Jiří fialky. (str. 132)

Lékaře ! (str. 131)

Letohrádek je letos rozšířen o nové prostory. (str. 33)

Lze se podívat. (str. 23)

Matka pláče. (str. 21)

Mohlo by se zdát, že odpoví. (str. 24)

Nedělní Lidové noviny ... (str. 139)

Nemohla poznat, kdo to byl. (str. 25)

Nemůže přijít štěstí, kam nevešla láska. (str. 26)

Ne, šel jsem na pivo. (str. 140)

Odlehlo mu na prsou. (str. 20)

Odstoupil. (str. 120)

Pátrání zastaveno. (str. 133)

Petr tenkrát řekl (vzpomínáte ?) Potřebuji počítač.. (str. 122)

Pivo je zdravé. (str. 27)

Později utekl z vězení a opustil republiku. (str. 142)

Pracuje.. (str. 121)

Prý nikdo nepřišel. (str. 115)

Přece jen to uhnilo ! (str. 115)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 126)

Přijde a hned : Kde je večeře ?. (str. 164)

Přišel. (Ale proč !?) (str. 121)

Přišel za 30 min. (str. 121)

Quo vadis ? (str. 199)

Rána musela přijít. (str. 59)

Rána musela přijít. (str. 24)

Řeklo se : Prší. (str. 163)

Stát nemůže ve světě dělat ostudu. (str. 25)

Šatna naproti ! (str. 33)

Šel sice pryč, ale darebákem zůstane .. (str. 147)

Školy chtějí přilákat studenty. (str. 25)

Tonda byl skvělý člověk. (str. 27)

Tonda se podrbal : Karel zase nepřišel. (str. 164)

Už zase hlasovali ... odhlasovali si dovolenou ! (str. 125)

Včera mělo pršet. (str. 23)

Vyhnali ho, ale proto se nemusíš zlobit. (str. 147)

za hodinu možno házet kamením. (str. 134)

za hodinu možno házet kamením. (str. 28)

Že je kluk na půdě ? poslouchá. (str. 164)

Že je pozdravuji. (str. 135)

1 + 2 = 9 - 6. (str. 176)